(2.)

FISKERIKOMITÉNS

BETÄNKANDE

OCH

FÖRSLAG

HELSINGFORS 1911
KEJSERLIGA SENATENS TRYCKERI

Till Hans Kejserliga Majestät.

från Fiskerikomitén
underdånigst.

Sedan Finlands år 1907 församlade Landtdag i underdånighet anhållit om tillsättande af en komité med uppdrag att utarbeta förslag till ändringar i fiskerilagstift-

ningen samt att föreslå åtgärder till fiskerinäringens höjande och denna Landtdagens framställning af Eders Kejserliga Majestät i Nåder godkänts, har Kejserliga Senaten för Finland, enligt densamma meddeladt Nådigt bemyndigande, den 4 december 1908 åt en komité, hvari undertecknad Erenius utsetts att vara ordförande samt undertecknade Sandman, Grönvall, Genetz, Karhusaari, Nordberg och Nyback ledamöter, uppdragit att

1:o) föreslå sådana ändringar i gällande författningar rörande fisket, som erfarenheten visat vara af behofvet påkallade;

2:o) föreslå åtgärder för tillgodoseende af den obesuttna befolkningens behof af fiskevatten;

3:o) inkomma med utredning och utlåtande rörande möjligheten och ändamålsenligheten att åstadkomma en försäkring af fiskbragder och farkoster, som användas för fiskeriändamål; samt

4:o) föreslå öfriga åtgärder, som kunde befinnas ändamålsenliga för fiskerinäringens befrämjande.

Jämlikt erhållet bemyndigande har Komitén, genom särskilda dess ledamöter, å trettioåtta olika orter inom landet hållit sammanträden med fiskare samt beträffande särskilda frågor rådplägat med följande sakkunnige, nämligen Forstmästaren Direktorn Bernhard Ericsson, Borgmästaren William Wallenius, Lektorn S. J. E. Hirvensalo, Chefen för Kymmene flottningsbolag Ingeniören Lennart Frey, Medicinelicentiaten Kommunalläkaren Tahvo Rytkölä och Fiskeriinstruktören i Österbottens svenska landtbrukssällskap Anders Forsberg. Därefter har Komitén, till fullgörande af det densamma meddelade uppdrag, utarbetat ett betänkande och elfva författningsförslag, hvilka Komitén härmed får underdånigst insända jämte tvenne i saken afgifna reservationer och två bilagor. Helsingfors, den 17 december 1910.

RUDOLF ERENIUS.

J. Alb. Sandman.	**Filip Grönvall.**	**Arvid Th. Genetz.**
Eelis Karhusaari.	**Karl Nordberg.**	**Petter Nyback.**

Fiskerikomiténs

Betänkande

och

Förslag.

Innehållsförteckning.

Betänkande.

I.

Författningarna rörande fiske.

		Sid.
1.	Ordnande af fisket i samfälda vatten	9.
2.	Fiskevårdsföreningar	16.
3.	Fredningsområden	19.
4.	Fredningstider jämte särskilda andra omständigheter, som röra fredning af vissa fisklag	23.
5.	Minimimått	35.
6.	Kräftans fredande	38.
7.	Användningen af storryssjor	41.
8.	Användningen af not	43.
9.	Särskilda stadganden i 17 kap. B. B.	47.
10.	Särskilda stadganden i 18 kap. B. B.	56.
11.	Särskilda bestämningar i Fiskeristadgan	62.

II.

Den obesuttna befolkningens fiskerätt.

1.	Gällande lags ståndpunkt i fråga om allmänningsfisket.	76.
2.	Ändring af bestämningarna rörande allmänningsfiske	83.
3.	Fisket i de till kronoskogarna hörande vatten	86.
4.	Fisket å militie- och civilstatens boställen	88.
5.	Befogenhet för kommunerna att förvärfva fisken för tillgodoseende af den obesuttna befolkningens fiskerätt.	
	a) Förvärf af fiskerätt	89.
	b) Förvärf af fiskevatten	92.
6.	Inköp af skärgårdslägenheter för den obesuttna befolkningens räkning	94.
7.	Särskild arrendelag för fiskare	95.
8.	Hafsfisket och de obesuttna	95.

III.

Försäkring af fiskeredskap och fiskebåtar.

1. Försäkring af redskap.
   a) i Danmark ..... 99.
   b) i Norge ..... 102.
   c) i Sverige ..... 105.
2. Försäkring af fiskefarkoster i Danmark, Norge och Sverige. 108.
3. Försäkring af fiskeredskap och båtar i Finland ..... 109.

IV.

Särskilda förslag till fiskerihushållningens befrämjande.

1. Omorganisation af fiskeriförvaltningen ..... 112.
2. Fisketillsynens ordnande ..... 114.
3. Fiskodling ..... 119.
4. Fiskeriundervisningen ..... 122.
5. Fiskhandelns befrämjande.
   a) Transport af fisk å järnväg ..... 123.
   b) Tillsättande af en särskild ombudsman för fiskhandeln i Ryssland ..... 125.
   c) Utgifvande af lån för befordrande af fiskhandeln inom landet ..... 126.
6. Premiering af skadedjurs utrotande ..... 126.
7. Motarbetande af vattendragens förorening genom fabriksaffall ..... 128.
8. Virkesflottningen ..... 129.
9. Särskilda åtgärder för höjande af fiskerinäringen i norra delen af Uleåborgs län ..... 136.

Författningsförslag.

1. Förslag till Nådig Förordning angående ny lydelse af 17 och 18 kap. Byggningabalken ..... 138.
2. Förslag till Nådig Förordning, innefattande Fiskeristadga för Storfurstendömet Finland ..... 152.
3. Förslag till Nådig Förordning angående ändring af särskilda paragrafer i lagen om vattenrätten ..... 170.
4. Förslag till Nådig Förordning angående rätt för kommuner att förvärfva fisken ..... 172.

5. Förslag till Nådig Förordning, innefattande ändrad lydelse af 2, 3, 5 och 31 §§ i förordningen den 12 juni 1895, angående delning af jordlägenheter ..... 174.
6. Förslag till Nådig förordning, innefattande ändring af förordningen af den 23 juli 1902 angående fisketillsyningsmans behörighet att vittna i mål rörande olofligt nyttjande af vattendrag ..... 176.
7. Förslag till Nådig Förordning angående fisket i vatten, som hör till kronopark eller odisponerad kronojord .... 177.
8. Förslag till Nådig Förordning, innefattande ändring af 30 § i förordningen den 23 juli 1902, angående hvad vid tillämpningen af lagen om vattenrätten bör iakttagas ..... 181.
9. Förslag till Nådig Förordning angående omorganisation af fiskeriförvaltningen i Finland ..... 182.
10. Förslag till Nådig Förordning angående ordnande af fisketillsynen i Finland ..... 188.
11. Förslag till instruktion för fisketillsyningsmännen ..... 192.

Reservationer.

1. Herrar Genetz' och Karhusaaris reservation ..... 196.
2. Herr Nybacks reservation ..... 198.

Bilagor.

A) Sammanfattning af utlåtanden, som på de af Fiskerikomitén anordnade möten gjorts rörande det af Komitén upprättade preliminära förslaget till ny fiskeristadga.. 201.
B) Statistik angående särskilda fiskarebefolkningen rörande förhållanden ..... 231.

Betänkande.

I.

Författningarna rörande fiske.

Såsom kändt har den fisket rörande lagstiftningen varit föremål för revision så nyligen som år 1902, då de Nådiga förordningarna angående ny lydelse af 17 och 18 kap. Byggningabalken, gällande fiskeristadga samt särskilda andra författningar, af direkt eller indirekt betydelse för fisket, utfärdades. Sagda revision egde förnämligast rum på grundvalen af det betänkande, som af en under förre Senatorn Julian Serlachius' ordförandeskap tillsatt komité afgafs år 1898. I detta omfattande och synnerligen sakrika betänkande, hvilket bl. a. innehåller en vidlyftig framställning af ej mindre betingelserna för fiskens trefnad och fortkomst än orsakerna till fiskets försämring i Finland, framställdes förslag till särskilda vidtgående åtgärder för fiskets höjande, hvilka förslag jämväl till väsentlig del blefvo realiserade genom förberörda, år 1902 tillkomna författningar. Då sagda åtgärder icke tidigare pröfvats hos oss, var det emellertid självfallet att den nya lagstiftningen, omsatt i praktiken, skulle visa sig i enskilda delar vara i behof af ändring och komplettering. Det sagda kännetecknar närmare beskaffenheten af det Komitén meddelade uppdrag, såvidt detsamma rör ändring af gällande fiskerilagstiftning. Komiténs uppgift är i detta afseende att söka genom nödig befunna modifikationer och tillägg afpassa sagda lagstiftning efter rådande förhållanden.

Ordnande af fisket i samfälda vatten.

En synnerligen maktpåliggande och tillika den mån hända svåraste uppgift, fiskerilagstiftningen har sig före-

lagd, är ordnandet af fisket i samfälda vatten. Ett försök härtill gjordes genom lagen af den 23 juli 1902 angående ny lydelse af bland annat 17 kap. B. B.[1]). Enligt sagda lag (1 §) åligger det delegare i samfäldt fiskevatten att sig emellan så ordna fiskandet däri, att fiskstammens förödande förebygges. Kommer ej sådan ordning till stånd, må Guvernören tillsvidare förbjuda delegarene att utöfva sin fiskerätt annorledes än genom fiskets bedrifvande för gemensam räkning, men eger i öfrigt öfverlämna saken till domstol, som har att däri slutligen bestämma.

Detta stadgande har emellertid, frånsedt några enstaka fall, icke kommit till tillämpning. Beträffande de samfälda vattnen råda därför fortfarande i oförminskad grad enahanda missförhållanden som tidigare. I dem utöfvas i regeln ett häjdlöst roffiske, i det att delegarene, utan tanke på framtiden, täfla om att tillegna sig största möjliga utbyte af den oftast redan starkt decimerade fiskstammen. Då den ojämförligt största delen af landets vatten äro oskiftade och väl i en lång framtid komma att så förblifva, inses utan vidare huru viktigt det är att ett bättre sakernas tillstånd med det första fås till stånd. Komitén har därför äfven egnat förevarande fråga den största uppmärksamhet och ansett sig böra för dess lösning föreslå särskilda ändringar af i ämnet för närvarande gällande lagstiftning.

En väsentlig brist hos denna är, enligt hvad erfarenheten utvisat, att den icke meddelar några anvisningar huru fisket skall ordnas för vinnande af nödig garanti mot ett oförnuftigt utnyttjande af fisktillgången. Utan dylika anvisningar äro emellertid uppenbarligen inga åtgärder i sådant afseende från delegarenes sida att emotse, utan komme allt att förblifva vid det gamla. Komitén har därför föreslagit vissa allmänna regler för ordnandet af fisket i samfälda vatten.

Härvid har Komitén ansett sig böra i viss mån återgå till 1898 års komitéförslag, enligt hvilket delegarenes i

[1]) Anm. B. B. = Byggningabalken.

samfäldt vatten fiskerätt ej finge utöfvas annorlunda än genom fiskets bedrifvande för gemensam räkning eller genom dess utlegande. Dock kunde enligt Komiténs uppfattning det förra alternativet endast i undantagsfall med framgång tillämpas. Fiskerättens utgifvande på lega synes däremot erbjuda en form för nyttjande af samfäldt vatten, mot hvilken de minst vägande anmärkningar kunna göras. Äfven denna form, som dock endast borde tillämpas där förhållandena icke äro sådana, att utöfvandet af fisket kan förbehållas delegarene själfva, kan likväl godkännas blott under förutsättning, att i lag närmare bestämningar meddelas, som garantera att vid utlegandet nödig hänsyn tages till rådande förhållanden och befolkningens lefnadsvillkor. Sålunda håller Komitén före att antalet af dem, som genom fiske i samfäldt vatten kunna finna arbete och utkomst eller bidrag till sitt uppehälle, icke bör öfverhöfvan inskränkas, utan tvärtom utöfvandet af fiske stå öppet för så många som medgifvas kan utan äfventyrande af fiskevattnens produktionsförmåga.

Enligt det ofvan anförda borde det i främsta rummet vara delegarene i samfäldt vatten medgifvet att, om de själfva vilja omhänderhafva fiskedriften, sig emellan för viss, ej alltför kort tid dela vattnet i lotter, en för hvarje delegare. Nästantydda ordning, hvilken skulle hafva karaktären af ett slags sämjoskifte, kan tänkas realiserad i fråga om mindre samfälligheter, där delegarenes antal är så ringa, att en lämplig indelning af vattnet i lotter, motsvarande antalet delegare, kan genomföras. Då likväl för närvarande någon minsta storlek för områden, som utbrytas vid skifte af fiskevatten, icke är fastställd, har någon bestämning om lotternas storlek vid dylik sämjodelning ej heller ansetts nödig, så mycket mindre som ju enighet angående lottindelningen knappast torde komma till stånd, där lotterna blefve så små, att ett rationellt fiske icke kunde bedrifvas uti enhvar af dem. Aflägset belägna delar af fiskevattnet, hvilka icke lämpligen kunde inbegripas i lottindelningen och nyttjas af delegarene själfva, borde det stå dessa öppet att utarrendera för gemensam räkning.

Där en dylik ordning för fiske i samfäldt vatten (2 § 17 kap. B. B.) icke komme till stånd, borde vattnet af kommunalnämnden i orten indelas i lotter, med iakttagande af att lotterna, såvidt möjligt, toges så stora, att en ordnad fiskedrift i enhvar af dem kunde ega rum, hvarmed afses att lotterna i regeln borde vara så pass stora, att verksamma åtgärder för fiskstammens uppehållande uti enhvar lott kunde vidtagas. Sagda lotter skulle utgifvas på arrende förslagsvis på 10—25 år. Utarrenderandet skulle ske genom offentlig auktion vid sammanträde af delegarene och högsta anbudet i regeln vara gällande. Dock kunde delegarene fordra att säkerhet för anbuds fullgörande ställdes samt, vid täflan mellan person som är bosatt inom byalaget och utomstående, gifva den förras anbud företräde, äfven om det vore lägre. Utan samtliga delegares begifvande finge ej flere än en lott arrenderas af samma person. Ej heller kunde lott af arrendator utan samtycke af delegarene öfverlåtas åt annan (3, 7 och 8 §§ 17 kap. B. B.).

Ofvan angifna detaljbestämningar härflyta af följande synpunkter, nämligen: 1) att arrendetiden bör vara så lång, att arrendatorn har intresse af fiskstammens upphjälpande och upprätthållande, 2) att spekulation i fiskevattenslotter borde så vidt möjligt hindras samt 3) att arrendena i allmänhet böra förbehållas ortsbefolkningen och denna icke genom en oinskränkt konkurrens utestängas från bedrifvande af fiske.

Det skulle självfallet stå delegare fritt att själf göra anbud vid arrendeauktion och sålunda försäkra sig om fiskerätt. Då emellertid jordegarene ofta af sitt landtbruk äro hindrade att utöfva fiske, komme sannolikt i flertalet fall yrkesfiskare och andra obesuttna att öfvertaga arrendena. Genom den föreslagna ordningen skulle sålunda indirekt den obesuttna befolkningens behof af fiskevatten i väsentlig mån tillgodoses utan kränkning af jordegarenes rätt och utan några utgifter för det allmänna.

Äfven där rättigheten att själfva utöfva fiske genom den föreslagna anordningen frånginge delegarene, borde

dessa dock billigtvis förbehållas befogenhet att jämte sitt husfolk idka mete med mask, såvidt icke annorlunda uttryckligen bestämts vid utarrenderandet. Detta sistnämnda kunde förutsättas blifva fallet exempelvis i fråga om laxförande vattendrag, där ett dylikt förbehåll skulle innebära ett väsentligt intrång i arrendators dispositionsrätt och denne förty ofta vore villig att erlägga högre afgift för att få ensam förfoga öfver fisket. Att, såsom i lagen af den 23 juli 1902 skett, förbehålla delegarene rätt att idka allt slags krokfiske skulle helt säkert omintetgöra hela den föreslagna ordningen, enär detta skulle innebära ett så stort intrång i arrendatorernes befogenhet, att några arrenden ej skulle komma till stånd.

Genom den föreslagna ordningen för fiske i samfäldt vatten skulle det nu ofta förekommande missförhållande aflägsnas att de lägenheter, som ligga i närheten af vattnet, ensamma utnyttja fisket, medan mer aflägset belägna lägenheter ej hafva någon som helst nytta af sin fiskerätt. Tillika skulle det nu så vanliga slöseriet med tid, arbetskraft och redskap upphöra, utan att antalet fiskeidkande öfverhöfvan inskränktes.

Det har icke undgått Komitén att mångenstädes äfven andra än de ofvan berörda tvenne formerna för ordnande af fisket i samfäldt vatten lämpligen kunde komma till användning. Sålunda kunde det ju någon gång, om ock jämförelsevis sällan, komma i fråga att för gemensam räkning utgifva hela fiskevattnet odeladt på arrende åt en person eller åt ett andelslag af fiskare. Vidare kunde man tänka sig att, såsom i en viss skärgårdsort redan praktiserats, antalet och beskaffenheten af bragder, som finge i vattnet användas, af delegarene fixerades och rätten att begagna viss bragd bortauktionerades åt den mestbjudande. Äfven andra utvägar vore i enskilda fall möjliga. Att i lagen alternativt uppräkna alla tänkbara sådana kunde dock knappast ifrågakomma. Komitén har därför genom stadgandena i 4 § 17 kap. B. B. beredt möjlighet för delegare i samfäldt vatten att, med samtycke af vederbörande myn-

dighet, för fisket däri antaga äfven annan ordning än den i 2 och 3 §§ angifna.

Till ordnandet af fisket i samfäldt vatten hör ovillkorligen äfven att sättet för fiskets bedrifvande samt antalet och beskaffenheten af redskap, som därvid få användas, noggrant fastställas med fäst afseende å fisktillgången och fiskevattnets beskaffenhet i öfrigt. För detta ändamål böra, enligt komitéförslaget, delegarene antaga ordningsregler för fisket, hvilka, på sätt i 33 § F. s. [1]) säges, underställas vederbörande i afseende å pröfning och stadfästelse. Självfallet är att dylika ordningsregler böra föreligga färdiga, innan utarrendering af fiskevatten eger rum, på det att arrendatorerne må känna till omfattningen af den fiskerätt, som utbjudes på arrende. Senare tillkomna ändringar i ordningsreglerna kunna icke verka inskränkning i fiskerätten under den tid arrendet afser. En härpå syftande bestämning ingår i åberopade 33 § F. s., där det tillika ansetts nödigt framhålla att i ordningsreglerna icke får intagas bestämning, som strider mot lag eller å orten verkande fiskevårdsförenings stadgar. Härigenom bör det äfven vara klart att allmänningsfiske inom bys vatten icke beröres af fiskelags ordningsregler.

Det förekommer icke sällan att flere byar hafva del i ganska små sjöar. Där så är fallet, skulle enligt det föregående fiskedriften i samma sjö handhafvas af flere fiskelag, och inga garantier förefunnes att en enhetlig ordning blefve införd. Att detta likväl beträffande dylika små vatten är af största betydelse inses utan vidare. Med afseende härå har föreslagits att, om insjö, hvars areal understiger exempelvis ettusen hektar, hör till två eller flere byar, delegarene skola, därest vattnet är oskiftadt mellan lägenheterna i resp. byar, utgöra ett enda fiskelag och i fråga om fiskets ordnande uti sjön i dess helhet gälla hvad om samfäldt vatten är stadgadt (5 § 17 kap. B. B.).

Härvid har Komitén icke förbisett att en dylik ordning kunde vålla svårigheter i fråga om fastställande af del-

[1]) Anm. F. s. = Fiskeristadgan.

egarenes rösträtt och andel i afkomsten af fisket. För det vanliga fallet, d. v. s. då fråga är om en enda samfällighets vatten, bör, såsom uti 2 § i lagen af den 23 juli 1902 jämväl är stadgadt, byamålet självfallet vara bestämmande i berördt afseende. Samma grund kan dock icke tillämpas uti nu förevarande fall, enär de skilda byarnas större eller mindre del i vattnet blott är beroende däraf, huru stor del af stranden som faller inom enhvar bys rår. För att vid sådant förhållande erhålla en teoretiskt fullt rättvis fördelningsgrund, borde enhvar delegares del i vattnet fastställas genom gradering och skiftesläggning. Den vattenareal, som sålunda belöpte sig på delegarene, blefve då grunden för rösträtten m. m. Ett dylikt förfarande skulle dock medföra alltför stora omgångar och kostnader. Då i betraktande tages att fråga är blott om små sjöar, uti hvilka fiskeplatsernas olika godhet i allmänhet icke kan spela någon större roll, har därför ifrågavarande grund ansetts kunna utgöra enhvar delegares andel i vattenarealen, beräknad utan gradering eller sålunda, att enhvar bys del i vattnet, oberoende af godheten, tänkes fördelad på de enskilda lägenheterna i byn efter dessas byamål (11 § 2 mom. 17 kap. B. B.)

Såsom i det föregående framhållits har lagen af den 23 juli 1902, för att tvinga delegarene att ordna fisket i samfäldt vatten, bemyndigat Guvernören att, där så ej frivilligt sker, tillsvidare förbjuda delegarene att utöfva sin fiskerätt annorledes än genom fiskets bedrifvande för gemensam räkning. Tillika har åt vederbörande domstol öfverlämnats att slutligen bestämma ordningen för fiskets bedrifvande (1 §). Att berörda bestämningar ej äro praktiska framgår redan däraf att de så sällan blifvit tillämpade. I själfva verket är här ifrågavarande uppgift icke af den natur, att den lämpligen kan anförtros åt en domstol. Enligt Komiténs uppfattning bör fiskets ordnande i hvarje fall ankomma å delegarene själfva, men dessa genom utsättande af tillräckligt allvarsamt äfventyr förmås att fullgöra sin plikt. Härvid har fiskets inskränkande till så-

dant för gemensam räkning icke ansetts kunna ifrågakomma, då ju Komiténs förslag väsentligen just går ut på åstadkommande af dylikt fiske, utan har ifrågavarande påföljd befunnits lämpligen böra bestå i utfärdande af förbud mot allt annat fångstsätt än fiske med krokredskap (10 § 17 kap. B. B.).

I fråga om vissa typiska hafsfiskar är den föreslagna ordningen för fiske i samfäldt vatten hvarken lämplig eller från synpunkten af fiskstammens uppehållande nödvändig. Härpå beror det i 13 § 17 kp. B. B. införda undantag rörande strömmings-, hvassbuks- och torskfiske.

Där vattenskifte egt rum och enhvar lägenhet sålunda har sitt enskilda fiskevatten, böra egarene finna sig af egen fördel manade att så ordna fiskedriften, att fiskstammens uppehållande och fortkomst säkerställes. Emellertid kan det äfven i berörda fall på grund af skiftenas litenhet eller rådande naturförhållanden mycket ofta ligga i egarenes intresse att samarbeta i fråga om fiskedriften. För att en fast form för dylikt fiskevården gagnande samarbete måtte finnas, har Komitén, enligt förebild af bestämmelserna om bildande af genmensamt jaktområde i 8 § af förordningen om jakt af den 20 oktober 1898, i 14 § 17 kap. B. B. upptagit stadganden, afseende att garantera det ett uti ifrågavarande syfte mellan egare af enskilda vattenområden ingånget aftal erhölle gällande kraft jämväl mot tredje man. Hvad här stadgas afser självfallet ej blott lägenheter genom skifte enskildt tillagda vattenområden utan äfven enstaka lägenheter af ålder enskildt tillhöriga vatten.

Genom berörda förslag har Komitén velat på frivilligheten väg tillgodose, bland annat, äfven det syfte, för hvars ernående 1898 års komité förordat att hvarje vatten, som icke hade den storlek, att detsamma med ordnad fiskevård förmådde uppbära en självständig fiskedrift, borde kunna genom domstols förordnande sammanslås med angränsande vatten till ett fiskeområde.

Fiskevårdsföreningar.

Fiskeristadgan, som skall gälla för hela landet, måste självfallet hafva en ganska allmän affattning och kan förty

icke taga tillbörlig hänsyn till de å många trakter af landet rådande förhållanden, som påkalla särskilda föreskrifter i fiskevårdens intresse. Med hänsyn härtill har lagstiftaren velat möjliggöra uppkomsten af lokala stadgar, afsedda att i antydt afseende komplettera den allmänna fiskeristadgan. I sådant syfte hafva bestämningarna angående fiskevårdsföreningar i 17 kap 5 § B. B. (enligt lagen af den 23 juli 1902) tillkommit. Enligt detta lagrum bildas fiskevårdsförening sålunda, att det genom Nådigt förordnande bestämmes att fiskevården i visst eller vissa vatten skall vara gemensam. Därefter utgöra samtliga egare af fiskevatten inom det ifrågavarande området en fiskevårdsförening, å hvilken det ankommer att antaga sådana föreskrifter beträffande fisket och fiskevården inom området, som utöfver de i lag meddelade befinnas nödiga. Ifrågavarande stadgande, enligt hvilket fiskevårdsföreningarna äro tvungna sammanslutningar af fiskevattensegare inom ett visst område, har emellertid ännu icke i något enda fall tillämpats. Också är det, enligt Komiténs öfvertygelse, att befara det idén om fiskevårdsföreningar icke skall visa sig lifskraftig och dessa föreningar ej förmå fylla den dem tillärnade viktiga uppgift i fiskevårdens tjänst, såvida icke bestämningarna om deras bildande undergå ändring. Där bland fiskevattensegarene självfva intresse för en dylik förenings uppgifter saknas, skall en genom lagbestämningar tillskapad sammanslutning medföra endast ringa, om ens någon nytta. Å andra sidan borde det åligga fiskeriförvaltningen att, där de lokala förhållandena äro sådana, att den allmänna fiskeristadgans bestämningar synas otillräckliga för fiskevårdens behöriga ordnande och behof af särskilda föreskrifter sålunda gör sig gällande, på lämpligt sätt söka verka för bildande af en fiskevårdsförening.

På grund af det ofvan anförda har Komitén föreslagit sådan ändring af bestämningarna om fiskevårdsföreningar, att dessa blefve på frivillighetens väg åstadkomna sammanslutningar af fiskevattensegare.

I öfrigt har det ansetts komma att högeligen befordra fiskevårdsföreningarnas verksamhet, om enhvar förenings område i regeln sammanfölle med resp. kommuner, hvilkas invånare äfven eljes sammankomma för tillvaratagande af gemensamma intressen. För att härvid likväl nödig hänsyn måtte kunna tagas äfven till vattendragens naturliga gränser, har möjligast stor frihet lämnats vid val af område, hvilket dock alltid borde bestå af hela skifteslag. Detta synes påkalladt redan af den orsak, att skifteslagen bilda områdena för fiskelagen, hvilkas verksamhet har beröringspunkter med fiskevårdsföreningarnas.

Såsom förut ingå de grundläggande stadgandena om ifrågavarande föreningar i 17 kap. B. B. (15 §) samt föreskrifterna om fiskeriförvaltningens skyldighet med afseende å deras bildande, om stadgarnas kungörande m. m. i Fiskeristadgan (35 §).

I sistberördt afseende har, i analogi med hvad som redan är föreskrifvet beträffande flottningsstadgar, föreslagits att fiskevårdsförenings af Kejserliga Senaten stadfästa stadgar borde genom Fiskeriinspektörens försorg befordras till tryckning och delgifvas de myndigheter, hvilkas verksamhet af dem beröras, samt kungöras i vederbörande kommuner, hvaremot stadgarnas publicerande i förseende å deras bildande, om stadgarnas kungörande m. m. rent lokala angelägenheter.

Då fiskevårdsföreningarnas lifskraft väsentligen torde komma att bero däraf, att de arbeta i nära samförstånd med resp. landtbrukssällskap, uti hvilka i regeln de för landsdelens ekonomiska utveckling mest intresserade personer äro verksamma, har föreskrifvits att vederbörande landtbrukssällskap skall lämnas tillfälle att afgifva utlåtande öfver förslag till stadgar för tillärnad fiskevårdsförening, på det att för desamma och särskildt i fråga om sådan förenings område måtte kunna tillgodogöras den noggranna kännedom om lokala förhållanden, som är representerad inom landtbrukssällskapen. Sällskapets utlåtande borde sedermera självfallet delgifvas fiskevattensegarene, för att desse måtte blifva i tillfälle att i förslaget vidtaga de rättelser, hvartill anledning kan förefinnas.

I enlighet med bestämningen i gällande fiskeristadga (24 §) har det ansetts ankomma å fiskevårdsföreningarna att vidtaga åtgärder därom, att öfverträdelser af föreskrifterna rörande fiske och vattens nyttjande varda beifrade (36 § F. s.). Komitén har likväl icke trott sig böra ålägga föreningarna såsom en ovillkorlig skyldighet att för sagda ändamål tillsätta och aflöna en eller flere tillsyningsmän. Det har nämligen ansetts självfallet att föreningarna komma att vidtaga dylika, till området för deras verksamhet hörande åtgärder, såvidt deras tillgångar det medgifva; och har Komitén i sådant afseende förutsatt att de anslag till fiskerinäringens befrämjande, som för närvarande tilldelas landtbrukssällskapen, framdeles, i den mån fiskevårdsföreningar bildas, skola komma dessa till godo genom förmedling af landtbrukssällskapen.

Fredningsområden.

Bland de stadganden i fiskevårdens intresse, som ingingo i 1902 års lagstiftningsakter, voro bestämningarna om afskiljande af s. k. fredningsområden af största betydelse. Sagda bestämningar, som förnämligast voro afsedda att motverka de skadliga påföljderna af fisket under lektid, hafva emellertid tillsvidare i ett jämförelsevis fåtal fall kommit till tillämpning. Detta förhållande synes Komitén närmast bero därpå, att desamma icke äro i alla afseenden praktiska. Enligt 6 § 17 kap. B. B. skall bildandet af fredningsområden i främsta rummet ske genom inlösen medels expropriation af lämpliga vattenområden. Då föranstaltande af dylik inlösen ankommer å fiskevårdsföreningarna, men sådana föreningar tillsvidare icke bildats, hafva på detta sätt några fredningsområden icke tillkommit. Ej heller har den supplementära utvägen att genom Nådigt förordnande påbjuda inrättande af fredningsområden anlitats. Där sådana bildats, har detta skett dels och hufvudsakligast i sammanhang med de under senaste tider å en del orter försiggångna fiskevattenskiften, dels

äfven i några fall genom frivilligt initiativ af fiskevattensegare.

För att befrämja uppkomsten af fredningsområden har Komitén ansett sig böra föreslå ganska väsentliga ändringar af för närvarande gällande stadganden.

Enligt Komiténs uppfattning bör i fråga om fredningsområdens bildande skilnad göras mellan samfälda och skiftade vatten. De förra tillhöra delegarene gemensamt. Då af dylikt vatten en del afskiljes till fredningsområde, är detta en åtgärd, hvaraf samtliga delegare hafva gagn, utan att någon enskild därigenom lider intrång i sin fiskerätt i högre grad än de öfriga. Under sådana omständigheter synes anledning icke förefinnas att för samfälda vatten vidhålla principen att bildande af fredningsområden skall ske genom inlösen. Anmärkas bör äfven att sagda princip ej heller följdriktigt upprätthålles af den nuvarande lagstiftningen, då ju vid utbrytning af fredningsområde i sammanhang med vattenskifte någon lösen icke kommer i fråga.

Där åter bys vatten undergått skifte och det därefter befinnes nödigt att afskilja någon del däraf till fredningsområde, vare sig på den grund att, såsom fallet är i fråga om äldre skiften, fredningsområde icke blifvit utbrutet, eller af den anledning, att det afskilda området visat sig vara olämpligt placeradt eller alltför litet, skulle en dylik åtgärd själffallet kränka enskilds fiskerätt, i händelse den vidtoges utan ersättning. Komitén har ansett det lämpligen böra såsom en allmän regel stadgas att i enhvar bys (= skifteslags) vatten skall finnas åtminstone ett fredningsområde. Erläggandet af ersättningen i nästnämnda fall har förty åhvälfts öfrige fiskevattensegare inom byn; men bör härvid själffallet tagas i betraktande att också den af de förre delegarene, som erhåller ersättning, bör i förhållande till sin andel i vattnet deltaga i fredningsområdets bildande och ersättningens belopp förty härefter lämpas.

Då bys vattenområde undantagsvis är så obetydligt, att något nämnvärdt fiske där icke kan ega rum, finnes själffallet icke anledning att fordra inrättande af fredningsområde däri.

Fredningsområdenas hufvudsakliga uppgift är såsom bekant säkerställandet af de värdefullare fiskslagens fortplantning. Samma syfte tjäna äfven bestämningarna om vissa fiskslags fredande under någon tid närmast före, under och efter leken, hvilken fredning otvifvelaktigt är det verksammaste medel för fiskstammens uppehållande. Där sådan fredning eger rum, äro några särskilda fredningsområden för samma fiskslag i regeln icke behöfliga. Med afseende härå och med hänsyn till fiskarenes berättigade fordran att utöfvandet af deras näring icke må inskränkas utöfver det nödvändiga, synes såsom ett ytterligare undantag från bestämningen om fredningsområdens inrättande böra stadgas att sådant icke är erforderligt i fråga om fiskslag, som är fredadt viss tid, förslagsvis sex veckor, under leken. Där å någon ort alla värdefullare fiskslags fortplantning är på detta sätt säkerställd på grund af bestämningarna om fredning i den allmänna fiskeristadgan eller vederbörande fiskevårdsförenings stadgar, bortfaller följaktligen i regeln nödvändigheten att inrätta och upprätthålla fredningsområden. (20 § 17 kap. B. B.)

Sålunda kunde det icke sällan inträffa att redan utlagdt fredningsområde såsom öfverflödigt nedlägges. Likaså komme mången gång fredningsområden genom förändring af naturförhållandena (landhöjning, uppgrundning m. m.) att blifva olämpliga för sitt ändamål. Det är äfven antagligt att fredningsområde icke sällan utlägges på sådana platser eller eljes på så sätt, att en omläggning af detsamma måste ega rum, därest det skall motsvara sitt ändamål. På grund häraf böra fredningsområdena, enligt Komiténs uppfattning, ej erhålla den så att säga orörliga karaktär, den nuvarande lagstiftningen förlänat desamma. Af samma anledning bör ofvanberörda ersättning åt enskild egare, inom hvars fiskevatten fredningsområde inrättas, icke utgå i ett för allt utan beräknas och erläggas per år.

I enlighet med ofvan anförda synpunkter hafva de grundläggande bestämningarna om inrättande af fredningsområden i komitéförslaget affattats (16, 17 och 20 §§ 17 kap. B. B.) Beträffande frågans detaljer torde ytterligare böra framhållas följande.

Då fiskevattensegarene enas om fredningsområdes utläggande, har sådant, i likhet med hvad för närvarande är fallet, ansetts kunna öfverlämnas åt dem själfva. Kommer fredningsområde icke sålunda till stånd, eger Guvernören på anmälan af fiskeriinspektören, fiskevårdsförening, kronolänsman eller delegare i fiskevattnet förordna landtmätare att utlägga sådant område. På samma sätt förfares, då fråga är om utläggning af nytt fredningsområde i stället för äldre, som befunnits olämpligt placeradt eller otillräckligt. I hvarje fall bör, för möjliggörande af kontroll, karta eller planteckning öfver området till Guvernören insändas. (19 § 17 kap. B. B. samt 29 och 30 §§ F. s.)

Beträffande fredningsområdes nyttjande för fiske innehåller gällande lag att dylikt område städse skall vara fredadt från allt fiske med undantag af kräftfångst, dock att fångst äfven af gädda och lake med vissa inskränkningar däri får ega rum. Bestämningarna härom ingå dels i Byggningabalken (9 § 17 kap.), dels i Fiskeristadgan (21 §). Då emellertid redan i själfva begreppet fredningsområde ligger att detsamma i afseende å fisket är undandraget egarens fria dispositionsrätt, synas ifrågavarande detaljbestämningar i sin helhet höra hemma i Fiskeristadgan; och hafva de förty fått ingå i förslaget till sådan stadga (31 §). Hvad åter vidkommer deras innehåll synes en betydlig modifikation af gällande föreskrifter vara påkallad. Där nämligen, såsom ofta blir fallet, fredningsområde inrättas enbart för vårlekande fisk, fyller detta sitt ändamål, blott fiske däri är förbjudet under själfva leken och tiden närmast därförinnan samt därefter, så länge det späda ynglet ännu uppehåller sig inom fredningsområdet. Häraf följer att fiske i fredningsområde, som är afsedt för vårlekande fiskslag, kan, utan att ändamålet med detsamma äfventyras, få ega rum efter medlet af augusti till den 1 april. På samma sätt kan fiske i fredningsområde, afsedt för höstlekande fisk, utan skada bedrifvas under tiden från den 1 juni till den 1 september.

Berörda synpunkters tillämpning skulle själffallet i afsevärd mån inverka å beloppet af ersättning, som enligt det föregående bör utgå åt enskild fiskevattensegare för utbrutet fredningsområde. Därigenom skulle sålunda befrämjas inrättandet af fredningsområden, jämte det allmänhetens motvilja mot desamma försvunne, då genom dem icke förorsakades ett alltför stort intrång i fiskedriften.

Fredningsområde, som är afsedt för såväl vår- som höstlekande fisk, bör, enligt Komiténs mening, ständigt vara fredadt för fiske. Något undantag för fångst af gädda och lake synes härvid icke vara påkalladt, då sådant alltför lätt kunde missbrukas och fredningsområde för öfrigt mången gång kunde afse skyddande äfven af dessa fiskars fortplantning.

Fredningstider samt särskilda andra omständigheter, som röra fredning af vissa fiskslag.

Uti gällande fiskeristadga finnas särskilda fredningstider fastställda för lax, sik och gös. Härigenom afses, dels att säkerställa dessa fiskslags fortplantning, dels att skydda dem mot utrotning genom alltför intensiv fångst. För laxens och sikens fredande är dessutom sörjdt genom särskilda bestämningar, för hvilka, till vinnande af öfverskådlighet, redogöres i sammanhang med frågan om fredningstiderna. Stadgandena om dessa sistnämnda ingå i 17 och 19 §§ af Komiténs förslag till fiskeristadga.

a) Lax och sik.

För närvarande gälla följande bestämningar, som särskildt afse fredande af lax och sik, nämligen:

1:o) Fångst af lax, hvarunder inbegripas alla till laxsläktet hörande fiskar med undantag af röding, är, utom i saltsjön och i Ladoga, förbjuden under tiden från den 1 september till den 30 april; dock att mete af lax får idkas intill den 15 september, hvaremot under tiden från den 15

september till den 31 december i laxförande å mete äfven af annan fisk än lax är förbjudet (11 § F. s.)

2:o) I större lax- och sikförande elf får fast damm öfver kungsådran, äfven om anläggande af sådan damm enligt allmänna bestämningar öfverhufvud vore tillåtet, inrättas endast i de delar, där lax och sik vanligen icke vidare uppstiga, samt tillfällig damm utläggas först efter den 1 december (Lagen om vattenrätten I kap. 5 § 3 mom.).

3:o) Storryssja och annat likartadt med botten försedt redskap får ej i saltsjön utsättas inom fem kilometer utanför eller åt någondera sidan från mynningen af elf eller å, däri lax eller sik förekommer (12 § 17 kap. B. B.).

4:o) Allmänningsfiske i saltsjön, utom bys vatten, är förbjudet inom ett på samma sätt beräknadt område med tio kilometers radie utanför mynningen af laxförande elf eller å (3 § 18 kap. B. B.).

5:o) Fiske med rörligt garnredskap (not m. m.), utom håfvande från stranden eller landfast brygga, är i lax eller sikförande å och vid dess mynning förbjudet. I särskildt utmärkt lax- eller siknotvarp får dock dragas not. Likaså är det tillåtet att fiska hafsforell eller tajmen med not i Kemi elf nedanom Taivalkoski fors från den 6 augusti till den 15 oktober samt uti Ijo elf nedanom Raasakka pata allestädes under tiden från den 6 augusti till den 25 oktober (7 § F. s.).

Förestående bestämningar hafva icke visat sig tillfylles att garantera laxen, landets värdefullaste fiskslag, ett verksamt skydd. Å andra sidan taga de ej heller tillbörlig hänsyn till rådande lokala förhållanden. Sagda bestämningar äro därför, enligt hvad erfarenheten gifvit vid handen, i behof af ändring och komplettering uti särskilda afseenden, såsom af det följande närmare framgår.

Det till förmån för mete af lax medgifna undantag från den allmänna fredningsföreskriften, hvilket undantag synbarligen tillkommit i sportfiskets intresse, synes Komitén icke vara berättigadt. Detsamma har äfven, synnerligast vid de nordliga elfvarna, gifvit anledning till olaga fiske

samt väckt missnöje bland de fiskeberättigade. Sagda undantag har därför icke vidare upptagits i Komiténs förslag.

Förbudet mot mete i laxförande vattendrag efter fredningstidens ingång har Komitén ansett följdriktigt böra utsträckas till krokfiske i allmänhet samt till hela fredningstiden, dock att fångst af lake finge ega rum med till botten sänkt långref, agnad med fisk (17 § 2 mom. F. s.).

Ofvan åberopade inskränkning (p. 3) i storryssjefisket afser att skydda laxen och siken mot sådant fiske, som omöjliggjorde eller väsentligen försvårade dessa fiskslags uppstigande från hafvet i floderna, där såsom kändt laxen och delvis äfven siken förrätta sin lek. Sagda ändamål, hvars tillgodoseende är af yttersta vikt för lax- och sikstammens upprätthållande och förkofran, ernås emellertid blott ofullständigt genom förbudet mot användning vid elfsmynningarna af storryssjor och andra därmed likställbara redskap. Detta insågs äfven af 1898 års fiskerikomité, som därför äfven föreslog vida längre gående skyddsåtgärder. Sålunda skulle, enligt sagda komités förslag, det för fiske med storryssjor fridlysta området sträcka sig, icke fem utan tio kilometer från elfsmynningen, inom detta område finge andra redskap för laxfångst hållas utsatta blott fyra dagar i veckan och slutligen skulle laxen i saltsjön öfverhufvud vara fredad under något mer än fyra månader om året.

I stället för storryssjor hafva under senare tider för fångst af lax inom ifrågavarande områden i stor skala användts nät (s. k. nätkatsor m. m.), hvilka utsättas å platser, där den uppstigande fisken söker sig fram och i hvilka denna fångas nästan med samma framgång som med storryssja. Ett sådant fiske har, till stor skada för laxstammen, bedrifvits synnerligast utanför de nordliga elfvarnas mynningar. Om fredningen skall blifva verkligt effektiv, måste därför förbudet mot användning af storryssjor och med dem likställbara, med botten försedda redskap utsträckas till stående redskap öfverhufvud, hvilka äro afsedda eller särskildt egnade för fångst af lax eller sik.

Blott därigenom kan i själfva verket laxens och sikens uppstigande i elfvarna säkerställas, utan att dock fångsten af dessa fiskslag inom de sålunda fredade områdena omöjliggöres. Därstädes finge nämligen notdräkt ega rum ända till en kilometer nära mynningen af resp. elfvar eller åar (11 § 1 mom. F. s.); och kunde sålunda de till lax- och sikfiske i hafvet berättigade utöfva denna sin rätt med användande af sagda redskap, som är välfångande, utan att dock ens närmelsevis i samma grad som stående redskap hindra fiskens stigande. För öfrigt har Komitén jämväl funnit det möjligt att föreslå en inskränkning af ifrågavarande fredade områden. Det har nämligen synts Komitén innebära ett missförhållande att, såsom med nu gällande arealbestämning är fallet, i nordliga delen af Bottniska viken lax- och sikfredningsområdena så godt som upptaga hela kuststräckan, ett förhållande som icke kunnat undgå att väcka missnöje bland fiskarebefolkningen. Enligt Komiténs mening vore det i regeln tillfylles, om fredningsområdena kring mynningen af de största och viktigaste lax- och sikförande elfvarna skulle utgöra fem kilometer, men vid öfriga i saltsjön utfallande elfvar eller åar, där lax- och sikfisket är af mindre betydelse, blott tre kilometer.

Hvad här anförts afser med ett undantag (i fråga om Vuoksen elfs mynning inom Sakkola socken) blott saltsjön. Emellertid är, enligt Komiténs uppfattning, laxen och siken äfven i inlandet i behof af ett liknande skydd. Någon förhoppning att kunna effektivt motarbeta den tillbakagång, som allmänt konstaterats i fråga om dessa fiskslag i inlandsvattnen, kan ej hysas, om ej deras tillträde till lekplatserna tryggas. Såsom förhållandena för närvarande äro, minskas isynnerhet den annars redan alltför svaga stammen af lax i inlandet årligen ytterligare därigenom att lax, som samlat sig i närheten af in- eller utloppet af rinnande vatten för att i sinom tid uppsöka lekplatserna, skoningslöst bortfångas med not och nät. Med afseende härå har Komitén föreslagit att stående redskap, som är afsedt eller särskildt egnadt för fångst af lax eller sik, under tiden från den 1 augusti till den 1 maj ej finge uti insjö utsättas inom en kilometer från in- eller utloppet af lax- eller sikförande elf eller å. I samma syfte har det i 7 § 1 mom. af gällande fiskeristadga ingående förbudet mot notdräkt vid mynningen af lax- eller sikförande å ansetts böra till sin omfattning närmare fixeras. Därjämte har föreslagits att fiske med stående redskap af förenämnd beskaffenhet i eller närmast utanför sund eller vik, som utgör enda eller hufvudsakliga leden för laxens eller sikens uppstigande, skulle vara förbjudet, ifall „steget" genom sådant fiske väsentligen hindrades.

Förestående synpunkter hafva fått uttryck i 24 § 17 kap. B. B. och 11 § 1 mom. F. s. enligt Komiténs förslag.

Enligt hvad erfarenheten visat äro jämväl ofvan angifna lokala undantagsbestämningar, hvilka gälla Kemi och Ijo elfvar, i behof af revision. Då nämligen notdräkten i nämnda elfvar får fortgå från den 6 augusti till medlet af oktober (i Ijo elf ända till den 25 oktober), är följden häraf den, att därvid äfven en afsevärd mängd af den till lekplatserna uppstigande lekfärdiga hafslaxen bortfångas. Vid ifrågavarande fiske, som bedrifves med not, dödas nämligen den fångade fisken genast efter det noten uppdragits, medan fisken ännu befinner sig i denna; och är det då så godt som omöjligt att särskilja hafslaxen från tajmen, synnerligast som fisket försiggår nattetid. Med afseende härå synes det nödvändigt att berörda fiske inskränktes till den tid, då större delen af hafslaxen redan hunnit stiga till lekplatserna. Komitén föreslår därför att notdräkt efter tajmen höstetid i Kemi och Ijo elfvar skulle få försiggå blott från medlet af september till medlet af oktober (11 § 3 mom. F. s.).

I sammanhang med nästberörda undantagsbestämning har Komitén förehaft en fråga, som är af särskildt intresse för befolkningen i Kemi elfdal. I sagda elf uppstiger nämligen om våren en myckenhet lax och tajmen, hvilken senare, enligt hvad anställda undersökningar utvisa, icke leker samma år. På grund af den våldsamma och lång-

variga vårfloden i elfven, kunna, i motsats till hvad förhållandet är vid öfriga nordliga elfvar, pator utslås först längre fram på sommaren. Samma omständigheter utgöra äfven hinder för användningen af andra stående redskap. Notdräkt åter är förbjuden. Befolkningen kan förty under våren och försommaren icke på något sätt tillgodogöra sig den förefintliga fisktillgången, hvilket helt naturligt hos densamma väckt förstämning. Berörda missförhållande har Komitén ansett utan skada för det allmänna kunna rättas genom att notdräkt efter lax och tajmen under någon tid af våren blefve tillåten i Kemi elf. I enlighet härmed har 11 § 2 mom. F.s. affattats. Därvid har Komitén ansett att nu ifrågavarande undantag, för att icke leda till missbruk, borde begränsas icke blott i afseende å tiden utan äfven territoriellt och sålunda omfatta blott Kemi elfs nedre lopp ända till Rovaniemi sockens södra gräns.

I sammanhang med frågan om fredningstiden för lax anser sig Komitén böra framhålla att denna, ehuru i allmänhet lämplig, dock i ett fall, hvarom Komitén erhållit kännedom, måhända borde i någon mån jämkas efter lokala förhållanden. Härmed afses förhållandena i Kuusamo kommun. Å sagda ort idkas vintertid ett synnerligen indräktigt sikfiske med afsättning hufvudsakligast till St. Petersburg. Vid detta fiske, som bedrifves med nät, erhålles äfven en afsevärd mängd lax (insjöforell), hvilken på grund af kölden dör så godt som omedelbart vid bragdernas upptagande. Med nu gällande lagbestämningar kan nästberörda fisktillgång icke tillgodogöras för export, enär sådan på grund af de långväga kommunikationerna svårligen kan ega rum under andra årstider än vintern och fångsten då är förbjuden. Då härtill kommer att Kuusamo vattensystem är så afskildt, att någon lax från Bottniska viken icke dit uppstiger, samt med afseende å rådande förhållanden en kontroll af exporten lätt kunde genomföras, synes skäl föreligga att taga i öfvervägande huruvida icke ett undantag från den allmänna fredningstiden för lax vore påkalladt i fråga om Kuusamo kommun. Komitén har likväl icke velat föreslå intagande i den allmänna fiskeristadgan af en undantagsbestämning, som skulle gälla blott en enskild kommun. I stället har Komitén, med afseende å berörda omständighet och under förutsättning att det äfven eljes kunde visa sig önskligt att i något fall jämka fredningstiderna efter lokala förhållanden, föreslagit att undantag från de allmänna bestämningarna om fredningstid skulle kunna intagas i fiskevårdsförenings stadgar samt äfven eljes af Kejserliga Senaten för visst vatten medgifvas (46 § F.s.).

Beträffande sikens fredande gäller för närvarande, utöfver hvad ofvan redan anförts, att fångst af sik är alleståde förbjuden under oktober och november månader, inom hvilken tid siken i de flesta vatten förrättar sin lek. Detta stadgande har ansetts böra bibehållas såsom allmän regel. Visserligen har sikfredningen å en del orter, förnämligast i sydvästra Finlands skärgård, haft till följd att fångsten af detta fiskslag nästan helt och hållet upphört, då sik i nämnvärd mån kunde fångas endast under senhösten. Den inkomst fiskarene tidigare haft af sikfångsten har sålunda, till ej ringa men för deras ekonomi, bortfallit. Medan fångst af sik i saltsjön under lektid var tillåten, idkades å sagda trakter sådan fångst med nät (1,20 meter höga), utan att någon minskning af sikstammen kunde iakttagas. Detta blef däremot i hög grad fallet, sedan storryssjor en tid varit i användning. Häraf framgår att för sikstammens upprätthållande i ännämnda trakter icke erfordras en absolut fredning af denna fisk under lektiden, men väl en reglering af sikfisket med afseende å de redskap, som därvid få begagnas. Berörda lokala förhållande har dock icke synts böra inverka på den allmänna fredningsbestämningen, utan endast föranleda möjliggörande af undantagsbestämningar, på sätt äfven skett genom ofvan åberopade stadgande i 46 § F.s.

I fråga om sikens fredande har Komitén för öfrigt föreslagit strängare bestämningar angående sikryssjans maxi-

mitäthet (2 § 2 mom. F. s.) jämte förbud mot utsättande af detta redskap under sikens lektid och närmast därförinnan (15 § F.s.).

I Ladoga bedrifves sedan gammalt ett mycket indräktigt sikfiske. Detta eger rum förnämligast höstetid, då den kyligare väderleken tillåter fångstens transport till St. Petersburg, den hufvudsakliga afsättningsorten, och ett vida fördelaktigare pris uppnås än om fångsten egde rum under den varma årstiden. Berörda fiske, hvilket ganska allmänt bedrifvits äfven efter utfärdandet af 1902 års fiskeristadga, har icke visat sig menligt för sikstammens bestånd. Detsamma eger nämligen rum dels i öppna sjön, dels ytterom skären och vid utöarna samt således å platser, där fisket under långa perioder af hösten måste afbrytas i följd af rådande stormig väderlek och svår sjögång. Då jämväl mycket talrika för sikens lek lämpliga platser finnas, är dess fortplantning fullt betryggad äfven utan skydd af lagbestämningar. Under sådana omständigheter synes det icke vara förenligt med en sund lagstiftningspolitik att genom en obehöflig fredning rubba de naturliga betingelserna för ifrågavarande viktiga fiske. Beträffande sikfångsten i Ladoga har därför icke föreslagits någon annan reglementering än den som påkallas af nödvändigheten att förekomma fångst af undermålig fisk (bestämningarna om redskapens täthet och om minimimått).

b) Gös. Vidkommande fredningstid för gös har Komitén icke funnit anledning föreslå någon ändring uti för närvarande gällande bestämning, enligt hvilken fångst af gös är förbjuden under juni månad, under hvilken tid åtminstone i de flesta trakter af landet detta fiskslags lektid infaller.

c) Flundra. Flunderfisket, som å en del skärgårdstrakter eger afsevärd ekonomisk betydelse, har i följd af att det bedrifvits utan tanke på framtiden under senare tider märkbart försämrats. Någon annan utväg att råda bot härför synes icke kunna tillgripas än införande af förbud mot fångst af flundra under lektid, sedan det numera konstaterats att denna fisk verkligen fortplantar sig i de finska vattnen, hvilket ända tills helt nyligen synts tvifvelaktigt med afseende därå, att flundrans rom hos oss icke, såsom annorstädes, är pelagisk (flytande). Vid de af Komitén med skärgårdsbefolkningen anordnade möten rönte jämväl förslaget om flundrans fredande allmänt bifall; och ansågs å de flesta orter fredningstiden böra utgöra maj och juni månader, enär flundran borde skyddas mot fångst jämväl närmast före och efter leken, då densamma för öfrigt är tämligen värdelös.

d) Nors. Under de senaste decennierna har norsfisket i saltsjön erhållit en allt större betydelse. Norsen fångas här vintertid med nät, å en del trakter äfven med not, och utföres i stor mängd till S:t Petersburg, där denna fisk om vintern betingar sig ett högt pris. Sagda fiske spelar sålunda å många orter en betydande roll i fiskarebefolkningens hushållning. Emellertid har under senaste tider ett märkbart aftagande af norstillgången i saltsjön försports. Orsaken härtill står utan tvifvel att söka däri, att norsen, då den om våren strax efter islossningen stiger upp i de uti hafvet utfallande elfvarna och åarna, massvis fångas för att bortslumpas till vrakpris, utfordras åt svinen eller lämnas att ruttna på åkern. Att sålunda en svår misshushållning eger rum torde icke kunna bestridas. Också gjorde sig vid de af Komitén med fiskarene anordnade möten den mening så godt som enhälligt gällande, att norsen under våren och försommaren borde fredas i saltsjön samt i nedre loppet af däri utfallande elfvar och åar. En sådan bestämning har därför jämväl upptagits i komitéförslaget (17 § F. s.).

e) Abborre. Till de fiskar, som hos oss hafva en större ekonomisk betydelse, hör äfven abborren. Emellertid har också denna fisk, oaktadt dess starka fortplantningsförmåga och förnöjsamhet, till följd af ett skoningslöst fiskande i de flesta skärgårdstrakter uti afsevärd grad minskats. Att därför någonting borde göras för abborrens fredande därom råder,

enligt hvad vid oftanämnda möten framgått, bland skärgårdsbefolkningen, med undantag för några få orter, blott en mening. I sådant afseende har förordats, dels fastställande af ett minimimått, dels förbud mot fångst under lektiden. Beträffande det förra alternativet bör dock framhållas att, då fråga är om en så liten fisk som abborren, hvilken dessutom ofta fångas i stora mängder på en gång, afskiljandet af den undermåliga fisken, hvilken själffallet borde vid fångsttillfället lefvande åter utsläppas i vattnet, ofta erbjöde alltför stor svårighet redan därför, att mätning af hvarje enskild fisk, om hvars fullmålighet tvifvel kunde råda, knappast i detta fall kunde komma i fråga. Fastställande af ett minimimått för abborre torde sålunda måsta anses af praktiska skäl olämpligt. Däremot talar mycket för införande äfven i fråga om abborren af en viss fredningstid. I sådant afseende förtjänar främst framhållas att abborren under lektiden icke har närmelsevis det näringsvärde som senare och därför ej heller betingar sig på långt när samma pris i marknaden. Å ett flertal skärgårdstrakter erhålles sålunda för abborre vårtiden knappt mer än tiondedelen af det pris, som för denna fisk betalas under hösten och vintern. Att under sådana omständigheter massvis fånga abborren till afsalu om våren kan icke vara öfverensstämmande med en sund hushållning. Emellertid måste uppmärksamhet egnas äfven åt den omständighet, att möjlighet att också under våren idka fiske ej bör beröfvas fiskarene. Med afseende härå har Komitén ansett att abborrens fredande under lektid icke borde innebära ett absolut förbud mot fångst af denna fisk, utan blott ett förbud mot dess fångande till afsalu. Härigenom vunnes det åsyftade ändamålet, enär vid sådant förhållande fångsten af abborre komme att väsentligen inskränkas, och tillika undvekes den svåra olägenhet, som ett absolut fångstförbud kunde medföra för fiskarene.

Då Komitén i enlighet härmed affattat bestämningen om abborrens fredande i saltsjön (17 § F. s.), har Komitén icke förbisett att häremot ur lagteknisk synpunkt den anmärkning kunde göras, att sagda bestämning icke har sin plats i den paragraf, som handlar om fredningstider, utan sakenligt borde formuleras blott såsom ett förbud att under viss tid tillsaluhålla abborre. Likväl har Komitén funnit den föreslagna formuleringen praktiskt taget ändamålsenligare, enär syftet med stadgandet i fråga därigenom blir mer framträdande.

Vidkommande inlandsvattnen har någon särskild fredning af abborren icke ansetts böra ifrågakomma. Förhållandena i inlandet äro nämligen väsentligen andra än vid saltsjön bl. a. jämväl därutinnan, att abborrfisket i inlandet väsentligen är ett husbehofsfiske.

f) Andra fiskslag.

Det kunde måhända ifrågasättas huruvida icke äfven andra af våra värdefullare fiskar, såsom braxen, siklöjan, rödingen och gäddan, borde genom lag skyddas mot fiske under lektid.

Hvad *braxen* beträffar vore ett dylikt skydd tvifvelsutan i hög grad egnadt att upphjälpa den i allmänhet alltför hårdt beskattade braxenstammen. Då Komitén likväl icke i sitt förslag upptagit fredningstid för braxen, har detta skett af fruktan för att en alltför långtgående fredning af lekfisken skulle störande ingripa i allmogens hushållning, dels äfven af det skäl att fiskarene, till följd af braxens lefnadsvanor, för dess fångande äro hänvisade förnämligast just till lektiden. Dessutom har Komitén sökt på annat sätt, nämligen genom fastställande af minimimått för braxen samt förbud mot dess fångst med not under vintern, skydda denna fisk för utrotning. (12 och 18 §§ F. s.). I öfrigt hör braxen jämväl till de fiskslag, hvilkas fortkomst i afsevärd grad kan tryggas genom fredningsområden.

Att döma af uttalanden, som gjordes vid de i Nyslott, Kuopio och Jyväskylä anordnade möten, anse fiskarene å dessa orter ganska allmänt att äfven *siklöjan* borde fredas under lektiden. Det framhölls nämligen att sagda fisk, hvilken för allmogen i inlandet har en så utomordentlig betydelse, under senare år betänkligt aftagit, syn-

nerligast sedan för dess fångande alltmera allmänt begynt användas nät. Detta redskap kan nämligen utsättas snart sagt öfverallt, hvaremot noten, som tidigare uteslutande begagnats, blott kan användas å relativt stenfria platser. Fredningen borde därför jämväl gifvas den form, att användningen af nät för siklöjfångst skulle vara förbjuden under lektiden.

Utan att vilja förneka riktigheten af berörda uppfattning har Komitén dock icke föreslagit införande af fredningstid för siklöja. Frågan om nödvändigheten af en sådan åtgärd är nämligen, enligt Komiténs tanke, ännu icke tillräckligt klargjord. Det har mångenstädes visat sig att siklöjans ymnigare eller mindre ymniga förekomst olika år i hög grad är beroende af de mer eller mindre gynsamma väderleksförhållandena lektiden under par föregående år. Därför synes försiktigtvis omsorgen om siklöjans fredande, åtmistone till en början, böra ombetros fiskevårdsföreningarna, hvarigenom vid ordnandet af denna angelägenhet nödig hänsyn kan tagas till de olika förhållandena i skilda trakter af landet.

Rödingen förekommer i Finland uti nämnvärd mängd blott i en del lappska sjöar samt i Ladoga. I sistnämnda sjö, där rödingsfisket har ganska stor betydelse, idkas detsamma förnämligast just under lektiden, då rödingen stiger till stränderna af de yttre skären och utöarna från de stora djup, där den eljes för det mesta uppehåller sig. Då tillgången på lekplatser är mycket stor och höststormarna under långa tider omöjliggöra all fångst, har lekfisket å röding ej den skadliga inverkan på fiskstammen, som eljes plägar kännetecknа dylikt fiske. Samma skäl, som föranledt Komitén att föreslå afskaffande af sikfredningen i Ladoga, synes Komitén därför tala mot införande af fredningstid för röding.

Uti en del af Ålands skärgård, där *gäddan* står högt i pris på grund af den efterfrågan denna fisk röner i Stockholm, har redan länge existerat en genom ömsesidig öfverenskommelse mellan fiskarene upprätthållen gäddfredning. Nekas kan ej heller att detta exempel förnuftigtvis borde

följas äfven å andra orter i skärgården, där fångst af gädda till afsalu spelar en större roll, men denna fisk genom en skoningslös fångst under lektiden hotar att h. o. h. utrotas. Utan tvifvel skulle fiskarene å de flesta skärgårdsorter finna sin uträkning i att bedrifva gäddfiske blott på sensommaren, hösten och vintern, då gäddan i städerna betalas bäst, men freda denna fisk under våren och försommaren. Då Komitén likväl icke framställt förslag om fredningstid för gädda i saltsjön, beror sådant dels därpå, att äfven denna angelägenhet synts helst böra omhändertagas af fiskevårdsföreningarna, dels äfven på fruktan att rubbande ingripa i fiskarenes ekonomi genom att på en gång införa fredning af flere vårlekande fiskar.

Också andra fiskslag, exempelvis *harren*, kunde lämpligen, åtminstone å en del orter, blifva föremål för fredning under lektiden, men lärer likaledes omsorgen härom öfverlämnas åt de enskilda fiskevårdsföreningarna.

Minimimått.

Såsom ofvan redan antydts, låter det sig af praktiska skäl icke göra att freda alla värdefullare fiskslag genom förbud mot fångst under lektiden. Ej heller äro fredningstiderna, där sådana kunna ifrågakomma, ensamma för sig tillfylles för att säkerställa fiskstammens bestånd. Ty om fisket finge bedrifvas på så sätt, att en tillräcklig stam af mogen fisk icke kvarlämnades för leken, vore självfallet ingen nytta att vänta af fredningen. Bestämningarna om fredningstider måste därför kompletteras genom stadganden om minimimått, d. v. s. i lagstiftningen bör jämväl upptagas förbud mot fångst af undermålig fisk eller fisk, som ännu ej nått den utveckling, att den åtminstone en gång varit i tillfälle att fortplanta sig. En sådan åtgärd är äfven ur annan synpunkt af nöden. Det kan nämligen icke vara öfverensstämmande med en förnuftig hushållning att, såsom för närvarande tyvärr i alltför hög grad är fallet, värdefull fisk massvis bortfångas såsom yngel eller under det utvecklingsstadium, då den hastigast tillväxer men knappast ännu kan anses matnyttig. Ifrågavarande ändamål tillgodoses visserligen i någon mån genom föreskrifterna

om maximitäthet hos garnredskap. Dock äro dessa föreskrifter, enligt hvad erfarenheten såväl hos oss som i andra länder ovedersägligt ådagalagt, icke ensamma för sig tillfylles. Det kan nämligen ej förebyggas att undermålig fisk af större fiskslag fångas i redskap, som äro afsedda för mindre fiskslag. Sålunda erhålles exempelvis under notdräkt efter nors, strömming och siklöja mångenstädes en myckenhet yngel af större fiskslag, såsom sik, braxen, abborre m. fl. Detsamma är i hög grad fallet äfven vid fiske med strömmingsryssjor. Antydda omständighet har i andra land, där en verklig fiskevård existerar, ledt därhän, att fastställande af minimimått anses vara ett oeftergifligt villkor för fiskstammens upprätthållande. En dylik åtgärd förordades äfven af 1908 års komité, men blef i 1902 års fiskeristadga realiserad endast så till vida, att förbud däri intogs mot handel med undermålig fisk af vissa uppräknade slag (27 §).

Mot förslaget om införande af minimimått för vissa fiskslag skall sannolikt invändas att en dylik bestämning icke komme att af fångstmännen iakttagas. Under de talrika möten Komitén hållit med fiskarene har emellertid komitéförslaget uti ifrågavarande del vunnit allmänt understöd. De anmärkningar, som framställts, hafva blott gällt detaljer. Häraf framgår att insikten om nödvändigheten att på detta sätt skydda yngel och omogen fisk mot lättsinnig sköfling redan vunnit insteg i folkmedvetandet. Vid sådant förhållande synes förevarande grundsats upptagande i lagstiftningen icke böra väcka betänkligheter. Att det ifrågasatta stadgandet till en början i många fall skulle åsidosättas af de mindre framskridna fiskarene torde kunna förutsättas. Men äfven desse skulle dock otvifvelaktigt med tiden kunna förmås att rätta sig därefter. Det har ju mer än en gång visat sig att ett lagstadgande på den ekonomiska lagstiftningens område, hvars nytta är påtaglig, småningom upptages af folkseden och frivilligt efterföljes.

Vidkommande enskildheterna af förslaget i förevarande del anser sig Komitén böra framhålla följande:

Minimimåttet för hafslax har i förslaget upptagits till 50 centimeter ej blott därför, att detta mått i och för sig synes lämpligt, utan äfven med fäst afseende därvid, att detsamma af vederbörande i öfriga land, som hafva intresse af laxens skyddande i Östersjön, där som bekant äfven den i de finska vattnen förekommande hafslaxen under en stor del af sin lifstid uppehåller sig, anses böra erhålla internationell giltighet. Då frågan om minimimått för lax nu är på dagordningen i Finland, synes det med afseende härå nödvändigt att just berörda mått antages. Samma minimimått torde äfven böra fastställas för s. k. Ladoga-lax, som blott är en i sin utveckling af lokala förhållanden påverkad form af hafslaxen, hvarför en förväxling i handeln mellan dem lätt kan ega rum.

Minimimåtten för forell och sik hafva ansetts böra fastställas till resp. 25 och 30 centimeter. Då emellertid forellen i många mindre vattendrag tillväxer mycket långsamt, har det befunnits önskligt att minimimåttet för detta fiskslag, efter pröfning in casu, kunde för dylika vatten något nedsättas, dock icke under 20 centimeter. Detsamma gäller äfven i fråga om siken, hvilken i flere inlandsvatten är synnerligen småväxt. Utfärdandet af dylika undantagsbestämningar skulle ankomma på Guvernören, som därförinnan borde i ärendet inhämta utlåtande af Fiskeriinspektören (18 § 2 mom. och 47 § 1 mom. F. s.).

För harr har något minimimått icke föreslagits, enär, såsom förut i fråga om fredningstider för vissa fiskslag framhållits, omsorgen om detta fiskslags skyddande ansetts lämpligast böra ankomma å fiskevårdsföreningarna.

I det föregående har redan framhållits hvilken stor betydelse gäddfisket i saltsjön eger i skärgårdsfiskarenes hushållning. Likaså hafva de skäl påpekats, som enligt Komiténs uppfattning utgöra hinder för denna fisks skyddande genom förbud mot fångst under lektid, ehuru densamma, till följd af ett häjdlöst och oförnuftigt fiskande, är i stort behof af skydd. Samma skäl kunna däremot icke åberopas mot införande af minimimått för gädda. Komi-

tén har därför ansett en fredning i antydda form af gäddan lämplig, synnerligast som förslaget härom vid de med skärgårdsallmogen hållna mötena vunnit så godt som odeladt godkännande.

Det kunde måhända ifrågasättas huruvida icke minimimått borde fastställas äfven för flundra. Enär denna fisk, såsom i det föregående nämnts, fortplantar sig jämväl vid Finlands kuster, förekommer flunderyngel också i de finska vattnen. Detsamma är dock icke här, såsom i den till Kejsardömet hörande delen af Finska viken, föremål för särskild fångst. Flunderfiske idkas nämligen hos oss för det mesta med nät, hvilka hafva stor maskvidd. Något praktiskt behof att införa minimimått för flundra föreligger sålunda icke.

Kräftans fredande.

Enligt gällande fiskeristadga (13 §) är kräftan fredad under tiden från den 1 maj till den 15 juli. Dessutom är ett minimimått för kräfta fastställdt.

Angående önskvärdheten af kräftans fredande hafva olika meningar varit rådande. Mot en dylik åtgärd har nämligen gjorts gällande att kräftan vore i hög grad skadlig för fiskstammen och särskildt äfven för laxfiskarna, enär den massvis uppåte fiskrommen och äfven dödade ynglet. Sedan kräftpesten från år 1876 dragit öfver Europa och i många land, bl. a. äfven i Frankrike och Tyskland, så godt som utrotat kräftorna i de flesta vatten, har kräftans biologi blifvit föremål för ingående vetenskapliga studier. Därigenom har ådagalagts att antagandet om kräftans stora skadlighet för fisket icke hade stöd i verkligheten. Kräftans föda utgöres nämligen hufvudsakligast af andra lägre djur såsom maskar, snäckor, märlor, grodor och dylikt. Den förtär äfven växtrötter, död fisk och andra döda djur samt gör sålunda afsevärd nytta såsom renhållare. Äfven fiskrom ingår i någon mån uti kräftans matsedel. Dock är härvid att märka att den icke kommer åt laxrommen, som å flodbottnen skyddas af ett flere centimeter tjockt gruslager, samt att flertalet af de vårlekande fiskarna lägger sin rom å vattenväxter i långgrunda vikar

med oftast långsluttande stränder, medan däremot kräftan föredrager andra platser, där den är i tillfälle att i stranvallen gräfva de hålor, uti hvilka eller i hvilkas närhet den för det mesta uppehåller sig.

Uti en till 1898 års komitébetänkande fogad reservation uttalar dåvarande fiskeriinspektören Doktor O. Nordqvist såsom sin uppfattning att kräftans skadlighet för fisket hos oss i hög grad öfverdrifvits. Att kräftan, hvilken själf begärligt förtäres af många fiskar, icke tillfogar fiskstammen någon nämnvärd skada framgår äfven af det faktum, att, medan kräftan till följd af pesten under flere tiotal år varit så godt som utrotad i de flesta af Tysklands vattendrag, någon märkbar ökning af fisktillgången i dessa vatten icke egt rum, hvilket ju dock bort vara fallet, i händelse kräftans antagna skadlighet egt grund. Enahanda iakttagelse har för öfrigt äfven kunnat göras hos oss, efter det kräftpesten gått fram öfver vida områden af sydvästra, mellersta och östra delarna af landet. I Tyskland, där kräftan skattas högt, har man med stor uppoffring af arbete och kapital sökt återinföra detta djur i de ödelagda vattendragen, bl. a. äfven i de laxförande floderna, och detta ehuru fiskerihushållningen och särskildt äfven fiskodlingen i sagda land står högt. Enahanda uppfattning om önskvärdheten af kräftstammens upprätthållande och förkofran gör sig äfven gällande i andra länder, bland annat äfven i Sverige.

I betraktande af det ofvan anförda och då efterfrågan å kräftor och därmed äfven dessas värde i marknaden år för år är i stigande, torde tvifvel icke kunnan hysas därom att ju principen om kräftans fredande genom lagstiftningen bör upprätthållas. Sådan denna fredning för närvarande hos oss är ordnad, fyller den emellertid icke sitt ändamål, enär densamma tager hänsyn hvarken till kräftans lifsbetingelser eller till villkoren för en lönande export.

Kräftans parningstid inträffar i Finland under oktober och november månader. Därefter går honan med rommen eller äggen ända till medlet eller slutet af juni, då des-

sas embryonala utveckling är afslutad. Häraf synes att kräftan är i behof af fredning under några månader af hösten och honkräftan därutöfver ungefärligen till medlet af juli. Däremot finnes intet skäl att freda hankräftorna under andra tider än höstmånaderna, synnerligast som antalet hanar utan olägenhet kan vara betydligt mindre än antalet honor. Då härjämte tages i betraktande att kräftan å den utländska marknaden står högst i pris under våren och försommaren samt att hanarna för sina större klor åtminstone i Tyskland värderas högre än honorna, synas de omständigheter klara, hvilka vid fastställandet af fredningstid för kräftan böra vara afgörande. Komitén föreslår sålunda att kräftan framdeles skall vara fredad under oktober, november och december månader samt honkräfta därutöfver till den 15 juli (19 § F. s.)

Mot detta förslag kunde måhända invändas att införandet af en olika fredningstid för honor och hanar gåfve anledning till lagöfverträdelser. Härtill bör dock genmälas att exempel från andra länder, där, såsom uti en del tyska stater, ungefär enahanda fredningsbestämningar, som de af Komitén föreslagna, tillämpas, icke gifva anledning till ett dylikt antagande samt att risken af varans konfiskation nog komme att förmå uppköpare och fångstmän att tillse det föreskriften om den särskilda fredningen af honkräfta icke öfverträddes, synnerligast som de bägge könens särskiljande vid fångsten icke erbjuder någon svårighet.

Därest Komiténs förslag blefve lag och finska kräftor sålunda kunde bringas i den utländska marknaden under den tid prisen stå högst, d. v. s. under maj och juni månader, skulle tvifvelsutan kräftexporten framdeles gestalta sig rationellare än härintills och den icke ringa nationalekonomiska förlust undvikas, som drabbar landet genom att de finska kräftorna vanligen säljas till underpris. Intresset för kräftans förökande samt dess förnuftiga tillgodogörande skulle då äfven med all sannolikhet blifva så allmänt, som det förtjänade blifva i ett land, hvilket i likhet med Finland erbjuder så utmärkta betingelser för detta värdefulla skaldjurs fortkomst.

Det förtjänar framhållas att jämväl Doktor Nordqvist, enligt ofvan åberopade revervation, ansåg att kräftfångsten, för att lämna bästa möjliga ekonomiska utbyte, borde få ega rum också under våren.

Kräftans fredande kräfver jämväl förbud mot fångst af kräftor, hvilka icke äro fullväxta, d. v. s. ej ännu åtminstone en gång kunnat fortplanta sig. Beträffande det nu i sådant afseende gällande minimimåttet, som är 10 centimeter, kunde måhända ifrågasättas huruvida icke detsamma borde minskas med 1 centimeter i betraktande däraf att, enligt verkställda undersökningar, kräftan fortplantar sig redan innan den nått en längd af 9 centimeter. Härför kunde äfven anföras att sistsagda mått i Tyskland ansetts tillfylles. Komitén har dock icke velat föreslå någon ändring af minimimåttet för kräfta, enär Komitén hållit före att bibehållandet af en kraftig stam sannolikt dock i längden komme att visa sig fördelaktigt.

Användningen af storryssjor.

Den betänkliga minskning af fiskstammen, som under senaste tid å många skärgårdsorter kunnat konstateras, har ganska allmänt tillskrifvits de s. k. storryssjorna. Dessa ryssjor, hvilkas användning enligt 1 § p. e af Fiskeristadgan är tillåten i saltsjön och i Ladoga, äro väsentligen af tvenne slag, nämligen sikryssjor och strömmingsryssjor. De hafva ofta ansenliga dimensioner, — storryssjor af fem meters höjd och därutöfver äro icke sällsynta, — och få enligt lag ega en täthet af, sikryssjorna 25 samt strömmingsryssjorna 36 hvarf på 50 centimeter. Redan häraf inses lätt huru förödande dessa redskap kunna vara. Erfarenheten från många orter i landet, där storryssjor en längre tid varit i bruk, har äfven på ett ovederläggligt sätt ådagalagt deras skadlighet. Sålunda måste sikstammens betänkliga nedgång i Bottniska och Finska viken otvifvelaktigt i väsentlig mån tillskrifvas användningen af storryssjor. Mångenstädes har det ock visat sig att ett förut rikt s. k. fjällfiske, efter det storryssjor kommit till användning, inom kort tid i grund förstörts. Hvad särskildt beträffar strömmingsryssjan har denna å en del trakter,

isynnerhet i den inre skärgården, visat sig fördärflig för fiskynglet, som i stor myckenhet i dessa bragder dels fångas, dels i land- och fångarmarna dör och får ruttna bort. Å en del orter hafva dessa redskap äfven orsakat en märkbar nedgång af strömmingsfisket uti den inre skärgården. Mot strömmingsryssjorna anföres äfven att i dem vissa tider på en gång fångas en myckenhet strömming, som ofta föryttras till vrakpris, hvarigenom de oskäligt nedtryckta strömmingspriset och sålunda skada fiskarebefolkningens berättigade intressen.

Antydda omständigheter hafva föranledt att å en del håll och det ganska allmänt röster höjts för förbud mot användning af storryssjor. Ett dylikt önskningsmål framställdes äfven af fiskarene vid flere utaf de genom Komiténs åtgärd i skärgården anordnade möten.

Å andra sidan göres gällande att de olägenheter, som härflutit af storryssjorna, kunde genom lämpliga bestämningar aflägsnas samt att fiskarene förty icke borde beröfvas möjligheten att använda dessa lättskötta och välfångande redskap, hvilka jämväl erbjuda den fördel, att den i dem fångade fisken vanligen erhålles oskadad och sålunda eger ett högre saluvärde.

Efter den utredning i ämnet, som vunnits bl. a. genom ofta nämnda möten, har hos Komitén den öfvertygelse stadgats att ett allmänt förbud mot användning af storryssjor, hvilket i hög grad skulle rubba fiskarebefolkningens ekonomi, icke vore påkalladt. Den betydande skada storryssjefisket härintills onekligen förorsakat bör nämligen, enligt Komiténs uppfattning, icke så mycket tillskrifvas redskapen såsom sådana som fastmer den oreglerade och oförnuftiga användningen af desamma samt, hvad den s. k. sikryssjan beträffar, jämväl dess alltför stora täthet. (Med en ryssja om 25 hvarf på 50 ctm. fångas alldeles undermålig sik, braxenyngel, små abborrar o. s. v.). Med afseende härå har Komitén ansett storryssjan böra bibehållas, men dess beskaffenhet och användning göras till föremål för sådana bestämningar, som vore egnade att förebygga dess missbrukande. I sådant syfte har i förslaget till ny fiskeristadga intagits en särskild föreskrift om sikryssjans största medgifna täthet (2 § 2 mom.), så afpassad att därigenom fångst af undermålig fisk verksamt förebygges, utan att redskapets legitima användning för fångst af fullväxt fisk af de slag, för hvilka det är afsedt, äfventyras. Att enligt sagda bestämning sikryssja finge vara något tätare än andra sikbragder beror därpå, att i ryssja maskorna äro utspända och fisken sålunda lättare går igenom än hvad eljes är fallet.

Hvad särskildt beträffar Ladoga, där storryssjan inne i skärgården visat sig synnerligen skadlig, föreslås att dess begagnande i sagda sjö inskränkes till kuststräckor, utanför hvilka skärgård icke finnes, utöar och vattnen ytterom skärgården (14 § F. s.).

Då strömmingsryssjornas skadlighet för fiskynglet till stor del härrör däraf, att fiske med dem bedrifves långt in på sommaren, jämväl efter det vattnet blifvit varmt och den s. k. fjällfisken begynt stiga, har föreslagits att strömmingsryssja finge hållas utsatt blott under våren och vårsommaren. (15 § F. s.). Härvid har en längre termin bort utsättas för yttre skärgården, enär fisket där vidtager senare än uti inre skären.

I öfrigt skulle, med utveckling af stadgandet i 17 kap. 12 § B. B. (första satsen), utöfver de särskilda inskränkningar, som äro påkallade i lax- och sikfredningens intresse (se 17 kap. 24 § B. B.), ytterligare gälla att storryssja icke finge utsättas i eller inom ett visst område utanför sund, som utgör enda eller hufvudsakliga vattenleden för vik eller fjärd (17 kap. 22 § 4 mom. B. B.). Härjämte skulle användningen af sikstorryssja, till förekommande af det flerstädes för närvarande bedrifna missbruk att sådan ryssja, under förevändning af annan fångst, hålles utsatt under sikens lektid, vara förbjuden under oktober och november månader (15 § F. s.).

Användningen af not.

Enligt 10 § 1 och 2 mom. af gällande fiskeristadga är notdräkt i regeln förbjuden från islossningen till den 1

juli. Detta fröbud kan genom förordnande af vederbörande guvernör för vissa delar af landet eller visst vattendrag förlängas med fjorton dagar. Sagda bestämning har tillkommit i anledning däraf, att fiske med not under våren och försommaren, då de flesta fiskar förrätta sin lek och det späda ynglets första utvecklingsperiod infaller, är synnerligen skadligt. Notdräkt eger nämligen såsom kändt oftast rum just å platser, som af fisken med förkärlek uppsökas för leken; och då sådant fiske sker innan rommen ännu är utkläckt eller ynglet nått den utveckling, att det kan fritt simma omkring, förstöres rommen och dödas ynglet i myckenhet genom att de af noten, som släpas fram öfver bottnen, inbäddas i slam. Ifrågavarande inskränkning i användningen af not är således högeligen af behofvet påkallad. Dock är densamma i dess nuvaranda form icke nog verksam. Det är nämligen fallet att ynglet af flere vårlekande fiskslag och synnerligast af braxen, hvilken är en af de värdefullaste, ännu under förra hälften af juli är så pass outveckladt, att det genom notdräkt under denna tid massvis förödes. Komitén har därför ansett sig böra föreslå att det allmänna förbudet mot notdräkt under våren och försommaren utsträckes till den 15 juli (13 § 1 mom. F. s.), hvarigenom det i 1902 års fiskeristadga såsom ett undantag förutsatta förhållandet blefve regel. Att jämväl allmänheten insett nödvändigheten af en sådan åtgärd framgick vid ofta berörda, af Komitén anordnade möten, å hvilka fiskarene i de flesta fall förordade fredningens utsträckande till medlet af juli och å en del orter ännu längre.

Ifrågavarande inskränkning i notfisket skulle dock, om densamma upprätthölles såsom en undantagslös regel, skjuta öfver målet och menligt inverka på fiskets berättigade intressen. Enligt 1902 års fiskeristadga är det därför jämväl medgifvet att efter den 15 juni, för fångst af sikföda, å fjärd eller vid öppen strand i vatten utan bottenväxter använda flytande not (10 § 3 mom.). Denna bestämning, som betingas af allmogens behof att äfven vår-

tiden kunna erhålla sagda fisk, hvilken i inlandet har snart sagdt samma betydelse som strömmingen för skärgårdsbefolkningen, har bibehållits i något ändrad lydelse, i det att notdräkt efter siklöja medgifvits redan efter den 1 juni. Härutöfver har Komitén ansett sig böra föreslå ytterligare särskilda undantagsbestämningar, för hvilka i det följande närmare redogöres.

Det genom 1902 års fiskeristadga införda förbudet mot notdräkt under våren innebär en nästan fullständig fredning af norsen i inlandet, där denna fisk knappast kan fångas i nämnvärd mängd annorlunda än med not under leken, som inträffar strax efter islossningen. (I saltsjön blir norsen vida större än i inlandet och fångas mest med nät vintertid.) Emellertid eger norsen en icke ringa betydelse i allmogens hushållning. Anledning synes därför föreligga att tillåta notdräkt efter nors uti insjö under någon kortare tid, exempelvis tio dagar efter islossningen å ställen, där sådant fiske före tillkomsten af 1902 års fiskeristadga af gammalt bedrifvits, synnerligast som vid dylikt fiske endast undantagsvis fångas annan fisk än nors. Härvid borde dock, enligt Komiténs mening, fästas det villkor att lämpliga fredningsområden för nors inrättas (13 § 3 mom.).

Uti en del vattendrag plägar norsen förrätta sin lek i mynningen af floder, hvilka platser vanligen till först blifva fria från is. På det att icke norsfiske i dylika vatten måtte omöjliggöras genom förbudet mot notdräkt i lax- eller sikförande elf eller å, har föreslagits det tillstånd att fiska nors med not under lektid å sådana ställen kunde hos Guvernören utverkas för högst sju dagar hvarje vår, dock självfallet blott under förutsättning att den af Komitén föreslagna allmänna bestämningen om norsens fredande under lektiden uti saltsjön samt i nedre loppet af däri utfallande elfvar och åar (17 § F. s.) icke är tillämplig å den plats ansökningen afser (13 § 4 mom. F. s.).

Bland skärgårdsbefolkningen å en del orter, där tidigare en indräktig fångst af id med not egt rum, har det

väckt mycken förstämning att sagda fiske, hvilket sedan gammalt bedrifvits å vissa bestämda ställen i grunda vikar med grusbotten, dit iden vanligen mot slutet af juni uppstiger, h. o. h. omöjliggjorts genom ofta berörda stadgande i 10 § 1 mom. af 1902 års fiskeristadga. Vid flere af de med skärgårdsfiskarene anordnade möten framställdes därför äfven det önskningsmål, att notdräkt efter id under försommaren åter måtte tillåtas, hvarjämte det framhölls att iden i saltsjön endast på detta sätt kunde i nämnvärd mån fångas, enär den till följd af sin skygghet undviker nät och andra stående garnredskap och blott under nämnda tid stiger upp under land.

Vid öfvervägande af denna fråga, som å en del trakter synes var af betydelse för skärgårdsfiskarenes ekonomi, har Komitén ansett att i saltsjön efter den 20 juni notdräkt för fångst af id kunde få ega rum å vissa platser, hvilka sedan gammalt äro kända såsom idvarp och där sådant fiske, efter anställd sakkunnig undersökning, befunnes icke verka skadligt (13 § 5 mom. F. s.).

Å Ladoga idkas under sommaren å en del orter en indräktig fångst af lax- och sik med not. Enär detta fiske bedrifves i öppna sjön ytterom skären och därtill vid klippstränder, där icke någon vårlekande fisk forplantar sig, kan detsamma ej anses skadligt och borde förty ej hindras genom lagstiftningen (13 § 6 mom. F. s.).

I Lappland har förbudet mot notdräkt under våren och försommaren framkallat allmänt missnöje, på grund däraf att sik- och siklöjfisket under våren, då detta fiske är af synnerlig vikt för befolkningen, hvars resurser under den långa vintern uttömts, genom sagda förbud omöjliggöres. Till följd af de ljusa nätterna och det klara vattnet i de lappska sjöarna låter det sig nämligen icke göra att vid fiske af sagda skygga fiskslag ersätta noten med nät eller andra stående bragder.

Komitén har funnit berörda omständigheter vara förtjänta af uppmärksamhet och ansett sig böra föreslå att inom Lappmarkens härad äfven under tiden från islossningen till den 15 juli not finge användas i sjö för fångst af sik- och siklöja (13 § 7 mom. F. s.). En dylik förmån har synts böra så mycket hellre medgifvas, som inom Lappland ej i nämnvärd mån förekomma braxen, gös eller annan värdefullare vårlekande fisk, hvars bestånd genom notdräkt under våren och försommaren kunde äfventyras.

I många trakter af landet idkas såsom kändt notdräkt äfven vintertid. Detta fångstsätt har en stor ekonomisk betydelse och utgör i allmänhet taget ett praktiskt sätt för fiskevattnens utnyttjande. Dock kan det verka ytterst förödande i mindre vatten, där under gynnsamma omständigheter så godt som hela fiskstammen på detta sätt kan bortfångas. Komitén har därför ansett att notdräkt under isen ej borde få ega rum i mindre sjöar; och har härvid en minimiareal af femhundra hektar synts böra fastställas (12 § F. s.). Också beträffande större sjöar är det själffallet att vinternotens användning, där sådant fiske bedrifves mycket intensivt, kan verka skadligt. Vanligtvis finnas dock i sådana vatten en mängd ställen, där notdräkt icke kan ega rum, hvarför de skadliga följderna af ett öfverdrifvet vinternotfiske icke blifva alltför kännbara. Endast i ett afseende synes en inskränkning af ifrågavarande fiske äfven uti större vatten böra ega rum. Det är nämligen, såsom bekant, fallet att i vatten, där braxen i någon myckenhet finnes, ofta så godt som hela stammen af sådan fisk till vintern samlar sig å vissa djupare ställen eller gölar. All denna braxen kan med lätthet bortfångas genom notdräkt under isen. Sådana fångster, hvilka blott alltför ofta egt rum, verka själffallet så godt som förintande på braxenstammen i hela trakten. Berörda missförhållande synes Komitén nödvändiggöra förbud mot fångst af braxen vintertiden med not i sjö (12 § F. s.).

Särskilda stadganden i 17 kap. B. B.

Beträffande enskildheterna af de i 17 kap. Byggningabalken ingående stadgandena anser sig Komitén böra framhålla följande:

1 §.

För underlättande af uppfattningen af följande stadganden har i 1 § intagits en definition af begreppet fiskelag, hvarom direkt eller indirekt är fråga i §§ 2—13.

2—5 §§. För innehållet af 2—5 §§ har i det föregående redogjorts (s. 9 ff.).

6 §. Det torde erkännas vara nödvändigt att hvarken ombyte af egare eller vattenskifte får rubba af delegarene antagen ordning för fiske i samfäldt vatten. Dock synes det i 2 § 1 mom. afsedda fall af sämjoskifte böra vika för senare tillkommet laga skifte.

Måhända kunde det ifrågasättas huruvida icke någon form för beredande af publicitet åt bestämningarna rörande fiske i samfäldt vatten borde tillskapas med afseende därå, att dessa skola gälla jämväl mot ny egare af lägenhet i samfälligheten. Sådant har emellertid synts Komitén öfverflödigt, enär köpare af lägenhet, som har andel i oskift vatten, måste veta att en särskild ordning för fisket enligt lag skall vara antagen och han utan svårighet hos Guvernören eller förmannen för fiskelaget kan erhålla kännedom om sagda ordning.

7—11. 7—11 §§ hafva behandlats i det föregående (s. 9 ff.).

12 §. För att fiskelagens verksamhet må blifva lifskraftig är det nödvändigt att personer (förmän) utses, å hvilka det ankommer att närmast tillvarataga fiskelagens intressen. Då de åligganden, som anförtros förmännen, emellertid kunna vara mycket olika, beroende af den för fisket antagna ordningen, hafva några allmänna föreskrifter härom icke meddelats, utan har blott i 33 § af Fiskeristadgan framhållits att bestämningar om förmans åligganden böra intagas i fiskelags ordningsregler.

Den i 12 § 3 mom. ingående hänvisningen afser 38 § af Fiskeristadgan.

13—15 §§. För 13, 14 och 15 §§ har tidigare redogjorts (s. 16 ff.).

16 och 17 §§. I fråga om 16 och 17 §§ hänvisas till hvad i det föregående (s. 19 ff.) anförts angående fredningsområden.

Uti 16 § 1 mom. stadgas bl. a., såsom undantag från principen att värdefullare fiskslags fortplantning bör skyddas genom inrättande af fredningsområden, att fredningsområden för strömming icke äro af nöden. På grund af strömmingens stora fruktsamhet och mängden af förefintliga lekplatser synes nämligen några särskilda åtgärder för uppehållande af strömmingsstammen i allmänhet icke påkallade. Nekas kan dock icke att ifrågavarande viktiga fiskslag uti en del inre skärgårdsvatten under senare tider betänkligt minskats, beroende dels däraf att strömmingen genom utsättande i trånga vatten af ett öfverhöfvan stort antal fångstbragder utestängts från lekplatserna och därför småningom dragit sig bort, dels på alltför intensiv notdragning å sagda platser. Men denna, af lokala missförhållanden härflytande minskning i strömmingstillgången å vissa orter lärer verksammast motarbetas genom lämpliga bestämningar i vederbörande fiskevårdsföreningars stadgar.

Äfven andra i ekonomiskt afseende betydelsefulla hafsfiskar finnas, för hvilka inrättande af fredningsområden icke kan ifrågakomma, nämligen hvassbuken och torsken. Något uttryckligt stadgande härom har likväl icke befunnits nödigt, enär dessa fiskslags fortplantningsförhållanden äro sådana, att skyddandet af deras lek genom fredningsområden vore praktiskt omöjligt. Sagda fiskars rom är nämligen pelagisk (flytande), och torsken fortplantar sig så godt som alls icke i de finska vattnen.

I 16 § 2 mom. har för sammanhangets skull upptagits innehållet af 20 § i gällande fiskeristadga. 4 mom. återgifver 7 § i 17 kap. B. B. enligt lagen af den 23 juli 1902.

18 § motsvarar 1 och 2 mom. af 9 § i sagda kapitel. 18 §.

Af skäl, för hvilka ofvan redogjorts (s. 22), hafva bestämningarna om fiske inom fredningsområde flyttats till fiskeristadgan (31 §).

18 § 3 mom. motsvarar 8 § i 17 kap. B. B. enligt lagen af den 23 juli 1902. Sistsagda paragraf föreskrifver jämväl att i fredningsområde uti insjö, där fiskens kväfning under isen kan befaras, luften skall genom tjänliga medel beredas tillträde till vattnet. Denna föreskrift har icke upptagits i komitéförslaget, enär här afsedda åtgärder,

om de skola medföra verklig nytta, blefve alltför betungande för fiskevattensdelegarene.

Tidpunkten för bärgning af sjöfoder har framskjutits till den 15 juli af orsak att de vårlekande fiskarnas, särskildt braxens yngel ännu i början af juli är föga utvecklad och genom bärgningen kunde skadas. Denna ändring innebär för öfrigt icke någon olägenhet för landtmannen, då ju bärgning af sjöfoder lämpligen kan försiggå ännu under senare hälften af juli och början af augusti.

19 och 20 §§. För innehållet i 19 och 20 §§ har tidigare redogjorts (s. 21).

3 mom. af förstnämnda paragraf återgifver 9 § 3 mom. af 17 kap. B. B. enligt lagen af den 23 juli 1902.

21 §. 21 § motsvarar 10 § i sagda kapitel.

Rörande dispositionen af vatten, hvarom här är fråga, har Komitén uppgjort ett särskildt författningsförslag, för hvilket redogöres i sammanhang med frågan om den obesuttna befolkningens fiskerätt.

22 §. Enligt 1 § 1 kap. i lagen om vattenrätten skall i elf, ström och å samt i ledsund kungsådra till föreskrifven bredd öppenhållas bl. a. för möjliggörande af fiskens vandring. Detta stadgande kompletteras genom bestämningarna i 11 § 17 kap. B. B., enligt lagen af den 23 juli 1902, angående de inskränkningar, som gälla beträffande fiske i kungsådra och annan fiskled. Sagda bestämningar hafva upptagits uti 22 §, med en ändring (i 1 mom.), som föranledts af uppfattningen att fiskledens bredd, där kungsådra utmynnar i sjö eller saltsjön, borde, för att motsvara sitt ändamål, i någon mån utvidgas.

Såsom 4 mom. har till ifrågavarande paragraf fogats en del af innehållet i 12 § 17 kap. B. B. enligt lagen den 23 juli 1902, nämligen förbudet mot utsättande af storryssja närmast utanför sund, som utgör enda eller hufvudsakliga vattenleden för vik eller fjärd, hvilket förbud därjämte förtydligats sålunda, att detsamma afser själfva sundet och vattnet därutanför inom en omkrets af tvåhundra meter.

23 §. 23 § öfverensstämmer med 13 § 17 kap. B. B. enligt lagen af den 23 juli 1902.

24 §. 24 § har behandlats i sammanhang med frågan om fredande af lax och sik (s. 25).

25 §. Det är ofta svårt att med bestämdhet afgöra hvar en flodmynning skall anses sluta och sjön vidtaga. För att möjliggöra en noggrann tillämpning af bestämningarna i 24 § 1 och 2 mom., angående förbud mot fångst af lax och sik med vissa redskap utanför elfvarna, kan det blifva nödvändigt att på lämpligt sätt utmärka de ställen vid elfsmynningarna, hvilka böra bilda utgångspunkter för beräknandet af det fridlysta området. Detsamma kan någon gång vara fallet äfven i fråga om elfs eller ås utlopp ur sjö. — Berörda åtgärd har ansetts sakenligt böra ankomma å Fiskeriinspektören. Besvär öfver utmärkandet, hvilket omedelbart skulle lända till efterrättelse, komme ej att ega rum. Dock skulle det själffallet stå enhvar, hvars rätt eller intresse af frågan berördes, öppet att hos Fiskeriinspektören eller öfverordnad myndighet, Kejserliga Senatens Ekonomiedepartement, anhålla om rättelse af utmärkning, som förmenades vara oriktigt verkställd.

26 §. 26 § motsvarar 14 § 17 kap. B. B. enligt lagen af den 23 juli 1902. Jämte det åt första meningen af 1 mom. gifvits en tydligare stilisering, har senare meningen affattats så, att fiskfångst blefve förbjuden ej blott, såsom förut, inom etthundra meter nedanom dambyggnad öfver hela vattendraget utan äfven inom samma afstånd ofvanom dylik inrättning. Att härvid göra undantag i fråga om mete har icke ansetts sakenligt, då ju äfven sådant fångstsätt, särskildt s. k. svirfvelmete, kunde blifva förödande å här afsedda platser, där en myckenhet fisk från vattendragen ofvan- eller nedanom dammen plägar samla sig. Det nätsagda gäller äfven i fråga om vattenränna och vattenledning. Däremot har förbudet mot fiskfångst i kanaler icke ansetts böra upprätthållas.

Bestämningarna i 1 mom. utgöra hinder för inrättande af fiskeverk å där nämnda ställen, d. v. s. inom etthundra meter ofvan- och nedanom dambyggnad öfver hela vatten-

draget samt i vattenränna eller vattenledning. Härvid har dock ett undantag ansetts påkalladt i fråga om fiskeverk för ålfångst. Sådana inrättningar kunna nämligen med fördel anbringas just å här afsedda ställen för fångst af den ål, som efter uppstigandet från hafvet tillbragt en längre tid uti inlandets vattendrag för att såsom fullvuxen därifrån söka sig tillbaka ut till saltsjön.

27 §. Jämlikt 15 § 17 kap. B. B. enligt lagen den 23 juli 1902 intaga s. k. slutna vatten en undantagsställning i afseende å fisket, i det att föreskrifterna om ordnandet af fisket i samfäldt vatten, om afskiljande af fredningsområden och om fiske i fiskled icke ega tillämpning å dylikt vatten, därest delegarene äro ense om sättet för fiskets bedrifvande. Desse behöfva ej heller, utom såvidt fråga är om allmänt förbjudna redskap, rätta sig efter de inskränkande bestämningar, som ingå i Fiskeristadgan angående användningen af vissa fiskeredskap, iakttagande af fredningstider m. m. (25 § F. s.).

Enligt Komiténs öfvertygelse har lagstiftaren genom medgifvande af berörda omfattande undantag skjutit öfver målet. Att så är förhållandet torde framgå redan däraf, att flerstädes i Finland finnas stora sjöar, hvilka enligt den uti ifrågavarande lagrum ingående definition kunna betraktas såsom slutna, hvarför i dessa vatten ett häjdlöst roffiske lagligen finge bedrifvas, huru täta redskap som helst användas, allmänna fredningstider åsidosättas o. s. v. Visserligen förefinnes skäl att medgifva delegare i slutna vatten en viss frihet vid ordnandet af sitt fiske genom att fritaga dem från iakttagandet af bestämningarna om fiske i samfäldt vatten och om fredningsområden, så länge de alla äro ense om sättet för fiskets bedrifvande. Utan att gifva anledning till förhållanden, hvilka redan såsom dåliga föredömen vore klandervärda, kan man dock icke gå så långt, som den nuvarande lagstiftningen det gjort. Enligt Komiténs uppfattning borde förty Fiskeristadgans föreskrifter tillämpas äfven å slutna vatten. Undantag borde dock i vissa afseenden medgifvas beträffande sådana slutna vatten, som begagnas för fiskodlingsändamål. För fiskodlare kan det nämligen vara af nöden att genom användning af mycket täta bragder sprängning m. m. utrota all i en sjö befintlig värdelös fisk, hvilken eljes komme att konkurrera om födan med de värdefullare fiskslag, som äro afsedda att inplanteras och blifva föremål för odling. För att kunna fördelaktigt afsätta sin vara och ernå möjligast godt ekonomiskt resultat af fiskodling, måste dess utöfvare jämväl vara i tillfälle att utan hinder af fredningsbestämningar afsätta sina alster under de tider, då prisen stå högst. Det sagda eger tillämpning äfven i fråga om sådana slutna, vanligen inom en lägenhets råer belägna mindre sjöar, som egas af en person, enär fiskevårdens behöriga handhafvande i dylika vatten ofta kräfver vidtagande af förberörda särskilda åtgärder. Enligt antydda synpunkter har 27 § 17 kap. B. B. och 45 § 1 mom. F. s. affattats.

I Finland finnas otaliga små sjöar, hvilka för närvarande äro så godt som värdelösa, men i många fall genom insiktsfull fiskodling kunde lämna afsevärd inkomst. För att fiskodling i en dylik sjö skall blifva möjlig, är det emellertid nödvändigt att densamma afstänges, så att fisken ej må söka sig bort till andra vatten. Hvad här sagts om sjöar eger icke sällan tillämpning äfven i fråga om bäckar, hvilka, såsom af exempel från utlandet framgår, ofta kunna genom afstängning göras egnade för uppfödande af foreller. 28 §.

Stadgandena i 28 § afse att möjliggöra sådant utnyttjande af mindre vattendrag för fiskodlingsändamål, hvarom ofvan nämnts. Emedan i bäck kungsådra icke behöfver öppenhållas och någon särskild far- eller flottled i sådant vatten icke finnes, har såsom villkor för afstängande af sjö utsatts att sjön ej må hafva förbindelse med annat vatten annorlunda än genom bäck. Ett andra villkor är att afstängandet skall kunna ega rum utan nämnvärd skada för annan. Sådan skada kan exempelvis orsakas däraf att flottning hindras eller att fisk, som från nedanför beläget vattendrag plägat uppstiga till sjön för att

leka, genom afstängandet hindras att göra detta. Däremot torde uppdämning ej behöfva komma i fråga, enär afstängandet kan ske genom rissel eller metalltrådsnät på så sätt, att mängden af inom viss tid nedgående vatten icke inskränkes. Genom föreskriften i 2 mom., att den myndighet, som har tillsynen öfver vattendraget, skall höras, afses bl. a. att bereda vederbörande tillfälle att öfvertyga sig om att den tillärnade afstängningen icke må föranleda uppdämning eller utgöra hinder för flottning. Huruvida syn på platsen bör ega rum eller vederbörandes utlåtande afgifvas blott på grund af hvad handlingar och kartor utvisa torde komma att bero af omständigheterna i de särskilda fallen.

För att ytterligare lämna dem, hvilkas rätt af här ifrågavarande åtgärd kunde beröras, tillfälle att bevaka sina intressen, har föreskrifvits att talan om stängsels undanskaffande och om skadeersättning kan, oberoende af meddeladt tillstånd till afstängandet och utan inskränkning i afseende å tiden, vid domstol utföras. Vid sådant förhållande hafva omgångarna för erhållande af tillstånd ansetts kunna blifva möjligast enkla.

Vid affattandet af 28 § har användts uttrycket „nämnvärd" skada, enär icke hvarje sådan, som för annan kunde härflyta af afstängning, huru ringa den än vore, borde få utgöra hinder för företag, som kunde medföra afsevärd nytta, utan borde vederbörande i fall af mycket ringa skada åtnöjas med ersättning.

29 §. 29 § motsvarar 16 § 17 kap. B. B. enligt lagen af den 23 juli 1902. Dock hafva några ändringar och tillägg gjorts. Sålunda har i 1 mom., på det att den här afsedda rätten att beträda annans strand m. m. må blifva så litet betungande som möjligt för jordegaren, stadgats att, om af denne lämplig plats för ändamålet anvisats, annat område icke får af fiskerättsinnehafvare begagnas. Likaså har jordegaren i 2 mom. förbehållits rätt att själf anvisa fiskerättsinnehafvare väg till fiskevattnet. Å andra sidan

har det befunnits nödigt att med vissa förbehåll tillåta desse att för fiskets bedrifvande å annans mark uppföra byggnad. Mångenstädes, synnerligast i yttre skärgården, äro nämligen förhållandena sådana, att om hösten, vintern och våren något fiske alls icke kan ega rum, därest fiskarene ej kunna finna nödtorftigt skydd mot köld och oväder. En dylik rättighet, hvilken knappast komme att tagas i anspråk annat än i fråga om aflägset belägna utöar och därjämte åtföljdes af ersättningsskyldighet, skulle för öfrigt, med de inskränkningar och förbehåll, som med afseende å densamma gjorts, icke innebära större intrång i jordegarens rätt än ofvanberörda, af gällande lag erkända befogenhet att taga sig väg öfver annans mark.

Anmärkas bör att med uttrycket innehafvare af fiskerätt förstås blott egare af fiskevatten eller andra, som på privaträttslig grund äro berättigade att idka fiske, men däremot icke personer, hvilka utöfva s. k. allmänningsfiske. Om dessa senare stadgas i 18 kap. B. B. (8 §).

30 § är eljes ordagrant öfverensstämmande med 4 § 17 kap. B. B. enligt lagen af den 23 juli 1902 utom att till 2 mom., med afseende å det af Komitén framställda förslaget om rätt för kommuner att förvärfva fisken, fogats ett häraf föranledt tillägg. 30 §.

31 § motsvarar 17 § i ofta nämnda lag. Också fiskelags förman har tillagts befogenhet att af olofligen fiskande taga vedermäle. Bestämningen att vedermäle får af vederbörande behållas, till dess den skyldige rätt för sig bjuder, har såsom otydlig uteslutits. Af begreppet vedermäle framgår redan huru härvid bör förfaras. 31 §.

32 § återgifver innehållet af 18 § 17 kap. B. B. enligt lagen af den 23 juli 1902 med sådan ändring, att ej blott utmätningsman och länsman utan hvarje polistjänsteman likasom äfven fisketillsyningsman ålåge att borttaga redskap, som olofligen utsatts i kungsådra eller annan fiskled. 32 §.

33 § motsvarar 19 § i ännämnda lag med den afvikelse, som betingas af de föreslagna ändrade bestämningarna om 33 §.

ordningen för fiske i samfäldt vatten och om fredningsområden.

34 §. Då det ofta kunde vara svårt att för fiskodlingsändamål erhålla lekfärdig lax och sik, därest fångst ej finge ega rum å de i 24 § 1, 2 och 3 mom. afsedda platser, har möjlighet ansetts böra beredas att erhålla tillstånd till dylik fångst.

1 §. För 1 § har bibehållits oförändrad den lydelse sagda paragraf har enligt lagen af den 23 juli 1902.

Särskilda stadganden i 18 kap. Byggningabalken.

Såsom å annat ställe, i sammanhang med frågan om rättigheten att idka fiske, närmare utredts, existerar i landets största insjöar s. k. allmänningsfiske, i det att byalagen i fråga om fjärdar, som i längd och bredd uppgå till åtta kilometer eller därutöfver, i regeln ej råda öfver mer än ett område af femhundra meter, räknadt från det ställe utanför stranden, där vid vanligt vattenstånd ett djup af två meter vidtager. Utom sagda område eger allmänningsfiske rum, för så vidt icke detta är inskränkt genom enahanda landgrundsrätt, som tillkommer by kring holme. Uti dylik insjöfjärd utom bys vatten eger enligt 2 § 18 kap. B. B. hvarje innebyggare i de kommuner, som till fjärden stöta, idka allt slags krokfiske; och ankommer det på kommunerna att besluta om och i hvad mån annat fiske må af innebyggarene där bedrifvas.

2 §.

Åberopade stadgande innebär att ifrågavarande allmänningsfiske är inskränkt till fiske med krokredskap, såvida icke kommunerna genom uttryckligt beslut bestämt att äfven andra redskap få vid detsamma användas. Berörda inskränkning har dock veterligen icke någonsin iakttagits. Tvärtom har exempelvis å Ladoga, där sedan uråldriga tider ett mycket indräktigt allmänningsfiske med såväl krokredskap som alla vanliga slag af garnredskap idkats, detta fiske ostördt fortgått efter tillkomsten af lagen af den 23 juli 1902, utan att något beslut i antydt syfte från vederbörande kommuners sida föreligger. Detsamma är förhållandet med öfriga stora sjöar, uti hvilka

allmänningsfiske eger rum, såsom Enare, Uleåträsk, Pielisjärvi m. fl. Enligt Komiténs uppfattning förefinnes ej heller skäl att vidblifva gällande lags ståndpunkt uti förevarande afseende, enär denna ej tager erforderlig hänsyn till rådande förhållanden. För öfrigt kan jämväl fiske med krokredskap verka förödande, där det bedrifves alltför intensivt, hvarför också detta fångstsätt är i behof af reglering. Med afseende härå torde åt vederbörande kommuner öfverlämnas att ordna fisket uti ifrågavarande vatten öfverhufvud efter rådande förhållande.

I saltsjön har, såsom i annat sammanhang utförligare framhållits (s. 76), allmänningsfisket utom byalagens vatten en vida större omfattning än uti inlandet. Sådant fiske eger nämligen här i regeln rum ej blott i stora fjärdar (som i längd och bredd uppgå till åtta kilometer eller mera) utan äfven vid öppen hafsstrand och utanför skären med undantag blott för det femhundra meters bälte, som genom den s. k. landgrundsrätten är förbehållet jordegarena. Befogad att utöfva allmänningsfiske i saltsjön är enhvar landets invånare. Sådant fiske får dock icke idkas inom ett område af tio kilometer utanför eller åt någondera sidan från mynningen af laxförande elf eller å. (18 kap. 3 § B. B.). 3 §.

Omförmälda bestämningar hafva synts Komitén i behof af ändring såvidt angår sistnämnda undantag. Nödvändigheten att säkerställa laxens och sikens uppstigande i floderna kräfver nämligen ingalunda förbud mot allt allmänningsfiske i närheten af dessas mynningar, lika litet som ett dylikt förbud ens är egnadt att i nämnvärd grad befordra antydda ändamål. Ifrågavarande undantagsbestämning har därför ersatts med en hänvisning därtill, att förbudet mot användning af vissa redskap i närheten af de lax- och sikförande flodernas mynningar bör iakttagas också af dem som utöfva allmänningsfiske.

En ytterligare afvikelse från nuvarande bestämningar om allmänningsfiske i saltsjön har föranledts af förhållandena uti ostligaste delen af Finska viken. Såsom

bekant äro innebyggarena å de här belägna utöarna Tytärsaari, Lavansaari och Seitskär för sin utkomst hänvisade nästan uteslutande till fisket. Af största betydelse för deras ekonomi är vinterfisket efter strömming och nors. Det öborna enskildt tillhöriga vattnet omfattar emellertid, då skärgård icke finnes, blott hvad som genom den s. k. landgrundsrätten hör till resp. öar eller ett c. 500 meters bälte omkring enhvar ö. Å detta inskränkta område kan till följd af isförhållandena oftast något fiske om vintern alls icke ega rum, synnerligast som fisken vintertid föredrager djupare vatten. Öborna nödgas därför fiska i öppna hafvet längre ut från land. Under senare tider har emellertid vinterfisket uti ifrågavarande del af Finska viken begynt bedrifvas mycket intensivt. En stor mängd fiskare från fastlandet samlas här, utläggande sina fångstredskap å de platser, där de varsnat att fångsten lyckats för öborna, och tvinga sålunda dessa att draga sig allt längre, ända till 10 à 20 kilometer från hemstranden. Ett dylikt förhållande är för öborna förbundet med svåra olägenheter. De kunna ej vidare till natten återvända till sina hem, utan nödgas veckotal söka skydd mot köld och oväder uti flyttbara skjul på isen. Dessutom äro de ständigt utsatta för faran att isen skall bryta upp och drifva ut till hafs, bortförande fiskredskapen, deras dyrbaraste egendom, samt utsättande dem själfva för öfverhängande lifsfara. Under sådana omständigheter är det ganska naturligt att hos öborna, hvilka äro hänvisade att hämta sin utkomst från hafvet, en liflig önskan uppstått att genom lagstiftningen erhålla skydd mot det intrång, hvarför de på omförmäldt sätt i sin näring äro utsatta. Vid pröfningen af förevarande fråga har Komitén jämväl funnit billigheten kräfva att ett område omkring enhvar af Tytärsaari, Lavansaari och Seitskär utöar reserverades för öbornas vinterfiske; och har i sådant afseende ett tillägg gjorts till 3 § (2 mom.). Framhållas bör ytterligare att, om en dylik åtgärd skall medföra praktisk nytta, berörda område ej kan tagas mindre än

5 kilometer. Å andra sidan innebure det föreslagna undantaget, i betraktande af den stora tillgången på fiskeplatser uti ifrågavarande del af saltsjön, knappast någon olägenhet för fastlandsborna, hvilka dock i hvarje fall äro utsatta för alla de vanskligheter, som hos oss äro förbundna med vinterfiske i hafvet.

I detta sammanhang har ej varit fråga om Hogland, af orsak att naturförhållandena vid denna utö äro sådana, att något nämnvärdt vinterfiske i närheten däraf ej kan idkas.

I det föregående har talats om allmänningsfiske *utom* bys vatten, d. v. s. utom vatten, som är föremål för enskild eganderätt. 4 och 5 §§ åter handla om det allmänningsfiske, som enligt komitéförslaget i viss mån finge ega rum *inom* enskildas vatten. Motiven till dessa paragrafer anföras i annat sammanhang (s. 83 ff.), hvarvid tillika redogöres för nu gällande och tidigare lagstiftnings ståndpunkt i frågan. 4 och 5 §§.

Det kunde vålla mycken olägenhet, om utöfvarene af det allmänna krok- och strömmingsfisket utsatte sina redskap i notvarp och sålunda hindrade dessas begagnande. Med afseende härå har föreskriften i 6 § tillkommit. 6 §.

Beträffande det allmänna krokfisket inom enskildas vatten göres af lagen skilnad mellan yttre och inre skärgården, i det att sådant fiske är tillåtet inom den förra, men ej inom den senare. Enahanda blefve enligt komitéförslaget förhållandet med det allmänna strömmingsfisket. Emellertid kan det för närvarande, såsom jämväl af 1898 års fiskerikomité framhållits, icke med något slags bestämdhet afgöras hvar den inre skärgården upphör och den yttre vidtager. Visserligen kännetecknas den senare oftast af en mer eller mindre skoglös och steril hafsnatur, och den med skärgården förtrogne skall i de flesta fall kunna med någorlunda säkerhet göra ifrågavarande åtskilnad. Dock måste själffallet den personliga uppfattning härom mångenstädes ganska mycket variera. Att berörda osäkerhet innebär ett betänkligt missförhållande 7 §.

blir uppenbart, då i betraktande tages att omfattningen af å ena sidan fiskevattensegarenes uteslutande dispositionsrätt öfver vattnet och å den andra allmänningsfisket inom enskildas vatten är beroende af huru gränsen mellan inre- och yttre skärgården å hvarje ort tänkes dragen. För att fiskevattensegarene skola vara i tillfälle att tillvarataga sina rättigheter och skydda sitt fiske mot obehörigt intrång samt utöfvarene af allmänningsfiske tillika må kunna ostördt idka sin näring erfordras sålunda att ifrågavarande gräns noggrant bestämmes. De härför nödiga närmare bestämningarna synas sakenligt böra utfärdas i administrativ väg; och har Komitén tänkt sig att en af Kejserliga Senaten tillsatt kommission af sakkunnige skulle erhålla i uppdrag att, biträdd af exempelvis tre med förhållandena å enhvar ort förtrogna personer, som utsetts af kommunalstämma, föreslå gränslinjens sträckning, hvilken sedermera, efter det vederbörande haft tillfälle att inkomma med sina anmärkningar, skulle fastställas af Senaten.

Mot nästberörda förslag kan möjligen göras gällande att tvister om fiskerätt på grund af den obestämda gränsen mellan inre och yttre skärgården hittills veterligen icke förekommit och att ett noggrant fastställande af sagda gräns förty vore öfverflödigt. Berörda förhållande har emellertid delvis berott därpå, att ingendera parten med säkerhet kunnat angifva omfattningen af sin rätt. Dessutom bör tagas i betraktande att jordegarene å många skärgårdsorter ännu så länge icke strängt hålla på sin egande- och nyttjanderätt till fiskevattnen, utan tillåta de obesuttne att tämligen fritt utöfva fiske, men att detta patriarkaliska förhållande icke kan antagas blifva långvarigt. Med näringslifvets utveckling kommer för öfrigt allmänningsfisket i saltsjön utan tvifvel att framdeles tagas i anspråk uti vida större omfattning än härintills. Nödvändigheten att bestämdt från hvarandra afgränsa den enskilda fiskerätten och allmänningsfisket blefve dessutom långt mera kännbar, därest det senare, såsom af Komitén föreslagits, komme att omfatta jämväl strömmingsfiske.

8 § 1 mom. motsvarar gällande 5 § 18 kap. B. B., enligt hvilket lagrum kronan tillhöriga stränder, skär och holmar få begagnas för behof, som härflyta af allmänningsfisket. Dylika ställen förekomma emellertid endast här och där vid kusterna och i skärgården. Det är förty klart att allmänningsfisket skulle hämmas i sin utveckling, därest dess idkare skulle för uppdragning af båtar, torkning af redskap m. m. vara hänvisade uteslutande till kronomark. Komitén har därföre ansett att fiskeidkare borde, såsom fallet jämväl är i Sverige, vara berättigade att, under förutsättning att sådant icke medförde olägenhet för egaren, för berördt ändamål nyttja också enskild tillhörig strand, dock icke tomt, trädgård, badställe, upplagsplats, park eller odlade egor. I enlighet härmed har 2 mom. af 8 § 18 kap. B. B. affattats. 8 §.

För att befordra drifgarnsfisket efter strömming i öppna hafvet samt torskfisket i hafsbandet, hvilka tvenne former af hafsfiske under senare tider visat ett glädjande uppsving och helt säkert hafva goda utveckligsmöjligheter, har det synts nödigt att medgifva fiskarene rätt att till skydd mot storm och oväder å holmar i hafsbandet åt sig uppföra byggnad, där sådant för fiskets bedrifvande är oundgängligen nödvändigt, under förutsättning likväl att byggnaden icke medförde nämnvärd olägenhet för jordegaren samt att skälig ersättning för det nyttjande af annans fastighet, utöfningen af sagda rätt innebure, erlägges åt jordegaren (8 § 3 mom. af 18 kap. B. B.). Jämväl kunde jordegaren, där han ansåge det för sig fördelaktigare, själf uppföra dylik byggnad för att mot lega upplåta densamma åt fiskarene.

9 § är likalydande med gällande 6 § 18 kap. B. B. 9 §.

Uti det i sagda kapitel ingående slutstadgandet bestämmes att den, som före den 1 mars 1903, då 1902 års författningar trädde i kraft, upprensat notvarp i hafvet (utom bys vatten), eger njuta detsamma till godo under tio år, räknadt från nämnda dag. Enligt berörda stadgande skulle den, som senare utfört dylikt, ofta med betydande 10 §.

kostnader förenadt arbete, icke hafva någon företrädesrätt till fisket å platsen. I följd häraf komme helt säkert några nya notvarp å allmänna fiskeplatser i hafvet icke vidare att upprensas, hvilket innebure en afsevärd olägenhet för hafsfiskets utveckling. På grund häraf föreslås upptagande i 10 § af en bestämning därom, att upprensare af nytt notvarp i hafvet egde ensam begagna varpet under viss tid. Denna har ansetts böra omfatta tjugu år, enär isförhållandena under många vintrar omöjliggöra all notdräkt och rensningsarbetets ersättande förty kräfver en något längre nyttjanderätt.

Särskilda bestämningar i Fiskeristadgan.

För vinnande af större öfverskådlighet och en sakenligare gruppering af de enskilda bestämningarna i Fiskeristadgan har dess kapitelindelning i någon mån förändrats. Sålunda har i 1 kap. upptagits blott de fångstsätt, hvilka äro h. o. h. förbjudna. I 2 kap. hafva sammanförts de föreskrifter, som ansetts böra meddelas angående beskaffenheten af särskilda fiskeredskap. Uti 3 kap. ingå bestämningarna rörande användningen af vissa fiskeredskap. 4 kap. har egnats åt stadganden, som omedelbart hafva afseende å fiskfredning, såsom bestämningarna om fredningstider, minimimått m. m. I 5 kap. hafva sammanförts de föreskrifter, som afse skydd för fiskets utöfvande.

Kap. 1—3 i komitéförslaget motsvara sålunda 1 kap. af 1902 års fiskeristadga samt kap. 4 och 5 dess 2 kap. De öfriga fem kapitlen, hvilka innehålla bestämningar angående fredningsområden, fiskelag och fiskevårdsföreningar, handel med fiskvaror, ansvar för öfverträdelse af Fiskeristadgan samt särskilda stadganden, hafva sin motsvarighet i kap. 3—8 af 1902 års fiskeristadga.

1 §. I 1 § Fiskeristadgan äro, såsom ofvan antydts, uppräknade de fångstsätt, hvilka under alla omständigheter vore förbjudna. Till dylika fångstsätt har, utöfver de i motsvarande paragraf af 1902 års fiskeristadga angifna (p. a och b samt första satsen af p. c), hänförts äfven krokfiske med lefvande fisk såsom bete. — Det har nämligen

synts önskvärdt att sagda fångstsätt, hvilket onekligen innebär djurplågeri och förty måste verka förråande på dess utöfvare, skulle upphöra, helst krokfiske kan med framgång bedrifvas äfven med begagnande af döda beten. Komitén har härvid haft att stöda sig på uttalanden vid flere af de i det föregående omnämnda mötena med fiskarebefolkningen, af hvilka uttalanden framgår att bland yrkesfiskarene själfva en opinion mot fiske med lefvande bete håller på att utveckla sig.

2 §. 2 § handlar om den största tillåtna tätheten af garnredskap. Vid pröfningen af denna fråga har Komitén utgått från den uppfattningen, att maximitätheten af redskap för visst fiskslag bör rättas efter den för fångst och föryttring af samma fiskslag fastställda minimi-storlek. I de fall, då härom inga bestämningar finnas, borde iakttagas att redskapen icke finge vara så täta, att med dem kunde fångas fisk, som ej ännu lekt åtminstone en gång.

På grund af försök, hvilka i enlighet härmed anställts, samt med ledning af de uppgifter, som erhållits vid mötena med fiskarebefolkningen, hafva bestämningarna i 2 § sammanställts.

Då fiskarene allt fortfarande hafva för sed att vid tillverkningen af garnredskap beräkna dessas täthet efter vissa hvarf på en längd af en aln eller 60 ctm., har sagda beräkningssätt ansetts böra upptagas äfven i Fiskeristadgan.

Det oegentliga och obestämda uttrycket „fjällfisk", som användes i gällande fiskeristadga, har ersatts med en uppräkning af de viktigaste fiskslagen, jämte det öfriga fiskslag sammanförts under benämningen „annan fisk".

För strömmingsnot har en något större täthet ansetts böra medgifvas än för öfriga strömmingsbragder, af orsak att fisken eljes ofta komme att i större mängd blifva fastsittande i notens maskor, hvilket innebure en praktisk olägenhet.

I det föregående har redan framhållits den synnerliga vikten däraf, att s. k. sikryssja eller storryssja, som använ-

des för fångst af annan fisk än strömming, göres möjligast gles. Med afseende å de viktiga ekonomiska intressen, som äro förbundna med en riktig lösning af denna specialfråga, har af Fiskeriinspektören hållits särskilda öfverläggningar med sakkunnige yrkesfiskare för utrönande af den lämpligaste maximitätheten af sikstorryssja. På grund af den sålunda vunna utredningen har sagda täthet bestämts till 17 hvarf på 60 ctm.

Såsom tidigare anförts finge enligt komitéförslaget storryssja användas blott i saltsjön samt i viss mån äfven i Ladoga. I öfriga vatten skulle ryssjor af ända till 1,5 meters höjd få begagnas. Emellertid kan äfven med dylika redskap, om de äro alltför täta, ett synnerligen förödande fiske idkas. Särskildt fångas i dem ofta en myckenhet undermålig braxen. Med afseende härå föreslås att ryssja, som är från 1 till 1,5 meter hög, ej finge vara tätare än 15 hvarf. Att dylik ryssja sålunda blefve glesare än sikstorryssja kunde väl synas oegentligt, men bör härvid tagas i betraktande att den förra mest användes till fångst af braxen och gös och förty utan olägenhet kan vara glesare.

Enär en del fiskslag, såsom siklöja, nors m. fl., å några orter äro exeptionellt småväxta, har det befunnits nödigt att, i likhet med hvad äfven härintills i fråga om vissa fiskslag varit fallet, bereda möjlighet för användning å sådana orter af tätare redskap än de i allmänhet tillåtna. Den häraf påkallade undantagsbestämningen har dock ansetts icke böra omfatta storryssjan, då det enligt Komiténs tanke är af synnerlig vikt att föreskrifterna om detta redskaps största täthet strängt upprätthållas.

De särskilda föreskrifter om tätheten af sänkhof, som ingå i 1902 års fiskeristadga (4 § 3 mom.), hafva såsom öfverflödiga icke vidare upptagits i komitéförslaget.

3 §. 3 § återgifver innehållet af 5 § i gällande fiskeristadga med vissa ändringar och uteslutningar, bland hvilka må framhållas att några inskränkningar i rätten att med hof, försedd med skaft, fånga spigg icke ansetts påkallade.

4 § motsvarar i en allmännare affattning 4 § 2 mom. i 1902 års fiskeristadga. Den här ingående bestämningen riktar sig särskildt mot det lika vanliga som skadliga missbruk, att täta notar, afsedda för fångst af nors, siklöja eller strömming, användas till fångst af s. k. fjällfisk (gädda, abbore, gös, braxen m. fl.). Stäfjande af dylikt olofligt fiske, hvarigenom fiskstammen i grund förödes, är enligt Komiténs uppfattning af synnerlig vikt; och har Komitén bl. a. äfven med afseende härå föreslagit upptagande i Fiskeristadgan (42 §) af en bestämning därom, att lofligt redskap, som användes vid oloflig fångst, kan af domstol förklaras förbrutet. 4 §.

I 5 § har upptagits det väsentliga af innehållet i 1 § p. c. af gällande fiskeristadga. Ett undantag från regeln att not ej får vara så telnad, att maskorna vid notens begagnande sammandraga sig, har ansetts böra medgifvas för strömmingsnot, enär annorlunda telnad not blir fastsittande, då den användes i varp med stenig botten, såsom i östra delen af Finska viken ofta är fallet. 5 §.

Sådan telning, som i åberopade lagrum äfven nämnes såsom förbjuden, där afståndet mellan knutarna å öfre telnen understege maskstolpens längd, torde aldrig förekomma och har därför i förslaget icke vidare berörts. Ej heller har skilnad gjorts mellan å längden och å höjden bundna notar, enär sådant icke medför någon olikhet i redskapens beskaffenhet.

För att förebygga kringgående af föreskrifterna i 2 § 2 mom. om maximitäthet af större ryssjor, hvartill fröstelsen kunde vara nog så stor, har bestämts att i dylika redskap afståndet mellan knutarna vid banden i regeln borde motsvara maskstolpens längd. 6 §.

7 § är likalydande med 3 § i 1902 års fiskeristadga. 7 §.

8 § ersätter 2 § af gällande fiskeristadga. 8 §.

Något behof att för ålfångst använda spömjärde har icke ansetts vara för handen. Hvad härom i åberopade paragraf stadgas har därför uteslutits. Likaså har pa-

ragrafens 3 mom., såsom saknande praktisk betydelse, icke upptagits i förslaget.

9 §. 9 § återgifver innehållet af 1 § p. d. i gällande fiskeristadga.

10 §. 10 § är i allt väsentligt likalydande med 6 § uti 1902 års fiskeristadga.

11 §. I lax och sikförande elf eller å är notdräkt med vissa undantag förbjudet. Hithörande omständigheter hafva behandlats i sammanhang med frågan om sagda fiskslags fredande (s. 23 ff.).

12 och 13 §§. Beträffande 12 och 13 §§ hänvisas till sidan 43, där frågan om användningen af not behandlats.

14 och 15 §§. Vidkommande 14 och 15 §§ se hvad i det föregående är sagdt angående användningen af storryssja (s. 41 ff.).

16 §. Å flere trakter af landet särskildt i Österbotten hafva kommit i bruk efter utländsk förebild konstruerade redskap, hvilka i likhet med storryssjorna äro försedda med botten och äfven användas för samma slags fångst som de sistnämnda. Att de beträffande storryssjor gällande bestämningarna böra tillämpas äfven å berörda redskap uttalas redan af 1902 års fiskeristadga.

16 § 2 mom. återgifver innehållet i senare meningen af 1 § p. e. i gällande fiskeristadga.

17—20 §§. För motiven till 17—20 §§ har tidigare i annat sammanhang redogjorts (s. 23 ff.).

21 §. 21 § är ordagrant tagen från gällande fiskeristadga (12 §).

22 §. Såsom kändt stiger ofta fisken från en del sjöar och äfven från hafvet vårtiden genom obetydliga bäckar upp till andra vatten, som erbjuda goda lekplatser, för att lägga sin rom och därefter återvända till sina egentliga uppehållsorter. Häraf begagna sig fiskarene för att med ryssjor, mjärdar m. m. stänga de smala bäckarna och sålunda bortfånga all den stigande lekfisken. Ett dylikt förfarande, hvars fördärfliga verkan knappast behöfver framhållas, kunde väl anses stå i strid med stadgandet i

17 kap. 11 § 3 mom. B. B., som innehåller förbud att med stående redskap afstänga fisk från annans vatten. Då likväl bestämningarna om öppenhållande af kungsådra såsom fiskled icke äro tillämpliga i fråga om bäckar, har berörda skadliga fångstsätt fått opåtaldt bedrifvas. För att sätta en damm härför har Komitén föreslagit införande af ett allmänt förbud mot fiske under våren och försommaren uti här afsedda bäckar, därvid undantag dock ansetts kunna ega rum för mete. Förbudet mot fiske i bäck bör självfallet äfven gälla i fråga om gräfda afloppskanaler, som förbinda tvenne sjöar eller sjö med hafvet.

Befogenheten af ett dylikt förbud kunde, enligt Komiténs uppfattning, icke ifrågasättas på den grund, att det innebure en alltför stor inskränkning i vederbörandes fiskerätt. Där nämligen fisket uti ifrågavarande bäckar innehafves af andra än dem, som ega fisket i sjöarna, kunna de förra, redan i betraktande af åberopade stadgande i 17 kap. 11 § 3 mom. B. B., icke sägas hafva någon rätt att tillegna sig den genomgående lekfisken. Å andra sidan kan betydelsen af den nu föreslagna bestämningen såsom ett verksamt medel att stäfja ett missförhållande, hvilket tyvärr alltför länge fått fortgå, icke skattas nog högt.

23 §. Enligt 17 § af 1902 års fiskeristadga är det förbjudet att, då fisken stiger, i åmynning eller dess närhet företaga sådant, som skrämmer fisken eller eljes hindrar dess stigande. Här finnes sålunda uttalad grundsatsen att fisken icke må genom buller eller dylik skrämmas från lekplatserna, hvilket jämväl annorstädes särskildt framhålles i fråga om fredningsområde.

Ifrågakomna bestämning synes Komitén vara i behof af komplettering därhän, att pulsande, hvilket för närvarande å många orter under hela fisketiden användes för att drifva fisk i näten, icke finge ega rum om våren och försommaren, enär genom sådant fiskesätt leken i hög grad störes. Därjämte har det synts lämpligt att här införa en hänvisning till 1 kap. 23 § 2 mom. af Lagen om vatten-

rätten, hvilket lagrum innehåller förbud mot rensning af vattendrag på så sätt eller under sådan tid, att fredad fisk därigenom hindras att stiga till lekplatserna.

24 §. Enligt komitéförslaget komme användningen af storryssjor att vara förbjuden vissa tider af året (15 § F. s.). För att befrämja efterlefnaden af detta stadgande äfven i aflägsnare byggder vore det önskligt att fisketillsyningsmän och polistjänstemän tillades befogenhet att, där anledning förekomme, efter den lofgifna tidens utgång försegla redskap, hvars användning endast under viss tid af året är tillåten. Ett dylikt stadgande kunde hafva stor betydelse äfven för stäfjande ej mindre af den nu så allmänna oseden att not drages under förbjuden tid än det olofliga fisket med nät under fredningstid i de lax- och sikförande elfvarna. I 24 § F. s. har därför intagits ett stadgande i antydt syfte, och framgår af dess 2 mom. att förseglingen, sedan tiden för redskapets lofliga användning inträdt, finge brytas af egaren själf.

25 §. 25 § återgifver innehållet i 15 § af gällande fiskeristadga. Uti paragrafens 1 mom. har en redaktionell ändring egt rum, afseende att förtydliga detta lagrum därhän, att här ifrågavarande rissel ovillkorligen skall vara anbragt vare sig omedelbart öfver eller ofvanom inloppsöppningen till vattenrännan eller vattenledningen, men icke får anbringas enbart vid intaget till vattenhjulen eller turbinerna. Att stadgandets mening är denna framgår otvetydigt af motiveringen därtill i 1898 års komitéförslag.

26 §. Enligt 8 § af 1902 års fiskeristadga gäller beträffande fisket i saltsjön utom bys vatten att där beläget allmänt fiskeställe får af fiskarene begagnas i den ordning de till platsen anländt, såvida de ej kunna alla på en gång fiska. Notdräkt får dock af enhvar i dess tur bedrifvas endast under ett dygn i sänder.

Berörda föreskrift har betydelse egentligen blott ifråga om notdräkt. Det är nämligen självfallet att den, som å

allmänt fiskeställe utsatt stående redskap, icke kan tvingas att borttaga sina bragder för att lämna rum åt senare anländ fiskare. Hvad åter notdräkten beträffar torde ifrågavarande föreskrift icke i praktiken tillämpats, utan har, då flere notlag samtidigt begagnat allmänt fiskeställe i saltsjön, detta skett i tur och ordning, varp om varp. Nästnämnda ordning är äfven i många fall den enda möjliga, då man ej kan fordra att exempelvis notlag från aflägsna orter, som vid sin ankomst till fiskeplatsen funnit denna upptagen af andra, skola nödgas i dygntal afvakta sin tur.

Det inträffar icke sällan vid vinterfiske att å notvarp isens undre yta befinnes vara så bruten och ojämn, att notdräkt ej kan ega rum innan på antydt sätt uppkomna hinder aflägsnats, något som ofta är förenadt med mycket arbete och kostnad. Billigheten synes förty kräfva att de, som önska begagna sig af dylikt från ishinder befriadt notvarp, äfven deltaga i kostnaderna för arbetet (26 § 1 mom.).

För att förebygga att allmänt notvarp i hafvet eller vattnet i dess närmaste närhet upptoges af stående redskap och notdräkt däri sålunda blefve omöjlig eller lönlös, meddelas i 9 § af gällande fiskeristadga särskilda bestämningar, som jämväl hafva afseende å ryssjefiske. Sedan det allmänna fisket i hafvet, synnerligast i östra delen af Finska viken och främst strömmings- och norsfisket med nät under vintern, på senare tider nått en förut oanad utveckling och intensitet, hafva sagda bestämningar visat sig vara i behof ej mindre af ändring i särskilda afseenden än af komplettering i fråga om nätfisket. Då nämligen fångsten å någon plats utfaller väl, strömma ofta dit hundratal fiskare och utlägga sina nät så tätt invid hvarandra, att för de först anlända all vidare fångst omöjliggöres.

Med ledning af de utaf fiskarene själfva framställda önskningsmål har åt ifrågavarande bestämningar gifvits

den redaktion, som 26 § 2 och 3 mom. af komitéförslaget utvisa.

Utom i hafvet förekommer såsom kändt allmänningsfiske äfven i de s. k. stora insjöarna, hvilka icke i sin helhet egas af de angränsande byalagen. Hvad ofvan sagts om det allmänna fisket i hafvet eger i viss mån tillämpning jämväl å sagda sjöar, synnerligast Ladoga. Med afseende härå har 26 § erhållit en sådan affattning, att den gäller också i fråga om de stora sjöarna.

27 §. 27 § återgifver innehållet af 14 § i gällande fiskeristadga.

28 §. 28 § motsvarar 18 § af sagda stadga. Lagrummet i fråga, hvilket gäller fiskeredskaps skyddande mot öfversegling, har dock, för vinnande af tydlighet, i någon mån omstiliserats. Därjämte har tillagts en bestämning, som afser särskildt drifgarnsfisket i saltsjön. Detta fiske bedrifves nämligen såsom kändt under sensommaren och hösten samt städse nattetid. De hittills förefintliga bestämningarna om fiskeredskaps utmärkande hafva sålunda icke någon betydelse i fråga om drifgarnsfiske, därvid dock faran för öfversegling är störst. Den af Komitén föreslagna bestämningen är redigerad med beaktande af de internationella regler, hvilka afse förekommande af kollisioner å sjön och som beträffande Finland ingå uti förordningen af den 11 juni 1880 (10 § p. c.).

Inom Komitén har jämväl ifrågasatts huruvida det icke, i enlighet med det i Danmark och Sverige allmänt använda sättet för drifgarns utmärkande, borde föreskrifvas att, utom de tvenne lyktorna å fiskebåtens mast, i den fria ändan af näten skall vara anbragt en s. k. lysboj. Komitén har likväl ansett en dylik föreskrift, i anseende till kostnaden för anskaffande af lysbojar, tillsvidare kunna undvaras, synnerligast som sjötrafiken under den tid af dygnet drifgarnsfiske bedrifves icke är närmelsevis så liflig hos oss som exempelvis i sydvästra delen af Östersjön. Vid här rådande förhållanden och då ifrågavarande fiske

för det mesta eger rum i öppen sjö, synes det icke föreligga svårighet för fartyg att undvika garnen, blott båten, vid hvilken dessa äro fästa, är behörigen utmärkt.

Den uti 1902 års fiskeristadga ingående föreskriften att ångfartyg i regeln icke finge gå närmare behörigen utmärkt fiskeredskap än femtio meter har såsom saknande praktisk betydelse från komitéförslaget uteslutits.

Paragraferna 29—38 hafva berörts i sammanhang med behandlingen af frågorna om fredningsområden samt om fiskelag och fiskevårdsföreningar. 29—38 §§.

Komitéförslagets 39 §, som innehåller förbud mot föryttring m. m. af fridlyst och undermålig fisk eller kräfta, har sin motsvarighet i 27 § af gällande fiskeristadga. 39 §.

Enligt 17 § F. s. skulle under den tid laxen i regeln är fridlyst, fångst af sådan fisk likväl vara tillåten i saltsjön och i Ladoga. Under den allmänna fredningstiden för sik finge jämväl denna fisk fångas i Ladoga. Likaså vore norsen fredad endast i vissa vatten. För tydlighets skull har därför uti förevarande 39 § (2 mom.) utsagts att förbudet mot handel o. s. v. med visst fiskslag under dess fredningstid icke gäller i fråga om fisk, som under sådan tid kunnat lagligen fångas för försäljning. Härvid har begagnats uttryckssättet „fisk, som———— lagligen fångats och får föryttras" i betraktande däraf, att abborren i saltsjön väl under alla tider af året finge fångas för husbehof, men under viss tid ej föras i marknaden. Enär å en del trakter särskilda minimimått för sik och forell kunna blifva gällande, har i detta sammanhang en hänvisning bort göras äfven till 18 §, hvars 2 mom. stadgar om dylika lokala undantag.

Då visst fiskslag får hållas till salu under den för detsamma i allmänhet gällande fredningstiden på grund däraf att fisken fångats i vatten, där den undantagsvis icke är fredad, bör säljaren själffallet vara beredd att på anfordran omedelbart styrka det åberopade undantagsförhållandet. Enahanda är fallet, om någon på grund af nyssnämnda stadgande i 18 § 2 mom. vill till salu hålla fisk,

som icke fyller det öfverhufvud för samma fiskslag gällande minimimåttet. I berördt afseende har i 39 § 2 mom. angifvits beskaffenheten af bevis, som af säljaren bör presteras; och har Komitén härvid sökt ställa det möjligast bekvämt för fiskhandlarene genom att bekläda så många myndigheter som möjligt med kompetens att utfärda intyg om fångstorten.

Enär emellertid de omständigheter, under hvilka fisk utbjudes till salu, ofta äro sådana, att något tvifvel om fångstorten och fångstens laglighet skäligen icke kan ega rum, har nästberörda stadgande affattats så, att intyg om fånstorten i dylika fall ej behöfde anskaffas. (Då exempelvis abborre om våren torgföres i en inlandsstad, förefinnes ju i vanliga fall icke någon anledning att antaga det fisken blifvit fångad i saltsjön och att dess tillsaluhållande förty vore lagstridigt.)

40 §. 40 § i komitéförslaget motsvarar 26 § af 1902 års fiskeristadga, som innehåller bestämningar, afsedda att reglera handeln med saltad fisk samt att förekomma svikligt förfarande vid dylik handel.

Konserveringen af fiskvaror, hvilken tidigare hos oss skedde så godt som uteslutande genom fiskens saltande, har under senare tider gjort glädjande framsteg. Utan tvifvel skall sagda industri i en snar framtid nå den utveckling förefintligheten af goda naturliga betingelser synes möjliggöra. Vid fiskkonserveringen hafva för öfrigt, jämte de tidigare enbart använda träkärlen, sådana af metallplåt allt mer kommit i bruk. Med hänsyn till de sålunda förändrade förhållandena hafva föreskrifterna rörande handeln med konserverad fisk underkastats särskilda modifikationer, afseende förnämligast att garantera godheten äfven af den i handeln förekommande, med tillsats af kryddor saltade fisken.

41 §. 41 § är i allo öfverensstämmande med 28 § af gällande fiskeristadga.

42 §. Stadgandena i 42 § om ansvar för öfverträdelse af Fiskeristadgans bestämningar äro i allt väsentligt hämtade från 1902 års fiskeristadga (29 §).

I 2 mom. har gjorts ett tillägg, afseende att skydda allmänheten mot en alltför bokstaflig tillämpning af fredningsföreskrifterna och därmed sammanhängande ansvarsbestämningar.

I öfverensstämmelse med den föreslagna ändringen af föreskrifterna angående fredning af kräftor hafva äfven de i 3 mom. ingående bestämningarna om ansvar för oloflig kräftfångst bort undergå ändring.

Enligt gällande fiskeristadga är fisk, som fångats, forslats eller föryttrats i strid med bestämningarna i sagda stadga, förbruten. Då grunden till förverkandet ligger i den olofliga fångsten allena — i ett fall d. v. s. i fråga om saltsjöabborre uti det olofliga tillsaluhållandet —, hafva hithörande bestämningar omstiliserats (4 mom.).

Till stadgandet i gällande fiskeristadga att förbjudet fiskeredskap städse är förverkadt har Komitén, såsom i det föregående redan antydts, ansett det tillägg böra göras att äfven lofligt redskap, som användes vid oloflig fångst, kan af domstol förklaras förverkadt, såframt icke omständigheterna äro sådana, att en dylik påföljd syntes obillig. Berörda tillägg skulle, enligt Komiténs öfvertygelse, hafva den största betydelse för stäfjande af flere inrotade missbruk, såsom exempelvis den så ytterst skadliga olofliga notdräkten under våren och försommaren. Detsamma vore äfven egnadt att tillförsäkra det föreslagna förbudet mot användning af storryssja under viss tid af året åtlydnad, enär risken af så dyrbara redskaps förverkande borde väga mer än den vinst, som af deras olofliga användning kunde påräknas. Bestämningen i fråga skulle sålunda i hög grad underlätta fisketillsynen och kunde enligt Komiténs mening icke anses innebära en obillighet.

Då uti förevarande paragraf talas om oloflig fångst, afses självfallet icke fiske i vatten, där den fiskeidkande ej har rätt att idka fiske, öfverskridande af fiskerätt i samfäldt vatten eller dylikt, som anses enligt Strafflagen.

43 och 44 §§. 43 och 44 §§ i komitéförslaget motsvara, den senare med vissa ändringar, 30 och 31 §§ af gällande fiskeristadga.

45 §. Enligt 32 § af 1902 års fiskeristadga är fångst af fisk för vetenskapligt ändamål undantagen från de enligt sagda stadga i allmänhet gällande inskränkningar. Detsamma är fallet med fiske, som af fiskeriinspektören anordnas.

Berörda undantagsbestämningar ingå i 45 § af komitéförslaget. Dessutom har här upptagits särskilda andra undantag, för hvilka redogjorts i sammanhang med frågan om de förhållanden, som ega rum beträffande slutna vatten i allmänhet och synnerligast sådana, som användas för fiskodlingsändamål (s. 52).

46 §. Motiven till 46 § hafva tidigare anförts (s. 28).

47—49 §§. 47—49 §§ motsvara 33 och 34 §§ i gällande fiskeristadga.

50 §. Föreskriften i 50 § 1 mom. påkallas af stadgandet i 13 § 5 mom., angående utmärkande af särskilda notvarp i saltsjön för fångst af id.

51 §. 51 § är öfverensstämmande med 35 § af 1902 års fiskeristadga med den afvikelse likväl, som betingas af förslaget att ej blott olofligt redskap utan äfven lofligt redskap, som användes vid olofligt fiske, kunde förklaras förbrutet (jämf. 42 § 4 mom.).

52 §. Det synes självfallet att i beslag tagen fisk och kräfta, som är lefvande och oskadad, bör åter utsläppas i vattendraget, detta så mycket hellre, som enligt 20 § fridlyst eller undermålig fisk eller kräfta, hvilken erhålles vid fiske eller kräftfångst, genast skall i vattnet åter utsläppas. I enlighet härmed har den i 36 § 1 mom. af gällande fiskeristadga ingående föreskriften modifierats uti komitéförslagets 52 § 1 mom.

Beträffande fiskeredskap, som förklarats förbrutet, har det synts principiellt riktigt att förbjudet redskap alltid bör förstöras, men lofligt redskap, hvilket jämlikt 42 § 4 mom. jämväl i vissa fall kan förverkas, för kronans räkning säljas. 52 § 2 mom., där denna grundsats uttalas, afviker sålunda i viss mån från 36 § 2 mom. af gällande fiskeristadga, enligt hvilket lagrum det kan komma i fråga att för kronans räkning försälja äfven olofligt redskap.

54 och 55 §§ återgifva i allt väsentligt bestämningarna i 37 och 39 §§ af 1902 års fiskeristadga. Innehållet af 38 § har däremot icke upptagits i komitéförslaget, enär Komitén ansett att ordnandet af fisket i samfäldt vatten kan och bör ske oberoende däraf, huruvida samfällighetens vattenråer äro uppgångna eller icke, då ju grunderna för deras sträckning är angifven i lag och den jämkning i dispositionen af det samfälda vattnet, som någon gång kunde blifva en följd af misstag beträffande vattenarealen, icke borde föranleda alltför stora svårigheter. 54 och 55 §§.

Uti slutstadgandet har, såsom fallet jämväl är i 1902 års fiskeristadga, utsagts att redskap, som före den tillämpade nya fiskeristadgans trädande i kraft var lagligt, men enligt sagda stadga icke vidare vore det, fortfarande finge begagnas i tre år. Klart är dock att om, såsom t. ex. fallet är med storryssjan, användningen af något redskap inskränkts i afseende å tid eller plats, dylika inskränkningar i alla fall omedelbart borde tillämpas och att sålunda exempelvis fiskare, som förut fiskat med storryssja i Ladogas skärgård, efter den nya fiskeristadgans trädande i kraft icke vidare finge använda ens sina gamla storryssjor därstädes.

II.

Den obesuttna befolkningens fiskerätt.

Gällande lags ståndpunkt i fråga om allmänningsfisket.

Enligt gällande lag äro landets vattendrag till största delen föremål för enskild eganderätt sålunda nämligen, att vattnen jämte grunden tillhöra de byar eller enstaka lägenheter, hvilkas landområden stöta till vattnet. Ett undantagsförhållande eger emellertid rum beträffande saltsjön ytterom skärgården och vid öppen hafsstrand. Här sträcker sig den del af vattnet och grunden, som är underkastad enskild eganderätt, blott femhundra meter från den linje utanför stranden eller skären, där vid vanligt vattenstånd två meters djup vidtager (s. k. landgrundsrätt). Detsamma är fallet i fråga om de fjärdar, vare sig i insjöar eller i saltsjön, hvilka i längd och bredd uppgå till åtta kilometer eller mera. Om i sådan fjärd, utom berörda, femhundra meter utåt sig sträckande område, finnes holme, som hör till något byalag, räknas dock äfven omkring sådan holme landgrundsrätt.

Angifna principer, från hvilka på grund af häfd, äldre domar m. m. undantag kunna förekomma, äro uttalade i 1, 2 och 3 §§ af lagen den 23 juli 1902 om råskilnad i vatten och skifte af vattenområde.

Eganderätten till vattenområde innefattar jämväl i regeln uteslutande rätt till fiske inom samma område. Den icke-jordegande befolkningen är följaktligen för fiske hänvisad till

a) förberörda stora fjärdar uti insjöar [1]) eller saltsjön utanför det område kring stränderna eller holmar, som på grund af landgrundsrätten är förbehållet jordegarene;

b) hafvet utom det byalagen tillhöriga område, hvilket, enligt hvad ofvan sagts, i skärgården, såvidt åtta kilometers fjärdar icke förekomma, omfattar allt vatten ända utom de yttersta skären.

Vid hafsstränder och holmar i hafvet, hvilka tillhöra kronan, har denna i regeln icke tagit i anspråk fiskerätten, hvarför fisket äfven å sådana ställen öfverhufvud är fritt (3 § 18 kap. B. B.)[2]).

Där allmänningsfiske i saltsjön eger rum, får detta utöfvas af enhvar landets invånare. Uti de stora insjöfjärdarna ega däremot blott innebyggarene i de kommuner, som stöta till resp. fjärdar, idka fiske (2 och 3 §§ 18 kap. B. B.).

Förutom det allmänningsfiske, hvilket sålunda är medgifvet landets invånare i vatten, hvilka icke äro föremål för enskild eganderätt, tillåter lagen i viss mån dylikt fiske äfven uti enskildas vatten. Enligt 4 § 18 kap. B. B. står det nämligen enhvar öppet att på djup i yttre skärgården och i hafsbandet idka mete och allt annat krokfiske.

Ofvan omförmälda grundsatser angående eganderätten till vattnen äro djupt rotade i den svensk-finska rätten. Sålunda återgifver åberopade 1 § i lagen af den 23 juli 1902 blott det väsentliga innehållet i 4 § 12 kap. Jordabalken af 1734 års lag, som i sin tur bygger på den tidigare lagstiftningen.

Att märka är dock att 1734 års lag icke kände till något allmänningsfiske i de stora insjöarna [3]). Det förslag,

[1]) Anm. Dylika stora insjöfjärdar finnas i landet, enligt af 1898 års fiskerikomité gjorda beräkningar, till ett antal af 22.

[2]) Anm. Enligt Komiténs åsikt borde de, för öfrigt fåtaliga, kronofisken, vid hvilka strömmingsfångsten utgör det hufvudsakligaste fisket, icke vidare utarrenderas utan fisket i dem blifva fritt för enhvar.

[3]) Jämf. det följande med B. H. Dahlberg: Om strandeganderätten enligt svensk rätt.

som af den s. k. fiskerideputationen år 1762 härom framställdes och enligt hvilket enhvar skulle ega i sådana sjöar „å djup saklöst fiska med ref och krok" vann ej godkännande. Sålunda existerade vid Finlands afskiljande från Sverige ej något af lagen erkändt allmänningsfiske i de stora sjöarna, hvilket tillkom först genom 1865 års fiskeristadga.

Hvad saltsjön beträffar synes tidigare en något oklar uppfattning varit rådande angående rätta gränsen mellan jordegarenes enskilda fiskerätt och det allmänningsfiske, hvilket sedan uråldriga tider egt rum i hafvet. Med afseende härå föreslogs af förenämnda fiskerideputation till antagande följande stadgande (6 §):

„Som til twisters undwikande och wederbörandes efterrättelse pröfwas nödigt, at något wisst stadga om rätta förståndet af Jordägande-rätten wid Hafsfisket; Så warder härigenom förklarat och förordnat, det må rätter Jordägande-rätt och samma åtföljande enskilte Fiske-wattn uti Hafsskiären ej sträcka sig längre ifrån landet, eller Jordägarens enskilte Holmar och Skiär, än Not-drägten derifrån nyttjas kan, eller Landfäste, med Ref och Nät, för möjelig anses; hwarföre ock hela redden derutanföre för Allmännings-fiske räknas".

Justitiedeputationen vid 1765 års riksdag, till hvars utlåtande berörda förslag remitterades, ansåg sig dock icke kunna förorda detsamma. Deputationen fann det nämligen „säkert och ostridigt, att the flästa fisken uti Skärgårdarne, synnerligast längre inn, och närmare fasta landet äro privatis tillhörige, som med theras Holmar och ägor theromkring ligga, och synes fördenskull såsom en regel kunna antagas, att Saltsiöfisket innom skärs bör anses för angräntsande jord- och Holmägares enskylte rättighet, therest ej annorledes af ålder warit, eller wattnet warit nyttiat och ansedt för Konungs allmenning, eller ock till någon särskilt ränta blifwit skattlagt. Men hwad Saltsiöfisket beträffar utomskärs, och wid the stränder ther ingen skärgård finnes, så anser Deputationen jordäganderätten med thertill hörande fisket, icke längre böra sträckias än till de landgrund som utanför jordägarens strand ligga, och med then sammanhängande äro; så att ther landgrundet uphörer och diupet tager wid, ther blifwer efter Deputationens tanka rätta gräntsen emellan jordägarnes enskilta och Krononens allmänningswatn" — — —.

Den af justitiedeputationen i förestående måtto uttalade mening vann i allt väsentligt Ständernas godkännande och upptogs i 1766 års fiskeristadga, hvars 2 kap. 6 § har följande lydelse:

„Som til twisters undwikande och wederbörandes efterrättelse nödigt pröfwas, at något wist stadgas om rätta förståndet af jordägande rätten wid Hafs-fisket; Så warder härigenom i Nåder förordnadt att Salt-sjö fisket inom Skärs, bör, för deras enskylte Ägendom anses, som Strand och Holmar deromkring äga; Men wid öpna Hafs-Stranden, eller der ingen Skärgård är, såsom ock utom Skären, får Jord- och Strand-ägaren ej sträcka sin enskildta rättighet til Fiske och wattn widare, än dess Landgrund räcker, som wid Stranden ligger och derifrån utlöper; Dock der Konungs- eller Allmännings Fiskerier af ålder, inom Skärs warit eller någor med urminnes häfd, Skattläggning, Dombref eller andra ostridige skäl kan wisa enskilt rätt til Fiske omkring Klippor, Blindskär eller å Grund utomskärs och i Hafwet, bör det ock hädanefter derwid förblifwa, såsom ock med de Fisken, hwilka lyda under Städernes donerade jord".

Sålunda blef för första gången gränsen mellan jordegarenes fiskerätt och allmänningsfisket uti saltsjön i lag fastställd och detta på ett sätt, som sedermera i hufvudsak förblifvit bestående. Berörda stadganden voro dock något obestämda, särskildt hvad landgrundsrätten beträffar. Med afseende härå föreskrefs sedermera i Sverige genom 1852 års fiskeristadga att, där ej annorlunda lagligen bestämts, under strandeganderätten i regeln skulle inbegripas vattnet till och med 100 famnar från det ställe invid stranden, där stadigt djup af en famn vidtager. I Fin-

land intogs en motsvarande bestämning i 1865 års fiskeristadga (6 §), enligt hvilken under landgrundsrätten dock inbegreps ett dubbelt så stort område som i Sverige eller vattnet inom 200 famnar från det ställe vid stranden, där stadigt djup af en famn vidtager; „strandägare likwäl icke förment att tillgodonjuta förut på annan grund lagligen tillkommen rätt till större område i fiskevattnet". Genom lagen af den 23 juli 1902 angående råskilnad i vatten m. m. fastställdes sedermera berörda mått till 500 meter (i Sverige utgör detsamma 180 meter enligt lagen om rätt till fiske af den 27 juni 1896).

Genom 1865 års fiskeristadga (som dock tillkommit i administrativ väg) utsträcktes såsom sagdt allmänningsfisket jämväl till de stora insjöarna, uti hvilka jordegarene förbehöllos enahanda landgrundsrätt som i saltsjön; och upptogs denna grundsats jämväl i nyss åberopade lag, hvilken tillika beträffande såväl insjöar som saltsjön, på sätt tidigare framhållits, meddelade närmare bestämningar angående storleken af de fjärdar, uti hvilka allmänningsfiske finge ega rum.

Såsom ofvan anförts fastställdes genom 6 § 2 kap. af 1766 års fiskeristadga i saltsjön gränsen mellan jordegarenes enskilda fiskerätt och allmänningsfisket. Förutom det sålunda begränsade allmänningsfisket *utom* enskildes vatten tillät berörda stadga dock i viss mån idkande af allmänningsfiske äfven *inom* sådant vatten. Uti 10 § 2 kap. stadgades nämligen: „Fiske med all slags krok och ref å djup inom yttre Skärgården och uti Hafsbandet, warder ingen betagit, at opåtalt nyttja; Dock så, at Notdrägt ej deraf hindrad blifwer, medelst Pålars eller Stakars qwarlemnande;" — — — —

Berörda stadgande angående krokfiske inom enskildas vatten gälde hela riket. I fråga om vissa landsdelar, till hvilka äfven Finland hänfördes, medgafs dessutom enligt urgammal häfd en allmän rätt till strömmingsfiske. I 8 § 2 kap. stadgas nämligen:

„Enligt Kongl. Majts. Nådiga Bref af den 17 Augusti 1688 och Resolution på Allmogens allmänna Beswär wid 1731 års Riksdag § 57, som grundar sig på Riks Föreståndaren Sten Sture Den äldres författning, warder än vidare tillåtit för de uti Finland boende Invånare, såsom en ifrån äldre tider af dem nyttjad rättighet, at, der sådant wanligt warit, få oqwalde vid öpna Hafs- Skogs- Bergs- och Stenstränder, utan Lands- Lotts betalande idka med Jordägare gemensamt Strömmings-Fiske, sedan Jord- och Strandägare under Fisketiden njutit sine twenne fridagar, nemligen, Måndagen och Onsdagen, at draga det första Notwarpet; Hvarifrån undantagas dock sådana Stränder, hwarest Odal Åker och Äng möta, eller der sådana Lägenheter upodlade blifwa. Lika rättighet, som Finland i denna § är förund, äga ock de som fiska efter Strömming i Öster- och Wästerbottn, Wäster-Norrland och Gefleborgs-län."

Berörda stadgande upprepades i 1865 års fiskeristadga (7 §), enligt hvilken „strömmingsfiske må å ställen, der sådant af ålder varit vanligt, af hvarje landets innebyggare idkas äfven under annans strand, om denna består af skogsmark eller sten, men ej vid åker eller äng; strandägaren dock förbehållet att deri deltaga och för öfrigt njuta uteslutande rätt till första notvarpet hvarje måndag och onsdag."

Sistsagda allmänningsfiske inom enskildas vatten upphäfdes, enligt förslag af 1898 års fiskerikomité, genom 1902 års författningar. En sådan åtgärd motiverades af sagda komité (s. 66 f. f.) hufvudsakligen därmed, att det allmänna strömmingsfisket, som enligt lagens mening omfattade blott notdragning, blifvit för jordegarene synnerligen tryckande, sedan det begynt bedrifvas äfven med stående redskap och jämväl med storryssjor. Ifrågavarande allmänna fiskerätt uteslöte äfven möjligheten för egaren att skona fiskstammen och vårda sitt fiske samt utgjorde ett oöfverstigligt hinder för genomförandet af den utaf ko-

mitén föreslagna ordningen för nyttjande af samfäldt vatten. I betänkandet framhölls därjämte uttryckligen de svåra påföljder den föreslagna åtgärden antogs medföra för den icke- jordegande befolkningen, som fann sin utkomst genom fiske, men höll man före att dessa påföljder vore af öfvergående natur.

Berörda uppfattning delas icke af Komitén, som tvärtom anser att olägenheterna för jordegarene af den allmänna strömmingsfiskerätten kunnat aflägsnas genom dess reformering och afpassande efter de förändrade förhållandena samt att det fullständiga upphäfvandet af sagda rätt, hvarigenom en talrik befolkningsgrupp förlorade grundvalen för sin ekonomiska existens och råkade i beroende af jordegarene, innebar ett ödesdigert misstag. Härvid kommer äfven i betraktande att strömmingen, landets i ekonomiskt afseende viktigaste fiskslag, är en typisk hafsfisk, hvars fortkomst är tämligen oberoende af människans tillgörande samt att detta fiskslag förökar sig så starkt och förekommer i sådan myckenhet, att en minskning däraf genom fiske knappast är att befara, blott en någorlunda förnuftig ordning vid fångsten iakttages i trakter, där naturförhållandena (trånga vatten och ett inskränkt antal lekplatser) nödvändiggöra strömmingens skyddande under leken. Och för införande af en dylik ordning skulle den allmänna strömmingsfiskerätten, lämpligen begränsad, icke utgjort hinder.

Anmärkningsvärdt är äfven att i Sverige, där den gällande lagen om rätt till fiske icke är stort äldre än de finska författningarna af år 1902, den af ålder i Norrland likasom i Finland existerande allmänna strömmingsfiskerätten bibehållits, hvarjämte vid västkusten en liknande rätt till fångst af hafsfisk under annans strand af lagen erkännes. Såväl i Norge som i Danmark är fisket i saltsjön öfverhufvud tillåtet för enhvar utan någon företrädesrätt för jordegaren, frånsedt i Norge laxfisket i fjordarna och i Danmark ålfisket vid kusten [1]). I själfva verket torde lag-

[1]) Anm. I Norge tillkommer dock jordegaren i vissa fall andel i den fisk, som med not fångas vid hans strand.

stiftaren ingenstädes ens närmelsevis i samma grad som i Finland monopoliserat äfven saltsjöfisket i jordegarens hand.

Ändring af bestämningarna rörande allmänningsfiske.

Förevarande fråga är enligt Komiténs mening af den allvarliga betydelse, att Komitén bort taga i öfvervägande huruvida icke en allmän strömmingsfiskerätt kunde i en eller annan form återinföras. Att helt enkelt eliminera hvad som skett och återställa det tidigare förhållandet kan likväl, enligt Komiténs uppfattning, icke komma i fråga, enär en dylik lagstiftningsakt skulle åsidosätta den genom grundlag helgade principen om eganderättens okränkbarhet, hvilken princip, enligt Komiténs mening, bör vid fiskeriförhållandenas reglering likasom eljes upprätthållas. Däremot anser Komitén en allmän strömmingsfiskerätt kunna återinföras under förutsättning att jordegarene samtidigt på annat håll beredes motsvarande lättnad och de sålunda erhålla ersättning för den börda en dylik rätt för dem innebär. Härtill synes Komitén tillfälle finnas genom reglering af det allmänna krokfisket i saltsjön, hvilket äfven eljes vore i behof af revision.

I själfva verket innebär nämligen ofvan omförmälda stadgande i 4 § 18 kap. B. B., angående rätt för enhvar att på djup i yttre skärgården och i hafsbandet idka krokfiske, ett högst väsentligt intrång i egarenes dispositionsrätt öfver vattnet. Synnerligast i närheten af städer och andra samhällen med talrik befolkning kan detsamma, i betraktande af nutidens lätta och snabba kommunikationer med motorbåtar m. m., gestalta sig fördärfligt för fiskevården och ödeläggande för den af fisket beroende skärgårdsallmogens ekonomi.

Enligt Komiténs tanke vore därför en väsentlig inskränkning af det allmänna krokfisket af nöden och kunde då i stället den allmänna strömmingsfiskerätten i modifierad form återupplifvas. I sådant afseende föreslås (Se 4 och 5 §§ 18 kap. B. B. enligt Komiténs förslag) att rätt till krokfiske i enskildas vatten skall tillkomma blott resp. byalags innebyggare samt att detta fiske finge idkas endast

med långref och mete, men öfriga krokfiskesätt eller fiske med stång- och klabbkrok, dragrodd, svirfling, slantning m. fl. icke användas. Detta hvad yttre skärgården beträffar. I hafsbandet, där krokfisket förnämligast afser fångst af torsk, hvilket fiskslags bestånd knappast kan äfventyras genom öfverdrifvet fiske, borde krokfisket förblifva fritt för enhvar. Å andra sidan skulle byalagens innebyggare berättigas att inom resp. byars vatten idka fångst af strömming med nät, dock blott i yttre skärgården och hafsbandet samt endast under tiden från den 1 juli till den 31 mars. Härigenom skulle det viktiga vårlekfisket förblifva jordegarene förbehållet och ett alltför intensivt fiske uti den inre skärgården undvikas, hvilket å en del orter kunde verka skadligt.

Såsom af det ofvan anförda framgår, föreslår Komitén att vid det allmänna strömmingsfisket inom bys vatten blott nät eller s. k. skötor skulle få begagnas och således icke storryssjor eller not. Motiven härför äro, att med förstsagda redskap ett inbringande fiske kan idkas, utan att strömmingsstammens förödande är att befara, hvilket däremot kunde vara fallet, därest användningen af strömmings-storryssjor blefve mycket allmän. Begagnandet af storryssjor vid det allmänna strömmingsfisket skulle för öfrigt innebära en vida kännbarare olägenhet för fiskevattensegarene än användningen af nät, enär ryssjorna under långa tider hölles utsatta på samma ställen och egarene därunder vore så godt som uteslutna från fisket å dessa platser. Dessutom fångas i strömmings-storryssjor ofta betydande mängder s. k. fjällfisk och yngel af sådan fisk, hvilket däremot icke är fallet med skötor. Hvad åter noten beträffar erfordrar detta redskap en alltför stor arbetsstyrka för att numera, sedan arbetskraften så väsentligt stigit i värde, kunna, annat än undantagsvis, med fördel användas af den icke-jordegande befolkningen. Strömmingsnoten är dessutom å en del trakter alltför farlig för fiskynglet, för att dess allmännare användning skulle kunna anses önskvärd.

Beträffande enskildheterna af förslaget i förevarande del bör tilläggas att Komitén, i likhet med 1898 års komité, vidkommande det allmänna krokfisket uteslutit uttrycket „på djup", såsom varande i hög grad obestämdt samt i fråga om långrefsfisket i yttre skärgården i stället föreslagit att sådant ej finge försiggå inom etthundra meter från land. Tillika har för tydlighetens skull utsagts att skifte af fiskevatten icke inverkar på rättigheten till allmännigsfiske, hvilken omständighet bordt vara självfallen, men dock stundom förbisetts.

I öfrigt anser sig Komitén böra tillägga att under de möten Komitén hållit med skärgårdsbefolkningen förslaget om inskränkning af det allmänna krokfisket och beredande i en eller annan form af rätt till strömmingsfiske äfven åt den icke-jordegande befolkningen, frånsedt särskilda undantagsfall, mottagits med sympati äfven af lägenhetsinnehafvarene, som därvid torde ledts af uppfattningen att en dylik åtgärd är egnad att i sin mån motarbeta den mångenstädes öfverhandtagande emigrationen samt utflyttningen från skärgårdssocknarna till städer och fabrikssamhällen af den unga arbetsföra befolkningen, hvilka företeelser skadligt återverka på jordegarenes ekonomi. Komitén har äfven varit i tillfälle att konstatera att i aflägsnare kustorter, synnerligast vid Bottniska viken, den nya lagstiftningen ännu icke hunnit ändra den på urgammal rättsåskådning och den före år 1903 gällande lagstiftningen hvilande uppfattningen att strömmingsfisket, af hvilket allas, men synnerligast den icke-jordbrukande befolkningens utkomst väsentligen är beroende, bör vara fritt för enhvar. I följd häraf erläggas å dessa orter icke heller några afgifter till jordegarene för rätten att fiska strömming. I öfriga kusttrakter äro de fordrade afgifterna ännu så länge icke oskäliga och mångenstädes t. o. m. låga, men det kan med säkerhet förutses att, om en reform af ifrågavarande förhållanden uteblir, utvecklingen skall leda därhän, att arrendena för strömmingsfiskerätt stiga och yrkesfiskarenes utkomstmöjligheter försvåras.

Fisket i de till kronoskogarna hörande vatten.

Kronans skogsmarker omfatta c. 12,100,000 hektar, hvaraf c. 1,100,000 hektar kronoparker och c. 11,000,000 hektar odisponerad kronojord. De till dessa skogsmarker hörande vattendragen hafva en areal af c. 500,000 hektar. Tillsynen öfver fisket i desamma tillkommer Forststyrelsen jämlikt 1 § i förordningen af den 24 januari 1908 angående ombildning af sagda styrelse. Genom Kejserliga Senatens bref af den 26 april 1877 har Forststyrelsen berättigats att tillsvidare och intill dess annorlunda förordnades mot årlig afgift medgifva enskilda fiskerätt. Jämlikt kungörelsen af den 5 april 1879, som tillkommit med Ständernas samtycke och hvarigenom bl. a. afvittring af kronojord påbjöds i Kuusamo, Kemiträsk och Kuolajärvi socknar, skulle det fortfarande vara socknemännen tillåtet att inom de afvittrade kronojordarna idka bl. a. fiske „å de tider af året och på sätt i allmänhet lofligt är". Enligt 24 § i det af Kejserliga Senaten den 20 april 1909 utfärdade reglementet för kronoskogvaktare äro desse berättigade att för eget behof, med iakttagande af gällande författningar och särskildt meddelade eller meddelande föreskrifter, inom sitt bevakningsområde idka fiske. Efter hvad Forststyrelsen upplyst, har uti de med kronoskogstorparene ingångna kontrakten plägat intagas en bestämning att torparene icke äro berättigade att utan särskildt tillstånd idka fiske med not, nät, ryssja eller andra liknande redskap. Utgifvande af fiskerätt mot arrendeafgift har förekommit blott i mindre skala. Arrendet har varit lågt, 5—25 mark om året, och arrendetiden vanligen 5 år.

Af det ofvan anförda framgår att fisket uti de till kronans skogsmarker hörande vattendragen ännu befinner sig på en outvecklad ståndpunkt, något som till en del beror därpå, att dessa vatten för det mesta äro belägna i landets nordligaste, glest befolkade trakter. Med sin ofantliga areal böra de dock med tiden kunna blifva af vida större värde för fisket. Särskild betydelse bör, enligt Komiténs uppfattning, tilläggas den omständigheten, att kronan genom besittningen af dessa vatten är i tillfälle att i vidsträckt mån tillgodose den obesuttna befolkningens fiskerätt. Samtidigt som uppmärksamheten riktas på en sådan disposition af ifrågavarande vatten, bör man emellertid vara betänkt på införande af en rationell ordning för fisket, på det att den ökade fångsten icke måtte verka en nedgång af fiskbeståndet, utan detta tvärtom genom ändamålsenlig fiskevård upprätthölles och ökades. Med afseende härå har Komitén uppgjort förslag till förordning angående fisket i vatten, som hör till kronopark eller odisponerad kronojord; och hafva därvid bl. a. följande synpunkter gjort sig gällande:

Ifrågavarande vattendrag borde fortfarande äfven med afseende å fisket stå under forstförvaltningens inseende (1 §); och ankomme det å Forststyrelsen att, efter Fiskeriinspektörens hörande, fastställa ordningsregler för fisket (10 §).

Med afseende å den ringa aflöning kronoskogvaktarene åtnjuta borde desse bibehållas vid sin rätt att idka fiske, men innebörden af deras fiskerätt närmare bestämmas genom dem meddelade skriftliga tillståndsbevis, upptagande antalet och beskaffenheten af redskap, som få vid fisket användas, jämte andra tilläfventyrs nödig befunna villkor. Sådant bevis borde, för möjliggörande af fiskedriftens reglerande efter viss tids förlopp, gälla blott för exempelvis sex år i sänder, efter hvilken tid villkoren för fiskerättens utöfvande kunde revideras. Det ofvan sagda skulle äfven gälla beträffande den öfriga betjäningen (arbetsledare m. fl.) samt kronoskogstorparene (3 §). Därnäst borde fiskerätt, på grund af kontrakt, medgifvas personer, hörande till den obesuttna befolkningen inom resp. kommuner, och blott i sista rummet andra hugade spekulanter. I kontrakten, hvilka skulle uppgöras på högst 25 år, borde enahanda bestämningar om fiskerättens omfattning, som ofvan sagts, införas. Sådan rätt finge, till undvikande af spekulation, icke utan vederbörandes samtycke till annan öfverlåtas (4 §). Å forstförvaltningen ankomme att efter ortsförhållandena bestämma huruvida vattnen borde indelas i lotter och fiskerätten i enhvar lott förbehållas en eller

flere personer eller om samtliga till fiske berättigade borde få nyttja vattendraget utan dylik indelning (5 §). För fiskerätt inflytande medel skulle förvaltas såsom en särskild fond samt af Forststyrelsen användas till fiskevårdens befrämjande; och skulle ur sagda medel äfven kunna utbetalas belöningar åt betjäningen såsom uppmuntran till samvetsgrant handhafvande af tillsynen öfver fisket (11 §). Den föreslagna förordningen skulle icke inverka på rättigheter, som på grund af tjänsteförhållande eller aftal före dess utfärdande förvärfvats, hvilket dock icke borde utgöra hinder för en närmare reglering i enlighet med sagda förordning af kronoskogvaktarenes och kronoskogstorparenes fiskerätt (13 §). På det att ortsbefolkningen måtte erhålla kännedom om de nya bestämningarna angående förvärf af fiskerätt i kronans vatten samt enhvar enskild blifva i tillfälle att tillvarataga sina intressen och konkurrera om fiskerätt borde förordningen på lämpligt sätt kungöras och hållas tillgänglig för ortsbefolkningen samt meddelande af fiskerätt i enlighet med densamma först en tid efter kungörandet vidtaga (14 §).

Fisket å militie- och civilstatens boställen.

Såsom en ytterligare utväg att förskaffa den obesuttna befolkningen fiskerätt borde enligt Komiténs förmenande tagas i betraktande huruvida icke fisket i de till militie- och civilstatens boställen hörande vatten kunde, sedan de nuvarande innehafvarenes besittningstid utgått, hvilket i fråga om militieboställena torde inträffa under åren 1916—1923, från boställena afskiljas för att utgifvas på arrende åt yrkesfiskare eller andra obesuttna. En sådan åtgärd, hvilken skulle förutsätta att, där ett boställes vatten ligger i samfällighet med andra lägenheters, skifte eger rum, vore äfven påkallad med afseende därå, att boställsinnehafvarene, om de med drift sköta sitt jordbruk, sällan hafva tid öfrig för fisket och fiskevård. Vid fiskets utarrenderande borde dock själffallet tillses att nödiga garantier för fiskstammens upprätthållande förefinnas.

Något närmare förslag angående dispositionen af ifrågavarande vatten anser sig Komitén nu icke böra framställa, utan har Komitén blott velat hänvisa till möjligheten att framdeles äfven på antydt sätt i någon mån tillgodose den obesuttna befolkningens behof af fiskerätt.

Befogenhet för kommunerna att förvärfva fisken för tillgodoseende af den obesuttna befolkningens fiskerätt.

a) Förvärf af fiskerätt.

Uti aflägsnare trakter af landet, särskildt vid Bottniska viken, fortbestår ännu på grund af gammal sedvänja det förhållande, att det för befolkningens utkomst så ytterst viktiga strömmingsfisket, oberoende af eganderätten till vattnen, är fritt för enhvar innebyggare i resp. byalag och förty opåtaldt idkas äfven af den obesuttna befolkningen utan erläggande af någon afgift till jordegarene. Å andra orter, exempelvis i den Åländska skärgården, hafva jordegarene förbehållit sig endast vårlekfisket, medan strömmingsfiske för öfrigt får fritt bedrifvas också af de obesuttna. Enahanda förhållanden råda uti inlandet i många trakter beträffande fisket öfverhufvud och särskildt äfven i fråga om siklöjfisket, som här i viss mån har samma betydelse i befolkningens hushållning som strömmingsfisket vid kusterna.

Emellertid är det högst sannolikt att berörda, för den obesuttna befolkningen gynnsamma förhållanden icke skola fortbestå synnerligen länge. Jordegarene skola utan tvifvel i en snar framtid göra gällande sin uteslutande rätt till fisket och de obesuttna sålunda äfven uti nu ifrågavarande landsdelar nödgas för rätten att idka fiske erlägga efter hand stigande arrenden. Ännu så länge förefunnes likväl, enligt Komiténs öfvertygelse, i många fall möjlighet att för all framtid trygga de obesuttnas fiske utan kränkande af jordegarenes rätt. I de landsdelar, där, enligt hvad ofvan framhållits, antingen strömmingsfisket eller ock allt fiske öfverhufvud betraktats såsom gemensamt, skulle jordegarene utan tvifvel gärna mot en billig lösen afstå från sin uteslutande fiskerätt, synnerligast om saken ordnades så, att de icke därigenom blefve beröfvade möjligheten att själfva idka fiske till husbehof. Med afseende härå har Komitén ansett sig böra föreslå en lagstiftningsåtgärd i syfte att möjliggöra uppkomsten genom inlösen af kom-

munala fisken och har i sådant syfte uppgjort ett betänkandet bilagdt förslag till förordning angående rätt för kommuner att förvärfva fisken. Beträffande frågans detaljer vill Komitén framhålla följande:

Likasom kommunerna för närvarande erhålla understöd af kronan i form af billiga lån för inköp af jord till fördelning emellan de obesuttna, borde kommunerna kunna påräkna dylika lån för inlösen af fisken, då ju härmed äfven afsåges tryggande af den obesuttna befolkningens ekonomiska ställning. I sådant afseende borde, därest efterfrågan på lån för sistsagda ändamål visade sig någorlunda stort, föreskrifterna angående utgifvande af bidrag ur allmänna medel för underlättande af sagda befolknings jordförvärf kompletteras därhän, att lån regelbundet kunde utgifvas äfven för nu ifrågavarande ändamål. Sådant borde dock ske blott under förutsättning att till inlösen åt kommun erbjudet fiske icke betingade sig högre pris, än att ränta och amortering därå kunde erläggas med de afgifter, som för rätten att idka fiske med säkerhet kunde påräknas. Att uppgöra en tillförlitlig kalkyl häröfver vore för en med ortsförhållandena förtrogen person icke förenadt med svårighet. Det är ej heller antagligt att å orter, där fisket är af betydelse för befolkningens utkomst, de fiskeidkande skulle låta afskräcka sig af en måttlig afgift. Dessutom bör härvid tagas i betraktande att, om ock inlösen af fiske skedde för tryggande af de obesuttnas fiskerätt, de bland jordegarene, hvilka vore i tillfälle att jämte sitt jordbruk idka fiske, med säkerhet äfven vore villiga att genom erläggande af sagda afgift försäkra sig om fortfarande fiskerätt. Afgiften skulle för öfrigt i framtiden, sedan det för fiskets inlösen upptagna lånet amorterats, nedgå till det ringa belopp, som erfordrades för anordnande af nödig tillsyn och kontroll.

På sätt ofvan antydts kunde frågan om den obesuttna befolkningens fiskerätt å många orter för all framtid lösas på ett för såväl jordegarene som de obesuttna tillfredsställande sätt och utan nämnvärda uppoffringar från det allmännas sida.

På det att köpare af lägenhet alltid må kunna förvissa sig om, huruvida den lägenheten åtföljande fiskerätten fortfarande tillhör denna, har föreslagits att anteckning om sådan rätts föryttrande till kommunen skall göras i jordregistret (2 §).

Vid beräknande af en lägenhets värde såsom underpant för fordran spelar väl oftast det lägenheten tillhöriga fisket en mycket underordnad roll. Likväl har Komitén ansett nödigt att tillvarataga inteckning- och andra panthafvares intresse genom bestämningen att dessa, i analogi med hvad som för närvarande finnes stadgadt om brandstod, uti köpeskillingen för försåldt fiske egde lika rätt som de hafva i själfva fastigheten (3 §).

I följd af detta stadgande måste kommun, före köpeskillingens erläggande, öfvertyga sig om huruvida resp. lägenheter äro intecknade och i så fall betala priset till vederbörande inteckningshafvare såsom afbetalning å den intecknade fordran. Tyst panthafvare (den som har panträtt för obetald köpeskilling) borde själf anmäla sig, om han ville göra anspråk på betalning ur priset för försåld fiskerätt.

Enligt Komiténs uppfattning borde föryttring af lägenhets fiskerätt till kommunen i regeln icke hafva till följd nedsättning af lägenhetens mantal och skatt. Frånsedt att fisket oftast är af blott ringa betydelse, betraktadt såsom en förvärfskälla för lägenheterna, skulle fiskerättens afskiljande i detta fall icke innebära förlust för egaren af möjligheten att idka fiske. Såsom medlem af kommunen egde han nämligen fortfarande mot en ringa afgift fiska med iakttagande af de bestämningar kommunen kunde finna nödiga fastställa i fiskevårdens intresse. Då därjämte i betraktande tages att inlösen för kommunens räkning af fiskerätt knappast torde komma i fråga annorstädes än å orter, där jordegarene hittills icke gjort gällande sin uteslutande rätt till fiske och detta förty varit så godt

som fritt för enhvar, är det uppenbart att fiskerättens afskiljande från resp. lägenheter oftast icke skulle utöfva någon märkbar invärkan på egarens ekonomi. Då fall likväl kunde tänkas, där afskiljande af fiskerätt billigtvis borde föranleda nedsättning af skatten, har ett härpå syftande stadgande intagits i författningsförslaget (4 §); och har detta stadgande erhållit en sådan lydelse, att däraf framgår det fiskerättens afskiljande icke i och för sig medför en dylik påföljd.

Det torde knappast behöfva påpekas att, där skatteförmedling af berörd orsak undantagsvis egde rum, förlusten för kronan i hvarje fall blefve så obetydlig, att denna omständighet vid förslagets bedömande knappast lärer behöfva tagas i betraktande.

De kommunala fiskena komme icke att underlyda bestämningarna om fiske i samfäldt vatten, hvilka bestämningar blott gälla delegare i samfällighet. I likhet med hvad fallet vore i fråga om allmänningsfisket i s. k. stora insjöfjärdar utom bys vatten (18 kap. 2 § B. B.) skulle det stå kommunerna öppet att ordna fisket efter omständigheterna genom antagande af stadgar, som borde stadfästas af Kejserliga Senaten (5 §).

Såsom ofvan redan antydts, komme det sannolikt att visa sig ändamålsenligast att kommunerna gjorde rätten att idka fiske beroende af lösen utaf en för viss tid (ett år) gällande tillståndsbiljett, hvilken upptoge beskaffenheten och antalet af redskap, som vid fisket finge användas. Sålunda möjliggjordes en noggrann kontroll, jämte det tillfälle gåfves att reglera fångsten efter tillgången på fisk.

b) Förvärf af fiskevatten.

Ofvan omförmälda, af Komitén uppgjorda förslag till förordning angående rätt för kommuner att förvärfva fisken afser, såsom af det föregående jämväl framgår, att möjliggöra inlösen för kommunernas räkning af fiskerätt i visst vatten beträffande antingen fisket i dess helhet eller något visst fiskslag. Vattenområdena såsom sådana skulle däremot förblifva resp. lägenheters tillhörighet och dessas egare förty fortfarande vara berättigade att ensamma idka

fiske, som ej inbegripits i föryttringen, bärga sjöfoder, disponera öfver tillandningar m. m. Genom den föreslagna lagstiftningen skulle sålunda ett förhållande uppkomma, hvilket vore analogt med det, som eger rum där kronan har rätt till lax- och sikfisket i visst vattendrag.

Emellertid kunna fall förekomma, då det vore lämpligt och möjligt att kommun förvärfvade ej blott rätten till fiske i visst vatten utan jämväl eganderätten till vattnet. Sådant kunde blifva händelsen å aflägsnare orter i inlandet, där lägenhetsegarene, hvilka hafva föga tid öfrig för fiske, än mindre för fiskevård, och för hvilka det å sådana orter icke lönar sig att genom legda fiskare utnyttja sitt fiskevatten, befunnes villiga att för billigt pris afstå detta åt kommunen. Slikt vatten kunde då, utan att förvecklingar med jordegarene vidare vore att befara, på lämpligaste sätt användas för tillgodoseende af den obesuttna befolkningens fiskerätt, med iakttagande tillika af en rationell fiskevårds principer. Sannolikt skulle därvid fiskerättens utgifvande på arrende efter vattnets indelning i lotter eller utan sådan indelning visa sig vara den lämpligaste formen för utnyttjande af dylikt fiskevatten. Likväl synes det icke uteslutet att mindre skogssjöar och liknande vatten kunde af kommunen med eganderätt föryttras till yrkesfiskare. — Hvad i det föregående är sagt därom, att kommunerna borde kunna påräkna understöd af statsverket genom billiga amorteringslån för inlösen af fiskerätt, har självfallet tillämplighet äfven i fråga om inköp af fiskevatten likasom äfven hvad ofvan anförts angående sättet för fastställande af stadgar för fiskets utöfvande. I enskilda fall kunde det måhända äfven ifrågakomma att andelslag af yrkesfiskare erhölle lån af allmänna medel för inköp af fiskevatten.

Ifrågakomna förslag förutsätter en utveckling af gällande lagstiftning om delning af jord därhän, att lägenheterna tillhörigt vatten kunde, i större utsträckning än härintills, från dessa afskiljas. Efter det förordningen af den 12 juni 1895, angående delning af jordlägenheter, undergått ändring genom förordningen af den 23 juli 1902, är

det tillåtet att genom styckning till särskild lägenhet afskilja strömfall, icke blott då detta tillhör en lägenhet enskildt, utan ock om fallet hör till två eller flere lägenheter gemensamt. Likaså är det medgifvet att från lägenhet till parcell afsöndra såväl lägenheten enskildt tillhörigt strömfall som dess öfriga enskilda vattenområde eller sådan del däraf, som utgör skildt skifte. Däremot är det enligt gällande lagbestämningar icke möjligt att genom styckning till självständig lägenhet afskilja en lägenhets enskilda eller flere lägenheters samfälda vattenområde, som ej utgör strömfall. Ej heller är delning af afskildt vatten (parcell), utom i fråga om strömfall, tillåtet annat än i vissa undanstagsfall.

För att möjliggöra genomförandet af ofvanstående förslag hemställer Komitén om aflägsnande af antydda inskränkningar och bilägger i sådant afseende förslag till ändring af särskilda paragrafer i åberopade förordning. Beträffande sakens detaljer anser sig Komitén blott böra framhålla att skäl icke synes förekomma att hindra afskiljande genom styckning af lägenhets vattenområde samt att, då de byalagen tillhöriga vattnen i allmänhet äro oskiftade mellan lägenheterna i byn och åstadkommande af skifte är synnerligen tidsödande, afskiljande af större vattenområden sällan kunde ega rum, därest sådant ej medgåfves i fråga om samfäldt vatten. I öfrigt förtjänar äfven beaktas att den ifrågasatta lagförändringen jämväl hade skäl för sig såsom underlättande förvärf af vattenområden för fiskodlingsföretag.

Inköp af skärgårdslägenheter för den obesuttna befolkningens räkning.

För tillgodoseende af de obesuttnas behof af fiskerätt anser sig Komitén ytterligare böra förorda inköp med allmänna medel af större skärgårdslägenheter, där sådana kunna erhållas för billigt pris. Å dylika lägenheter kunde, såvidt tillgång till odlingsbar jord funnes, upprättas småbruk för obesuttna och dessutom afskiljas så många tomtplatser för yrkesfiskare, som i anseende till fiskevattnets areal och beskaffenhet pröfvades lämpligt, jämte något

åkerjord och betesrätt. Af omständigheterna skulle bero huruvida hvarje fiskare borde tilldelas en särskild lott af vattnet eller enhvars fiskerätt blott begränsas genom fastställande af antalet och beskaffenheten utaf redskap, som finge användas vid fisket. En dylik åtgärd i den obesuttna befolkningens intresse kunde, enligt Komiténs tanke, ännu med framgång vidtagas uti aflägsnare skärgårdsorter, där jordvärdet tillsvidare är lågt.

Särskild arrendelag för fiskare.

I Komitén har varit föremål för öfverläggning huruvida icke, såsom Landtdagen vid antagande af förordningen om lega af torp, landbolägenhet och backstuguområde synes hafva förutsatt, fiskarenes arrendeförhållanden borde regleras genom en särskild lagstiftning. Emellertid har Komitén funnit att fiskarene själfva icke hafva en klar uppfattning därom i hvilken riktning en dylik lagstiftning borde gå. Frågan synes sålunda ännu ej mogen för afgörande. Däremot är det antagligt att, såframt behof af särskilda lagbestämningar angående arrende af fiskevatten förefinnes, detta behof, efter det under senaste tider så många sammanslutningar af fiskare uppstått, inom kort skall framträda och finna tydligt uttryck. Att därförinnan framställa förslag till lagstiftning i ämnet vore enligt Komiténs öfvertygelse äfven från synpunkten af fiskarenes eget intresse icke lämpligt.

Med afseende å den ställning Komitén sålunda intagit till frågan om arrendelag för fiskare har Komitén icke ansett nödigt att söka åstadkomma en särskild utredning om yrkesfiskarenes förhållanden utöfver hvad som redan framgår ur den angående jordbesittningsförhållandena m. m. samlade statistiken, af hvilken ett utdrag åtföljer Komiténs betänkande (bilagan B.).

Hafsfisket och de obesuttna.

Såsom tidigare framhållits är det egentliga hafsfisket, det som bedrifves i öppna hafvet, likasom och krokfisket i hafsbandet, fritt för enhvar och kan således äfven idkas af den obesuttna befolkningen. Betingelserna för detta fiske äro i Finland helt andra och i allmänhet mindre fördel-

aktiga än exempelvis i Skandinavien, England, Frankrike m. fl. länder. Det är sålunda icke att förutse att hafsfisket hos oss någonsin skall kunna bedrifvas såsom en storindustri med användande af betydande kapital, ångfartyg, trawlredskap m. m. Därmed är dock icke sagdt att ifrågavarande fiske hos oss saknade utvecklingsmöjligheter. Att sådana finnas bevisar bl. a. vinterfisket i hafvet uti östra delen af Finska viken, hvilket år för år bedrifves med allt större intensitet, lämnande arbete och utkomst åt tusental personer. Berörda fiske, hvilket afser fångst af strömming och nors, som på fångstplatserna vanligen till goda pris försäljas åt uppköpare för export till St: Petersburg m. fl. orter i Kejsardömet, utbreder sig småningom åt väster. Hufvudsakligen med afseende å dess utvecklingsmöjligheter har bestämningen om norsens fridlysning under våren i saltsjön och nedre loppet af däri utfallande åar och floder tillkommit, hvilken intagits i 17 § F. s. Äfven föreskrifterna i 26 § af sagda stadga angående ordningen för fiske å allmän fångstplats hänföra sig närmast till ifrågavarande vinterfiske. För dess framtida utveckling är äfven den af Komitén beredda frågan om åstadkommande af föreningar för försäkring af fiskeredskap af synnerlig vikt, enär sådana, då isen i följd af strömsättning eller storm bryter upp eller kommer i rörelse under det fisket försiggår, mycket ofta gå förlorade.

En annan form af hafsfiske, som står den obesuttna befolkningen till buds, är drifgarnsfiske efter strömming. Detta fiske, som eger rum under sensommaren och hösten nattetid ute i hafvet och hos oss är ett jämförelsevis nytt fångstsätt, har ända till senaste tider idkats blott i en del af Bottniska viken, Östersjön och västra delen af Finska viken. I följd af Fiskeriinspektörens initiativ har detsamma emellertid sedan år 1908 begynt utöfvas äfven i östra delen af Finska viken och har där lämnat ett öfver förväntan godt resultat.

Med afseende å den ganska dyrbara utrustning, som erfordras för drifgarnsfiske, och den jämförelsevis korta tid sådant fiske i allmänhet pågår, kan detta blifva en förvärfskälla blott för de obesuttna, hvilka äfven eljes idka strömmingsfångst som yrke. Äfven för drifgarnsfiskets utveckling är bildandet af försäkringsföreningar af största vikt. Också inrättandet af yrkesskolor för fiskare borde blifva af betydelse för drifgarnsfiskarene, hvilka därigenom blefve i tillfälle att förkofra sig i båtbyggeri samt inhämta nödig insikt i navigation, kännedom om hafsströmmarna m. m.

Ett slag af hafsfiske, som i synnerlig grad är egnadt att bedrifvas af den obesuttna befolkningen, är fångsten af torsk med krokredskap (långref och mete). Detta fiske, hvilket för det mesta eger rum i hafsbandet och sålunda är fritt för enhvar, har på senare tider allt mera och med framgång begynt idkas af fiskarene vid kusten, sedan också torsken blifvit en begärlig vara å fisktorgen i kuststäderna, där den vissa tider af året betingar sig rätt goda pris. För detta fiske erfordras ej heller någon dyrbar utrustning, om blott fiskaren är i tillfälle att förskaffa sig en sjöduglig båt. Torsk finnes för öfrigt i de finska vattnen, från Åland till något öster om Helsingfors, uti så stora mängder, att någon minskning af torskbeståndet genom öfverfiskande knappt är tänkbar. Torsken är dock hos oss i allmänhet småväxt och egnar sig därför mindre till torrfiskberedning i stor skala, om ock, såsom genom af Fiskeriinspektören anställda försök utredts, af större exemplar en förträfflig torrfisk kan framställas. Däremot kunde den finska torsken lämpligen förädlas genom rökning att döma af exempel från England och Skottland, där sålunda konserverad mindre torsk (kolja) finner afsättning i ofantliga mängder. Medan den färska torsken, såvida den ej förvaras lefvande, hvilket är förenadt med svårigheter, genast måste bringas i marknaden, om den ej skall förfaras, uthärdar rökt torsk en jämförelsevis lång förvaring. Det torde därför blifva en uppgift för fiskeriinstruktörerne vid kusten och fiskareskolorna att bibringa fiskarene kännedom om ifrågavarande konserveringsmetod. För inrättande af tidsenliga rökerier, hvilka för öfrigt ej erfordra några

särdeles stora kostnader, borde dessutom andelslag af fiskare beviljas understöd i form af billiga lån ur allmänna medel. Dylikt understöd borde äfven kunna påräknas för anskaffande af dugliga båtar. Sålunda befordradt komme torskfisket utan tvifvel att visa en fortgående utveckling samt bidraga till den obesuttna befolkningens utkomst.

III.

Försäkring af fiskeredskap och fiskebåtar.

Åt Komitén har jämväl uppdragits att „inkomma med utredning och utlåtande rörande möjligheten och ändamålsenligheten att åstadkomma en försäkring af fiskbragder och farkoster, som användas till fiskeriändamål".

För att kunna för frågans behandling tillgodogöra sig den erfarenhet, som i utlandet vunnits angående dylik försäkring, har Komitén hos Kejserliga Senaten utverkat att en af dess ledamöter genom ett stipendium satts i tillfälle att i Danmark, Norge och Sverige taga kännedom härom; och meddelas nedan en kort redogörelse för hvad i sagda länder tillgjorts uti ifrågavarande afseende. Därvid fästes hufvudvikten vid försäkringen af fiskeredskap såsom egande öfvervägande intresse med afseende å förhållandena i Finland, enär vid fiske hos oss väl redskap men sällan farkoster skadas eller gå förlorade.

Försäkring af redskap.

a) i Danmark.

En af de mest kända anstalter för försäkring af fiskeredskap är „Forsikringsforeningen for Fiskeredskaber i Fredrikshavn". Denna förening har ett i territoriellt afseende noga begränsadt verksamhetsområde. Dess uppgift är att genom ömsesidig försäkring af medlemmarnas fiskeredskap förekomma större förluster för dessa vid olyckstillfällen.

Föreningens styrelse utgöres af ordföranden och fyra medlemmar. Styrelsen är beslutför då ordföranden och två medlemmar äro närvarande. Styrelsemedlemmarne åtnjuta icke någon lön, men äro berättigade till ersättning för reseutgifter och andra omkostnader. En särskild kassör, hvilken tillika omhänderhar bokföringen, finnes.

Årsmötet är högsta myndighet i alla föreningens angelägenheter.

Förhandlingarna vid årsmötet försiggå oberoende af antalet närvarande medlemmar. För fattande af beslut om ändring af stadgarna erfordras dock att $^2/_3$ af medlemmarne äro närvarande samt att ärendet afgöres med $^2/_3$ röstmajoritet bland de närvarande.

Försäkring meddelas på grund af den försäkrings-sökandes uppgifter om redskapens beskaffenhet och värde. Försäkringssumman utgör $^4/_5$ af det uppgifna värdet. Å styrelsen ankommer att bifalla till eller afslå ansökan om försäkring.

Såsom inträdespremie erlägges 2 % af försäkringssumman. Vid senare företagen förhöjning däraf betalas enahanda inträdespremie för det belopp, hvarmed summan blifvit förhöjd.

Förutom inträdespremien erlägges 2 % af försäkringssumman i årspremie, hvilken betalas med 1 % hvarje 1 januari och 1 juli, hvarvid den förra premien räknas för halfåret 1 november — 1 maj och den senare för halfåret 1 maj — 1 november.

Samtidig försäkring i annan förening får ej ega rum.

Ersättning beviljas i följande fall:

a) för all skada, som orsakas genom haveri;

b) för förlust af eller skada å redskap, som sker i bemannad båt, då besättningen är sysselsatt med att upptaga eller utsätta redskap, i händelse skadan uppkommit vid båtens kantring eller under andra dylika omständigheter, i synnerhet om manskapet för att rädda lifvet tvungits att kasta redskap öfver bord;

c) för skada, som under fisket tillfogas redskap af främmande nationers fiskare eller af fartyg, hvilka icke bedrifva fiske.

Likaledes utbetalas ersättning, i händelse det för räddning af fartyg eller gods varit nödvändigt att kasta redskap öfver bord. Föreningen förbehåller sig rätt att för sådana händelser söka regress hos fartygets eller godsets

egare eller hos assuradörer enligt reglerna för grosshafveri. Skada, som eljes sker under själfva fisket, genom att redskap fastna, springa af m. m. ersättes icke. Uppbringas fartyg jämte redskap af landets fiender, eger ersättning ej heller rum.

Efter det skadeersättningarna och förvaltningskostnaderna för året afdragits, fördelas öfverskottet af influtna medel procentvis efter det inbetalade premiebeloppet på dem, som under året haft redskap försäkrade i föreningen. Hvarje medlem erhåller ett särskildt konto, på hvilket öfverskottet jämte räntan å det innestående beloppet årligen införes.

Då på ett konto, förutom inträdespremien, innestår ett belopp, motsvarande 18 % af försäkringssumman, erhåller försäkringstagaren det årliga öfverskottet åt sig utbetaladt. Eventuell förlust fördelas å medlemmarnas konti på samma sätt som öfverskottet. Inträdespremien, 2 %, får icke tagas i anspråk, hvarför det belopp, hvarmed något konto tilläfventyrs understiger 2 %, bör af försäkringstagaren omedelbart inbetalas.

I fall premien eller eventuellt tillskott icke inbetalas inom åtta dagar efter förfallotiden, erlägges för hvarje half månad därefter $0{,}_2$ % af försäkringsbeloppet i böter. Inbetalas ej det resterande beloppet jämte böterna inom en månad, är styrelsen berättigad förklara försäkringen förfallen.

Medlem, som önskar utträda ur föreningen, eger därom skriftligen anmäla hos styrelsen en månad före den 1 maj eller den 1 november. Den utträdande kan, efter det premien erlagts och all risk, hvari han på grund af stadgarna deltager, är afvecklad, erhålla till sig utbetaldt $^3/_4$ af hvad som innestår på hans konto. Återstoden tillfaller föreningen.

Föreningen kan icke upplösas, så länge 10 medlemmar önska kvarstå. Sjunker medlemsantalet under 10, kan beslut om upplösning fattas vid årsmöte, hvarefter afveckling sker från och med försäkringsårets slut.

Enligt föreningens årsberättelse för året 1 nov. 1907—1 nov. 1908 voro i föreningen försäkrade 84 fartygs fiskeredskap, med uppgifvet värde af 81,000 kr. och en försäkringssumma af 64,880 kr. den 1 november 1907.

Föreningen åtnjuter icke statsunderstöd.

En annan förening för försäkring af fiskeredskap är „Garnassuransselskabet i Kerteminde". Medlemmarne i denna ålderdomliga förening ersätta in natura förlust af nät, som under fisket drabbat någon medlem, sålunda att denne i regeln af de öfriga omedelbart erhåller lika många nät, som han förlorat, samt i vissa fall äfven en del af de andras fångst.

Någon allmän hela landet omfattande försäkringsanstalt för fiskeredskap finnes icke i Danmark.

b) i Norge. I Norge är på grund af där rådande förhållanden försäkringen af fiskefartyg och båtar vida mer utvecklad än försäkringen af redskap för fiske. Dock finnes åtminstone en förening för sistsagda ändamål, nämligen „Flekkerö ömsesidige garnassuransforening for makrillfiskeri".

Denna förenings verksamhet är lokal, men kan på förslag af styrelsen utsträckas till nya distrikt.

Vid årsmötet eger hvarje medlem en röst, oberoende af försäkringsbeloppets storlek.

Såväl vid årsmöte som vid styrelsemöten afgöras frågorna genom enkel röstpluralitet.

Styrelsen eger årligen utse besiktningsmän, två från hvarje gård, som böra besiktiga de assurerade redskapen, hvilket sker i början af fisketiden hvart år, hvarvid protokoll upprättas.

Förteckningen öfver redskapen bör angifva deras ålder och beskaffenhet.

Vid försäkringen indelas näten (ett nät = 720 à 800 maskor) i fem klasser efter ålder och beskaffenhet sålunda:

1:sta kl. omfattar nät af till och med 3 års ålder, värde 20 kr. per nät;

2:dra kl. omfattar nät af 4 till 6 års ålder, värde 15 kr. per nät;

3:dje kl. omfattar nät af 7 till 9 års ålder, värde 11 kr. per nät;

4:dje kl. omfattar nät af 10 till 12 års ålder, värde 8 kr. per nät;

5:te kl. omfattar nät öfver 12 år gamla, värde 5 kr. per nät.

För större nät ökas värdet med 20 %.

I händelse äldre nät förses med nya telnar, kunna de flyttas upp i värde och klass, såvida besiktningsmännen anse att skäl därtill förefinnes.

Medlem är skyldig att vid fiske förse sina nät med flöten af i stadgarna angifven beskaffenhet. Hvarje nät bör för öfrigt vara försedt med märke, utvisande egarens namn och nätets ålder.

Vid fisket bör iakttagas att, då näten utsättas, de nyaste och bästa anbringas närmast båten och vidare i den ordning garnen stiga i ålder och sjunka i värde, så att de äldsta och minst värdefulla äro ytterst.

Till belysande af reglerna för ersättning må följande anföras: Har medlem exempelvis 45 st. nät, försäkrade: 10 st. i I kl., 10 st. i II kl., 10 st. i III kl., 10 st. i IV kl. och 5 st. i V kl., och han förlorar 25 nät, erlägges ersättning för 5 nät af V kl., 10 nät af IV kl. och 10 nät af III kl.

Fiskarene äro förpliktade att iakttaga samma försiktighet vid fiske med försäkrade nät, som om de icke voro försäkrade. I händelse nät gå förlorade, böra fiskarene bistå hvarandra i att söka återfinna dem.

I händelse förlust förorsakats genom vårdslöshet hos fiskaren eller genom bedrägligt förfarande, utbetalas ingen ersättning.

Vid förlust ersättes $^3/_4$ af det förlorades värde.

Ersättning utbetalas i regeln endast för redskap, som gått totalt förlorade. Dock kan styrelsen, då det påvisas att nät erhållit så stora skador, att de icke kunna repareras, utanordna ersättning efter pröfning.

Är den, som lidit skada, icke nöjd med den af styrelsen fastställda ersättningen, eger han hänvända sig till årsmötet för vinnande af ändring i styrelsens beslut.

Premiens storlek bestämmes å årsmötet på framställning af styrelsen i samråd med kassören.

Premien kan inbetalas i tre rater under förloppet af juni månad. Sker inbetalning ej inom fastställd tid, kan den försumlige uteslutas ur föreningen. Öfverskott å premiemedel öfverföres till reservfonden.

Räkenskapsåret räknas från den 1 maj till och med den 30 april. Försäkringen gäller för samma tid, d. v. s. för hela året, och icke blott för skada vid fiske, utan äfven för brandskada, som timar under den tid redskapen icke begagnas.

Försäkringsbevis utställes vid första terminsbetalningen af premie, men utlämnas icke förrän hela premien erlagts. Till dess detta skett, stannar beviset hos kassören. Inträffar förlust, förrän premien till fullo erlagts, utbetalas ersättning med afdrag af det resterande premiebeloppet.

Personer, som önska inträda i föreningen, efter det föreningen samlat reservfond, erlägga i inträdesafgift 10 kr.

Förslag till förändring af eller tillägg till stadgarna behandlas vid årsmöte och afgöras med $^2/_3$ röstpluralitet.

Skulle vid föreningens upplösning finnas tillgångar, fördelas dessa på föreningens dåvarande medlemmar i förhållande till den inbetalade premien.

För hvarje vid fisket använd båt skall ett reservnät lämnas till styrelsens disposition. I händelse medlem förlorar ett större antal nät, är styrelsen berättigad att till denne öfverlämna en del af sagda reservnät efter ofvannämnda beräkningsgrund.

Premien utgjorde i början 2 ½ %, men är nu nedsatt till 1 %. Oaktadt denna låga premie har föreningens reservfond år för år ökats och utgjorde vid senaste bokslut 3,000 kr.

Båtantalet i föreningen är mellan 60 och 70 och de årliga inkomsterna ha varierat mellan 500 och 600 kr.

c) i Sverige.

I Hallands län stiftades år 1895 en förening i syfte att meddela försäkring mot bl. a. förlust af fiskeredskap. Stadgarna innehålla i hufvudsak följande:

Föreningens verksamhet vidtager när delegare ingått i föreningen för en sammanlagd försäkringssumma af minst 35,000 kr.

Till försäkring antagas endast sådana redskap, som användas ute till sjöss från båt eller fartyg. — Försäkring meddelas ej å bragder, rörliga eller stående, som utsättas invid land.

Föreningen ansvarar för $^4/_5$ af det försäkrades värde.

I afseende å föreningens verksamhet är Hallands län indeladt i 5 distrikt. För hvarje distrikt utser föreningens styrelse en och de inom distriktet bosatta delegarene en besiktningsman.

Försäkradt redskap skall, till utrönande af huruvida det underhålles i godt och fullt brukbart skick, minst en gång om året besiktigas.

Delegarenes afgifter till föreningen utgå såsom inträdesafgift, ½ %, och årsafgift, 1 %, af försäkringsbeloppet. Dessutom kan tillskottsafgift, högst 5 % af sagda belopp. ifrågakomma.

Försäkringstagare, som vill använda försäkrade föremål under tiden från och med den 15 nov. till den 1 mars, har att senast åtta dagar före användandet erlägga en tilläggspremie af ½ % utaf försäkringsbeloppet.

Försäkrade redskap, som gått förlorade, ersättas endast om jämväl den farkost, hvari redskapen funnits eller från hvilken de användts, varit hos föreningen försäkrad och gått förlorad genom förlisning (dock ej om denna orsakats af brand).

Förlust af försäkradt föremål skall anses hafva egt rum ej blott när föremålet gått helt och hållet förloradt utan äfven, när det blifvit så skadadt, att kostnaden för iståndsättandet, med inberäkning af bärgarlön, vid besiktning uppskattas till minst $^1/_4$ af försäkringsvärdet.

Ersättning för förlust af försäkradt föremål utgår med försäkringsbeloppet; dock ersättas redskap, som med en

och samma farkost gått förlorade, ej med sammanlagdt högre belopp än 800 kronor.

Tima något år förluster af försäkrad egendom till sådant belopp, att de ej kunna ersättas af föreningens därför afsedda tillgångar, äro delegarene skyldige att erlägga den tillskottsafgift, som af styrelsen beslutes.

Kunna ej ur dessa tillskottsafgifter jämte föreningens öfriga för ändamålet tillgängliga medel de under året uppkomna förlusterna till fullo ersättas, skola de till ersättning berättigade, hvar i förhållande till det honom tillerkända beloppet, vidkännas bristen.

Föremål, som går förloradt, medan däråt belöpande förfallen års- eller tillskottsafgift utestår ogulden, eller innan bristfällighet, som vid besiktning anmärkts, blifvit afhulpen, ersättes icke.

Om försäkringstagaren af uppsåt eller genom grof vårdslöshet orsakat förlust af försäkrad egendom, eller eljes öfvat svek mot föreningen, har han förverkat sin rätt till ersättning.

Vid samma påföljd åligger försäkringstagaren att, såvidt ske kan, söka bärga föremål, som lidit skada. Hvad bärgadt är, tillfaller föreningen till $^4/_5$ och försäkringstagaren till $^1/_5$. Det bärgade skall, därest ej annorledes åsämjes, säljas å offentlig auktion.

Såsom inträdesafgifter inflytande medel skola hållas skilda från föreningens öfriga tillgångar och särskildt bokföras under namn af grundfond. Af denna fond får allenast årliga räntan användas till bestridande af förvaltningskostnaderna och ersättning för förluster.

Till sagda ändamål skola i första hand användas inflytande årsafgifter. Uppstår öfverskott, skall detta särskildt bokföras under namn af försäkringsfond. Om åter, sedan årsafgifterna och möjligen förefintlig försäkringsfond åtgått till gäldande af förvaltningskostnaderna och ersättning för förluster, brist uppstår, fylles denna af räntan å grundfonden. Förslå ej de tillgångar, som nu äro nämnda, till utgifternas bestridande, få de skadelidande själfva vidkännas förlusten.

Ifrågavarande förening meddelar äfven, och det i främsta rummet, försäkring af fiskebåtar och fartyg, hvarvid i hufvudsak samma regler gälla, som beträffande redskapen. Öfrige vid Sveriges västkust arbetande föreningar för försäkring af fiskefarkoster mottaga icke redskap till försäkring med undantag af den största af dem „Bohusläns fiskareförening för sjöförsäkring", hvars verksamhet omfattar Göteborgs och Bohus län. Äfven denna förening ersätter förlust af redskap endast under förutsättning att farkosten, hvaråt de användts, förlist.

Vid Sveriges Östersjökust hafva försöken att åstadkomma en försäkring af fiskeredskap icke krönts med framgång. Den i Malmöhus län år 1875 bildade föreningen för försäkring af fiskebåtar och redskap vann ej tillräcklig anslutning och nödgades upphöra med sin verksamhet, sedan äfven ett försök att genom verksamhetsområdets delning i tre distrikt för ernående af jämnare risker motarbeta misstroendet mot föreningen icke ledt till önskadt resultat.

Samtidigt med berörda delning ändrades stadgarna därhän, att ersättning skulle gifvas endast vid total förlust, hvarmed det fall likställdes, då redskap genom ågången skada blifvit otjänliga att repareras. Tillika bestämdes att till försäkring anmälda redskap skulle efter godheten indelas i 4 klasser och försäkringspremien beräknas efter medelvärdet samt ersättning för förlust utgå med 75 % af det för hvarje klass bestämda värdet. Inträdesafgiften var 1 % och årsafgiften 2 % af försäkringsvärdet. En tillskottsafgift af högst 4 % kunde i fall af behof uppbäras.

Enligt sakkunniges mening (fiskeriintendenten Doktor O. Nordqvist) beror den ringa framgången af sträfvandena att i Sverige få till stånd en redskapsförsäkring på svårigheten att åstadkomma en verksam kontroll. Försäkringen anses därför tillsvidare böra inskränkas till farkoster, helst motorförsedda sådana allt mera kommit i bruk bland fiskarena och förlusten af dylika båtar är långt kännba-

rare för egarene än af de tidigare använda fiskebåtarna. Dock borde äfven ersättning för redskap utbetalas, då sådana gå förlorade jämte farkosten.

I enlighet med nästberörda grundsats är jämväl den försäkring af fiskeredskap anordnad, som meddelas af det år 1907 bildade „Blekinge läns fiskeriförsäkringsbolag".

Försäkringen omfattar för öfrigt blott lax- och sillnät, indelade i följande klasser:

I kl.: nya eller fullgoda, II kl.: halfgoda och III kl.: mindre goda men fullt brukbara.

Högsta försäkringsbelopp är

a) för laxnät i I kl. 8 kr., II kl. 6 kr. och III kl. 4 kr.,

b) för sillnät i I kl. 15 kr. (för mindre värdefull modell 11 kr.), II kl. 7 kr. och III kl. 3 kr.

Försäkradt redskap skall vara försedt med tillverkningsårtalet, egarens tydliga märke samt bolagets stämpel.

Försäkringstagaren erlägger besiktningsafgift, 5 öre per nät, och årsafgift, 2 ½ % af försäkringsvärdet, dock minst 15 öre per redskap. Äfven partiell skada ersättes, dock ej sådan, hvars afhjälpande kräfver en kostnad, understigande 2 kr. Totalförlust anses hafva egt rum äfven då kostnaden för det skadade föremålets iståndsättande beräknas uppgå till $^2/_3$ af försäkringsvärdet.

Försäkring af fiskefarkoster i Danmark, Norge och Sverige.

Försäkring af farkoster, som användas till fiske, är i Danmark, Norge och Sverige långt allmännare och mer utvecklad än försäkringen af fiskeredskap. Att förstnämnda art af försäkring i sagda land skall hafva stor praktisk betydelse inses äfven lätt, då i betraktande tages det relativt stora värde de sjögående och till fiske i sundena och Nordsjön använda fiskefarkosterna hafva, synnerligast sedan de alltmer begynt förses med motorer. För försäkring af fiskefarkoster finnas därför äfven ett flertal föreningar, af hvilka, såsom af det föregående framgår, en del, dock endast jämförelsevis få, tillika, med vissa inskränkningar, utgifva ersättning för förlorade redskap, hörande till försäkrad farkost.

I allmänhet meddelas försäkring icke utöfver ett visst i stadgarna fastställdt högsta belopp. Ifrågavarande föreningar, af hvilka en del till försäkring mottaga endast större däckade fartyg, andra äfven öppna fiskebåtar, utöfva sin verksamhet inom vissa bestämda distrikt. Endast i Danmark förekommer en hela landet omfattande försäkringsförening, den år 1889 stiftade „Forsikringen af danske Sejlfartöjer till Fiskebrug". De försök, som i Norge gjorts att få till stånd en dylik allmän försäkringsförening, hafva ej ledt till resultat. Det har nämligen visat sig att redan de mindre, lokala föreningarna arbeta med större framgång än de föreningar, hvilkas verksamhetsområde omfattar ett flertal orter med olika risker. De förras administrationskostnader hafva ställt sig långt billigare, enär förvaltningen handhafts af medlemmarne så godt som utan ersättning. Kontrollen har äfven varit lättare och långt mer verksam inom de små föreningarna. I följd häraf har äfven försäkringspremien kunnat hållas vida lägre än i de större. Dock har det inträffat att sådana små föreningar, i fall början af deras tillvaro varit ogynnsam i så måtto, att flere förlisningar då egt rum, nödgats ganska snart upphöra med sin verksamhet, hvarvid förfallna skadeståndsanspråk blifvit olikviderade. Härtill har förnämligast bidragit den omständigheten, att de lokala föreningarna i allmänhet icke åtnjutit understöd af allmänna medel och förty ej från början förfogat öfver reservfond, hvaremot förberörda hela Danmark omfattande försäkringsförening likasom äfven de existerande svenska föreningarna erhållit rätt betydande bidrag ur statskassan antingen direkt eller genom förmedling af hushållningssällskapen.

Försäkring af fiskeredskap och båtar i Finland.

I det föregående har redan framhållits att hos oss något synnerligt behof af båtförsäkring icke förefinnes. Navigationsförhållandena i de finska vattnen och beskaffenheten af det fiske, som här idkas, äro nämligen sådana att

farkoster högst sällan gå förlorade eller skadas vid fiske, ehuru visserligen slika olyckshändelser ej heller i Finland äro uteslutna, exempelvis vid drifgarnsfiske i hafvet. En förening, som h. o. h. eller förnämligast hade till uppgift att meddela försäkring af båtar, skulle förty knappast kunna påräkna tillräcklig anslutning. Däremot förefinnes helt visst å många orter i skärgården och äfven vid Ladoga behof af redskapsförsäkring. Detta är, hvad skärgården beträffar, i synnerhet fallet, där drifgarnsfiske i större omfattning idkas, men äfven stående nät för fångst af strömming och hvassbuk gå stundom förlorade till följd af storm eller öfversegling. Oftast inträffa likväl sådana olyckor vid vinterfiske å hafvet, hvilket, såsom tidigare redan framhållits, i stor omfattning eger rum särskildt i östra delen af Finska viken samt afser fångst af strömming och nors. Då härunder isen till följd af storm eller strömsättning oförmodadt bryter upp och drifver ut till hafs, gå de utsatta näten ofta i mängd förlorade och mången fiskare drabbas sålunda af kännbar skada, frånsedt att fiskarene genom redskapens förlust blifva urståndsatta att under den återstående fisketiden utöfva sin näring. I sistberörda fall är äfven kontrollen, som vid redskapsförsäkring i allmänhet erbjuder den största svårighet, dock jämförelsevis lätt.

Det torde icke vara möjligt att, innan försök gjorts och någon erfarenhet vunnits, uttala ett säkert omdöme om redskaps- och båtförsäkringens framtid i Finland. Emellertid förefinnes, enligt Komiténs åsikt, skäl att söka åstadkomma sådan försäkring, till en början i mindre skala å orter, där förhållandena erbjuda de mest gynnsamma betingelser härför. Saken torde lämpligast omhändertagas af de bland fiskarene existerande sammanslutningar samt af landtbrukssällskapen och de blifvande fiskevårdsföreningarna. Endast mindre, lokala försäkringsföreningar borde bildas, måhända med reassurans i lämpligt försäkringsbolag. För hopbringande af reservfond borde sådan förening kunna, såsom fallet är exempelvis med de tyska

försäkringsföreningar, som verka vid Nordsjön och Östersjön, påräkna understöd af allmänna medel, hvilket understöd helst borde utgå i ett för allt med exempelvis 10 % af anmälda försäkringar.

Utgifvande af dylikt understöd synes hos oss så mycket mer påkalladt, som vårt lands yrkesfiskare ännu så länge lefva under tryckta ekonomiska förhållanden och därför knappast förmådde därförutan sätta i gång ifrågavarande verksamhet.

Försäkringen borde omfatta förnämligast redskap, men, i fall intresse därför yppas, äfven båtar, som användas vid fiske. Ersättning borde utgifvas vid totalförlust af båt och redskap eller endera samt måhända äfven vid inträffande större skada genom påsegling, storm, åverkan af säl m. m.

Uppgörande af förslag till stadgar för försäkringsföreningar har icke ansetts ankomma å Komitén utan lämpligast ske med anlitande af Fiskeriinspektörens råd och biträde, synnerligast som stadgarna, för att blifva praktiska, måste i alla detaljer rättas efter rådande lokala förhållanden. Mönsterstadgar finnas för öfrigt redan genom Fiskeriföreningens försorg publicerade i Fiskeritidskrift för Finland.

IV.

Särskilda förslag till fiskerihushållningens befrämjande.

Omorganisation af fiskeriförvaltningen.

Sedan genom Nådigt förordnande bestämts att „till fiskkulturens i landet befrämjande och tillsyn öfver kronans fiskerier" af Kejserliga Senaten skulle å stat anställas en särskild tjänsteman, benämnd „inspektör för fiskerierne i Storfurstendömet Finland", utfärdades den 16 januari 1861 en författning, innehållande instruktion för sagda tjästeman. Enligt kungörelsen af den 11 februari 1892 anställdes därefter fiskeriinspektören till biträde en adjoint, hvars befattning likväl sedermera genom förordningen den 20 augusti 1906 ersattes med en äldre och en yngre assistenttjänst.

Angifna organisation af fiskeriförvaltningen kan numera, sedan det densamma åliggande arbete under senaste decennium så väsentligt ökats, icke anses tillfredsställande. Främst faller i ögonen den fullständiga bristen på lokala organ. I ett land med Finlands ytvidd och exempellösa rikedom på vattendrag är det självfallet omöjligt för en enda person, äfven den bäst kvalificerade, att egna de fisket rörande förhållandena i alla delar af landet erforderlig omsorg och uppmärksamhet, frånsedt att det först efter en mycket långvarig verksamhet skall lyckas någon enskild att förskaffa sig den fullständiga inblick uti sagda förhållanden, som för befrämjandet af fiskerihushållningens praktiska utveckling är af behofvet. Såsom en mycket allvarsam olägenhet måste i detta sammanhang äfven framhållas att fiskeriförvaltningen med dess nuvarande centraliserade organisation icke eger möjlighet att träda i den

omedelbara beröring med allmänheten, som erfordras för att i önsklig grad väcka intresse för fiskerihushållningen samt handleda enskilda och föreningar i sträfvandet för dess utveckling.

För att råda bot på antydda brister anser sig Komitén böra föreslå tillsättandet af lokala organ, fiskerikonsulenter, å hvilka det ankomme att företräda fiskeriförvaltningen i de olika landsdelarna. I sådant afseende borde, enligt Komiténs mening, landet indelas i fem konsulentdistrikt, nämligen: 1) Ladoga och Wuoksen elfs insjösystem, 2) Kymmene och Kumo elfvars insjösystem, 3) vattendragen inom Uleåborgs län, 4) saltsjön från Systerbäck till Raumo sockens södra gräns och 5) saltsjön från sagda gräns till mynningen af Torneå elf.

Fiskerikonsulenterne borde främst innehafva grundlig praktisk insikt i sitt fack, men därjämte besitta det mått af allmän bildning, att de kunde anses vuxna dem åliggande administrativa uppgifter. Enskildheterna af deras tilltänkta verksamhet framgår af det komitébetänkandet åtföljande förslaget till förordning angående omorganisation af fiskeriförvaltningen i Finland (7 §).

Hvad centralförvaltningen beträffar är densamma för närvarande i sin helhet åhvälfd fiskeriinspektören. Å honom hvilar allt ansvar, likasom äfven allt initiativ åligger honom allena. En sådan uppgift öfverstiger redan nu, efter den betydande tillväxt arbetet, såsom ofvan framhållits, under senaste decennium undergått, en persons krafter. Och om de af Komitén föreslagna reformerna komme till stånd, innebure detta en ytterligare högst kännbar ökning af centralförvaltningens åligganden. Enligt Komiténs uppfattning är det därför oundgängligen af nöden att i någon mån öka arbetskrafterna vid denna. I sådant afseende föreslås att vid fiskeriinspektörens sida måtte ställas en adjoint med uppgift att på eget initiativ och ansvar men under den förres kontroll handhafva de ärenden, som röra vare sig sötvattens- eller saltsjöfisket. Dessutom borde vid centralförvaltningen anställas en person med teknisk

utbildning (fiskeriingeniör) för att dels tillhandagå fiskeriinspektören och dennes adjoint vid beredningen af de mångahanda ärenden, hvilka förutsätta dylik bildning, såsom frågor om anläggning af industriella verk, åtgärder till förekommande af vattendragens förorenande genom dylika verk, anläggning af dammar och fiskvägar, virkesflottningens ordnande m. m., dels självständigt öfvervaka att i fiskerihushållningens intresse meddelade tekniska föreskrifter behörigen iakttagas.

Vidkommande enskildheterna af förslaget i nästberörda del hänvisas till ofvan åberopade författning (3 och 4 §§) samt till den del af betänkandet (s. 128), som rör frågan om vattendragens förorenande genom fabriker, i sammanhang hvarmed nödvändigheten af en tekniskt bildad tjänstemans anställande vid fiskeriinspektörens kansli närmare motiveras.

Enligt Komiténs förslag komme fiskeriförvaltningen sålunda att bestå af fiskeriinspektören, dennes adjoint, fiskeriingeniören, en äldre och en yngre assistent samt fem konsulenter. Den af förslaget föranledda ökningen af staten skulle utgöra 34,000 mark, under förutsättning att assistenternas nuvarande aflöning höjdes med ettusen mark för hvardera, hvilket Komitén, i betraktande af de dyra lefnadskostnaderna i hufvudstaden, ansett sig böra föreslå, på det att sagda tjänstemän måtte kunna odeladt egna sig åt sin verksamhet i fiskeriförvaltningens tjänst.

I öfrigt torde böra framhållas, att Komitén jämväl haft under ompröfning huruvida icke fiskeriförvaltningen borde handhafvas af ett ämbetsverk med kollegial sammansättning. Komitén har likväl ansett de ärenden, som ankomma å fiskeriförvaltningen, icke vara af den art, att de lämpligen kunde utgöra föremål för kollegial behandling, hvilken, enligt Komiténs uppfattning, blott vore egnad att fördröja ärendenas afgörande.

Fisketillsynens ordnande.

Såsom af 1898 års fiskerikomités betänkande framgår har man i de länder, där fisket eger större betydelse, ansett

nödigt att anordna en effektiv tillsyn öfver efterlefnaden af de bestämningar, som utfärdats i fiskevårdens intresse; och därvid har man icke ryggat tillbaka för kostnader, som i finska förhållanden skulle synas utomordentligt stora. Beträffande närmare detaljer hänvisas till sagda betänkande (s. 102 ff).

Omförmälda komité framhöll jämväl nödvändigheten af fisketillsynens ordnande hos oss. I sådant afseende föreslogs att tillsynen vid kusten och å Ladoga skulle ombetros kustbevakningen, som förmenades komma att på ett tillfredsställande sätt fullgöra detta åliggande utan någon annan ersättning än tillfälliga belöningar för visadt nit. För öfriga vatten skulle, utöfver de af kronan och kronofiskearrendebolagen vid de större laxförande elfvarna aflönade vakter, tillsättas 24 tillsyningsmän, därvid tillika förutsattes att den af komitén förordade ordningen för fiske i samfäldt vatten blefve genomförd. Komiténs berörda förslag blef emellertid icke förverkligadt. I Fiskeristadgan intogs endast bestämningar därom, att fiskevårdsföreningarna egde tillsätta och aflöna en eller flere tillsyningsmän för att öfvervaka bl. a. efterlefnaden af de fisket rörande författningarna (24 §), jämte föreskrifter angående kustbevakningens skyldighet uti enahanda afseende. Äfven dessa bestämningar hafva stannat på pappret, af orsak bl. a. att några fiskevårdsföreningar icke bildats. Följden af den politik, som sålunda följts, är att landet allt fortfarande är så godt som i saknad af fisketillsyn. Detta innebär emellertid ett skriande missförhållande. Den uppmärksamhet polismyndigheterna egna åt efterlefnaden af fiskeriförfattningarna är, frånsedt enstaka berömvärda undantag, i regeln minimal, beroende dels därpå, att vederbörandes tid tages i anspråk af andra åligganden, dels också därpå, att länsmän och poliser förbise sin skyldighet uti ifrågavarande afseende och icke gärna vilja genom beifrande af öfverträdelser utaf fiskeriförfattningarna utsätta sig för obehag. Sådana öfverträdelser hafva nämligen tyvärr å många orter blifvit så vanliga, att hos befolkningen medvetandet om deras förkastlighet så godt som

utplånats. Det är emellertid uppenbart att, så länge ett dylikt sakernas tillstånd får fortfara, all lagstiftning och alla öfriga åtgärder i fiskevårdens intresse skola blifva resultatlösa. Komitén anser därför åstadkommandet af en fullt verksam fisketillsyn vara den främsta uppgiften inom fiskerilagstiftningens område. Dessutom bör det icke förbises att äfven i öfrigt ett viktigt samhällsintresse är förbundet med åstadkommande af normala förhållanden i fråga om fiskets utöfvande, då ju ett laglöshetstillstånd, som opåtaldt får fortbestå, verkar förslappande på befolkningens allmänna rättsmedvetande och alstrar laglöshet äfven på andra samhällslifvets områden.

Det föreliggande ändamålet kan likväl, enligt Komiténs öfvertygelse, icke ernås enbart på sätt 1898 års fiskerikomité föreslagit. Dels skall nämligen den tillsyn, hvilken utöfvas af kustbevakningen, alltid af denna betraktas såsom ett åliggande på sidan om dess egentliga uppgifter och därför förblifva mindre verksam, dels är ett antal af 24 särskilda tillsyningsmän, i betraktande af landets vidsträckthet och rikedom på vattendrag, alltför ringa. Af en så fåtalig personal skulle fisketillsynen icke kunna tillfredsställande handhafvas. Den för tillsyningsmännen föreslagna aflöningen af 400 mark om året jämte resekostnadsersättning är jämväl alltför obetydlig, för att därmed en pålitlig och sin uppgift vuxen personal skulle kunna erhållas. På grund häraf och efter öfvervägande af alla hithörande omständigheter har Komitén enats om det sätt för frågans lösning, som framgår af det komitébetänkandet åtföljande förslaget till förordning angående ordnande af fisketillsynen i Finland.

Enligt sagda förslag indelas landet för ifrågavarande ändamål i 32 bevakningsområden. Uti ett hvart af dessa tillsättas 2 tillsyningsmän, en äldre och en yngre, dock att i tvenne af bevakningsområdena 3 tillsyningsmän synts erforderliga (1 §). Tillsyningsmännen, hvilka utses af Fiskeriinspektören (6 §) och äro omedelbart underordnade de i det föregående nämnda fiskerikonsulenterne (2 §), åtnjuta i aflöning, de äldre 800 mark och de yngre 500 mark

om året. Dessutom tillkommer dem resekostnadsersättning 1 mark 50 penni per dag, om resan skett med kronan tillhörig motorbåt, samt i annat fall 3 mark per dag (7 §). För 22 af distrikten anskaffas segelförsedda motorbåtar. De nuvarande särskilda tillsyningsmännen vid de laxförande elfvarna bibehållas och deras antal ökas efter behof. Äfven kustbevakningens åliggande i afseende å fisketillsynen bibehålles (9 §) likasom ock fiskevårdsföreningarnas befogenhet att enhvar inom sitt område tillsätta en eller flere fisketillsyningsmän.

En sålunda ordnad fisketillsyn skulle för statsverket medföra en årlig utgift af c. 65,200 mark, om för resekostnader inom etthvart distrikt beräknas c. 500 mark samt för bränsle till och underhåll af hvarje motorbåt c. 300 mark. Denna kostnad vore mycket måttlig, jämförd med hvad i många andra land, där fiskerinäringen har en vida mindre betydelse än i Finland, erlägges för samma ändamål. Till berörda utgift komme kostnaden i ett för allt för anskaffande af de 22 motorbåtarna, c. 2,000 mark per stycke, eller c. 44,000 mark.

I betraktande af distriktens vidsträckthet måste tillsyningsmännen, om tillsynen skall blifva verkligt effektiv, vara försedda med motorbåtar. Utan sådana vore det icke tänkbart att de kunde på ett tillfredsställande sätt öfvervaka fisket inom bevakningsområdet. Nödvändigheten att inom ett vidsträckt distrikt taga sig fram genom segling eller rodd skulle jämväl verka förslappande på tillsyningsmännen och för öfrigt i många fall hindra fullgörandet af deras åligganden i betraktande däraf, att fiskarena själfva allt allmännare begynna begagna sig af motorbåtar. För 10 bevakningsområden, omfattande mindre och spridda vattendrag, har dock anskaffandet af motorbåtar ansetts öfverflödigt. Dessa äro de, hvilka uti åberopade författning (3 §) betecknas med N:ris 10, 11, 12, 19, 20, 21, 23, 24, 25 och 26. Uti bevakningsområdena N:ris 1, 2, 3, 15, 22, 27, 28, 29, 30, 31 och 32 borde tillsyningsmännen hafva att tillgå större sjögående motorbåtar, hvaremot de i öfriga distrikt kunde komma till rätta med mindre sådana.

Såsom ofvan redan antydts skola fisketillsyningsmännen å många orter hafva att kämpa mot befolkningens sedan gammalt inrotade vana att bedrifva fiske utan afseende å lagens föreskrifter. För att förmå fiskarena att öfvergifva dylikt missbruk och rätta sig efter lag måste tillsyningsmännen vaksamt beifra förefallande lagöfverträdelser. Ett energiskt handhafvande af fisketillsynen är emellertid förenadt med mycket obehag och stundom äfven med icke ringa fara. Det synes därför billigt att tillsyningsmännen såsom uppmuntran till fullgörande af deras tjänsteåligganden hade att påräkna någon belöning för visadt nit och plikttrohet. I sådant afseende föreslås att Guvernörerne berättigas att, efter Fiskeriinspektörens hörande eller på förslag af denne, för berörda ändamål årligen använda ett belopp, motsvarande de böter, som under föregående år influtit för öfverträdelser af Fiskeristadgan och öfriga fisket rörande författningar, samt de medel, hvilka erhållits genom försäljning för kronans räkning af förbrutna redskap, fisk och kräftor. Och icke blott statens utan äfven fiskevårdsföreningarnas tillsyningsmän samt polisbetjänte, betjänte vid tullbevakningen, tillsyningsmän vid laxfiskerierna och kronoskogvaktare borde kunna komma i åtnjutande af dylik belöning.

En sådan anordning, hvilken redan länge med framgång tillämpats i andra land (England och Förenta Staterna), skulle enligt Komiténs öfvertygelse, utan att medföra någon nämnvärd utgift för statsverket, på det kraftigaste bidraga till åstadkommande af lagliga förhållanden inom fiskerinäringens område.

Då det synts gagneligt att fisketillsyningsmännen i sin verksamhet hade att rätta sig efter en särskild instruktion, åtföljes komitébetänkandet af förslag till dylik instruktion, uppgjord i nära öfverensstämmelse med den af 1898 års fiskerikomité förordade instruktionen.

Mångenstädes, exempelvis i England och Förenta Staterna, är fisketillsynen h. o. h. eller delvis förenad med tillsynen öfver jakten, utan att häraf veterligen följt någon olägenhet. I själfva verket böra fisketillsyningsmännen

under sina täta resor inom resp. bevakningsområden vara i tillfälle att åtminstone i någon mån vaka öfver efterlefnaden också af författningarna rörande jakt. Det har därför synts lämpligt att ålägga dem antydda skyldighet sålunda likväl, att denna ej finge medföra intrång i deras egentliga verksamhet (§ 5).

Fiskodling.

I Finland har redan länge af allmogen bedrifvits ett slags fiskodling, som bestått däri att yngel eller fullväxta exemplar af värdefullare fiskslag, såsom braxen, gös, sik, siklöja m. fl., från ett vattendrag utplanterats i ett annat, där sådan fisk ej tidigare funnits. Likaså har stundom å växter och andra föremål afsatt rom af vårlekande fiskslag öfverförts till annat vatten och en för detta främmande art sålunda fåtts att trifvas därstädes. Berörda utplanteringar hafva i all sin anspråkslöshet icke sällan lämnat synnerligen goda resultat och därför äfven ansetts värda uppmuntran genom utdelande årligen af mindre premier. Detta premieringssystem borde, enligt Komiténs åsikt, fortfarande vidhållas och genom bl. a. landtbrukssällskapens initiativ utvidgas såsom i sin mån egnadt att hos allmogen sprida intresse för fiskevård.

Fiskodling i egentlig mening vid enkom härför inrättade anstalter är, frånsedt några tidigare anspråkslösa försök, hos oss af ganska nytt datum. År 1892 inrättades vid Evois forstinstitut en mindre försöksanstalt för fiskodling. Dess verksamhet har till fullo ådagalagt att naturförhållandena i Finland icke ställa hinder i vägen för en framgångsrik fiskodling. I anstalten har under åren 1893—1910 utkläckts:

siklöja	55,201,000	stycken
sik	23,880,642	„
röding	64,219	„
bäckforell	65,219	„
insjö lax	30,000	„
amerikansk bäckröding	24,165	„
amerikansk regnbågsforell	29,794	„
gädda	21,100	„

Dessutom har utplantering af braxen och odling af gös med framgång egt rum och äfven försök att utplantera nors och kräftor blifvit gjorda.

Sedan år 1901 har med försöksanstalten, hvars nuvarande stat uppgår till 5,500 mark om året, varit förenad en skola för blifvande fiskevårdare, till en början för två och sedan år 1904 för fyra elever. Dessa hafva, efter genomgången ettårig kurs, vanligen vunnit anställning såsom fiskeriinstruktörer i landtbrukssällskapens tjänst eller såsom fiskevårdare hos enskilda personer.

Af Uleå elfs kronofiskearrendebolag inrättades år 1905 med bidrag af allmänna medel (12,930 mark) en laxodlingsanstalt vid Madekoski, hvilken enligt därvid träffad öfverenskommelse skall efter viss tids förlopp tillfalla kronan. Denna inrättning åtnjuter sedan år 1908 ett understöd af 1,500 mark om året för fem år framåt.

På enahanda sätt, eller med understöd af allmänna medel, anlades år 1907 af Herr William Wallenius en anstalt för odling af lax- och sik vid Höytiäinens utlopp genom Puntarinkoski. För ändamålet beviljades 16,000 mark i ett för allt samt ett årligt understöd, utgörande för åren 1907—1916 1,000 mark samt för åren 1917—1921, 500 mark. De å anstalten uppförda byggnader och anläggningar tillhöra kronan.

Sistsagda år upprättades för kronans räkning vid Äetsä en fiskodlingsanstalt för Kumo elfs vattendrag. Kostnaderna härför belöpte sig till 16,900 mark och de årliga underhållskostnaderna stiga till 3,000 mark. År 1908 tillkom jämväl vid Langinkoski (nära utloppet af Kymmene elf) en anstalt för odling af lax och sik, hvars anläggning medförde en kostnad af c. 23,000 mark.

Samtliga förenämnda anstalter hafva ännu varit alltför kort tid i verksamhet för att kunna uppvisa några större resultat, synnerligast som personer med insikt i och vana vid fiskodling från början icke funnits att tillgå.

Utom ofvanberörda inrättningar hafva Tavastehus, S:t Michels, Kuopio och Nylands läns samt Ost-Karelens landtbrukssällskap i Vånå, Kristina, Kuopio, Mäntsälä och Uuguniemi socknar grundat hvar sin fiskodlingsanstalt, hvarjämte sådana anlagts af aktiebolaget W. Hackman vid Sorsakoski i Leppävirta samt af godsegarene Friherre H. Standertskiöld å Ilamo i Hattula, Hj. Linder å Svartå i Karis och M. van Gilse van der Pals å Paloniemi i Lojo socken.

Af det föregående framgår att insikten om fiskodlingens betydelse för en rationell fiskevård vunnit fotfäste i landet, om ock denna angelägenhets nuvarande ståndpunkt endast kan betecknas såsom en anspråkslös början.

Vid de af Komitén föranstaltade möten med allmogen visade det sig äfven att intresse för fiskeodling icke saknades samt att man allmänt ansåg att, för höjande af särskildt lax- och sikbeståndet i inlandet, fiskodlingsanstalter borde inrättas å orter, där naturliga betingelser för en framgångsrik fiskodling finnas. Sålunda framhölls exempelvis vid det talrikt besökta mötet i Nyslott, hurusom denna ort vore synnerligt egnad för odling af lax (insjöforell) och sik, enär traktens vidsträckta sjösystem med sitt rena och klara vatten erbjöde alla betingelser för sagda fiskslags trefnad och fortkomst. En fiskodlingsanstalt i dessa trakter skulle dessutom utan större svårighet erhålla sitt behof af lax- och sikrom af den redan förefintliga, till sin beskaffenhet utmärkta, men genom ett oförnuftigt fiske m. fl. orsaker för närvarande decimerade lax- och sikstammen.

Också vid mötet i Kexholm förspordes intresse för åstadkommande af en laxodlingsanstalt å orten, i hvilket afseende särskildt framhölls att den norra s. k. Pärnägrenen af Wuoksens utloppsarmar sannolikt skulle visa sig lämplig för laxodling samt att sagda gren utan olägenhet kunde h. o. h. afstängas för flottning och denna försiggå uteslutande i den vid Kexholms stad utfallande grenen.

Komitén har för sin del funnit ofvan anförda synpunkter beaktansvärda. Särskildt vill Komitén framhålla den nytta fiskerinäringen kunde hafva af en insiktsfull laxod-

ling i de vattendrag, som flyta fram förbi Nyslott, uti hvilka laxen på grund af sällsynt gynnsamma naturförhållanden uppnår en betydande storlek och där afsättnings- och transportförhållandena numera motsvara alla billiga anspråk. Komitén anser sig därför böra förorda anläggning af en fiskodlingsanstalt uti ifrågavarande vattendrag. Äfven förberörda, vid mötet i Kexholm framställda förslag borde, enligt Komiténs mening, blifva föremål för ingående pröfning från vederbörandes sida.

Själffallet erbjuda äfven ett flertal andra vatten lämpliga betingelser för fiskodling. Att lämna en utredning därom, hvar så är fallet, har dock icke kunnat ingå i Komiténs arbetsplan. Komitén anser sig blott ytterligare böra uttala önskvärdheten af att arbetet på fiskevårdens befrämjande genom fiskodling i möjligaste mån understöddes, bland annat äfven genom att landtbrukssällskap, fiskevårdsföreningar och intresserade enskilda personer för ändamålet erhölle anslag ur allmänna medel. Särskildt vore det också, enligt Komiténs uppfattning, af vikt att den redan planerade centrala fiskodlingsanstalten för inlandsvattnen snarast möjligt komme till stånd och erhölle den omfattning, att densamma kunde till skäligt pris förse enskilda fiskevattensegare med tillräcklig mängd fiskyngel för utplantering äfven sedan intresset för intensiv fiskevård blifvit allmännare.

Fiskeriundervisningen.

Ett verksamt medel för fiskerinäringens höjande är inrättande af yrkesskolor, där fiskarene kunna erhålla undervisning i fiskevård, fiskodling, konservering af fisk, båtbyggnad, skötande af båtmotorer, tillverkning af fiskeredskap, rationella metoder för fiskfångst m. fl. fisket rörande ämnen. En sådan skola är sedan år 1901 förenad med Evois försöksstation; och har dess verksamhet berörts i sammanhang med frågan om fiskodling (s. 119).

Efter det en af Komiténs medlemmar varit i tillfälle att å ort och ställe taga kännedom om fiskeriundervisningen i Norge, Danmark och Sverige, har Komitén, med ledning af hvad sålunda inhämtats angående den lämpligaste anordningen af fiskeriundervisningen samt med afseende å hos oss rådande särskilda förhållanden, ansett sig böra föreslå att till en början blott ambulatoriska fiskareskolor inrättas, nämligen en finsk- och en svenskspråkig för saltsjöfiske. Undervisningen borde meddelas i särskilda sommar- och vinterkurser samt hvarje kurs i dess helhet ega rum å samma ort. Med en sådan anordning skulle skolorna helt visst icke komma att sakna elever, hvilket däremot kunde blifva fallet, därest undervisningen förlades till fasta skolor.

Beträffande fiskeriundervisningen uti inlandet torde det till en början vara tillfylles om landtbrukssällskapens härpå riktade verksamhet kraftigt understödes och dessa sålunda blifva i tillfälle att genom sina instruktörer anordna kurser och föreläsningar för allmogen.

För blifvande fiskeriinstruktörer borde särskilda kurser inrättas antingen vid den tillärnade centrala fiskodlingsanstalten eller ock tillsvidare vid Evois försöksstation, där i så fall en särskild lärare skulle för ändamålet anställas. Dessutom borde för fiskeriinstruktörernes utbildning sörjas genom utgifvande af stipendier för studium i utlandet af fiskevård och fiskodling.

Uppgörandet af förslag till fiskeriundervisningens ordnande i detalj torde lämpligen böra öfverlämnas åt Fiskeriinspektören. För sin del har Komitén blott velat angifva de allmänna grundsatser, som enligt Komiténs uppfattning därvid borde tjäna till ledning.

Fiskhandelns befrämjande. a) Transport af fisk å järnväg.

Ett väsentligt villkor för höjande af fiskerinäringen är att transporten af färsk fisk så vidt möjligt underlättas. Försäljning af fisk i färskt tillstånd lämnar nämligen i regeln ett vida större utbyte än dess afyttring såsom saltad, enär i det förra fallet utgifterna för salt och kärl m. m. samt arbetet vid konserveringen bortfaller, frånsedt att den färska fisken jämväl röner bättre efterfrågan. I andra länder, där fiskerinäringen är af betydelse, t. ex. i Amerika, England, Tyskland, Norge och Sverige, har man

äfven vidtagit omfattande åtgärder för möjliggörande af en snabb och billig transport af färsk fisk till afsättningsorterna. Enär den färska fisken, äfven om den förvaras uti is, vid en längre tids transport lätt tager skada och förfares eller förlorar i värde, måste nämligen transporten vara snabb, om sådan fisk skall kunna försändas någon längre väg från fångstplatsen. Varans relativa billighet kräfver åter billiga fraktsatser för möjliggörande af afsättning å aflägsnare orter.

För ernående af ifrågavarande syftemål anser sig Komitén böra föreslå:

1) att färsk fisk, med eller utan is, måtte få såsom ilgods transporteras med post- och passageraretåg mot fraktgodsafgift;

2) att sådan vara finge inlämnas till befordran ännu en timme före tågets afgång;

3) att passagerare- eller posttågen å sträckan Torneå—S:t Petersburg och Åbo—S:t Petersburg måtte åtminstone två à tre gånger i veckan åtföljas af kylvagnar för fisktransport.

Genom en dylik anordning af fisktransporten å järnväg skulle det bl. a. blifva möjligt att regelbundet och i stor skala afyttra färsk strömming uti städer och fabriksorter i inlandet, hvilket icke blott skulle verka höjande å fiskerinäringen utan äfven bereda arbetarebefolkningen och öfverhufvud allmänheten i inlandet riklig tillgång till ett billigt och hälsosamt näringsmedel. Enligt den erfarenhet man vunnit i Sverige, där färsk strömming i stora kvantiteter afyttras öfver hela landet, tål nämligen strömmingen, omsorgsfullt inlagd med is i små lådor, transport och uppbevaring under flere dagar. Genom lämpliga inrättningar, som icke erfordrade några synnerliga kostnader, (anskaffande af trallar m. m.) kunde de olägenheter, som genom smältvattnet kunna vara förbundna med transport af fisk uti is, utan svårighet förebyggas. Vid sådan transport vore det, enligt Komiténs mening, af praktiska skäl påkalladt att samma fraktsats gällde för isen som för fisken, enär mängden af is i en försändning icke utan fiskens ompackning och skadande kunde utrönas, en omständighet som redan i och för sig talar för nödvändigheten af den föreslagna fraktnedsättningen.

I likhet med hvad fallet är i flere kulturländer kommer sannolikt transporten per järnväg af lefvande fisk uti vattenbehållare att blifva af betydelse för fiskhandeln äfven hos oss. För att ett sådant transportsätt, hvilket är ett villkor för afsättning till högsta möjliga pris af en del värdefullare fiskslag, skall kunna utvecklas är det emellertid nödvändigt att fiskhandlarene röna tillmötesgående från järnvägsförvaltningens sida genom snabb befordran och beräknande af möjligast låga fraksatser.

I fråga om transporten af saltad fisk anser Komitén sig blott böra uttala det önskningsmål att järnvägsbetjäningen måtte förständigas att behandla fiskkärlen med större varsamhet än för närvarande ofta nog är fallet. Genom stötar vid in- och urlastningen uppstår nämligen lätt läkning, hvaraf fiskens förskämning är en följd. Transporten af saltad fisk å järnväg kan själffallet utan olägenhet ega rum med godståg, men vore det, i betraktande af sådan varas billighet, af vikt att frakten beräknades enligt lägsta tariff.

b) Tillsättande af en särskild ombudsman för fiskhandeln i Ryssland.

Export af fisk från Finland sker, enligt hvad statistiken utvisar, hufvudsakligast till Ryssland. År 1907 utgjorde värdet af denna export c. 5 miljoner mark (mer än 90 % af hela exporten), oberäknadt de betydande fiskmängder, som med båtar öfver Ladoga och vintertiden med häst öfver Finska viken utföras till Kejsardömet. Fiskarenes obekantskap med språket och omsättningsförhållandena i sagda land har dock försvårat utvecklingen af ifrågavarande, för vår fiskerinäring så ytterst viktiga handel samt har äfven verkat därhän, att en god del af vinsten tillfallit mellanhandlare och kommissionärer. Med afseende härå är det af synnerlig vikt att bevakandet af fiskhandelns i Ryssland intressen uppdrages åt en särskildt för ändamålet tillsatt ombudsman. I betraktande af den omfattning denna handel redan erhållit är

det icke tänkbart att sagda åliggande skulle kunna på ett tillfredsställande sätt handhafvas af Finlands handelsombudsman i S:t Petersburg, synnerligast som fiskhandeln kräfver speciella insikter och S:t Petersburg icke är den enda, om ock den förnämsta afsättningsorten. Därest fiskhandeln skall hafva verklig nytta af en representant i Kejsardömet, är det uppenbart att denne måste vara i tillfälle att odeladt egna sig åt sin uppgift, hvilken genom nödvändigheten att anknyta och upprätthålla förbindelser med affärsmän, uppsöka lämpliga afsättningsorter, taga kännedom om de konserveringsmetoder, som vore egnade att tillförsäkra varan högsta möjliga pris, m. m. blefve nog så tidsödande och kräfvande. I jämförelse med den nytta, som för landets fiskerinäring vore att emotse af en ombudsmans tillsättande i Ryssland, framstå de däraf föranledda utgifterna för statsverket såsom ganska obetydliga. Komitén får därför förorda vidtagandet af en sådan åtgärd i enlighet med det initiativ, som i saken redan tagits af Fiskeriinspektören.

c) Utgifvande af lån för befordrande af fiskhandeln inom landet.

I det föregående har antydts hurusom ett uppsving af handeln med färsk fisk vore att emotse, därest transportförhållandena ordnades i enlighet med denna rörelses kraf. För samma ändamål vore det af nöden att andelslag af fiskare och andra enskilda erhölle lån af allmänna medel för uppförande af fryshus, anskaffande af motorbåtar för fisktransport m. m. Bland åtgärderna för fiskerinäringens upphjälpande har berörda omständighet därför bort framhållas.

Premiering af skadedjurs utrotande.

I anledning af 1907 års Landtdags därom gjorda framställning beviljades år 1908 ett förslagsanslag af 30,000 mark om året för premiering af sälfångst. Denna åtgärd har visat sig synnerligen verksam. Antalet årligen i landet dödade sälar, som enligt den officiella statistiken därförinnan utgjort något mer än 4,000, steg efter premieringens införande hastigt och utgjorde år 1909 11,425, för hvilka i premier utbetalats 57,125 mark. Det är att hoppas att ett så stort årligt manfall skall, till mycken fromma för fisket, orsaka en fortgående minskning i sälbeståndet. Premieringen, hvilken omedelbart lämnat så godt resultat, borde förty fortsättas.

Såsom en ytterligare åtgärd för sälarnas utrotande hade Landtdagen hemställt att Regeringen måtte taga under ompröfning huruvida ej, ifall hugade båtlag i tillräcklig mängd anmälte sig, hvarje vår något lämpligt, staten tillhörigt fartyg kunde ställas till förfogande för transport af fångstmän till platser, där gråsälen framföder sina ungar. I anledning häraf företogs senaste vår, på föranstaltan af Fiskeriinspektören, med en af statens isbrytare en fångstfärd till vattnen omkring Someri fyr i östligaste delen af Finska viken. Den härvid vunna erfarenheten utvisar att på detta sätt gråsälens ungar kunna så godt som fullständigt utrotas inom ett vidsträckt område. Under lämpligare isförhållanden och med någon förändring af anordningarna för fångsten kunde äfven en myckenhet fullvuxna sälar dödas. Fortsatta försök i den inslagna riktningen borde därför, enligt Komiténs mening, ega rum.

En framstående plats såsom fiskutrotare intager äfven lommen, hvilken fågel talrikt förekommer i Finland. Skottpenningar för dödande af lom hafva äfven under en tid utbetalats af Fiskeriföreningen, men måste premieringen, till följd af bristen på medel, sedermera inställas. Den skada lommen förorsakar fisket är emellertid så betydande, att betalande af skottpenningar för lom vore högeligen påkalladt. Komitén anser sig därför böra föreslå att för sagda ändamål å stat upptages ett förslagsanslag af 4,000 mark om året samt att premien fastställes till 1 mark. Tillika torde, bl. a. i statistikens intresse, fastställas enahanda föreskrifter rörande premieringen af lom som de, hvilka för närvarande gälla i fråga om sälen.

Det kunde jämväl ifrågasättas huruvida icke skottpenningar borde af allmänna medel erläggas också för dödande af utter. Utan tvifvel är uttern ett svårt plågoris för fisken och kräftan. På grund af skinnets värde efter-

hålles dock detta skadedjur redan nu af fångstmännen så godt sig göra låter. Med afseende härå har Komitén icke ansett nödigt att föreslå utbetalande af premier för dödande af utter.

Motarbetande af vattendragens förorening genom fabriksaffall.

Enligt I kap. 24 § af lagen om vattenrätten är det förbjudet att i vattendrag införa, utkasta eller kvarlämna affall eller annat, hvaraf uppgrundning, men för fisket eller annan skada förorsakas eller pröfvas komma att uppstå, eller upplägga sådant så nära stranden, att det kan af vattnet bortsköljas. Vid industriellt verk eller annan inrättning åligger det egaren att tillse det dylikt affall, vare sig i fast eller flytande tillstånd, ej inkommer i vattnet.

Trots berörda uttryckliga lagstadganden utsläppes ständigt från träsliperier, cellulosa- m. fl. fabrik i vattendragen för fisket ytterst skadliga affallsämnen och detta åtminstone i flertalet fall utan att ens ansökan gjorts om sådan eftergift från ofvan antydda skyldighet, som enligt 3 mom. i ofvan åberopade paragraf kan beviljas, om synnerliga skäl äro. I följd af detta förhållande har fisket i vattnen nedanom dylika fabriker högst väsentligt lidit, ja, enligt hvad Komitén från trovärdigt håll inhämtat, å en del orter inom vidsträckta områden h. o. h. förintats.

Komitén har icke haft möjlighet att undersöka i hvad mån berörda missförhållande kunnat genom samvetsgrant anlitande af till buds stående skyddsåtgärder förekommas eller inskränkas. Emellertid är det icke tänkbart att ett dylikt sakernas tillstånd, som hotar fiskstammen i många vattendrag med fullständig ödeläggelse, skall får fortbestå, utan att energiska åtgärder vidtagas för dess motarbetande. Härvid bör dock självfallet också industrins berättigade intressen tagas i betraktande. Ifrågavarande uppgift förutsätter således hos vederbörande en ingående kännedom af den moderna storindustrins betingelser och problem, en kunskap, som endast personer med teknisk utbildning kunna innehafva. Det är i förevarande fall nämligen icke nog med konstaterande af att skada genom fabriksdriften tillfogas fisket. Om en förbättring skall fås till stånd, måste tillika de utvägar kunna angifvas, genom hvilka skadan kan afvärjas, utan att onödigt intrång i driften eger rum. Dessutom bör en verksam öfvervakning af de meddelade föreskrifternas noggranna iakttagande anordnas. Med afseende å allt detta borde, såsom redan i det föregående, i sammanhang med frågan om fiskeriförvaltningens omorganisation framhållits, för ifrågavarande ändamål en tekniskt bildad person (fiskeriingeniör), anställas, hvilken, efter ingående studium af de åtgärder, som i utlandet vidtagits till förekommande af vattendragens förorenande genom fabriker, och noggrann undersökning af hithörande förhållanden i Finland, egde i hvarje särskildt fall på eget initiativ framställa förslag angående nödigbefunna åtgärder i berördt syfte samt öfvervaka genomförandet och efterlefnaden af meddelade föreskrifter. Endast på detta sätt vore det, enligt Komiténs öfvertygelse, möjligt att verksamt afvärja ifrågavarande onda. Den af berörda förslag föranledda kostnaden vore jämväl högst obetydlig i betraktande af de viktiga ekonomiska intressen förslaget afser att tillvarataga. För öfrigt borde samma person, hvilken betroddes med ifrågakomna åligganden, äfven tillhandagå Fiskeriinspektören med tekniska råd, anvisningar och planer för uppgörande af förslag till fiskodlingsanstalter och konstgjorda fiskvägar, representera fiskeriförvaltningen vid flottningssyner samt bereda frågor angående anläggning af fabriker, fastställande eller ändring af flottningsstadgar m. m., på sätt jämväl stadgats i förslaget till förordning angående omorganisation af fiskeriförvaltningen i Finland (4 §).

Virkesflottningen.

Såsom af 1898 års fiskerikomité redan i detalj ådagalagts (s. 26 ff.) medför flottningen af skogsalster mycken skada och olägenhet för fisket. Det i vattendraget utsatta virket verkar förorenande på vattnet, den lossnande barken täcker bottnen samt alstrar giftiga gaser och svampbildningar, som förstöra ej mindre de små organismer,

hvilka tjäna fiskynglet till föda. än fiskrommen. Detta förhållande eger rum äfven om stocken före flottningen barkats. Vid barkningen aflägsnas nämligen endast ofullständigt det inre barklagret, hvilket innehåller för vattnets renhet särskildt skadliga ämnen. Den återstående delen afskrapas sedermera i forsarna mot stenar eller lossnar vid längre flottning småningom och faller till bottnen.

Virkesflottningen är sålunda en af de förnämsta orsakerna till fiskets försämring. Detta förhållande har äfven af lagstiftaren beaktats och föranledt särskilda bestämningar, bl. a. påbudet att virke, som är afsedt att flottas, i regeln skall ordentligt afbarkas, att fiskodlingsanstalt skall af flottare inrättas och upprätthållas, där det kan befaras att genom flottningen fiske af betydenhet komme att utödas, att flottning ej får ega rum inom fredningsområde, där sådant kan undvikas, att, under den tid fisken stiger, i åmynning eller dess närhet ej må företagas sådant, som skrämmer fisken eller hindrar dess stigande m. m. (2 kap. 6 och 14 §§ af lagen om vattenrätten, 17 kap. 9 § 2 mom. B. B., 17 § F. s.).

Alla dessa föreskrifter hindra dock icke att det menliga inflytandet af virkesflottningen år för år gör sig allt mer kännbart genom en ständig tillbakagång af fisket synnerligast i de vatten, där en intensivare flottning eger rum. Hvad särskildt afbarkningstvånget beträffar, är detta, såsom ofvan redan antydts, icke egnadt att förekomma vattnets och bottnens förorenande, om ock genom dess tillämpning i vissa fall olägenheterna häraf likasom äfven flottningens skadlighet för själfva fiskedriften i någon mån minskas.

Enligt Komiténs öfvertygelse kunna flottningens skadliga inverkningar å fisket med framgång motarbetas blott genom vidtagande af omfattande positiva åtgärder till fiskets höjande; och det synes Komitén sakenligt att därtill erforderliga medel sammanbringas genom en lämplig beskattning af flottningen.

På antydt sätt skulle en varaktig försoning ernås mellan ifrågavarande lika viktiga, men tyvärr motsatta intressen. I analogi med hvad som nyligen skett i Sverige, där för hopbringande af medel till den privata skogsvårdens befrämjande en särskild export-tull på trävaror införts, skulle en fond skapas för fiskevårdens och fiskerinäringens understödjande. Sålunda erhölles medel för motarbetande af de företeelser, hvilka bidraga till fiskets nuvarande lägervall. Möjlighet funnes att upprätta en verksam fisketillsyn. För fiskodling i stor skala kunde erforderliga anslag beviljas. Fiskeriundervisningen kunde ordnas. Sträfvandena för fiskberedningens förfullkomnande kunde behörigen understödjas och medel för befrämjande af fiskhandelns utveckling såväl inom landet som i fråga om exporten till Ryssland vore för handen.

Den föreslagna åtgärden skulle sålunda på det kraftigaste befrämja fiskerinäringen. Å andra sidan komme densamma, med de af Komitén föreslagna låga afgifter, icke att utöfva något nämnvärdt inflytande på de industriers rentabilitet, hvilka som råämne använda flottadt virke. Såsom framgår af det betänkandet bilagda förslaget till förordning angående ändring af särskilda paragrafer i lagen om vattenrätten (2 kap. 19 § 3 och 4 mom.) föreslås nämligen att flottningsafgiften vid ettårig flottning skulle utgå med blott 3/4 penni och vid längre flottning med 1 1/2 penni per stock samt i fråga om ved, props och annat dylikt virke, hvilket knappast någonsin flottas längre distanser än att flottningen hinner afslutas under en sommar, med 2 penni per kubikmeter.

De föreslagna afgifterna vore sålunda försvinnande små i förhållande till virkesenheternas värde. Beträffande desamma har någon åtskillnad icke gjorts mellan barkadt och obarkadt virke. Såsom ofvan redan antydts, är nämligen också flottning af barkadt virke ytterst skadlig för fisket, enär barkningen aldrig kan utföras så noggrant, att ej en stor del af den inre s. k. safbarken stannade kvar. Då

denna sedermera vid flottningen lossnar lättare än barken af obarkad stock vid ettårig flottning och barkadt virke under sådan flottning afgifver mer för vattnets renhet skadliga ämnen, hyses af sakkunniga ganska allmänt den uppfattning att barkadt virke vid ettårig flottning orsakar fisket större skada än obarkadt. Med afseende härå är jämväl numera barkningstvånget afskaffadt vid de flesta nordsvenska elfvar. Berörda uppfattning delas äfven af Forststyrelsen, såsom framgår af det utlåtande, sagda myndighet den 16 december 1910 afgifvit i anledning af ett utaf Guvernören i Kuopio län väckt förslag att barkningstvånget skulle afskaffas och virkesegarene i stället påläggas en flottningsafgift till fiskerinäringens befrämjande, motsvarande det ungefärliga beloppet af kostnaden för virkets afbarkning. Å andra sidan lossnar barken också af obarkadt virke vid ettårig flottning mer eller mindre, då virket passerar genom steniga forsar, och då flottningen, såsom ofta är fallet, varar öfver ett år, faller barken å sådant virke h. o. h. af. Med afseende härå torde det vara så godt som omöjligt att afväga i hvilken proportion flottning af det ena eller det andra virket öfverhufvud verkar skadligare eller mindre skadligt å fisket, hvarför, och då flottningsafgiften föreslagits att utgå med så ytterst lågt belopp, någon åtskillnad icke ansetts böra göras mellan barkadt och obarkadt virke.

För öfrigt torde böra framhållas den stora skillnaden mellan Guvernörens i Kuopio län förberörda förslag och Komiténs. Enligt de uti Forststyrelsens åberopade utlåtande förekommande uppgifter steg år 1907 kostnaden för afbarkning af stock i vattendragen norr om Uleå elf till 30 à 80 penni per stock eller för 3,490,000 stockar till c. 1,877,000 mark. För den öfriga delen af landet, där sagda år flottades minst 22,000,000 stock (och minst 2,000,000 m^3 props m. m.) utgjorde ifrågavarande kostnad c. 2,800,000 eller för hela landet (oafsedt det i Torneå och Muonio elfvar flottade virket, för hvilket 200,000 mark frånräknats)

c. 4,477,000 mark. Denna summa motsvarar således det belopp, som enligt Guvernörens i Kuopio län förslag årligen skulle inflyta till ifrågavarande fond, medan enligt komitéförslaget flottningsafgiftens hela belopp endast skulle stiga till några hundratusen mark om året. (Det exakta beloppet låter sig icke på förhand fastställas, då det ej är kändt huru stor del af virket förblifver liggande i flottlederna öfver ett år.) — I öfrigt föreligger äfven den väsentliga åtskillnad att flottningsafgiftens utgörande enligt komitéförslaget icke vore beroende af afbarkningstvångets eventuella afskaffande. Då flottningen i hvarje fall orsakar fisket betydande skada, finnes nämligen, enligt Komiténs uppfattning, icke något skäl att med hvarandra förbinda dessa tvenne frågor. Komitén har sålunda icke heller anledning att uttala sig om de ändringar af gällande föreskrifter rörande afbarkningstvånget, som måhända vore påkallade, och detta så mycket mindre som af Forststyrelsen uti förberörda utlåtande framställning gjorts angående tillsättande af en särskild komité för utredande af sagda spörsmål.

Komitén har haft förmånen att af en sakkunnig, Chefen för Kymmene flottningsbolag Ingeniören Lennart Frey, erhålla ett skriftligen affattadt utlåtande rörande bl. a. förevarande fråga. Häri afstyrkes införande af ifrågakomna flottningsafgift och anföres i hufvudsak:

1) att flottningens stora skadlighet för fisket ej vore bevisad och att det förty vore principiellt oriktigt att beskatta den förra till förmån för fiskerinäringen, synnerligast som virkesegarene redan nu på grund af stadgandet i 2 kap. 19 § 1 mom. af lagen om vattenrätten nödgas ersätta jordegarene genom flottningen orsakad skada;

2) att ångbåts- och motortrafik samt vissa industrier skadligt inverkade på fisket och att det förty vore obilligt att beskatta flottningen allena;

3) att afgift icke i någon händelse billigtvis kunde fordras för virke, som sjunkit under flottningen, hvarför afgiften, om sådan skulle komma i fråga, borde beräknas icke

för det i flottleden utsatta virket utan för den virkesmängd, som framkommit till destinationsorten; samt

4) att det likaså vore obilligt att afgiften beräknades oberoende af den längre eller kortare flottningen.

I anledning af sagda anmärkningar får Komitén framhålla att flottningens stora skadlighet för fisket är så uppenbar, att något tvifvel därom skäligen icke kan hysas. Uti oftanämnda utlåtande af Forststyrelsen förnekas ej heller detta sakförhållande, hvarpå otaliga bevis kunde anföras. Bland sådana vill Komitén blott framhålla ett, som hänför sig till den af Kymmene flottningsbolag använda flottleden. I Kalkis och Koskenniska forsar af Kymmene elf var laxfisket ännu för några årtionden sedan synnerligen godt. Numera är sagda fiske så godt som ödelagdt. Vid ingendera forsen hafva funnits några fabriker, hvilka fiskets minskning kunde tillskrifvas. Ej heller kunna några andra rimliga orsaker därtill påvisas än just den intensiva stockflottningen uti elfven.

Beträffande den ersättning, som bör erläggas åt jordegare för skada, som orsakas af flottning, är att märka att vid beräknande af dylik ersättning i regeln tages och kan tagas i betraktande blott sådan förlust och olägenhet, som orsakas genom skadande af redskap och fiskedriftens omöjliggörande eller försvårande samt i främsta rummet skada, som uppkommer därigenom att flottningsmanskapet nedtrampar stränderna och att växtligheten å invid vattendraget belägna fält lider af å dem anhopadt barkaffall. Den år för år växande skada, som är en följd däraf, att betingelserna för fiskens trefnad och fortkomst genom flottningen småningom försämras, undandrager sig däremot af naturliga skäl en direkt uppskattning och kommer sålunda öfverhufvud icke i betraktande vid ersättningens bestämmande. Af samma skäl blifva i många fall blott de fiskevattensegare delaktiga af ersättning, hvilka utöfva fiske i den stråt, längs hvilken flottningen försiggår, hvaremot aflägsnare vid samma vattendrag boende jordegare icke komma i åtnjutande däraf, ehuru flottningens skadliga verkningar

med tiden göra sig kännbara äfven i fråga om dessas fiske. I detta sammanhang bör äfven framhållas att enligt lag anspråk på ersättning icke får väckas efter utgången af det kalenderår, som följer på det, hvarunder flottningen egt rum, hvilket stadgande jämväl gifver vid handen att ersättningsskyldigheten är inskränkt till den omedelbart påvisbara skada, som orsakas af flottningen under etthvart år. I betraktande af allt detta kan det ej med fog påstås att virkesegarene genom erläggande af förberörda ersättning godtgöra all den skada flottningen tillskyndar fisket.

Det kan icke förnekas och har jämväl i annat sammanhang framhållits att mycken skada åsamkas fisket äfven af sådana industriella inrättningar, hvilka med sina affallsprodukter förorena vattnet. Ett dylikt förfarande är likväl i lag förbjudet; och det kan förty ej komma i fråga att beskatta vissa inrättningar till förmån för fiskerinäringen på grund af den skada de på antydda sätt orsaka fisket. Hvad åter ångbåtstrafiken vidkommer kan denna väl, där den fortgår synnerligen lifligt, bidraga till att fisken drager sig bort till fredligare vatten, men något direkt skadande af betingelserna för fiskens fortkomst kan dock i allmänhet icke tillskrifvas sagda trafik.

Beträffande de ofvan under p. 3 och 4 anförda anmärkningar torde märkas att sjunket virke är i hög grad menligt för fisket, hvarför något skäl ej förefinnes att fritaga vederbörande från erläggande af afgift för sådant virke, äfvensom att Komitén genom att föreslå olika afgifter för ettårig och flerårig flottning tagit hänsyn till flottningens längd, men att en mer i detalj gående åtskillnad skulle leda till invecklade bestämningar och praktiska svårigheter.

Ifall Komiténs förslag angående förberörda flottningsafgift vinner godkännande, synes det sakenligt att virkesegarene befrias från den i 2 kap. 6 § af lagen om vattenrätten föreskrifna skyldighet att i vissa fall inrätta och upprätthålla fiskodlingsanstalt, hvilket åliggande då borde öfvergå på kronan. En sådan förändring synes önsklig jämväl på grund däraf, att föga garanti finnes för att en af virkesegare upprätthållen fiskodlingsanstalt komme att

uppvisa nämnvärda praktiska resultat, hvarför i främsta rummet erfordras att anstalten skötes med intresse och sakkunskap.

Förestående synpunkt har beaktats i förslaget till ny lydelse af ifrågavarande lagrum.

Då det ofta visat sig nödvändigt att tillåta flottning in på hösten jämväl i vattendrag, där forsar finnas, uti hvilka laxen leker, men sådant, på det sätt flottningen härintills bedrifvits, inverkar synnerligen skadligt på laxens fortplantning, har Komitén ansett sig böra föreslå att i dylika vatten flottning efter den 15 september finge ega rum blott under förutsättning att denna i forsarna försigginge uti flottningsrännor, så inrättade att laxens lek ej genom deras begagnande störtes. Stadgandet härom har synts lämpligen kunna ingå i 2 kap. 2 § af lagen om vattenrätten. Genom detsamma skulle självfallet däremot tilläfventyrs stridande bestämningar i flottningsstadga för visst vattendrag förlora sin giltighet efter utgången af den femårs frist, som utsatts för att vederbörande måtte hinna vidtaga de af stadgandet i fråga betingade åtgärder, till hvilkas utförande de för öfrigt, enligt Komiténs mening, borde kunna påräkna bidrag ur fonden för fiskerihushållningens befrämjande.

På det att Fiskeriinspektören må kunna taga initiativ till införande i resp. flottningsstadgar af föreskrifter, som i fiskets eller fiskevårdens intresse kunna befinnas önskvärda, har det jämväl synts nödigt att göra ett tillägg till 30 § af förordningen den 23 juli 1902, angående hvad vid tillämpning af lagen om vattenrätten bör iakttagas, hvarför ock förslag till sådant tillägg åtföljer komitébetänkandet.

Särskilda åtgärder för höjande af fiskerinäringen i norra delen af Uleåborgs län.

Till 1907 års Landtdag inlämnades såsom kändt särskilda petitionsförslag, som rörde fiskeriförhållandena i norra delen af Uleåborgs län. De uti sagda memorial uttalade önskningsmål har Komitén sökt tillmötesgå, så vidt sådant synts möjligt utan äfventyrande af fiskevårdens intressen. I detta afseende hänvisas till de förändrade bestämningarna angående notdräkt (11 och 13 §§ Fs.), till möjligheten att lämpa fredningstiderna efter lokala förhållanden (46 § Fs.) samt till förslaget angående fisket i vatten, som hör till kronopark eller odisponerad kronojord. Beträffande notdräkt har Komitén dock icke ansett sig kunna förorda så stor frihet, som befolkningen, att döma af petitionsmemorialen, synes önska och anse för sin fiskedrift nödig. Komitén håller jämväl före att, frånsedt de säregna förhållandena inom Lappmarkens härad, ett gifvande fiske kunde, under den tid notdräkt i sjö ej får ega rum, uti ifrågavarande trakter idkas med stående redskap (ryssjor, nät m. m.), om blott befolkningen lärde sig använda sådana redskap. Med afseende härå får Komitén uttala det önskningsmål, att vederbörande landtbrukssällskap måtte genom anslag af allmänna medel sättas i tillfälle att till enhvar af Kuusamo, Kuolajärvi, Taivalkoski och Pudasjärvi kommuner samt måhända äfven till andra orter i norra delen af landet under några år å rad sända instruktörer, som hade till uppgift att undervisa befolkningen i tillverkning och användning af tidsenliga redskap samt söka bibringa allmogen intresse för fiskevård. En dylik åtgärd borde enligt Komiténs förmenande verksamt bidraga till att öka förvärfsmöjligheterna för befolkningen uti ifrågavarande trakter, under det att däremot en obegränsad användning af not måste befaras verka förödande på fiskstammen och sålunda i längden bringa sagda förvärfsmöjligheter att utsina.

Af de komitébetänkandet åtföljande författningsförslagen äro en del, nämligen de uti innehållsförteckningen under N:ris 1, 3, 4, 5 och 6 upptagna, af sådant innehåll, att de erfordra Landtdagens medverkan, medan de öfriga äro af administrativ natur.

Rudolf Erenius.

J. Alb. Sandman. Filip Grönvall. Arvid Th. Genetz.

Eelis Karhusaari. Karl Nordberg. Petter Nyback.

Filip Grönvall.

Förslag till Nådig Förordning, angående ny lydelse af 17 och 18 kapitlen Byggningabalken.

17 Kap.

Huru fiskevatten nyttjas må.

1 §.

Är bys fiskevatten oskiftadt, utgöra delegarene ett fiskelag; och skall i fråga om fiskets bedrifvande i det samfälda vattnet iakttagas hvad nedan i 2—13 §§ stadgas.

2 §.

Samfäldt fiskevatten må delegarene sig emellan dela i lotter, en för hvarje, i fall de enas därom och om sättet för fiskets utöfvande. Sådan indelning skall ske för minst tio och högst tjugufem år i sänder.

Vilja delegarene undantaga någon del af vattnet för att utgifvas på arrende för gemensam räkning, vare det tillåtet.

3 §.

Då fisket i samfäldt vatten ej så ordnas, som i 2 § säges, skall vattnet indelas i lämpliga lotter och fiskerätten i enhvar lott utgifvas på arrende för minst tio och högst tjugufem år i sänder. Dock vare enhvar delegare berättigad att jämte sitt husfolk i det samfälda vattnet idka mete med mask, såvidt ej vid utarrenderandet annorlunda bestämts.

Ej må flere lotter utarrenderas åt samma person, där sådant af någon delegare motsäges, ej heller lott af arrendator utan delegarenes samtycke åt annan öfverlåtas.

4 §.

I fall omständigheterna det påkalla, må äfven annan ordning för fiske i samfäldt vatten, än i 2 och 3 §§ säges, med särskildt tillstånd antagas.

Om sådant tillstånd ansökes hos guvernören, som eger höra den myndighet, hvilken utöfvar tillsynen öfver fiskeväsendet i landet. I fall denna afstyrker ansökningen eller däri föreslår ändringar, som icke af delegarene godkännas, varde ansökningen afslagen; och skola delegarene, om ock besvär anföras, omedelbart ställa sig till efterrättelse stadgandena i 2 och 3 §§.

5 §.

Hör insjö, hvars areal understiger ettusen hektar, till två eller flere byar och är vattnet oskiftadt, utgöra delegarene i fråga om den sjö jämväl ett fiskelag; och gälle angående fiskets ordnande däri hvad om samfäldt vatten stadgas.

6 §.

Den i 2 och 3 §§ afsedda indelning af fiskevatten eger bestånd äfven om lägenhet i byn ombytt egare eller skifte af vattnet därefter skett. Likväl vare i sistnämnda fall åtgärder, som vidtagits på grund af 2 § 1 mom., förfallna, sedan skiftet vunnit laga kraft.

7 §.

De i 3 § afsedda lotter skola såvidt möjligt vara sådana, att en ordnad fiskedrift inom hvarje lott kan ega rum.

Där indelning af fiskevatten skall ske på grund af 3 §, verkställes indelningen af kommunalnämnden med anlitande af fiskeritjänstemans eller landtmätares biträde.

8 §.

Utarrenderandet af fiskevatten på grund af 3 § skall ske genom offentlig auktion vid sammanträde af delegarene. Sådant sammanträde utlyses, såsom om kommunalstämma är stadgadt, af kommunalnämndens ordförande, som jämväl förrättar auktionen.

Vid auktionen vare högsta anbudet gällande, såvidt arrendator, där delegarene det fordra, genast ställer nöjaktig säkerhet. Åt person, som är bosatt inom byalaget, kan dock af delegarene gifvas företräde, äfven om hans anbud är lägre än annans.

Öfver auktionen må inom femton dagar klagan skriftligen föras hos kommunalnämnden, som slutligen afgör sådant ärende.

9 §.

Delegare i samfäldt fiskevatten skola till förebyggande af fiskstammens utödande antaga ordningsregler för fiskets bedrifvande. Angående innehållet i öfrigt af sådana ordningsregler och om deras stadfästande stadgas särskildt.

10 §.

Kommer ej sådan ordning för fiske i samfäldt vatten, som ofvan säges, till stånd inom två år från denna lags trädande i kraft, skall guvernören, på anmälan af delegare, allmän åklagare eller den i 4 § 2 mom. nämnda myndighet, med utsättande af vite förbjuda delegarene att tillsvidare fiska med andra än krokredskap.

11 §.

Delegarene i samfäldt vatten ega utöfva rösträtt fiskelagets angelägenheter efter sitt byamål och njuta enligt samma grund del i gemensam afkomst däraf.

I fall, som i 5 § säges, eger delegare rösträtt och del i gemensam afkomst enligt sin andel i vattenarealen.

12 §.

För fiskelag skall af delegarene förman utses för en tid af tre år i sänder; och är förmannen i sitt sysslande underkastad tjänstemannaansvar.

Underlåta delegarene att välja förman, utses sådan af kommunalnämnden, som då tillika bestämmer det förmannen tillkommande arfvode.

Angående den ersättning, som tillkommer medlem af kommunalnämnden för sysslande, som i 7 och 8 §§ omförmäles, är särskildt stadgadt.

13 §.

Hvad i det föregående stadgas om fiske i samfäldt vatten, afser äfven kräftfångst, men ej strömmings-, hvassbuks- eller torskfiske.

14 §.

Vilja egare af lägenheter, hvilkas enskilda vattenområden gränsa till hvarandra, gemensamt i dem införa ordnad fiskedrift, upprätte därom för minst tio och högst tjugufem år skriftligt samt af kända och trovärdiga vittnen styrkt aftal.

Innehåller sådant aftal icke något mot lag stridande, må stadfästelse däråa af domstol meddelas. Sedan vare aftalet beståndande, äfven om ombyte af egare inträffar.

Domstol åligger att för hvarje kommun föra register öfver dylika aftal och därur lämna utdrag åt enhvar, som sådant åstundar.

15 §.

Vilja delegarene i ett skifteslag eller i flere skifteslag inom samma eller skilda kommuner för gemensam fiskevård bilda en fiskevårdsförening, må de för området antaga de stadgar angående fiskeredskap, fisketid, fiskesätt, fredning af fisk, fiskleders inrättande och fiskevårdens handhafvande i öfrigt, som utöfver de i lag meddelade bestämningar befinnas nödiga.

Beslut om fiskevårdsförenings bildande och stadgars antagande fattas vid kommunalstämma af delegarene eller genom af dem utsedda fullmäktige, på sätt stadgadt är om angelägenheter, som bero på tillgörande af kommun eller flere kommuner samfäldt.

Stadgarna, innehållande jämväl nödiga föreskrifter om föreningens förvaltningsnämnd och bestämning om böter, högst tvåhundra mark, för deras öfverträdande, underställas Kejserliga Senatens pröfning och stadfästelse.

Sedan stadfästelse å stadgarna meddelats, anses fiskevårdsföreningen slutligen bildad; och gälle om handläggningen af dess angelägenheter, såvidt de icke ankomma å förvaltningsnämnden, hvad ofvan i 2 mom. säges.

16 §.

För fiskstammens upprätthållande skall i hvarje bys vatten, ehvad det är samfäldt eller skiftadt, finnas ett eller, där så erfordras, flere fredningsområden; och skall härtill utses ställen, å hvilka värdefullare fiskslag, hvilkas fortplantning icke är skyddad genom i lag eller fiskevårdsförenings stadgar föreskrifven fredningstid, förrätta sin lek, yngel plägar uppehålla sig eller fiskens skyddande eljes är af vikt. Dock vare inrättande af fredningsområde för strömming icke erforderligt.

Vid fredningsområdes utläggande skall i öfrigt iakttagas att jämte den plats, som för ändamålet i främsta rummet afses, i området intages så stor sträcka af kringliggande vatten, att fiskens uppstigande till den förra icke hindras och fisken där ej oroas af vattnets nyttjande utanför.

För fiskevatten, som gränsa till hvarandra, må gemensamt fredningsområde utläggas, där så befinnes lämpligt.

I fredningsområde må ej, såvidt undvikas kan, indragas malmförande del af sjö, ej heller plats, som är behöflig för lertäkt.

Hvad här stadgas om by, gälle äfven enstaka lägenhet, hvars vattenområde öfverstiger femhundra hektar.

17 §.

Har skifte af samfäldt vatten skett och befinnes det sedermera nödigt att däri utlägga fredningsområde, bör fiskevattensegare, som härigenom blir lidande, tilläggas skälig, årligen utgående ersättning af de öfriga.

18 §.

Inom fredningsområde må ej tagas malm, sten, lera, sand eller dylikt, ej heller sjöfoder bärgas före den 15 juli.

Likaledes vare förbjudet att inom fredningsområde verkställa flottning eller färdas med ångfartyg eller under pågående fisklek med annan farkost, där tillräcklig flott- eller farled eljes finnes.

Delegarene i samfällighet vare skyldige att, på sätt särskildt stadgas, hålla fredningsområdes gränser utmärkta.

19 §.

Hafva fiskevattensegare underlåtit att utlägga fredningsområden eller hafva sådana områden olämpligt eller i otillräckligt antal utlagts, eger den i 4 § 2 mom. nämnda myndighet, fiskevårdsförening, kronolänsman eller delegare i fiskevattnet om förhållandet anmäla hos guvernören, som förordnar landtmätare att utlägga fredningsområde, hvartill då må tagas högst en femtondedel af vattnets hela ytvidd.

Skall, enligt hvad i 17 § säges, i anledning af sådan förrättning ersättning åt fiskevattensegare erläggas, bestämmes ersättningen vid förrättningen.

Utläggning af fredningsområde lände genast till efterrättelse, ändå att förrättningen öfverklagas.

20 §.

Är bys vattenområde så ringa, att något nämnvärdt fiske där icke kan ega rum, vare delegarene befriade från inrättande af fredningsområde.

Därest å någon ort samtliga fiskslag, för hvilka inrättande af fredningsområde kunde ifrågakomma, äro fredade minst sex veckor under lektid, förfaller skyldigheten att utlägga eller upprätthålla fredningsområde, såframt dylikt icke är af nöden för annat ändamål än säkerställande af fiskens fortplantning.

Befrielse från skyldigheten att inrätta eller upprätthålla fredningsområde sökes hos guvernören, som eger öfver ansökningen höra den i 4 § 2 mom. nämnda myndighet.

21 §.

Om fisket i vatten, som tillhör odisponerad kronojord eller kronopark enskildt, och om fredningsområden i sådant vatten gälle hvad därom särskildt förordnas.

22 §.

Kungsådra vare hållen såsom fiskled, så ock dess tredubbla bredd i vattnet utanför i sjön ända till dess djupet vidtager.

Kungsådra och annan fiskled skall städse hållas fri från fiskeverk och alla andra stående fiskeredskap, och må där ej heller med rörligt redskap annorledes bedrifvas fiske än att fiskleden städse är öppen till sin halfva bredd.

Ej må ock eljes fiskeverk så byggas eller med stående redskap så fiskas, att fisken vender afstängd från annans vatten eller från fredningsområde, eller att fiskens stigande i strömfall omöjliggöres.

Ryssja eller annat med botten försedt redskap, som till någon del är högre än en och en half meter, må ej utsättas i eller inom tvåhundra meter utanför sund, som utgör enda eller hufvudsakliga vattenleden för vik eller fjärd.

23 §.

Har någon härförinnan lagligen förvärfvat rätt att med fiskeverk stänga kungsådra annorledes än i 22 § säges, njute den rätt till godo; vare dock pliktig, där kronan eller egare af fiskevatten ofvan eller nedan det fordra, att emot lösen afstå sådan rättighet, såsom om expropriation af fast egendom för allmänt behof är stadgadt.

Då särskilda omständigheter det påkalla, får äfven framdeles beviljas tillstånd att i elf, ström och å tillsvidare för viss tid af året med fiskeverk stänga ända till trefjerdedelar af vattnet.

24 §.

Stående redskap, som är afsedt eller särskildt egnadt för fångst af lax eller sik, må ej utsättas inom fem kilometer utanför och åt hvardera sidan från mynningen af Kemi, Ijo, Uleå, Kumo och Kymmene elfvar samt af Vuoksen elf inom Sakkola socken.

Annorstädes skall utanför lax- eller sikförande elf eller å enahanda fredning gälla i saltsjön hela året inom tre kilometer från mynningen samt uti insjö under tiden från och med den 1 augusti till och med den 30 april inom en kilometer från in- och utloppet.

I eller närmast utanför sund eller vik, som utgör enda eller hufvudsakliga leden för laxens eller sikens uppstigande, må i 1 mom. afsedt redskap icke utsättas, där sådant skulle utgöra ett väsentligt hinder för fiskens uppstigande.

Kejserliga Senaten vare berättigad att, där så pröfvas nödigt, i fråga om storryssja och annat likartadt med botten försedt redskap utsträcka det i 1 mom. nämnda förbud att gälla inom ett område af ända till tio kilometer.

Under lax inbegripes äfven annorlunda benämnd fisk af laxsläktet, utom röding.

25 §.

Där så befinnes nödigt, må den myndighet, som utöfvar tillsynen öfver fiskeväsendet i landet, låta utmärka mynningen af elf och å i det afseende som i 24 § 1 och 2 mom. omförmäles.

26 §.

I särskildt inrättad fiskväg och inom etthundra meter från dess in- och utlopp vare allt fiske förbjudet;

och må ej heller inom hundra meter ofvan- eller nedanom dambyggnad öfver hela vattendraget eller i vattenränna eller vattenledning idkas fiskfångst.

Förbud, hvarom i 1 mom. stadgas, gäller ej fiskeverk, som härförinnan lagligen tillkommit, ej heller fiskeverk, som inrättas för ålfångst.

27 §.

Hör till by eller lägenhet vatten, som har ingen eller endast sådan förbindelse med annans vatten, att fisk ej i nämnvärd mån kan där upp- och nedgå, och äro delegarene om sättet för fiskets bedrifvande alla ense, må ej å sådant slutet vatten tillämpas hvad i detta kapitel stadgas om fiske i samfäldt vatten och om fredningsområden.

Hvad här stadgas gälle ej vatten, som endast genom dambyggnad är afskildt från annans vatten.

Till slutet vatten får ej utan egarens samtycke ledas fiskväg.

28 §.

Sjö, hvars förbindelse med annat vatten utgöres endast af bäck, må för fiskodlingsändamål, efter utverkadt tillstånd, afstängas, där det kan ske utan nämnvärd skada för annan. Lag samma vare om afstängande för nu nämndt ändamål af bäck eller del af bäck.

Ansökan om tillstånd, hvarom här är fråga, göres hos guvernören, hvilken eger öfver ansökningen höra den myndighet, som har tillsynen öfver vattendraget.

Befinnes sedermera afstängning, som ofvan afses, vålla annan nämnvärd skada, ankomme å domstolen att förordna om stängslets undanskaffande; och ege rätt till ersättning alltid rum.

29 §.

Innehafvare af fiskerätt och hans medhjälpare ege för fiskeredskaps utsättande, upptagande och vittjande beträda annans strand utom tomt, trädgård eller badställe samt jämväl upplägga redskapen till torkning å strand, där dylikt område, upplagsplats, park eller odlade egor icke tillstöta. Har lämplig plats af strandegaren för sagda ändamål anvisats, må ej annat område därtill begagnas; och tillkomme strandegaren full ersättning efter uppskattning för all skada och olägenhet.

Strandegare vare skyldig att anvisa fiskerättsinnehafvare väg till fiskevattnet, där denne eljes icke lämpligen kan komma till detsamma. Likaså anvise jordegaren på begäran plats för uppförande af byggnad, som för fiskets bedrifvande är oundgängligen nödvändig, därest sådan byggnad icke medförde nämnvärd olägenhet för jordegaren. Denne må dock, där han det vill, själf uppföra byggnaden.

För nyttjande af fastighet, som i 2 mom. nämnes, vare jordegaren berättigad till ersättning.

30 §.

Har någon rätt till fiske i annans fiskevatten, hafve denne makt att rättigheten lösa efter dess fulla värde. Kan värdet ej annorledes tillförlitligen utrönas, anses det motsvara tjugu gånger medelårsafkomsten af fisket under senaste fem år, sedan godtgörelse för tiden, som bort åtgå till fiskandet, och all annan afgång frånräknats. Är tvist om värdet, skall, innan målet afgöres, syn och uppskattning verkställas af gode män, som rätten utsett.

Dylik lösningsrätt ege dock icke rum med afseende å kronans lax- eller sikfisken, kommunen tillhörigt fiske, lagligen utmärkt lax- eller siknotvarp eller fiskeverk med särskildt förunnad rätt till lax-, sik- eller nejonögon-fångst.

31 §.

Anträffas någon å bar gärning vid fiske i vatten, däri han ej eger rätt till sådan fångst, må egaren eller innehafvaren af fiskerätten eller hans fiskevårdare eller

folk eller förmannen för fiskelaget af den fiskande taga båt, redskap eller annat till vedermäle. Sker sådant fiske i vatten, hvarom i 18 kap. säges, tillkomme samma rätt äfven polistjänsteman.

32 §.

Är fiskeredskap olagligen utlagdt i kungsådra eller annan fiskled, ankomme å utmätningsman, polistjänsteman och fisketillsyningsman att borttaga redskapet på den skyldiges bekostnad.

33 §.

Förmenar någon att utläggning af fredningsområde kränker hans rätt, söke ändring hos domstolen inom sextio dagar. Uppstår tvist om fiskleds rätta läge och öppenhållande, ankomme saken jämväl å rättens pröfning; och ege denna, där det finnes nödigt, inhämta yttrande af den i 4 § 2 mom. nämnda myndighet.

34 §

Kejserliga Senaten eger för fiskodlingsändamål medgifva undantag från stadgandena i 24 § 1, 2 och 3 mom.

18 Kap.

Om kronans enskilda fisken samt allmänt fiske.

1 §.

Kronans enskilda fisken i saltsjön, elfvar, strömmar, åar och insjöar förblifva kronan förbehållna, där de af ålder varit och fortfarande innehafvas.

2 §.

I insjöfjärd utom bys vatten ege hvarje innebyggare i de kommuner, som till fjärden stöta, idka fiske; och skola kommunerna för fiskets bedrifvande antaga stadgar med utsättande af böter, högst tvåhundra mark, för deras öfverträdande.

Stadgarna skola underställas Kejserliga Senaten för pröfning och stadfästelse.

3 §.

I saltsjön utom bys vatten må enhvar landets invånare idka fiske med den inskränkning, som innebäres af stadgandet i 24 § 17 kap. angående fisket utanför mynningen af laxförande elf eller å.

Inom fem kilometer från Tytärsaari, Lavansaari med Penisaari och Seitskär utöar må dock, medan hafvet är isbelagdt, fiske bedrifvas endast af innebyggarene å dessa utöar.

Sådan rätt till fiske, som i 1 mom. säges, ege ock rum vid kronan tillhöriga hafsstränder samt sådana skär och holmar i saltsjön, som visst hemman icke tillyda eller under särskilda villkor innehafvas, utom såvidt visst fiskeställe är eller varder undantaget.

4 §.

I hafsbandet må enhvar landets invånare bedrifva fiske med krokredskap.

Likaså vare mete inom bys vatten äfven uti yttre skärgården tillåtet för enhvar, som inom byalaget har sitt bo och hemvist, så ock fiske med långref etthundra meter från land.

Hvad ofvan sagts gäller oberoende däraf om vattnet är samfäldt eller skiftadt.

Mete, hvarom ofvan i 2 mom. talas, inbegriper icke svirfvelmete, ej heller slantning.

5 §.

Fångst af strömming med nät må inom bys vatten i yttre skärgården och hafsbandet idkas af enhvar, som inom byalaget har sitt bo och hemvist, dock blott under tiden från och med den 1 juli till och med den 31 mars; och gälle härvid äfven bestämningen i 4 § 3 mom.

6 §.

Allmänt fiske, hvarom säges i 4 och 5 §§, må ej så bedrifvas, att notdräkt därigenom hindras eller försvåras.

7 §.

Å Kejsaren och Storfursten ankommer att låta fastställa gränslinje mellan inre och yttre skärgården samt att utfärda härför nödiga bestämningar. Efter det sådan gräns blifvit slutligen fastställd, vare den beståndande.

8 §.

Fiskeidkare vare berättigade att å kronans stränder, skär och holmar, hvarom i 3 § 3 mom. sagts, i mån af tillgång utan afgift få mark åt sig upplåten för uppförande af boningshus, bodar och beredningshus, som för fiskets bedrifvande erfordras; och anvise guvernören för sådant ändamål nödigt område.

Fiskeidkare må äfven, då sådant för fiskets utöfvande är af nöden, begagna sig af enskild tillhörig strand utom plats, som i 17 kap. 29 § 1 mom. säges, för landfäste samt tillfällig uppdragning af båt och torkning af redskap, där sådant kan ske utan olägenhet för egaren; svare dock för all skada.

Å holmar i hafsbandet vare det fiskeidkare tillåtet att uppföra byggnad under villkor och förutsättningar, som i 17 kap. 29 § 2 och 3 mom. säges.

9 §.

Hvad här ofvan och i 17 kap. är stadgadt skall, i fråga om elf eller å, som utgör gräns mot annat land,

samt dess tillflöden och saltsjön utanför dess mynning, tillämpas endast såvidt icke är eller varder annorlunda föreskrifvet.

10 §.

Upprensar någon härefter nytt notvarp i saltsjön utom bys vatten, ege njuta detsamma tillgodo i tjugu år.

11 §.

Tillämpningen af denna förordning vidtager den

Förslag till Nådig Förordning, innefattande fiskeristadga för Storfurstendömet Finland.

1 Kap.

Om förbjudna fiskesätt.

1 §.

Fiske må ej bedrifvas:

a) genom skjutande eller sprängning eller med giftiga ämnen;

b) med ljuster eller liknande redskap;

c) med redskap, som i sin helhet eller till någon del är gjordt af väf;

d) med krok, agnad med lefvande fisk.

2 Kap.

Om laga fiskeredskap.

2 §.

Not och nät må ej hafva mindre maskvidd än att antalet hvarf eller maskstolpar på 60 centimeters sammanhängande längd af det utsträckta, våta garnet högst utgör, i redskap för fångst af hafs- och Ladoga-lax samt tajmen 9, röding, braxen, sik, gös och id 15, gädda och abborre i saltsjön 20 och i annat vatten 22, strömming 44, nors och siklöja 60, hvassbuk 50 samt annan fisk 25. För strömmingsnot vare dock en täthet af ända till 48 hvarf tillåten.

Hvad i 1 mom. säges gäller äfven annat redskap af garn. Dock må storryssja, hvarmed förstås ryssja, som till någon del är högre än en och en half meter, där den är afsedd för fångst af annan fisk än strömming, hafva en täthet af högst 17 hvarf enligt ofvan angifna beräkningsgrund. Annan ryssja, som till någon del är högre än en meter, och användes i sötvatten, må ej vara tätare än 15 hvarf enligt samma beräkningsgrund.

Tillstånd att använda garnredskap med mindre maskvidd än ofvan sagts kan, utom beträffande storryssja, för visst vatten medgifvas.

3 §.

Hvad i 2 § sagts är ej tillämpligt å nät, som telnadt icke öfverstiger en meter i höjd och ej är längre än åtta meter samt endast användes till fångst af löjor eller annan agnfisk, ej heller å sådan vid skaft fästad håf, som är afsedd för fångst af agnfisk eller spigg.

4 §.

Ej må för ett mindre fiskslag afsedt redskap användas å sådana ställen eller å sådan tid, att fisk af större slag i nämnvärd mån med redskapet fångas; dock får nors-, siklöj- och strömmingsnot begagnas för fångst af annan fisk, om kilen utbytts mot annan af sådan gleshet, som i 2 § 1 mom. sagts.

5 §.

Not, afsedd för fångst af annan fisk än strömming, skall vara så telnad, att afståndet mellan knutarna å öfre telnen icke nämnvärdt öfverstiger maskstolpens längd.

6 §.

I ryssja, som till någon del är högre än en meter, må afstånden mellan knutarna vid banden icke nämnvärdt afvika från maskstolpens längd.

7 §.

I katsa eller annan af spjälar byggd fångstinrättning skall minsta afståndet mellan spjälarna vara två centimeter.

Ej må katsa för laglig anses, som ej är så inrättad, att dess mynning äfven vid lägsta vattenstånd är tillsluten ofvan vattnet ända till vattenytan.

8 §.

Spömjärde eller likartadt redskap må ej vara tätare än att minsta afståndet mellan spöna är två samt mellan förbindningarna femton centimeter.

Mjärde af större täthet får dock användas för fångst af nejonögon nattetid från och med den 16 augusti till årets slut.

9 §.

Med de i 7 och 8 §§ nämnda undantag skola i redskap, som tillverkats af annat material än garn, öppningarna vara minst lika stora som om redskapet vore gjordt af garn.

3 Kap.

Om användningen af vissa fiskeredskap.

10 §.

Nät, ryssja eller annat stående redskap må ej utsättas i fiskled, ej heller fiske med rörligt garnredskap däri annorledes bedrifvas än att fiskleden städse hålles fri till sin halfva bredd.

Hvad om stående redskap säges är ej tillämpligt å långref eller annat krokredskap.

11 §.

Fiske med rörligt garnredskap, utom håfvande från stranden eller landfast brygga, vare, med de här nedan och i 13 § nämnda undantag, förbjudet i lax- eller sikföran-

de elf och å samt inom en kilometer utanför och åt hvardera sidan från dess in- och utlopp. Är särskildt lax- eller siknotvarp där lagligen utmärkt, må dock i sådant varp dragas not.

Det vare jämväl tillåtet att i Kemi elf från dess mynning till Rovaniemi sockens södra gräns fiska lax och tajmen med not under tiden från islossningen till och med den 15 juni.

Fångst af tajmen med not må äfven äga rum i Kemi elf nedanom Taivalkoski fors och uti Ijo elf nedanom Raasakka pata allestädes från och med den 16 september till och med den 15 oktober.

12 §.

Uti insjö, hvars areal understiger femhundra hektar, vare notdräkt under isen förbjuden. Sådant fångstsätt må ej heller i större sjö användas för fiske af braxen; och skall braxen, som erhålles vid notdräkt under isen, genast åter i vattnet utsläppas.

13 §.

Under islossningen och därefter intill den 15 juli må, med de i 11 § 2 mom. och här nedan nämnda undantag, fiske med annat rörligt garnredskap än håf ej ega rum. Inträffar islossningen före den 1 maj, räknas förbudet från denna dag.

För fångst af siklöja må dock efter den 1 juni i insjö å fjärd eller vid öppen strand i vatten utan bottenväxter användas flytande not.

Uti insjö, hvari fredningsområde för nors finnes inrättadt, vare jämväl medgifvet att under tio dagar från islossningen med not fånga nors å ställen, där sådant fiske af gammalt bedrifvits.

Tillstånd att under norsens lektid med not fånga sådan fisk i mynningen af elf eller å kan, där norsen icke är fredad, medgifvas för högst sju dagar.

I saltsjön må efter den 20 juni notdräkt för fångst af id ega rum i varp, som enligt fiskeriinspektörens anvisning särskildt därför utmärkts.

Å Ladoga vare notdräkt för fångst af lax- och sik städse tillåten vid klippstränder ytterom skären och vid utöar.

Hvad i 1 mom. säges gäller icke notdräkt i sjö inom Lappmarkens härad för fångst af sik och siklöja, ej heller fångst af strömming i varp, som af ålder nyttjats uteslutande för strömmingsfiske, eller lax- eller sikfångst i därför lagligen utmärkt varp.

Drifgarnsfiske i saltsjön vare städse tillåtet.

14 §.

Storryssja må användas blott i saltsjön, så ock i Ladoga vid öppen strand och utöar samt ytterom skären.

15 §.

Storryssja, afsedd för fångst af strömming, må i inre skärgården ej hållas utsatt längre än till och med den 15 juni samt i yttre skärgården ej längre än till och med den 30 juni. Användning af annan storryssja vare i saltsjön förbjuden under oktober och november månader.

16 §.

Hvad om storryssja i denna förordning säges gäller äfven annat med botten försedt redskap, som till någon del är högre än en och en half meter.

Tillstånd att för lax- eller sikfångst inrätta fiskeverk af större höjd än en och en half meter kan medgifvas i fråga om vatten, där sådant eljes ej är tillåtet.

4 Kap.

Om fredning.

17 §.

Under nedannämnda tider vare följande fiskslag fredade och fångst af sådana förbjuden, nämligen:

lax, med det i 11 § 3 mom. för tajmenfångst stadgade undantag, allestädes utom i saltsjön och i Ladoga, från och med den 1 september till och med den 30 april;

sik, utom i Ladoga, under oktober och november månader;

gös, under juni månad;

flundra, under maj och juni månader;

nors i saltsjön samt uti däri utfallande elfvar och åar på en sträcka af fem kilometer uppåt, från islossningen till och med den 15 juni;

abborre i saltsjön, från och med den 16 maj till och med den 15 juni, dock att abborre äfven under denna tid må fångas till husbehof, men ej till afsalu.

Under den tid fångst af visst fiskslag är förbjuden, må ej redskap hållas utsatt, som är afsedt eller särskildt egnadt för fångst af sådan fisk. I laxförande elf, ström och å vare jämväl mete och annat krokfiske förbjudet under den tid laxen är fredad. Dock må fångst af lake ega rum med till botten sänkt långref, agnad med fisk.

Under lax inbegripes äfven annorlunda benämnd fisk af laxsläktet, utom röding.

18 §.

Ej må någon fånga fisk af nedan uppräknade slag, som icke från spetsen af hufvudet till yttre randen af stjärtfenans midt innehar följande längd, nämligen:

hafs- och Ladoga-lax	50	centimeter.
tajmen	35	»
forell	25	»
röding	30	»
sik	30	»
braxen	30	»
gös	35	»
id	25	»
gädda i saltsjön	35	»

I fråga om visst vattendrag kunna förenämnda mått nedsättas ända till 20 centimeter för sik, så ock för forell i mindre åar och bäckar.

19 §.

Fångst af kräfta vare förbjuden under oktober, november och december månader samt fångst af honkräfta därutöfver ända till och med den 15 juli.

Likaledes vare förbjudet att fånga kräfta, som icke innehar en längd af tio centimeter, räknadt från panntaggens spets till den utslagna stjärtens spets.

20 §.

Erhålles vid fiske eller kräftfångst fisk eller kräfta, hvars fångst är förbjuden eller som är undermålig, skall den genast åter i vattnet utsläppas.

21 §.

Har lax, röding, harr, sik, braxen, gös, siklöja, nors, id eller annan värdefull fiskart utsatts i vattendrag, där sådan tidigare icke funnits, må under sex år därefter i vattendraget icke idkas fångst af dylik fisk.

Erhålles sådan fisk, skall densamma, ändock den redan är död, genast åter utsättas i vattnet.

22 §.

I bäck, som flyter mellan insjöar eller mellan insjö och saltsjön, samt vid dess in- och utlopp må under tiden från och med den 1 april till och med den 1 juli icke idkas annat fiske än mete.

23 §.

Under maj och juni månader vare vid fiske pulsande förbjudet.

Ei heller må, då fisken stiger, i mynningen af elf eller å eller i dess närhet företagas muddring, sprängning eller

annat sådant, som skrämmer fisken eller eljes hindrar dess stigande; och bör för öfrigt jämväl iakttagas hvad i 1 kap. 23 § 2 mom. af lagen om vattenrätten stadgas om rensning i vattendrag.

24 §.

Fiskredskap får, till förekommande af dess användning under tid, då sådant är förbjudet, af polistjänsteman och fisketillsyningsman förseglas.

Förseglingen må ej brytas, innan tiden för redskapets lofliga användning inträdt.

25 §.

Vattenränna eller vattenledning skall vara försedd med inrättning, som förebygger att fisk inkommer i vattenledningen, vattenhjulen eller turbinerna. Utgöres inrättningen af rissel öfver inloppsöppningen, får afståndet mellan risslets stafvar icke öfverstiga tjugufem eller, där risslet anbringas ofvanom inloppsöppningen, trettio millimeter.

Dock vare tillåtet att hålla dylikt rissel upptaget, då is täcker vattnet eller islossning eller bildning af issörja eger rum.

Eftergift i ofvan nämnda skyldighet kan beviljas, om synnerliga skäl äro.

Då kanal, vattenledning eller fiskväg torrlägges, skall fisk, som däri finnes, genast utsläppas i vattnet.

5 Kap.

Om skydd för fisket.

26 §.

Äro flere, som utom bys vatten vilja draga not å allmänt fiskeställe, göre det i den ordning de till platsen

ankommit. Kan notvarp vintertid ej begagnas utan att hinder, som orsakas af isen, aflägsnas, må dock fiske däri bedrifvas blott af dem, som utfört arbetet, samt af dem, hvilka äro villiga att lika med de förra deltaga i kostnaderna därför.

Å allmänt fiskeställe må stående redskap icke utsättas närmare notvarp än etthundra meter vid öppet vatten och fyrahundra meter vid vinterfiske, ej heller närmare annans ryssja än att afståndet till sidan af denna är etthundra och till dess yttre ändpunkt femtio meter.

Vid vinterfiske å allmänt fiskeställe vare ej tillåtet att utsätta nät närmare annans nät än etthundrafemtio meter.

27 §.

Efter slutadt fiske och senast till den 15 oktober skola pålar, stakar och annat som därvid nyttjats och icke höra till ständigt fiskeverk eller katsa, från vattnet borttagas.

Angående förbud mot förorenande af fiskevatten eller annat skadande af fiske är särskildt stadgadt i 1 kap. 24 § af lagen om vattenrätten.

28 §.

Ej må någon öfverfara fiskeredskap, som är utsatt i öppen sjö eller ock i annat vatten utom allmän farled samt utvisas af tydligt märke. Såsom sådant märke anses i saltsjön mörk flagga, ej understigande tjugu centimeter i qvadrat och fästad å flöte, som skjuter minst en half meter öfver vattenytan, samt i annat vatten flöte af minst en half meters höjd öfver vattenytan. Vid drifgarnsfiske bör å fiskebåtens mast vara utsatta två öfver hela synfältet synliga röda eldar, den ena lodrätt öfver den andra, på minst en meters afstånd från hvarandra.

6 Kap.

Om fredningsområden.

29 §.

Utläggning af fredningsområde, hvarom stadgas i 17 kapitlet Byggningabalken, verkställes af landtmätare. Vid sådan förrättning ege åklagaren i orten eller den guvernören särskildt förordnat föra det allmännas talan.

Sämjas fiskevattensegare om fredningsområdes läge och gränser, må de själfva verkställa utstakningen däraf. Lag samma vare, där ensam egare af fiskevatten själfmant vill utlägga fredningsområde.

30 §.

Fredningsområdes gränser skola vara utmärkta på land genom rösen med tydliga visare och i vatten genom pålar eller remmare med snedt kors; och bör karta eller planteckning med utsatt skala öfver detsamma upprättas och jämte det vid områdets utläggning förda protokoll till guvernören insändas.

31 §.

Inom fredningsområde, som är inrättadt för vårlekande fisk, vare allt fiske förbjudet under tiden från och med den 1 april till och med den 15 augusti.

I fredningsområde för höstlekande fisk må fiske ej äga rum under tiden från och med den 1 september till utgången af maj månad.

Fredningsområde, afsedt för såväl vår- som höstlekande fisk, vare ständigt fredadt för fiske.

Hvad ofvan säges om fiske gäller äfven kräftfångst.

32 §.

Under den tid fiske i fredningsområde är förbjudet må därinom eller i dess närhet icke företagas sprängning eller annat, som stör fiskens lek eller ynglets trefnad.

Vid färd genom eller förbi fredningsområde skall ångfartyg gå med långsam fart.

7 Kap.

Om fiskelag och fiskevårdsföreningar.

33 §.

Fiskelags ordningsregler, om hvilkas antagande stadgas i 9 § 17 kap. Byggningabalken, skola upptaga erforderliga närmare bestämningar angående fiskets utöfvande, antalet och beskaffenheten af de redskap, som må i enhvar lott af fiskevattnet användas, förmannens för fiskelaget åligganden, sättet för medlemmarnes sammankallande till stämma och, där så erfordras, huru gemensamma medel skola förvaltas och för dem redovisas. I ordningsreglerna må ej intagas bestämning, som strider mot lag eller fiskevårdsförenings å orten stadgar eller kränker arrendators af fiskevatten eller annan enskilds rätt.

Ordningsreglerna skola, skriftligen affattade, öfverlämnas till länsmannen i orten, hvilken insänder dem till guvernören; och eger guvernören, efter fiskeriinspektörens hörande, fastställa desamma, därest de äro lagligen upprättade och af fiskeriinspektören befunnits vara ändamålsenliga.

Förman för fiskelag bör om sitt val genast underrätta kommunalnämnden och guvernören.

34 §.

Då fiskevatten enligt stadgandet i 8 § 17 kap. Byggningabalken genom offentlig auktion utgifves på arrende, skall af auktionsförrättaren föras protokoll och däri upptagas fiskevattnets indelning i lotter samt förloppet af auktionen. Protokollet skall förvaras af fiskelagets förman, som eger lämna bestyrkt afskrift däraf jämte karta eller planteckning öfver lottindelningen till länsmannen för att till guvernören insändas.

35 §.

Fiskeriinspektören och fiskerikonsulenterne åligger att verka för bildande af fiskevårdsföreningar, där sådana befinnas nödiga.

Öfver förslag till stadgar för fiskevårdsförening skall vederbörande landtbrukssällskap lämnas tillfälle att afgifva utlåtande.

För fiskevårdsförening fastställda stadgar skola delgifvas fiskeriinspektören, som bör befordra desamma till tryckning och tillställa dem vederbörande domstolar, allmänna åklagare, kommunala myndigheter, fiskerikonsulent, fisketillsyningsmän samt fiskevårdsföreningens styrelse äfvensom låta kungöra stadgarna i de kommuner, som af fiskevårdsföreningen beröras.

36 §.

Fiskevårdsförening ege hafva vårdnad därom, att öfverträdelser af föreskrifterna angående fiske och vattens nyttjande varda beifrade och fullgörandet af skyldighet, som i dem är påbjuden, framtvingas; och må sådan förening tillsätta en eller flere tillsyningsmän för att öfvervaka sagda föreskrifters efterlefnad och bistå enskilde vid skyddandet af deras fiskerätt.

37 §.

Fisketillsyningsman, så ock förman för fiskelag bör vid rätten aflägga ed att han skall samvetsgrant samt med nit och flit fullgöra sina åligganden.

38 §.

För förrättning, som omförmäles i 17 kap. Byggningabalken, och däraf föranledd resa vare ordförande och ledamot i kommunalnämnden berättigad till ersättning enligt elfte klassen af gällande resereglemente.

8 Kap.

Om handel med fiskvaror.

39 §.

Ej må fisk eller kräfta i färskt tillstånd under dess fredningstid eller undermålig fisk eller kräfta forslas, säljas, till salu hållas, köpas eller mot betalning serveras. Innehar någon vid ingången af den tid, hvarunder fisk af visst slag eller kräfta är fridlyst, däraf förråd, som förut blifvit lagligen fångadt, vare dock berättigad att det föryttra under de första sju dagarna af fridlysningstiden.

Det i 1 mom. nämnda förbud afser icke fullmålig lax, fångad i saltsjön eller i Ladoga, ej heller annan fisk, som med afseende å stadgandena i 17 och 18 §§ lagligen fångats och får föryttras. Likväl bör tillförlitlig utredning om fångstorten, där tvifvel härom kunde förekomma, företes genom intyg af fiskerikonsulent, kronolänsman, kommunalnämndsordförande, polisbetjänt, nämndeman, fisketillsyningsman eller förman för fiskelag.

40 §.

Fisk, som i landet saltats med eller utan kryddor och hålles till salu, skall vara omsorgsfullt inpackad i snygga, starka och täta kärl, försedda med saltarens å dem inbrända eller stämplade fiskmärke. Sådant märke bör upptaga saltarens namn eller begynnelsebokstäfverna därtill och, där förvexling eljes kunde ega rum, jämväl annan beteckning, namnet på den kommun, där saltaren bor, samt årtalet för saltningen.

Då fisk, saltad utan kryddor, hålles till salu i träkärl, skola dessa rymma 120, 60, 30, 15 eller 8 liter samt vara behörigen krönta med utsättande af kärlets rymd.

Fiskvaror få äfven säljas efter vikt och mått samt stycketals.

41 §.

Fisksaltare åligge att i afseende å registrering uppvisa sitt fiskmärke, å landet hos kronolänsmannen i orten och i stad hos magistraten; och erlägges för dylik registrering i lösen en mark.

Öfver anmälda fiskmärken skall föras förteckning i alfabetisk ordning; och får märke icke godkännas, som redan af annan i samma kommun användes.

9 Kap.

Ansvarsbestämningar.

42 §.

Hvar, som vid fiske använder förbjudet redskap eller fångstsätt eller lofligt redskap under oloflig tid eller å ställen, där sådant icke får begagnas, eller under tid, då fångst af visst fiskslag är förbjuden, fångar eller håller redskap utsatt för fångst af sådan fisk eller fångar undermålig fisk, böte högst fyrahundra mark.

Till enahanda ansvar vare ock den förfallen, som bryter mot förbudet i 39 § att forsla, sälja, till salu hålla, köpa eller mot betalning servera fredad eller undermålig fisk eller kräfta, dock att köpare endast i det fall är ansvar underkastad, att han vetat eller bort veta att till salu bjuden fisk eller kräfta var olofligen fångad.

Hvar, som bryter mot det i 19 § ingående förbudet för fångst af fredad eller undermålig kräfta eller håller redskap för kräftfångst utsatt under oktober, november eller december månader, böte högst tvåhundra mark. Till samma straff dömes den, som innehar allmänneligen eller å orten förbjudet fiskeredskap.

Olofligen fångad eller tillsaluhållen fisk eller kräfta, så ock förbjudet redskap vare förverkade. Lag samma vare om lofligt redskap, som tagits i beslag vid oloflig fångst, där ej domaren pröfvar omständigheterna vara sådana, att den skyldige må behålla redskapet.

43 §.

Bryter någon eljes mot hvad i denna stadga är föreskrifvet, straffes med böter ej öfver tvåhundra mark, såvidt icke gärningen enligt annat lagbud är belagd med högre ansvar.

Har den, som ålegat att något fullgöra, sådant försummat, varde han tillika af guvernören genom lämpligt äfventyr därtill hållen.

44 §.

Hvar, som utsläpper fisk i vatten, där sådant kan orsaka skada åt annan, böte högst tvåhundra mark.

10 Kap.

Särskilda stadganden.

45 §.

Föreskrifterna i denna stadga angående beskaffenheten och användningen af vissa redskap, fiskfredning och handel med fisk ega icke tillämpning å sådana slutna vatten, uti hvilka fisktillgången helt och hållet eller till väsentlig del upprätthålles genom odling, ej heller å annat slutet vatten, som tillhör en enda egare.

I fråga om fiske, som för vetenskaplig undersökning anställes eller af fiskeriinspektören för annat ändamål anordnas, och beträffande forsling af fisk för sådant ändamål gäller ej denna stadga.

För odling af fisk eller kräfta kan beviljas tillstånd att fånga och forsla undermålig sådan samt visst fiskslag

under dess fredningstid äfvensom att vid fångsten använda not och storryssja, där sådant annars enligt denna förordning vore förbjudet.

46 §.

Undantag från bestämningarna i denna förordning angående fredningstid må, där synnerliga skäl äro, intagas i fiskevårdsförenings stadgar samt äfven eljes af Kejserliga Senaten för visst vatten medgifvas.

47 §.

Tillstånd eller särskild bestämning, hvarom i 2 § 3 mom., 13 § 4 mom., 16 § 2 mom., 18 § 2 mom. och 45 § 3 mom. sagts, meddelas af guvernören i länet efter fiskeriinspektörens hörande eller på hans framställning.

Guvernörens beslut skall delgifvas fiskeriinspektören samt, där det innefattar allmän föreskrift, efter åkommen laga kraft befordras till tryck och tillsändas vederbörande domstolar, åklagare, polistjänstemän, fiskerikonsulenter och fisketillsyningsmän.

48 §.

Guvernören eger hålla tillsyn öfver efterlefnaden af hvad om fiskets handhafvande i samfäldt fiskevatten är föreskrifvet.

49 §.

Ändring i guvernörens utslag uti ärenden, som i denna förordning nämnas, sökes hos Kejserliga Senatens Ekonomiedepartement inom sextio dagar, räknadt, där kungörande skett, från det utslaget sålunda delgifvits, men i annat fall från den dag detsamma gafs.

50 §.

Fiskeriinspektören eger, sedan notvarp, hvarom nämnes i 13 § 5 mom., blifvit utmärkt, därom anmäla hos vederbörande allmänna åklagare och domhafvande.

Å fiskeriinspektören ankommer att tillse det kommunerna fullgöra sin skyldighet med afseende å ordnandet af dem tillhörigt fiske; och gälle angående stadgar för sådant fiske i tillämpliga delar hvad i 35 § 3 mom. säges om fiskevårdsförenings stadgar.

51 §.

Fisketillsyningsmän, som af staten eller fiskevårdsförening tillsatts, så ock de personer, som äro anställda vid kustbevakningen, ege hvar inom sitt område samma befogenhet och skyldighet som polistjänsteman att öfvervaka efterlefnaden af denna stadga och öfriga föreskrifter angående fiskevattens nyttjande samt att verkställa beslag å redskap, fisk och kräftor, som böra eller kunna förklaras förverkade; och skall fisketillsyningsman jämväl, vid förnärmelse af enskilds fiskerätt, på begäran gifva honom erforderlig handräckning.

52 §.

Fisk och kräfta, som tagits i beslag, bör, om den är lefvande, i vatten åter utsättas, men död fisk varde för kronans räkning föryttrad eller, där så ske kan, öfverlämnad till ortens fattiggård.

Fiskeredskap, som förklarats förbrutet, skall, om redskapet är förbjudet, förstöras, men eljes för kronans räkning säljas.

53 §.

Myndighets expeditioner, som röra stadfästelse af fiskevårdsförenings stadgar eller af fiskelags ordningsregler vare från lösen befriade.

54 §.

I afseende å genomförande af hvad om uppgående af råskilnad i vatten är stadgadt eger guvernören vaka däröfver, att fiskevattnens omkretsrår, såvidt utmärkt rågång icke finnes, oförtöfvadt uppgås.

55 §.

För rågångsförrättning ege landtmätaren från länelandtmäterikontoret utfå nödiga konceptkartor och handlingar; och må sakegarena ej med lösen för kopior betungas.

Landtmätaren tillkommande ersättning förskjutes af allmänna medel och godtgöres kronan i den ordning, som för godtgörelse af enahanda ersättning vid storskifte är stadgad.

Tillämpningen af denna förordning vidtager den
; dock får sådant tidigare förfärdigadt garnredskap, som därintills var lagligt, fortfarande användas under tre år.

Förslag till Nådig Förordning, angående ändring af särskilda paragrafer i lagen om vattenrätten.

II Kap.

2 §.

Under pågående flottning — — — — — — — — — undvikas.

Ej må — — — — — — — — — — — — — — — — — — — nödigt.

I fors, där lax leker, må, sedan fem år förflutit från denna förordnings trädande i kraft, flottning efter den 15 september ega rum blott i ränna, så inrättad att leken icke störes genom flottningen.

6 §.

Kan det befaras, att genom flottningen dyrbar egendom skadas, bör i flottningsstadgan jämväl föreskrifvas, att säkerhet för dylik skadas ersättande ställes.

19 §.

För skada och olägenhet — — — — — — — — — — kalenderår.

Är egare — — — — — — — — — — — — — — — — vidmakthållande.

Inom en månad efter det virke för flottning utsatts i vattendrag skall egaren hos guvernören göra skriftlig anmälan om virkets beskaffenhet och mängd samt därom huruvida virkespartiets flottning antages komma att slutföras under samma år eller ej. Tillika skall till ränteriet inbetalas flottningsafgift, beräknad i det förra fallet efter trekvart och i det senare fallet efter en och en half penni per stock samt för ved, props och annat dylikt virke, oberoende af flottningstiden, efter två penni per kubikmeter. Nu nämnda skyldighet åligger dock icke jordegare, som verkställer flottning af husbehofsvirke.

Finnes det, då flottningen för året upphör, att flottning af stock, som uppgifvits komma att verkställas inom året, ej blifvit slutförd, skall tilläggsafgift enligt ofvan angifna beräkningsgrund inom tre månader efter flottningens upphörande till ränteriet inbetalas.

I 3 mom. omförmälda medel skola förvaltas såsom en särskild fond samt uteslutande användas till fiskerinäringens befrämjande.

VII Kap.

3 §.

Flottar någon — — — — — — — — — — — — — fyratusen mark.

Bedrifves flottning — — — — — — — — — — — tvåtusen mark.

Underlåter virkesegare — — — — — — — — — femhundra mark.

Försummar virkesegare att göra den i II kap. 19 § 3 eller 4 mom. föreskrifna anmälan eller att inbetala där stadgad flottningsafgift, böte från etthundra till åttahundra mark och vare därjämte skyldig att erlägga afgiften till det belopp, hvartill den af guvernören, enligt tillgänglig utredning, fastställes.

Denna förordning träder i kraft den

Förslag till Nådig Förordning, angående rätt för kommuner att förvärfva fisken.

1 §.

Vill egare af vattenområde eller vilja delegarene i samfäldt vatten till kommunen försälja sin fiskerätt eller rätt till visst fiskslag, vare det tillåtet.

Har kronohemman, boställe eller annan kronojord andel i det samfälda vattnet, vare det icke hinder för föryttringen, såframt vederbörandes samtycke därtill utverkats.

Aftal, hvarom här är fråga, skall ske skriftligen med vittnen.

2 §.

Då föryttring, som i 1 § säges, egt rum, skall köpebrefvet jämte utredning om säljarens eller säljarenes eganderätt och, beträffande samfäldt vatten, därom hvilka lägenheter hafva del i vattnet äfvensom öfriga aftalet rörande handlingar inlämnas till guvernören, hvilken eger, efter pröfning af ärendet, genom utslag förordna om föryttringens antecknande i jordregistret.

Sedan sådan anteckning skett, vare föryttringen beståndande äfven mot ny egare af lägenhet, hvilken fisket tillhört eller som däri haft del.

3 §.

Är fastighet, från hvilken fiske, på sätt ofvan säges, föryttrats, intecknad eller eljes underpant för gäld, njute intecknings- och panthafvare i köpeskillingen lika rätt, som de hafva i själfva fastigheten.

4 §.

Finnes efter afskiljande af fiske från lägenhet skäl till nedsättning af lägenhetens mantal och skatt, må egaren härom ansöka hos Kejserliga Senaten.

5 §.

Angående nyttjande af fiske, hvarom i denna förordning är fråga, eger kommunen antaga stadgar med utsättande af böter, högst tvåhundra mark, för deras öfverträdande.

Stadgarna skola underställas Kejserliga Senaten för pröfning och stadfästelse.

Förslag till Nådig Förordning, innefattande ändrad lydelse af 2, 3, 5 och 31 §§ i förordningen den 12 juni 1895 angående delning af jordlägenheter, sådana dessa paragrafer lyda i förordningen af den 23 (10) juli 1902.

2 §.

Jordlägenheter — — — — — — — — — — — — — —
skatt.

Jordstycken — — — — — — — — — — — — — — —
storlek.

Likaledes vare tillåtet att från frälse- eller skattelägenhet, som enligt 1 § får klyfvas, till själfständig lägenhet med eget mantal genom styckning afskilja lägenhetens enskilda vattenområde, som uppgår till minst etthundra hektar, jemte för tomt erforderligt jordområde, så ock lägenheten enskildt tillhörigt strömfall jemte tomtplats. Likaså må från två eller flere sådana lägenheter till skild lägenhet med egen jordeboksnummer och mantal afskiljas deras gemensamma vattenområde, där detta har ofvan sagda omfattning, likasom äfven dem gemensamt tillhörigt strömfall, med eller utan tomt derinvid.

Ej må — — — — — — — — — — — — — — — — —
oberäknade.

3 §.

Från — — — — — — — — — — — — — — — — — —
frånskiljas.

Likaledes må från lägenhet afsöndras denna enskildt tillhörigt strömfall jemte tomt derinvid. Lägenhets öfriga enskilda vattenområde, som utgör skildt skifte, må

äfven, med eller utan tomtplats, till parcellägenhet afskiljas, så ock sådant område i dess helhet, i fall dess areal understiger etthundra hektar. För såg eller annat verks behof samt för anläggande af brygga eller dermed likartad inrättning må äfven del af skildt skifte afsöndras.

Afgälden — — — — — — — — — — — — — — —
säges.

Ej må parcell — — — — — — — — — — — — —
äro.

5 §.

Parcell må — — — — — — — — — — — — — —
kommunen.

Delning — — — — — — — — — — — — — — —
villkor.

Från annat till själfständig lägenhet afskildt vattenområde må del, som utgör skildt skifte, afsöndras, men ej må sådant område klyfvas eller styckas, såframt ej hvarje derigenom uppkommande del utgör minst etthundra hektar.

Delning — — — — — — — — — — — — — — —
säges.

31 §.

Vid delning — — — — — — — — — — — — — —
registernummer.

Då strömfall eller annat vattenområde genom styckning afskiljes från flere lägenheter, af hvilka någon är skatte eller krono, erhåller den nya lägenheten skattenatur.

Förslag till Nådig Förordning, innefattande ändring af förordningen den 23 (10) juli 1902, angående fisketillsyningsmans behörighet att vittna i mål rörande olofligt nyttjande af vattendrag.

För fiskevårdens handhafvande i landet anställd tjänsteman, så ock fisketillsyningsman, förman för fiskelag och enskild fiskevårdare, som för sin befattning aflagt ed, ege i mål, som angå öfverträdelse af stadgandena rörande fiske och annat nyttjande af vattendrag och af honom angifvas, själf vittna, på sätt sådant genom 11 § 17 kap. Rättegångsbalken är kronobetjänte tillåtet.

Tillämpningen af denna förordning vidtager den

Förslag till Nådig Förordning, angående fisket i vatten, som hör till kronopark eller odisponerad kronojord.

1 §.

Kronopark och odisponerad kronojord tillhöriga vatten förvaltas af Forststyrelsen.

2 §.

Det åligger Forststyrelsen att tillse att kronan tillhöriga vatten, som i 1 § omförmälas, varda genom råernas uppgående behörigen afskilda.

I vatten, där värdefullare fiskslag förekomma, böra nödigt antal fredningsområden utläggas, på sätt i 17 kap. Byggningabalken säges. Sådan utläggning verkställes af forstmästaren i det revier, inom hvilket vattnet är beläget, eller ock af annan sakkunnig person, som af Forststyrelsen därtill förordnas.

3 §.

Kronoskogvaktarene bibehållas vid den dem tillagda fiskerätt. Dock skall särskildt tillståndsbevis, upptagande jämväl villkoren för fiskerättens utöfning, åt enhvar af dem efter revierforstmästarens hörande af öfverforstmästaren utfärdas att gälla för sex år i sänder, efter hvilken tid beviset bör förnyas med de ändringar, som kunna befinnas nödiga.

Hvad ofvan sagts gäller äfven i fråga om öfrig betjäning och om kronoskogstorparene, då desse tilläggas fiskerätt.

4 §.

Därest fiskerätt utan äfventyrande af fiskstammens bestånd kan medgifvas andra än de i 3 § angifna personer,

bör, såvidt ej visst fiske kronan särskildt förbehålles, sådan rätt genom skriftligt aftal mot skälig afgift eller ock, der synnerliga skäl äro, afgiftsfritt åt enskilda upplåtas på en tid af högst tjugufem år.

Företräde till erhållande af fiskerätt ega de kommunens innebyggare, som ej hafva eget fiskevatten.

Innehafvare af fiskerätt eger ej utan medgifvande af öfverforstmästaren åt annan öfverlåta sin rätt eller tillåta andra än sitt husfolk att idka fiske.

5 §.

Där för fiskedriftens ändamålsenliga ordnande så befinnes nödigt, skola större sammanhängande vatten indelas i lotter och fiskerätten i enhvar lott utgifvas på sätt ofvan i 3 och 4 §§ säges.

Ej må flere lotter tilldelas samma person, där ej synnerliga skäl äro.

Indelningen i lotter verkställes af revierforstmästaren eller annan af Forststyrelsen därtill förordnad person.

6 §.

Vare sig indelning i lotter eger rum, såsom i 5 § säges, eller flere tillåtas fiska inom samma område, skall i de uti 3 § omförmälda tillståndsbevis, så ock i arrendekontrakten noggrant utsättas antalet och beskaffenheten af redskap, hvilka få vid fisket användas, jämte öfriga villkor, som i fiskevårdens intresse eller eljes befinnas nödiga.

7 §.

Vederbörande revierforstmästare eger genom kungörelse, hvilken meddelas i den ordning, som om kommunala kungörelser är stadgadt, tillkännagifva att ansökningar om arrenderätt till fiskevatten må af hugade personer skriftligen ingifvas till revierforstmästaren. Inkomna ansökningshandlingar insändas af revierforstmästaren jämte eget utlåtande till öfverforstmästaren, hvilken eger

arrendeanbuden antaga eller förkasta och i det förra fallet draga försorg om upprättande af arrendekontrakt.

8 §.

Gör innehafvare af fiskerätt sig skyldig till olaga fiske eller åsidosätter han bestämningarna uti tillståndsbeviset eller arrendeaftalet eller i de uti 10 § nämnda ordningsregler, må han af domstol förklaras sin fiskerätt förlustig, om skäl därtill äro.

9 §.

Den närmaste omvårdnaden om fiskevattnen inom kronomarkerna och tillsynen öfver fiskets lagliga bedrifvande därstädes tillkommer revierforstmästaren samt till revieret hörande skogvaktare, hvilka hvar inom sitt område hafva samma befogenhet och skyldighet som polistjänstemän att öfvervaka efterlefnaden af Fiskeristadgan och öfriga fisket rörande författningar samt därjämte ega tillse att de särskilda föreskrifter iakttagas, som kunna gälla angående nyttjande af de i denna författning omnämnda fiskevatten, äfvensom verkställa beslag å redskap, fisk och kräftor, som böra eller kunna förklaras förverkade.

Afskrift af samtliga tillståndsbevis och arrendekontrakt skall tillhandahållas dem, som tillsynen åligger.

10 §.

Till förebyggande af fiskstammens utödande samt till förekommande af fareld eger Forststyrelsen utfärda ordningsregler för fiskets bedrifvande i vattnen inom hvarje revier särskildt.

Förslag till ordningsregler skall, skriftligen affattadt, af revierforstmästaren öfverlämnas till öfverforstmästaren, som med eget utlåtande insänder det till Forststyrelsen. Sedan fiskeriinspektören blifvit öfver förslaget hörd, fastställer Forststyrelsen ordningsreglerna och tillhandahåller dem de i 9 § nämnda vederbörande, polistjänstemännen och de till fiske berättigade.

11 §.

Genom arrendeafgifter inflytande medel skola förvaltas såsom en särskild fond och af Forststyrelsen användas till fiskevårdens befordrande i de till kronans skogsmarker hörande vattendragen.

Af samma medel må äfven lämpliga belöningar tilldelas dem, som vid handhafvande af fisketillsynen visat särskildt nit.

12 §.

För utläggning af fredningsområden samt fiskevattens indelning i lotter åtnjuter förrättningsmannen ersättning enligt gällande resereglemente.

13 §.

Har någon härförinnan lagligen förvärfvat rätt till fiske i vatten, som tillhör kronopark eller odisponerad kronojord, ege han fortfarande tillgodonjuta sagda rätt.

Denna förordning innebär ej heller ändring af hvad genom Nådiga kungörelsen den 5 april 1879 är stadgadt angående tillstånd för socknemännen i Kuusamo, Kemiträsk och Kuolajärvi socknar att idka fiske inom där befintliga afvittrade kronojordar.

14 §.

Denna förordning bör genom Forststyrelsens försorg kungöras i kyrkorna uti de kommuner, där kronopark eller odisponerad kronojord tillhörigt vatten finnes, samt hos vederbörande revierforstmästare hållas tillgänglig för allmänheten.

Meddelande af fiskerätt enligt denna förordning må ej ega rum förrän en månad förflutit från det i 1 mom. afsedda kungörande.

Förslag till Nådig Förordning, innefattande ändring af 30 § i förordningen den 23 (10) juli 1902, angående hvad vid tillämpningen af lagen om vattenrätten bör iakttagas.

30 §.

Är flottningsstadga — — — — — — — — — — — — syfte.

Finner fiskeriinspektören i fiskets eller fiskevårdens intresse nödigt att flottningsstadga för visst vattendrag fastställes eller ändring af redan fastställd stadga sker, ege han göra framställning därom hos Kejserliga Senaten.

Förslag till Nådig Förordning, angående omorganisation af fiskeriförvaltningen i Finland.

Med upphäfvande af Nådiga förordningen af den 20 (6) augusti 1906, angående inrättande af en äldre och en yngre fiskeriinspektörsassistenttjänst, varder härigenom förordnadt, som följer.

1 §.

Förutom fiskeriinspektörsämbetet, beträffande hvilket härförinnan meddelade bestämningar förblifva gällande, skall å ordinarie stat finnas upptagna en fiskeriinspektörsadjoint-, en fiskeriingeniörs- samt en äldre och en yngre fiskeriinspektörsassistenttjänst. Dessutom inrättas såsom arfvodesbefattningar fem fiskerikonsulenttjänster.

Ifrågavarande tjänster besättas, efter kungjord trettio dagars ansökningstid, af Kejserliga Senatens Ekonomiedepartement.

2 §.

För att kunna till fiskeriinspektörsadjoint utnämnas erfordras att sökande aflagt filosofiekandidatexamen med högsta vitsord i zoologi och botanik äfvensom ådagalagt teoretiska och praktiska insikter i fiskevård och fiskodling.

Sökande till fiskeriingeniörstjänsten bör hafva afslutat kurs vid ingeniörafdelningen i Tekniska högskolan samt förvärfvat goda kunskaper i kemisk teknologi jämte insikt i öfrigt i de göromål, som, enligt hvad nedan säges, ankomma å fiskeriingeniören.

De i 1 mom. nämnda kompetensvillkor gälla äfven beträffande äldre och yngre assistenttjänsten; dock att för

sådan tjänst i botanik fordras blott vitsordet approbatur cum laude.

För erhållande af fiskerikonsulentbefattning fordras att sökande aflagt studentexamen samt förvärfvat sådana kunskaper i zoologi och botanik, som motsvara vitsordet cum laude approbatur i filosofiekandidatexamen, jämte praktisk insikt i fiskevård och fiskodling.

3 §.

Fiskeriinspektörsadjointen åligger handhafva de ärenden, som röra antingen sötvattens- eller saltsjöfisket. Bestämmandet härom ankommer å fiskeriinspektören, och skall en gång träffadt beslut förblifva gällande, tills någondera från tjänsten afgår. Likväl är det fiskeriinspektören obetaget att, där han pröfvar nödvändigt, själf handlägga ärenden, hvilka höra till det adjointen anvisade område.

Fiskeriinspektörsadjointen utöfvar sin tjänsteverksamhet självständigt. Dock böra samtliga af honom handlagda ärenden underställas fiskeriinspektörens pröfning. I fall af meningsskiljaktighet skall fiskeriinspektörens åsikt gälla, men adjointens afvikande mening antecknas i protokoll, och, där fråga är om förslag eller utlåtande, som insändes till Kejserliga Senaten, protokollet biläggas skrifvelsen i ärendet.

Åtnjuter fiskeriinspektören tjänstledighet, eller är han frånvarande eller jäfvig eller för sjukdom hindrad att sköta sitt ämbete, handhafves detta af adjointen.

Den för fiskeriinspektören den 16 januari 1861 utfärdade instruktion skall i tillämpliga delar gälla äfven för fiskeriinspektörsadjointens tjänsteverksamhet.

4 §.

Fiskeriingeniören åligger:

a) vid fiskeriinspektörens kansli bereda å denne eller fiskeriinspektörsadjointen ankommande frågor rörande anläggning eller ändring af industriella inrättningar, fördämningar och fiskvägar samt angående virkesflottning och

åtgärder till förekommande af vattendragens förorenande eller eftergift i härom meddelade bestämningar;

b) öfvervaka att de för anläggning af industriella inrättningar fastställda villkor och bestämningar, som röra fisket eller fiskevården, noggrant iakttagas samt föreslå lämpliga åtgärder till förebyggande af vattendragens förorenande genom dylika inrättningar;

c) tillse att stadgandena angående fiskvägars inrättande efterföljas samt att förefintliga fiskvägar motsvara sitt ändamål;

d) uppgöra förslag och ritningar till fiskodlingsanstalter och fiskvägar;

e) på anmodan af fiskeriinspektören närvara vid syner för ordnande af flottning och för anläggning eller ändring af industriella inrättningar, som kunna inverka på fisket;

f) hvarje år inom februari månads utgång till fiskeriinspektören afgifva fullständig berättelse öfver de af fiskeriingeniören utom kansliet under föregående år verkställda arbeten.

Då fiskeriingeniören önskar företaga tjänsteresa, bör han därtill inhämta fiskeriinspektörens begifvande.

5 §.

Assistenterne ega biträda, den ena fiskeriinspektören och den andra adjointen i alla dessa åliggande tjänstegöromål; och ankommer det å fiskeriinspektören att bestämma arbetsfördelningen mellan assistenterne.

Fiskeriinspektören eger jämväl, då han pröfvar nödigt, beordra assistent att utföra uppdrag i landsorten.

Assistenterne böra på rekvisition, i den mån fiskeriinspektören finner deras öfriga åligganden sådant medgifva, tillhandagå föreningar och enskilda personer med råd och upplysningar i allt, som angår fiskerihushållningen.

Då fiskeriinspektörsadjointen är hindrad att sköta sin tjänst, uppehålles denna af äldre assistenten.

6 §.

Fiskerikonsulenterne verka enhvar inom sitt särskilda distrikt. Distrikten äro:

1:o) Ladoga samt Wuoksen elfs insjösystem;

2:o) Kymmene och Kumo elfvars insjösystem;

3:o) vattendragen inom Uleåborgs län;

4:o) saltsjön, från mynningen af Systerbäck till Raumo sockens södra gräns; samt

5:o) saltsjön, från sagda gräns till mynningen af Torneå elf;

Till första och andra distriktet höra jämväl närbelägna vattendrag, på sätt närmare framgår af förordningen den angående ordnande af fisketillsynen i Finland, samt till fjerde och femte distriktet äfven nedersta loppet af de i saltsjön utfallande elfvar och åar inom en kilometer från mynningen.

7 §.

Fiskerikonsulent åligger:

a) öfvervaka att fisketillsyningsmännen inom distriktet samvetsgrant fullgöra sina åligganden;

b) själf jämväl tillse att de fisket rörande författningarna iakttagas och öfverträdelse af dem beifras samt särskildt att stadgandena angående fiske i samfäldt vatten efterföljas, fredningsområden riktigt utläggas, fiskleder och fiskvägar öppenhållas samt föreskrifna fiskmärken registreras och användas;

c) tillhandagå allmänheten med råd och upplysningar i frågor, som röra fiskerihushållningen;

d) verka för uppkomsten af fiskevårdsföreningar samt för fiskodling och utplantering af fisk;

e) biträda vid ordnandet af fiske i samfäldt vatten;

f) träda i förbindelse med hushållnings- och landtbrukssällskapen för befrämjande af dessas fiskevården afseende verksamhet;

g) afgifva yttrande och förslag, som af fiskeriinspektören infordras;

h) uti det i 39 § Fiskeristadgan förutsedda fall lämna intyg angående fångstort;

i) flitigt beresa sitt distrikt och förskaffa sig noggrann kännedom om alla fiskerihushållningen rörande förhållanden;

j) framställa förslag till åtgärder, som kunna bidraga till fiskerinäringens befrämjande;

k) insamla och sammanställa statistiska uppgifter angående fisket;

l) föra dagbok öfver sin tjänsteverksamhet och för hvarje kvartal, inom en månad därefter, till fiskeriinspektören insända utdrag ur dagboken med bifogande af fisketillsyningsmännens månadsrapporter;

m) hvarje år inom utgången af februari månad till fiskeriinspektören insända fullständig berättelse öfver sin tjänsteverksamhet under det nästföregående året; äfvensom

n) i öfrigt ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som honom i tjänsten meddelas af fiskeriinspektören.

Konsulent skall vara bosatt inom distriktet å ort, som af fiskeriinspektören i sådant afseende godkänts, och får ej aflägsna sig från distriktet utan tillstånd af denne.

8 §.

Fiskeriinspektörsadjointen och fiskeriingeniören åtnjuta hvardera femtusen mark i lön och tvåtusen mark i arfvode, äldre assistenten fyratusen mark i lön och tvåtusen mark i arfvode, yngre assistenten tretusen mark i lön och tvåtusen mark i arfvode samt konsulenterne enhvar tretusen sexhundra mark i arfvode. Dessutom tillkommer nämnda tjänstemän arfvodesförhöjning efter fem och tio års tjänstgöring, konsulenterne med sexhundra mark och de öfriga enhvar med femhundra mark hvardera gången. De äro jämväl, konsulenterne undantagna, berättigade till pension vid afskedstagandet enligt för civila tjänster i

allmänhet gällande grunder samt till delaktighet i civilstatens enke- och pupillkassa.

9 §.

Fiskeriinspektörsadjointen och fiskeriingeniören hafva rang i åttonde samt assistenterne i nionde klassen af gällande rangordning. De två förstnämnda åtnjuta för tjänsteresor ersättning enligt sjette och assistenterne likasom äfven konsulenterne enligt sjunde klassen af resereglementet.

10 §.

För förrättning hos enskilda ersättas assistent och konsulent af desse enligt de i 9 § för tjänsteresor fastställda grunder, dock sålunda att dagtraktamentet utgår med fem mark för den tid de af rekvirenten erhålla bostad och fritt uppehälle.

Förslag till Nådig Förordning, angående ordnande af fisketillsynen i Finland.

1 §.

För fisketillsynen indelas Finland i trettiotvå bevakningsområden, på sätt nedan i 3 § närmare säges. Uti ett-hvart bevakningsområde tillsättas en äldre och en yngre fisketillsyningsman, dock att i hvartdera af 15:de och 17:de bevakningsområdet skola finnas en äldre och två yngre tillsyningsmän.

2 §.

Fisketillsyningsmännen underlyda fiskeriinspektören och hafva till omedelbara förmän de enligt förordningen af den . . . . , angående omorganisation af fiskeriförvaltningen i Finland, tillsatta fiskerikonsulenter.

3 §.

De i 1 § omförmälda bevakningsområden äro:

I första konsulentdistriktet:

1) Salmis och Sordavala härader samt Jaakimvaara socken;
2) Parikkala, Kronborgs, Kirvus och S:t André socknar, Ilmes kapell samt Kexholms, Äyräpää och Stranda härader;
3) Ruokolaks, Rautjärvi och Jääskis socknar, Lappvesi härad med undantag af Valkeala socken, äfvensom Vekkelaks, Vederlaks, Miehikkälä och Säkkijärvi socknar;

4) Jockas härad jämte S:t Michels, Anttola och Kristina socknar;
5) Rantasalmi härad;
6) Libelits härad, utom Kaavi socken, samt Kiihtelysvaara, Tohmajärvi och Pälkjärvi socknar;
7) Juga, Nurmes, Pielisjärvi, Eno, Ilomants och Kovero socknar;
8) Idensalmi härad samt Rautavaara, Valtimo, Kaavi och Tuusniemi socknar;
9) Kuopio härad, med undantag af Tuusniemi socken, samt Leppävirta och Suonenjoki socknar.

I andra konsulentdistriktet:

10) Nylands län, med undantag af Iittis och Jaala socknar, äfvensom Pyttis och Kymmene socknar af Wiborgs län;
11) Vehmo, Virmo, Piikkis, Halikko och Masku härader samt Loimijoki, Metsämaa, Alastaro, Säkylä, Eura, Honkilaks, Lappi och Hinnerjoki socknar;
12) Ulfsby härad, med undantag af Eura, Honkilaks, Lappi och Hinnerjoki socknar, äfvensom Ikalis och Tyrvis härader, Hvittis, Vampula, Punkalaitio, Kumo, Harjavalta och Kjulo socknar samt Kauvatsa kapell;
13) Tammela och Hauho härad, med undantag af Hauho och Tuulois socknar;
14) Hauho, Tuulois, Lampis, Luopiois, Sahalaks, Längelmäki, Kuorevesi, Orivesi, Kangasala och Pälkäne socknar samt Kuhmalaks och Eräjärvi kapell;
15) Hollola härad, utom Lampis socken, samt Jämsä, Korpilaks, Kuhmois, Luhanko och Sysmä socknar;
16) Jaala, Iittis, Sippola, Valkeala, Heinola, Gustaf Adolfs, Mäntyharju, Joutsa, Leivonmäki, Hirvensalmi och Kangasniemi socknar;
17) Laukas härad jämte Vesanto, Rautalampi och Hankasalmi socknar;

18) Ätsäri, Virdois, Multia, Keuru, Ruovesi, Kuru, Teisko, Ylöjärvi, Birkkala, Messuby, Lembois och Vesilaks socknar samt Lehtimäki, Töysä, Pihlajavesi och Tottijärvi kapell;
19) Ilmola och Korsholms härader jämte Lappo, Nurmo, Kuortane och Alavo socknar;
20) Pedersöre härad samt Lappo härad, med undantag af Lappo och Nurmo socknar, äfvensom Lappajärvi, Vindala, Evijärvi, Kortesjärvi, Alajärvi och Soini socknar.

I tredje konsulentdistriktet:

21) Salo och Haapajärvi härader;
22) Kajana härad;
23) Uleå härad, utom Taivalkoski och Kuusamo socknar;
24) Taivalkoski, Kuusamo och Kuolajärvi socknar;
25) Kemi härad, utom Kuolajärvi socken;
26) Lappmarkens härad.

I fjerde konsulentdistriktet:

27) Saltsjön från Systerbäck till Strömfors' sockens västra gräns;
28) Saltsjön från Strömfors' sockens västra gräns till Hangö udd;
29) Saltsjön från Hangö udd till Raumo sockens södra gräns;
30) Ålands härad.

I femte konsulentdistriktet:

31) Saltsjön från Raumo sockens södra gräns till Pedersöre sockens södra gräns;
32) Saltsjön från Pedersöre sockens södra gräns till Torneå elf.

4 §.

Fisketillsyningsmännen i 4:de och 5:te konsulentdistrikten, som omfatta saltsjön, ega jämväl handhafva fisketillsynen uti nedersta loppet af däri utfallande elfvar och åar inom en kilometer från mynningen.

5 §.

Fisketillsyningsmännen åligger äfven att verka såsom jaktpolis, i den mån deras öfriga tjänsteåligganden det medgifva.

6 §.

Tillsättandet och entledigandet af fisketillsyningsmän ankommer å fiskeriinspektören.

7 §.

Fisketillsyningsmännen åtnjuta arfvode af allmänna medel, de äldre åttahundra och de yngre femhundra mark om året samt ersättning för tjänsteresor en mark femtio penni per dag, om resan skett med kronan tillhörig motorbåt, samt i annat fall tre mark per dag.

8 §.

Kejserliga Senatens Ekonomiedepartement eger utfärda instruktion för fisketillsyningsmännen.

9 §.

Polismyndigheternas och kustbevakningens skyldighet med afseende å fisketillsynen förblifver oförändrad. Likaså bibehållas de af kronan tillsatta särskilda tillsyningsmännen vid de lax- och sikförande elfvarna, men skola dessa framdeles, på sätt i 2 § säges om fisketillsyningsmännen i allmänhet, underlyda fiskeriinspektören och fiskerikonsulenterne samt den i 8 § omförmälda instruktion gälla äfven för dem.

Förslag till instruktion för fisketillsyningsmännen.

1 §.

Af staten anställd fisketillsyningsman har till uppgift att inom sitt bevakningsområde noga öfvervaka efterlefnaden af gällande Fiskeristadga och öfriga stadganden rörande fiskevattens nyttjande och skyddande samt i sådant afseende utöfva polismyndighets åligganden äfvensom att därjämte tillhandagå enskilde med råd och anvisningar i fiskevård och fiskodling.

Fisketillsyningsmännen ega jämväl, i den mån deras öfriga åligganden det medgifva, enhvar inom sitt bevakningsområde öfvervaka att gällande stadganden angående jakt efterföljas samt till åtal anmäla öfverträdelser, som af dem iakttagas.

2 §.

Vid fullgörande af sitt uppdrag skall fisketillsyningsman ställa sig till efterrättelse hvad lag och författningar samt denna instruktion innehålla eller honom af fiskeriinspektören eller vederbörande fiskerikonsulent särskildt föreskrifves.

Då fisketillsyningsman tillträder sin befattning, bör han vid vederbörlig underdomstol aflägga tjänsteed, att han samvetsgrant samt med nit och flit skall fullgöra sina åligganden.

3 §.

För fiskets öfvervakande skall tillsyningsman under de olika årstiderna och synnerligast under den tid vattnet

är öppet flitigt färdäs inom sitt bevakningsområde; och åligger honom därvid särskildt att

a) öfvervaka att fisket i de samfälda fiskevattnen bedrifves enligt lag;

b) förvissa sig därom, huruvida bestämningarna om fredningsområdens utläggande behörigen iakttagits samt huruvida fredningsområden och fiskleder på föreskrifvet sätt fredas från olofligt nyttjande;

c) taga kännedom om de fångstsätt, som vid fiske användas, de ställen och tider, å hvilka fiske bedrifves, och den fisk, som fångas;

d) företaga nödig besigtning af vattendragen och deras stränder samt i synnerhet af vattenledningar, dammar, vattenverk och andra i närheten af vattendrag befintliga anläggningar, till utrönande däraf huruvida förbuden mot vattendrags förorenande och öfriga till fiskens skydd meddelade föreskrifter iakttagas;

e) öfverhufvud förskaffa sig säker kännedom om fiskeriförhållandena i bevakningsområdet; samt

f) hos vederbörande åklagare genast till åtal anmäla lagöfverträdelser, som fisketillsyningsman inom sitt verksamhetsområde iakttagit, äfvensom verkställa beslag å redskap, fisk och kräftor, som enligt lag böra eller kunna förklaras förverkade.

4 §.

Fisketillsyningsman är jämväl skyldig att på anhållan lämna annan polismyndighet bistånd i angelägenheter, som röra öfvervakande af vattendragens nyttjande.

5 §.

Har kronan inom bevakningsområdet å lega upplåtit fiske, för hvilket skild tillsyn icke anordnats, åligger fisketillsyningsman att tillse att legovillkoren af legotagaren noggrant iakttagas samt i motsatt fall om förhållandet anmäla hos vederbörande fiskerikonsulent.

6 §.

Gods, som af fisketillsyningsman tagits i beslag, skall af honom förtecknas samt därefter genast öfverlämnas till vederbörande kronolänsman på landet eller polismyndighet i stad.

7 §.

För åstadkommande af fiskeristatistik bör fisketillsyningsman anskaffa möjligast noggranna och tillförlitliga uppgifter angående fiskfångsten inom bevakningsområdet äfvensom om andra sådana omständigheter, som af fiskeriinspektören eller vederbörande fiskerikonsulent i sådant afseende tilläfventyrs angifvas.

8 §.

Fisketillsyningsman åligger att enligt föreskrifvet formulär föra dagbok öfver sina resor och åtgöranden och hvad därvid förefallit samt för hvarje månad till vederbörande fiskerikonsulent insända utdrag ur dagboken.

9 §.

Där fiskeriinspektören det förordnar, bör fisketillsyningsman infinna sig vid fiskodlingsanstalt för att inhämta undervisning i fiskevård och fiskodling.

10 §.

Fisketillsyningsman bör vara bosatt inom sitt bevakningsområde och får icke utan tillstånd aflägsna sig från detsamma.

11 §.

Af fiskeriinspektören tillhandahålles fisketillsyningsman ej mindre sådana särskilda stadganden, som gälla

bevakningsområdet eller del däraf, än blanketter till dagbok, dagboksutdrag och bref samt afstick af kartor eller planteckningar öfver fredningsområdena i bevakningsområdet och afskrifter af kontrakt, som i 5 § nämnts.

Konceptdagboken och förenämnda handlingar skola af fisketillsyningsmannen bevaras.

Reservationer.

I.

Då vi icke kunna förena oss om öfriga komitéledamöters mening angående storleken af den afgift, som borde erläggas för flottning af stock och propsvirke, vilja vi här nedan framhålla skälen för vår skiljaktiga åsikt.

Att all virkesflottning orsakar skada å fiskevattnen är obestridligt och framgår bl. a. äfven af det faktum att, medan underskrifven Genetz under åren 1877 och 1878 var biträdande flottningschef för Kymmene flottningsbolag, fanns riklig tillgång på lax i många af Kymmene elfs forsar, bl. a. äfven i Kalkis och Koskenniska strömfall, uti hvilka sagda fiskslag numera knappast alls förekomma. Likaså har i de sjöliknande vattendragen mellan forsarna, hvilka sagda tid voro synnerligen fiskrika, fiskstammen i hög grad minskats. Detta har skett, ehuru fisket i en del af ifrågavarande forsar varit utarrenderadt åt sportfiskare, hvilka gjort allt hvad i deras förmåga stått för att upprätthålla och öka fisktillgången. I öfre loppet af Kymmene elf finnas emellertid icke några fabriker; och måste förty flottningen vara orsaken till fiskens minskning. I elfvens nedre del, som fått förorenas genom affall från träsilperier och cellulosafabrik, hafva alla värdefullare fiskslag så godt som försvunnit.

De ersättningar, som flottningsbolagen betala åt fiskevattensegarene, synas bolagen nog dryga, ja t. o. m. alltför höga, att döma af de klagomål, som häröfver ofta försports. Men om fiskfångsten för par tre årtionden sedan jämföres med den fångst, som nu för tiden erhålles, framgår att fångsten äfven i de vattendrag, där fabriker

icke finnas, minskats därhän, att ersättningen icke ens närmelsevis motsvarar förlusten. Om förhållandena ännu några årtionden få utveckla sig på samma sätt som hittills och fiskfångsten småningom h. o. h. upphör, komma bolagen självfallet att inställa utbetalning af ersättning för minskadt fiske; ty där under tiotal år ingen fiske erhållits, kan det ju ej vidare vara tal om skada å fiske.

Att pålägga flottningen en afgift till fiskerinäringens befrämjande kan förty ej anses obilligt; och bör afgiften blifva så pass betydande, att tillräckliga medel därigenom erhållas för åstadkommande af verksamma åtgärder till fiskstammens upprätthållande och förkofran.

Vi kunna ej heller vara ense med Komitén därom, att flottningsafgiftens belopp borde blifva olika, beroende däraf huruvida flottningen varar en eller två somrar. Det synes oss nämligen nästan omöjligt att åstadkomma utredning därom huruvida ett virkesparti legat en eller två somrar i flottleden. Ty ofta inträffar att af en flotta, hvaraf största delen hinner frambefordras under första sommaren, en betydande del blir kvarliggande i flottleden till följande år; och detta kan till följd af vattenbrist blifva fallet äfven i en kort flottled. På grund häraf anse vi det vara såväl redigast som med billigheten mest öfverensstämmande att flottningsafgiften fastställes till samma belopp, oberoende däraf huruvida flottningen varar en eller två somrar.

Vid öfvervägande af storleken utaf de belopp, som erfordras för fiskevattnens förbättrande, anläggning af fiskodlingsanstalter och upprättande af en verksam fisketillsyn hafva vi kommit till den uppfattning af den utaf Komitén förslagna flottningsafgiften är alltför ringa; och föreslå vi att densamma måtte fastställas att utgå med 4 penni per stock och 10 penni per kubikmeter ved- eller propsvirke.

Arvid Th. Genetz. **Eelis Karhusaari.**

II.

I sitt förslag till ny fiskeristadga (2 §) föreslår Komitén storryssjans maximitäthet till 17 hvarf på 60 ctm. Då jag icke i denna del kan förena mig om förslaget, vill jag framhålla, att, i händelse storryssjans täthet blefve sådan Komitén föreslagit den, skulle detta för fiskarene innebära en stor förlust, ty, enligt den erfarenhet jag såsom praktisk fiskare har vunnit, kan jag försäkra, att en stor del sik komme att tränga sig igenom en sådan ryssja. Då ryssjan är utlagd för fångst, blir den alltid slemmig, och fisken har därigenom lättare att tränga genom densamma än genom andra fångstredskap. Härtill bidrager i väsentlig mån, att ryssjan, då den är utsatt, står mycket spänd. Jag vågar förty föreslå att nämnda mått nedsättes till 18 hvarf på 60 ctm., och är jag förvissad att sik under 30 ctm. då ännu tränger igenom, hvaremot sik af sagda storlek stannar i ryssjan, såsom meningen med stadgandet jämväl är.

I 4 och 5 §§ 18 kap. B. B. har Komitén föreslagit en inskränkning i krokfisket i yttre skärgården. Icke heller härvid kan jag förena mig om flertalets åsikt. Enligt nu gällande stadganden tillåtes allt krokfiske i yttre skärgården för hvarje landets innebyggare. Ehuru Komiténs uppgift varit att föreslå åtgärder till utvidgande af de obesuttnes fiskerätt, har densamma dock föreslagit en väsentlig inskränkning i nämnda rätt. Så skulle blott mete och långref vara tillåtna i yttre skärgården, det senare fiskesättet dock blott 100 meter från land; och är sagda

rätt jämväl inskränkt till innebyggarene i resp. byar. Då detta synes mig innebära en stor kränkning af de obesuttnes fiskerätt, vågar jag föreslå, att 2 mom. 4 § finge följande lydelse: „Likaså vare allt slags krokfiske inom bys vatten äfven uti yttre skärgården tillåtet för enhvar, som inom byalaget har sitt bo och hemvist."

I 5 § föreslår Komitén visserligen rätt för de obesuttna till strömmingsfiske från den 1 juli till den 31 mars, men då sådant fiske utan tidsbegränsning varit tillåtet äfven tillförene vid skogs-, bergs- och stenstränder före det lagen af den 23 juli 1902 trädde i kraft, torde det icke vara obilligt, om denna rätt ånyo infördes. 1898 års komité, som föreslagit sagda rätts afskaffande, motiverar sitt tilltag med att ifrågavarande rätt blifvit för jordegarene synnerligen tryckande samt anser den belägenhet, hvari de obesuttna genom rättens afskaffande komme, vara af mindre svår beskaffenhet. Att så emellertid icke är fallet, torde enhvar, som helst något känner till förhållandena i skärgården, medgifva. Nämnda komité säger vidare i sitt betänkande att denna rätt enligt författningens mening omfattar blott notdragning å angifna platser. Att detta är en vantolkning är otvifvelaktigt, ty lagen säger icke, att rätten gäller blott notdragning, utan att den afser strömmingsfiske i allmänhet. Och med strömmingsfiske måste väl också förstås sådant med nät. Redan i början af 1700 talet fanns och användes strömmingsskötor åtminstone i Österbotten. Att lagen vid sådant förhållande skulle åsyfta blott notdragning torde få anses mindre sannolikt. Vidare må framhållas att den af Komitén nu föreslagna rätten till strömmingsfiske icke åtminstone längs den Österbottninska kuststräckan skulle medföra någon förmån för den obesuttna befolkningen, ty såsom kändt begifva sig fiskarene i slutet af juni och början af juli ut till de yttre fiskelägena och fiska sålunda dåmera icke inom bys vatten.

I händelse de obesuttna icke finge idka strömmingsfiske under våren, lände det till deras ruin, ty enhvar känner i

hvilket ekonomiskt trångmål en fiskare i de flesta fall befinner sig efter den långa vintern. Härtill kommer ännu, att strömmingen är en så typisk hafsfisk, att ingen öfverfiskning kan befaras.

I anseende härtill föreslår jag, att till 5 § måtte fogas ett så lydande tillägg:

„Denna inskränkning beträffande tiden för fiskets utöfvande gäller icke innebyggarene i Wasa och Uleåborgs län."

Petter Nyback.

Bilaga A.

Sammandrag af uttalanden, som på de af Fiskerikomitén anordnade möten gjorts rörande det af Komitén upprättade preliminära förslaget till ny fiskeristadga.

Diskussionsämnet.	Mötesorten.	Uttalanden.
Maximistorleken af ryssja i inlandet.	Joensuu.	Flertalet ansåg att bestämningen om 1,5 m. såsom maximistorlek för ryssja i inlandet borde bibehållas. En del önskade att 2 m. höga ryssjor skulle få användas i djupt vatten.
	Nyslott, Kristinestad, Mariehamn o. Kotka.	Maximistorleken för ryssjor i inlandsvatten borde fastställas till 1 m.
	Kexholm.	I Ladoga borde s. k. storryssja få användas vid öppna stränder och yttre holmar (2,5 à 3 m. hög). I öfrigt vore 1 m. lämplig maximistorlek. Flere ansågo dock önskligt att i Vuoksen finge användas ryssjor af 1,5 à 2 m. höjd.

	Sordavala.	I Ladoga (dock ej i närheten af sund eller floders mynningar) borde storryssja få användas (5 m. hög) för fångst af lax, sik och röding i yttre skärgården. I öfrigt vore en maximistorlek af 1,5 m. lämplig.
	Willmanstrand, Iisalmi, Jyväskylä, Viitasaari och Heinola.	Bestämningen om en största höjd af 1,5 m. borde bibehållas.
	S:t Michel.	Flertalet ville bibehålla det nu gällande måttet. En del ansåg dock en maximistorlek af 1 m. tillfylles.
	Kuopio.	En höjd af 1 m. ansågs tillräcklig.
	Kajana.	2 m. höga ryssjor borde vara tillåtna.
	Tammerfors.	Flertalet ansåg 1 m. tillfylles. Några deltagare önskade att ryssjor af ända till 1,5 m. höjd finge användas i djupare vatten.
	Kemi.	En maximihöjd af 1 m. vore i allmänhet lämplig, men i de stora elfvarna och vid deras mynningar borde något större ryssjor få användas.
	Uleåborg.	I elfsmynningarna borde verkliga storryssjor (större än 1,5 m.) vara tillåtna. Eljes kunde sikfiske där ej idkas.

	Gamlakarleby.	1,5 m. höga ryssjor borde få användas i elfsmynningarna så långt hafsvattnet stiger (för fångst af sik). I öfrigt vore en största höjd af 1 m. att förorda i inlandet.
	Nykarleby.	I sikförande elf och vid dess mynning borde 1,5 m. höga ryssjor få användas.
	Räfsö.	I Kumo elfs mynning kunde ej mindre ryssjor än sådana af 1,5 m. höjd med fördel användas.

Användning af storryssja i saltsjön.	I Uleåborg, Karlö, Sideby, Nystad, Rimito, Finby, Porkkala och Pellinge	önskade man fortfarande få använda såväl sik- som strömmingsryssjor. I sådant afseende framhölls bl. a.:
	I Karlö	att förbud mot användning af strömmingsryssjor skulle omöjliggöra allt rationellt strömmingsfiske samt att i dessa redskap å orten fångats endast obetydligt småsik;
	I Nystad	att strömmingsryssja borde få användas från islossningen till den 15 juni, eventuellt till den 1 eller 15 juli. Detta redskap hade ej visat sig skadligt å orten, enär därmed icke nämnvärdt fångats annan fisk än strömming;
	I Rimito	att strömmingsryssjor borde få begagnas från islossningen till den 15 juli, dock icke å platser, där annan fisk än strömming i nämnvärd mån med dem fångades;
	I Finby	att strömmingsryssjor, som för närvarande användes i stor utsträckning, borde få begagnas från islossningen till den 15 juni. (I dem fångades ej nämnvärdt annan fisk);
	I Porkkala	att strömmingsryssja borde få användas med lämpliga inskränkningar;

	I Pellinge	att strömmingsryssja borde få användas från islossningen till den 1 juli vid yttre skär.
	I Kemi, Himango, Gamlakarleby, Nykarleby, Wasa, Töjby, Räfsö, Raumo, Hangö, Hogland och Björkö	ville man bibehålla sikryssjan, men önskade att strömmingsryssjan skulle afskaffas. Dock uttalades:
	I Kemi, Himango, Gamlakarleby och Nykarleby	af en minoritet att strömmingsryssjan försvarade sin plats vid de yttre skären och där kunde få användas under tiden från islossningen till den 24 eller 30 juni (Himango och Nykarleby);
	I Raumo	af en betydande minoritet, att strömmingsryssjor borde få användas å platser, där endast strömming i dem erhölles.
	I Mariehamn, Kökar, Kumlinge, Houtskär, Kotka och Pitkäpaasi	önskade man förbud mot användning af vare sig sik- eller strömmings-

		ryssjor. (I Kumlinge talade dock två fiskare för sikryssjans bibehållande).
	I Kristinestad	uppgaf man sig icke hafva någon erfarenhet af strömmingsryssjor, men yrkade på sikryssjans afskaffande.

Minsta maskvidden i garnredskap, afsedda för fångst af:		
a) *lax,*		9 hvarf (å 60 ctm. längd) ansågs i allmänhet lämpligt.
	I Nyslott	föreslogs 8 hvarf.
	I Kotka	önskade man 9 hvarf på 50 ctm. längd.
b) *braxen,*	Å de flesta orter	förordades 14 hvarf.
	I Nyslott	» 8 »
	I Kajana	» 15 »
	I Nykarleby o. Finby	» 10 »
	I Porkkala	» 12 »
	I Pellinge och Kotka	» 11 »
c) *sik,*	I Joensuu, Nyslott, Kajana, Kemi, Uleåborg, Gamlakarleby, Nykarleby, Wasa, Töjby, Kristinestad, Sideby, Mariehamn, Kökar, Kumlinge, Houtskär, Hangö, Porkkala, Pellinge, och Hogland	ansågs 15 hvarf lämpligt.

	I Kexholm, Sordavala, Willmanstrand, S:t Michel, Kuopio, Iisalmi, Jyväskylä, Tammerfors o. Heinola	förordades 14 hvarf.
	Å Karlö	önskade man 20 hvarf.
	I Wiitasaari	ansågs 22 hvarf motsvara behofvet.
d) *gös,*		Samma minsta maskvidd borde fastställas som beträffande sik. (I Viitasaari ansågs 14 hvarf lämpligt för gös.)
e) *id,*		Enahanda bestämning borde gälla som beträffande sik och gös.
f) *gädda,*	I Joensuu, Nyslott, Kuopio, Viitasaari, Gamlakarleby, Wasa och Porkkala	förordades 22 hvarf.
	I Kexholm, Sordavala, Willmanstrand, S:t Michel, Jyväskylä, Tammerfors och Heinola	önskade man 25 hvarf.
	I Nykarleby, Töjby, Kristinestad, Sideby, Nystad,	

	Mariehamn, Kökar, Kumlinge, Hangö, Pellinge och Kotka	ansågs 20 hvarf lämpligt.
	Uti Iisalmi o. Kajana	önskade man 24 hvarf.
	I Houtskär, Rimito o. Björkö	ansågs 18 hvarf lämpligt.
	I Finby och Pitkäpaasi	föreslogs 16 à 18 hvarf.
	I Karlö	ville man utesluta hvarje bestämning om tätheten af gäddbragder.
g) *abborre,*		Samma bestämning borde gälla som beträffande gädda. (Uti Iisalmi och å Karlö förordades 22 hvart samt i Houtskär för not äfven 22 hvarf).
h) *strömming,*	Å de flesta orter	förordades 42 hvarf.
	I Räfsö	» 43 »
	I Finby	» 44 »
	På Hogland	» 48 »
	I Kotka	» 48 » (för not).
	I Pitkäpaasi	» 46 » (för nät).
	I Björkö	» 40 » (för not 44).
	I Hangö, Porkkala, Pellinge och Kotka	yrkades att någon särskild bestämning angående tätheten af strömmingsnät ej skulle ingå i fiskeristadgan, enär hvassbuksnät äfven användes för fångst af strömming.
i) *hvassbuk,*		50 hvarf ansågs motsvara behofvet.

j) *sikl*öja,	I allmänhet	ansågs 50 hvarf lämpligt.
	I Nyslott	önskade en del 60 hvarf.
	I Sordavala o Tammerfors	förordades 60 hvarf.
	I Iisalmi	» 72 »
	I Kajana	» 75 »
	I Viitasaari	» 70 á 75 hvarf.
k) *nors*,	Å det öfvervägande flertalet orter	föreslogs 50 hvarf.
	I Nyslott	förordades 50 á 60 hvarf.
	I Sordavala och Tammerfors	» 60 »
	I Iisalmi	» 72 »
	I Kajana	» 75 »
	I Viitasaari	» 70 á 75 »
	I Kotka	» 48 »
	I Björkö	» 44 »
l) *öfriga fiskar*,	De flesta möten	förordade 25 hvarf.
	I Joensuu, Nyslott, Kuopio, Iisalmi och Viitasaari	ansågs 22 hvarf tillfylles.
	I Kajana	föreslogs 24 hvarf.
	Å Karlö	önskade man 28 hvarf i nät och 32 hvarf i not (särskild gärsnot begagnades å orten).

Särskilda bestämningar angående minsta maskvidden i ryssjor.	Joensuu och Sordavala.	Ryssja, som i höjd öfverstiger 1 m., borde ej få bindas tätare än 14 hvarf på 60 ctm.
	Willmanstrand, S:t Michel, Tammerfors och Heinola.	Uti inlandet borde en minimimaskvidd af 14 hvarf för alla slags ryssjor fastställas.
	I Kemi, Houtskär, Finby, Kotka och Pitkäpaasi	förordades för sikryssjor 14 hvarf.
	I Uleåborg	» » » 24 »
	I Karlö, Himango och Gamlakarleby	» » » 20 »
	I Nykarleby, Räfsö, Raumo, Nystad, Hangö och Björkö	» » » 18 »
	I Kristinestad, Sideby o. Pellinge	» » » 17 »
	I Wasa, Töjby, Kökar och Porkkala	» » » 16 »
	I Rimito	» » » 17 à 18 »
	I Mariehamn o. Kumlinge samt på Hogland	» » » 15 »
	I Gamlakarleby	uttalade sig dock en del fiskare för 18 hvarf.

	I Nykarleby o. Töjby	önskade en del 20 hvarf.
	I Wasa	uttalade sig en del för dels 18, dels 24 hvarf.
	I Räfsö och Mariehamn	önskade några 16 hvarf.
	I Rimito	ansågs 14 á 15 hvarf lämpligt, om sikens minimilängd fastställdes till 35 á 40 ctm.

Notdragning.	Joensuu.	Beträffande fångst af siklöja med flytande not ansågo de flesta att sådant fiske borde få ega rum efter den 1 juni utan någon inskränkning, enär med flytande not ej fångades annan fisk. Andra önskade att sagda fiske skulle vara tillåtet blott i varp, som därför särskildt utmärkts, på sätt om fredningsområde är stadgadt. I fråga om notdräkt efter nors yrkades nästan enhälligt att sådan borde få ega rum också i elfsmynningar, där vattnet tidigast är isfritt, dock blott efter utverkadt tillstånd af guvernören. Såsom skäl härför anfördes att norsen å en del orter förrättade sin lek endast i elfsmynningarna.
	Nyslott.	Enhälligt uttalades att notdräkt i regeln borde vara förbjuden till den 15 juli. Fångst af siklöja med not borde vara tillåten hela våren, enär denna fisk fångades bäst genast efter islossningen och befolkningen vårtiden hade stort behof däraf. Beträffande norsfisket borde detsamma gälla som om siklöjan, då dessa fiskslag ofta fångades i samma varp.
	Sordavala	Det allmänna stadgandet i 1 mom. af komitéförslaget ansågs lämpligt, dock med sådant tillägg att s. k. »kierrenuotta» borde få användas

		redan efter den 15 juni. (Med »kierrenuotta» afses en gles not, hvarmed i slutet af juni å stengrund i fjärd eller yttre skärgården fiskas abborre). Om våren plägade å orten dragas not efter sik och lax i yttre skärgården vid i öppna sjön utskjutande uddar. Detta fångstsätt borde fortfarande vara tillåtet, enär sik och lax sagda tid ej kunde fångas med nät eller ryssja.
	Willmanstrand.	Fångst af siklöja med not borde få ega rum utan inskränkning genast efter islossningen, dock blott under förutsättning att fredningsområden för siklöja inrättades.
	S:t Michel.	Notdräkt efter siklöja borde vara tillåten efter islossningen. Detsamma borde gälla om fångst af nors med not vid öppna stränder.
	Kuopio.	Flertalet ansåg att notdräkt i regeln borde vara förbjuden ända till den 15 augusti, en del till den 1 augusti. Efter den 1 juni borde dock siklöja fritt få fångas med not. En del önskade förbud mot notdragning under isen om våren.
	Iisalmi.	Flertalet fann komitéförslaget i allo lämpligt. En del önskade att notdräkt efter siklöja finge ega rum först efter den 15 augusti.

	Kajana.	Bottennot borde få användas först efter den 1 augusti, flytande not däremot redan efter den 1 juni. I öfrigt förordades komitéförslaget.
	Jyväskylä.	Flytande not kunde ej användas å orten, enär de flesta sjöar voro mycket grunda.
	Viitasaari.	För fångst af siklöja borde få användas äfven bottennot vid öppna stränder.
	Tammerfors.	Flertalet ansåg att notdräkt borde tillåtas redan från den 1 juli, enär not vid gräsrika stränder senare icke kunde användas. En del förordade dock komitéförslaget.
	Kemi.	I Kemi elf borde få dragas s. k. »kullet» not under flodtiden om våren, förrän patorna slås ut. I saltsjön borde notdragning vara tillåten om våren, men däremot ej under sikens lektid. Vinternot efter nors och siklöja borde få dragas blott i öppna hafvet (utom byaråerna), enär eljes därmed fångades en myckenhet taimen- och sikyngel. Närmare land borde blott gles vinternot få användas.
	Karlö.	Notdragning borde få vidtaga åtminstone från den 1 juli, men helst redan strax efter midsommar.

	Gamlakarleby.	Strömmingsnoten ansågs af en del fiskare lika skadlig som strömmingsryssjan. Om den senare förbjödes, borde förbudet drabba äfven noten.
	Nykarleby.	Strömmingsnoten vore synnerligen skadlig för sikynglet och borde h. o. h. förbjudas.
	Kristinestad.	Notdräkt borde få ega rum i yttre skärgården redan efter den 1 juli, men i inre fjärdar först efter den 15 juli.
	Kökar.	Förbudet mot notdräkt om våren borde räknas från den 1 maj, ifall islossningen inträffat därförinnan.
	Kumlinge.	Samma uppfattning uttalades som i Kökar.
	Houtskär.	Not borde få användas för fångst af s. k. »badid» äfven före den 15 juli, enär andra redskap icke lämpade sig därtill.
	Rimito.	Flertalet önskade att notdragning finge ega rum från den 1 juli.
	I Heinola, Uleåborg, Himango, Wasa, Töjby, Sideby, Räfsö, Raumo, Nystad, Mariehamn, Finby, Porkkala, Hogland, Kotka, Pitkäpaasi och Björkö	framställdes icke några särskilda önskningsmål beträffande notdragning, utan förordades komitéförslaget.
	Hangö.	Not borde få begagnas för fångst af id och braxen, som under juni och början af juli uppstiger i grunda vikar för att »bada».
	Pellinge.	Gles not borde från den 1 juni eller åtminstone från den 15 juni få användas vid de yttre skären för fångst af braxen, enär braxen i Pellingetrakten fångades blott med not.

Fredningstiden för:		
a) *lax,*	Å de flesta möten	föranledde Komiténs förslag, att lax och andra laxartade fiskar skulle, utom i saltsjön och i Ladoga, vara fredade från och med den 1 september till och med den 30 april, icke någon anmärkning.
	I Joensuu	ansåg flertalet att förbud mot mete i laxförande elf, ström och å borde inträda först från den 15 september, enär under förra hälften af september med mete fångades mest harr, som i myckenhet förstör laxrom och därför borde efterhållas, hvarförutom harrfisket är af betydelse för ett stort antal fiskare.
	I Heinola	yrkades att fångst af lax med krokredskap å stora insjöfjärdar måtte få ega rum under hela den tid sjöarna äro isfria. (Sådant fiske idkades äfven för närvarande i stor utsträckning).
b) *sik,*	Vid flertalet möten	godkändes Komiténs preliminära förslag om fredning af sik (utom i Ladoga) från och med den 16 oktober till november månads utgång.
	I Nyslott	önskade en minoritet att fredningstiden skulle räknas från den 10 oktober till den 10 november.

	I Kajana	ansågs fredningstiden böra vara november månad.
	I Viitasaari	föreslogs samma fredningstid för Keitele sjö.
	I Kemi, Gamlakarleby, Kökar och Hangö	yrkades att fredningstiden skulle räknas från den 1 oktober till den 1 december.
	I Uleåborg, Himango, Töjby, Kristinestad o. Mariehamn	önskade flertalet att fredningen skulle förläggas till tiden mellan den 1 oktober och den 16 november. En betydande minoritet i Uleåborg föreslog oktober och november månader, andra ansågo komitéförslaget lämpligt.
	Å Karlö	ansågs oktober månad vara den lämpligaste fredningstiden.
	I Wasa	önskade flertalet att fredningen skulle vara under oktober och november månader. Andra förordade komitens förslag, en del åter tiden från den 1 oktober till den 15 november.

Fredningstiden för:		
a) *lax,*	Å de flesta möten	föranledde Komiténs förslag, att lax och andra laxartade fiskar skulle, utom i saltsjön och i Ladoga, vara fredade från och med den 1 september till och med den 30 april, icke någon anmärkning.
	I Joensuu	ansåg flertalet att förbud mot mete i laxförande elf, ström och å borde inträda först från den 15 september, enär under förra hälften af september med mete fångades mest harr, som i myckenhet förstör laxrom och därför borde efterhållas, hvarförutom harrfisket är af betydelse för ett stort antal fiskare.
	I Heinola	yrkades att fångst af lax med krokredskap å stora insjöfjärdar måtte få ega rum under hela den tid sjöarna äro isfria. (Sådant fiske idkades äfven för närvarande i stor utsträckning).
b) *sik,*	Vid flertalet möten	godkändes Komiténs preliminära förslag om fredning af sik (utom i Ladoga) från och med den 16 oktober till november månads utgång.
	I Nyslott	önskade en minoritet att fredningstiden skulle räknas från den 10 oktober till den 10 november.

	I Kajana	ansågs fredningstiden böra vara november månad.
	I Viitasaari	föreslogs samma fredningstid för Keitele sjö.
	I Kemi, Gamlakarleby, Kökar och Hangö	yrkades att fredningstiden skulle räknas från den 1 oktober till den 1 december.
	I Uleåborg, Himango, Töjby, Kristinestad o. Mariehamn	önskade flertalet att fredningen skulle förläggas till tiden mellan den 1 oktober och den 16 november. En betydande minoritet i Uleåborg föreslog oktober och november månader, andra ansågo komitéförslaget lämpligt.
	Å Karlö	ansågs oktober månad vara den lämpligaste fredningstiden.
	I Wasa	önskade flertalet att fredningen skulle vara under oktober och november månader. Andra förordade komitens förslag, en del åter tiden från den 1 oktober till den 15 november.

	I Uleåborg, Kristinestad, Räfsö o. Porkkala	ansågs aborrens fredande onödigt,
	I Nystad, Rimito, Hangö, Pellinge, Kotka och Björkö	förordades i stället för fredning fastställande af ett visst minimimått. (I Nystad 20 ctm, i Rimito och Hangö 17 ctm, i Pellinge, Kotka och Björkö 15 ctm).

Minimimåtten för:		
a) *hafslax och taimen (50 ctm.)*		förordades i allmänhet.
	I Kexholm	önskade en del ett något mindre mått för Ladoga-lax.
	I Kemi och Uleåborg	föreslogs för taimen 35 ctm.
b) *forell (30 ctm.)*		godkändes öfverhufvud.
	I Joensuu	uttalade sig dock en del närvarande för ett något mindre mått (25 à 28 ctm.).
	I Nyslott	föreslogs 40 ctm.
c) *röding (30 ctm.)*		godkändes.
d) *harr (25 ctm.)*		ansågs öfverhufvud lämpligt.
	I Gamlakarleby och Nykarleby	förordades 30 ctm.
e) *sik (30 ctm.)*		godkändes i regeln.
	I Joensuu, Sordavala och Himango	uttalade sig flertalet för 25 ctm.
	I Kexholm	önskade en del ett något mindre mått än 30 ctm.
	I Viitasaari	föreslogs 18 ctm.
	I Uleåborg och Karlö	önskade man 20 ctm.
	Å Karlö	framhölls att siken, som å orten sällan blef öfver 25 à 30 ctm., lekte redan vid 18 à 20 ctm. längd.

	I Töjby	förordade en del 25, andra 30 ctm.
	I Kumlinge	föreslogs af en del 35 ctm.
	I Houtskär	önskade flertalet 35 ctm., en del 30 ctm.
f) *braxen (30 ctm.)*		
		förordades i allmänhet.
	I Kexholm	ansågs 25 ctm. lämpligt.
g) *gös (35 ctm.)*		
		godkändes öfverhufvud.
	I Joensuu	önskade en del 40 ctm.
h) *id (30 ctm.)*		förordades i regeln.
	I Joensuu	uttalade sig en del för 25 ctm.
	I Kexholm, Karlö, Kristinestad, Raumo och Pitkäpaasi	ansågs 25 ctm. lämpligt.
i) *gädda i saltsjön (40 ctm.)*		
		godkändes vid flertalet möten.
	I Uleåborg	talade flertalet (20) mot minimimått för gädda; minoriteten (18) var för komitéförslaget.
	Å Karlö	önskades ej något minimimått för gädda.
	I Gamlakarleby	förordades 30 ctm.
	I Nystad	röstade hälften af de närvarande för 40 ctm., andra hälften för 35 ctm.
	I Kökar och Kumlinge	förordade flertalet 35 ctm., några 40 ctm.
	I Hangö, Porkkala och Pellinge	önskade man 35 ctm.

Användning af ljuster.	I Nyslott, Kexholm, Sordavala, S:t Michel, Kuopio, Viitasaari, Tammerfors, Heinola, Kemi, Uleåborg, Karlö, Himango, Gamlakarleby, Nykarleby, Wasa, Töjby, Kristinestad, Sideby, Raumo, Nystad, Mariehamn, Kökar, Houtskär, Rimito, Finby, Hangö, Porkkala, Pellinge, Hogland, Kotka, Pitkäpaasi och Björkö	yrkades enhälligt eller af flertalet att gällande förbud mot ljustring skulle upprätthållas.
	I Joensuu, Villmanstrand, Iisalmi och Jyväskylä	ansåg man ljustring böra vara tillåten höstetid, dock ej i laxförande elfvar eller åar.
	I Kajana	uttalade sig mötet för tillstånd att använda ljuster för fångst af gädda under vårsommaren.
	I Kumlinge	yrkades att ljuster borde få användas för fångst af ål vid dagsljus.

Särskilda önskningsmål rörande fiskeristadgan.	Joensuu.	En del fiskare yrkade att bragder, afsedda för sikfångst, borde få användas i laxförande elf m. m. äfven under tiden från den 1 september till den 15 oktober. Flertalet önskade att bragder, egnade för laxfångst, ej ens borde få förvaras vid stranden af laxförande vattendrag under fredningstiden annorlunda än i skjul eller bodor, som året om användes för ändamålet. En dylik bestämning skulle i hög grad underlätta öfvervakandet af fredningstidens iakttagande.
	Nyslott.	Mötet uttalade sig enhälligt för fredning af siklöja under en månad om hösten, förslagsvis under tiden från den 15 september till den 15 oktober. En minoritet önskade dock att fredningen blott skulle gälla fångst med nät, men ej med not.
	Kexholm.	Långref borde såsom ett mycket förödande redskap förbjudas i inlandet (dock ej i Ladoga).
	Willmanstrand.	Not, afsedd för fiske i saltsjön, borde få telnas »på längden». För fångst af gärs borde lika täta bragder få användas som för siklöja och nors.
	S:t Michel.	I djupa sjöar borde på längden telnad not få användas.

	Kuopio.	Ryssjor med flere än en ledarm borde förbjudas. En del föreslog siklöjans fredande under lektid.
	Kajana.	Spömjärdornas största täthet borde bestämmas till 1,5 ctm. mellan spöen.
	Jyväskylä.	Siklöjan borde vara fredad under oktober.
	Kemi.	Under laxens fredningstid borde få fångas lake med till botten sänkt, med fisk betad krok.
	Gamlakarleby.	Det s. k. »harrbrädet» borde förbjudas.
	Gamlakarleby, Nykarleby, Sideby och Raumo.	Krokfiske med lefvande bete borde icke vara tillåtet.
	Töjby.	Allt krokfiske borde, såsom innebärande djurplågeri, förbjudas.
	Sideby.	S. k. landstigen badid borde få fångas äfven inom fredningsområde.
	Räfsö.	I lagen borde ingå en bestämning därom att, i händelse i ett större fiskparti funnes någon eller några undermåliga fiskar, detta ej skulle medföra ansvar för vederbörande.

		Äfven braxen, vimban och iden borde vara fredade någon tid af året. I bäckar borde allt fiske vara förbjudet under en månad från islossningen.
	Raumo.	En del fiskare önskade förbud ej blott mot användande af lefvande bete vid krokfiske utan mot allt krokfiske öfverhufvud.
	Mariehamn.	Gäddan borde vara fredad under lektiden. Användande af långref borde h. o. h. förbjudas, likaså abborrmjärde under lektiden.
	Rimito.	Undermålig fisk, som erhålles i laglig bragd, borde få användas till husbehof.
	Finby.	Äfven om abborren fredades under lektid, borde dock ett minimimått af 15—17 ctm. för denna fisk fastställas.
	I Kumlinge och Houtskär	uttalades det önskningsmål att fiske med s. k. »smånät» (1,20 m. höga) skulle vara tillåtet äfven under sikens lektid, enär detta fiske icke verkade förödande på sikstammen.
	Porkkala och Pellinge.	Äfven för lake borde ett minimimått fastställas (35 ctm).

	Porkkala.	För garnredskap, afsedda för fångst af lake, borde stadgas en maximitäthet af 22 hvarf. Agn-nät med en täthet af 35 à 36 hvarf och c. 6 fots djup borde få användas. Pulsande borde förbjudas under fiskens lektid. Äfven svirfvelmete borde vara förbjudet under och efter leken.
	Björkö.	Vid vinterfiske i saltsjön borde nät under isen ej få utsättas närmare än 250 m. från annans nät, not eller ryssja.

Bilaga B.

Särskilda statistiska uppgifter rörande den fiskeidkande befolkningen i Finland.

Nedan upptagna statistiska uppgifter, rörande den fiskeidkande befolkningen i landet, äro sammanställda med ledning af den statistiska undersökning, som i fråga om den obesuttna befolkningens ställning verkställts på föranstaltan af den s. k. Subkomitén för den obesuttna befolkningen, hvars material bearbetats under ledning af Professorn Hannes Gebhard. Undersökningen gäller förhållandena år 1901. Antalet hushåll, hvilka såsom hufvudnäring idka fiske, är väl härvid sammanslaget med antalet af dem, som till hufvudnäring hafva jakt och renskötsel, men då såsom kändt jakten utgör hufvudnäring för ett ytterst ringa fåtal, och hushåll, som hufvudsakligast lefva af renskötsel, blott förekomma i landets nordligaste kommuner, kan berörda onständighet icke i nämnvärd mån minska nedan upptagna tabellariska sammanställningars användbarhet för ifrågavarande ändamål.

Framhållas må dessutom att uti dessa, enligt den af Subkomitén använda beteckningen, med ordet *brukningsdel* åsyftas „ett sådant stycke odlad jord (åker och naturlig äng), hvilket brukas för ett enda hushålls räkning såsom en landtbruksekonomisk enhet". Vid förberörda statistiska undersökning har ej tagits i betraktande sådana små, självständiga brukningsdelar, som äro under 5 ar, likasom däri ej heller ingå sådana små potatis-, rof- och andra land, som för sommaren afstås åt tjänstefolk å gården eller andra dylika, enär de utgöra delar af gårdens egna odlingar. Någon åtskillnad emellan egen brukningsdel och arrenderad sådan göres för öfrigt ej i förevaranda tabeller.

Antalet af hushåll, hvilka såsom hufvudnäring idka jakt, fiske och renskötsel steg år 1901 till sammanlagdt 4,380 med ett medlemsantal af omkring 20,000 personer. Förhållandet emellan dessa hushåll och hela antalet hushåll i de skilda länen framgår af följande tablå:

Län.	Hela antalet hushåll.	Jakt, fiske och renskötsel idkande hushåll.
Nylands	44 965	509
Åbo och Björneborgs ..	86 575	1 826
Tavastehus	57 370	115
Viborgs	70 689	706
S:t Michels	38 389	34
Kuopio	57 394	39
Vasa	78 388	872
Uleåborgs	44 372	279
Hela landet	478 142	4 380

Jordbesittningsförhållandena i landet i allmänhet framgå af följande:

Öfversikt af hushållens i landet jordbesittningsförhållanden:

Län.	Hela antalet hushåll.	Däraf sådana	
		med brukningsdel.	utan brukningsdel.
Nylands	44 965	23 749	21 216
Åbo och Björneborgs	86 575	51 801	24 774
Tavastehus	57 370	29 462	27 908
Viborgs	70 689	39 736	30 953
S:t Michels	38 389	18 945	19 444
Kuopio	57 394	29 382	28 012
Vasa	78 388	50 157	28 231
Uleåborgs	44 372	27 922	16 450
Hela landet	478 142	271 154	206 988

Slutligen utvisar följande tabell de jakt, fiske och renskötsel såsom hufvudnäring idkande hushållens antal uti enhvar af landets kommuner särskildt jämte deras jordbesittningsförhållanden:

Län och kommun.	Hela antalet hushåll.	Däraf		Län och kommun.	Hela antalet hushåll.	Däraf	
		med brukningsdel.	utan brukningsdel.			med brukningsdel.	utan brukningsdel.
Nylands län.							
Bromarf	10	3	7	Pukkila	—	—	—
Tenala	2	1	1	Askola	—	—	—
Ekenäs lfsg	47	26	21	Borgå lfsg	128	122	6
Pojo	4	2	2	Pernå	15	6	9
Karis och Svartå ..	—	—	—	Liljendal	—	—	—
Snappertuna	22	5	17	Mörskom	—	—	—
Ingå	39	32	7	Orimattila	—	—	—
Degerby	32	25	7	Iitti	5	2	3
Karislojo	—	—	—	Jaala	—	—	—
Sammatti	—	—	—	Artsjö	—	—	—
Nummi	—	—	—	Lappträsk	—	—	—
Pusula	—	—	—	Elimä	—	—	—
Pyhäjärvi	—	—	—	Anjala	—	—	—
Vichtis	1	—	1	Strömfors	30	22	8
Lojo	—	—	—	Hela länet	509	367	142
Sjundeå	8	8	—	%	100	72	28
Kyrkslätt	61	51	10				
Esbo	27	12	15	**Åbo och Björneborgs län.**			
Helsinge	15	2	13				
Nurmijärvi	2	1	1	Eckerö	35	15	20
Tusby	—	—	—	Hammarland	11	11	—
Sibbo	61	47	14	Jomala	9	6	3
Borgnäs	—	—	—	Finström	1	1	—
Mäntsälä	—	—	—	Geta	26	26	—

Län och kommun.	Hela antalet hushåll.	Däraf med brukningsdel.	Däraf utan brukningsdel.
Saltvik	43	35	8
Sund	1	1	—
Vårdö	27	22	5
Lumparland	—	—	—
Lemland	42	32	10
Föglö	31	26	5
Kökar	90	62	28
Sottunga	16	8	8
Kumlinge	54	2	52
Brändö	77	42	35
Iniö	64	45	19
Velkua	47	35	12
Töfsala	56	45	11
Gustafs	81	69	12
Lokalahti	26	23	3
Vemo	4	5	1
Nykyrko	26	24	2
Nystads lfsg	22	9	13
Pyhämaa Rohdainen	30	21	9
Pyhämaa Luoto	52	39	13
Letala	—	—	—
Karjala	—	—	—
Virmo	3	2	1
Mietoinen	1	—	1
Lemo	2	—	2
Villnäs	—	—	—
Merimasku	8	3	5
Rimito	1	1	—
Houtskär	94	51	43
Korpo	79	60	19
Nagu	74	46	28
Pargas	10	6	4
Kakskerta	3	1	2
S:t Karins	2	1	1
Piikkis	3	—	3
Kuustö	1	—	1
Pemar	1	—	1
Sagu	—	—	—
Karuna	3	1	2
Kimito	—	—	—
Dragsfjärd	5	4	1
Vestanfjärd	6	4	2
Hiitis	120	92	28
Finby	—	—	—
Bjerno med Öfverby	—	—	—
Kisko	—	—	—
Suomusjärvi	—	—	—
Kiikala	—	—	—
S:t Bertil	—	—	—
Kuusjoki	—	—	—
Muurla	1	—	1
Uskela	2	2	—
Angelniemi	—	—	—
Halikko	1	—	1
S:t Mårtens och Karinais	—	—	—
Koski	—	—	—
Eura kapell	—	—	—
Brunkkala	—	—	—
Lundo	—	—	—
S:t Marie	2	1	1
Paattinen	—	—	—

Län och kommun.	Hela antalet hushåll.	Däraf med brukningsdel.	Däraf utan brukningsdel.
Reso	2	2	—
Nådendals lfsg	—	—	—
Rusko	1	—	1
Masku	3	—	3
Vahtoo	—	—	—
Nousis	—	—	—
Pöytis	—	—	—
Oripää	—	—	—
Yläne	—	—	—
Honkilahti	—	—	—
Hinnerjoki	—	—	—
Eura	—	—	—
Kiukainen	—	—	—
Lappi	—	—	—
Raumo lfsg	11	9	2
Euraåminne	39	22	17
Luvia	35	23	12
Björneborgs lfsg	47	29	18
Ulfsby	1	1	—
Nakkila	—	—	—
Kullaa	—	—	—
Norrmark	2	—	2
Påmark	—	—	—
Hvittisbofjärd	120	50	70
Sastmola	187	139	48
Siikainen	14	9	5
Kankaanpää	—	—	—
Hongonjoki	—	—	—
Karvia	—	—	—
Parkano	—	—	—
Jämijärvi	—	—	—
Ikalis	1	1	—
Viljakkala	—	—	—
Tavastkyro	1	1	—
Lavia	—	—	—
Suodenniemi	—	—	—
Mouhijärvi	—	—	—
Suoniemi	—	—	—
Karkku	3	2	1
Tyrvis	6	3	3
Kiikka	7	3	4
Kiikoinen	4	1	3
Kauvatsa	8	5	3
Harjavalta	—	—	—
Kumo	—	—	—
Hvittis	6	2	4
Kjulo	2	1	1
Säkylä	33	9	24
Vampula	—	—	—
Punkalaidun	—	—	—
Alastaro	—	—	—
Metsämaa	—	—	—
Loimijoki och en del af Ypäjä	—	—	—
Hela länet	1 826	1 189	637
%	100	65	35
Tavastehus län.			
Somero	1	—	1
Somerniemi	—	—	—
Tammela	3	1	2
Jokkis	—	—	—

Län och kommun.	Hela antalet hushåll.	Däraf med brukningsdel.	Däraf utan brukningsdel.
Ypäjä	—	—	—
Humppila	—	—	—
Urdiala	—	—	—
Kylmäkoski	—	—	—
Akkas	—	—	—
Kalvola	—	—	—
Sääksmäki	2	—	2
Pälkäne	1	—	1
Lempäälä	31	22	9
Vesilahti	26	11	15
Tottijärvi	—	—	—
Birkala	3	3	—
Ylöjärvi	—	—	—
Messuby	7	2	5
Kangasala	7	6	1
Sahalahti	1	—	1
Orivesi	5	2	3
Teisko	4	2	2
Kuru	1	1	—
Ruovesi	—	—	—
Kuorevesi	—	—	—
Korpilahti	7	1	6
Jämsä	—	—	—
Längelmäki	—	—	—
Eräjärvi	—	—	—
Kuhmoinen	1	1	—
Kuhmalahti	—	—	—
Luopioinen	—	—	—
Tuulos	1	—	1
Hauho	—	—	—
Tyrväntä	8	7	1
Hattula	—	—	—
Tavastehus lfsg	—	—	—
Vånå	—	—	—
Renko	—	—	—
Janakkala	1	1	—
Loppi	1	—	1
Hausjärvi	1	—	1
Kärkölä	—	—	—
Nastola	1	1	—
Hollola	1	1	—
Koski	—	—	—
Lampis	—	—	—
Asikkala	1	1	—
Padasjoki	—	—	—
Hela länet	115	63	52
%	100	55	45
Wiborgs län.			
Pyttis	49	33	16
Kymmene	52	—	52
Sippola	—	—	—
Vekkelaks	54	40	14
Miehikkälä	—	—	—
Vederlaks	29	10	19
Säkkijärvi	8	6	2
Hogland	108	80	28
Tytärsaari	68	67	1
Lappvesi	—	—	—
Klemis	1	—	1
Luumäki	2	1	1
Valkeala	—	—	—

Län och kommun.	Hela antalet hushåll.	Däraf med brukningsdel.	Däraf utan brukningsdel.
Suomenniemi	—	—	—
Savitaipale	—	—	—
Taipalsaari	3	2	1
Joutseno	—	—	—
Ruokolahti	2	—	2
Rautjärvi	—	—	—
Kirvu	—	—	—
Jääski	—	—	—
S:t Andreæ	1	—	1
Viborgs lfsg	23	1	22
Johannes	—	—	—
Björkö	110	76	34
Kuolemajärvi	6	6	—
Nykyrka	5	3	2
Lavansaari	12	12	—
Seitskär	56	50	6
Kivinebb	58	19	39
Muola	—	—	—
Kyyrölä	2	2	—
Heinjoki	1	—	1
Valkjärvi	—	—	—
Rautu	—	—	—
Metsäpirtti	—	—	—
Sakkola	—	—	—
Pyhäjärvi	20	—	20
Räisälä	—	—	—
Kexholms lfsg	—	—	—
Kaukola	—	—	—
Hiitola	—	—	—
Kronoborg	—	—	—
Parikkala	1	—	1
Jaakimvaara	—	—	—
Sortavala lfsg	29	12	17
Uukuniemi	1	—	1
Ruskeala	1	—	1
Suistamo	—	—	—
Soanlahti	—	—	—
Korpiselkä	—	—	—
Suojärvi	—	—	—
Salmi	1	1	—
Impilahti	3	2	1
Hela länet	706	423	283
%	100	60	40
S:t Michels län.			
Heinola lfsg	1	1	—
Sysmä	4	—	4
Gustaf Adolfs	1	1	—
Luhanka	—	—	—
Leivonmäki	—	—	—
Joutsa	—	—	—
Mäntyharju	1	—	1
Kristina	2	—	2
Anttola	—	—	—
S:t Michels lfsg	—	—	—
Hirvensalmi	2	—	2
Kangasniemi	—	—	—
Haukivuori	3	1	2
Pieksämäki	—	—	—
Jäppilä	—	—	—
Joroinen	—	—	—
Jokkas	—	—	—

Län och kommun.	Hela antalet hushåll.	Däraf med brukningsdel.	Däraf utan brukningsdel.
Puumala	—	—	—
Sulkava	1	—	1
Sääminge	2	—	2
Kerimäki	3	1	2
Enonkoski	—	—	—
Savonranta	—	—	—
Heinävesi	5	1	4
Kangaslampi	—	—	—
Rantasalmi	9	1	8
Hela länet	34	6	28
%	100	18	82
Kuopio län.			
Leppävirta o. Varkaus	1	—	1
Suonenjoki	—	—	—
Hankasalmi	—	—	—
Rautalampi	10	4	6
Vesanto	—	—	—
Karttula	1	—	1
Kuopio lfsg	—	—	—
Tuusniemi	1	—	1
Maaninka	—	—	—
Pielavesi	1	—	1
Keitele	—	—	—
Kiuruvesi	1	—	1
Idensalmi lfsg	—	—	—
Rutakko	—	—	—
Lapinlahti	—	—	—
Nilsiä o. Juvankoski	6	2	4
Kaavi	1	—	1
Polvijärvi	7	2	5
Kuusjärvi	—	—	—
Libelits	—	—	—
Kontiolahti	1	1	—
Bräkylä	1	—	1
Kides	—	—	—
Kesälahti	—	—	—
Pälkjärvi	—	—	—
Tohmajärvi o. Värtsilä	—	—	—
Kiihtelysvaara	1	1	—
Ilomantsi	3	—	3
Eno	—	—	—
Pielisjärvi	1	—	1
Juuka	—	—	—
Rautavaara	1	—	1
Nurmes och en del af Kuhmoniemi	2	—	2
Hela länet	39	10	29
%	100	26	74
Wasa län.			
Sideby	75	44	31
Storå	1	1	—
Lappfjärd	8	3	5
Kristinestads lfsg	2	1	1
Bötom	—	—	—
Närpes	44	17	27
Öfvermark	—	—	—
Korsnäs	42	11	31
Östermark	—	—	—

Län och kommun.	Hela antalet hushåll.	Däraf med brukningsdel.	Däraf utan brukningsdel.
Kauhajoki	—	—	—
Kurikka	—	—	—
Jalasjärvi	—	—	—
Peräseinäjoki	—	—	—
Ilmola	—	—	—
Seinäjoki	—	—	—
Ylistaro	—	—	—
Storkyro	—	—	—
Lillkyro	—	—	—
Laihia	—	—	—
Jurva	—	—	—
Pörtom	—	—	—
Petalaks	2	—	2
Bergö	49	21	28
Malaks	23	20	3
Solv	72	19	53
Mustasaari	45	22	23
Replot	209	165	44
Kveflaks	54	11	43
Maksmo	25	21	4
Vörå	28	18	10
Nurmo	—	—	—
Lappo	1	—	1
Kauhava	1	—	1
Ylihärmä	—	—	—
Alahärmä	1	1	—
Oravais	8	5	3
Munsala	35	27	8
Nykarleby lfsg	12	7	5
Jeppo	—	—	—
Pedersöre	1	—	1
Purmo	—	—	—
Esse	1	—	1
Terijärvi	—	—	—
Kronoby	4	1	3
Larsmo	41	26	15
Gamlakarleby lfsg	9	1	8
Nedervetil	—	—	—
Kelviå	8	4	4
Lochteå	17	13	4
Himanka	26	13	13
Kannus	2	—	2
Toholampi	—	—	—
Ullava	—	—	—
Kaustby	1	—	1
Veteli	—	—	—
Lestijärvi	—	—	—
Halsua	—	—	—
Perho	—	—	—
Soini	—	—	—
Lehtimäki	1	—	1
Alajärvi	—	—	—
Vindala	—	—	—
Evijärvi	—	—	—
Kortesjärvi	1	1	—
Lappajärvi	—	—	—
Kuortane	—	—	—
Töysä	1	—	1
Alavo	—	—	—
Virdois	2	—	2
Ätsäri	—	—	—
Pihlajavesi	—	—	—

Län och kommun.	Hela antalet hushåll.	Däraf med brukningsdel.	Däraf utan brukningsdel.
Multia	—	—	—
Keuru	7	1	6
Petäjävesi	1	—	1
Jyväskylä lfsg	3	1	2
Uurainen	—	—	—
Saarijärvi	1	1	—
Karstula	3	—	3
Kivijärvi	1	1	—
Pihtipudas	—	—	—
Viitasaari	2	—	2
Konginkangas	—	—	—
Sumiainen	1	—	1
Laukas	1	1	—
Hela länet	872	478	394
%	100	55	45
Uleåborgs län.			
Sievi	—	—	—
Rautio	—	—	—
Ylivieska	—	—	—
Alavieska	—	—	—
Kalajoki	26	10	16
Merijärvi	—	—	—
Oulainen	—	—	—
Pyhäjoki	10	6	4
Salo kapell	3	1	2
Salo socken	9	8	1
Vihanti	—	—	—
Frantsila	—	—	—
Paavola	—	—	—
Revolahti	—	—	—
Siikajoki	1	1	—
Karlö	9	4	5
Pyhäjärvi	—	—	—
Reisjärvi	2	1	1
Haapajärvi	2	—	2
Nivala	—	—	—
Kärsämäki	1	1	—
Haapavesi	1	1	—
Pulkkila	—	—	—
Piippola	—	—	—
Kestilä	—	—	—
Säräisniemi	—	—	—
Paltamo	9	2	7
Kajana lfsg	—	—	—
Sotkamo	4	1	3
Kuhmoniemi	1	—	1
Ristijärvi	—	—	—
Hyrynsalmi	—	—	—
Suomussalmi	—	—	—
Puolanka	—	—	—
Utajärvi	—	—	—
Muhos	—	—	—
Tyrnävä	—	—	—
Temmes	—	—	—
Lumijoki	2	1	1
Limingo	—	—	—
Kempele	—	—	—
Oulunsalo	5	5	—
Uleå	—	—	—
Ylikiiminki	—	—	—
Kiiminki	—	—	—

Län och kommun.	Hela antalet hushåll.	Däraf med brukningsdel.	Däraf utan brukningsdel.
Haukipudas	1	1	—
Ijo	4	—	4
Kuivaniemi	1	—	1
Pudasjärvi	4	1	3
Taivalkoski	—	—	—
Kuusamo	—	—	—
Kuolajärvi	3	1	2
Kemijärvi	—	—	—
Rovaniemi	5	4	1
Tervola	—	—	—
Simo	8	4	4
Kemi lfsg	21	14	7
Nedertorneå	8	1	7
Karunki	—	—	—
Öfvertorneå	—	—	—
Turtola	1	—	1
Kolari	10	1	9
Muonio	12	2	10
Enontekis	20	—	20
Kittilä	23	2	21
Sodankylä	3	2	1
Enare	64	40	24
Utsjoki	6	3	3
Hela länet	279	118	161
%	100	42	58
Hela landet	4 380	2 654	1 726
%	100	61	39

Helsingfors, Kejserliga Senatens tryckeri, 1911.